ט' אייר תשל"ז, 27.4.77 שנה 41 מספר 2069

60 עמודים

המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

חשבון הדולארים

של אבא אבן

תשקיף

פרס: עוד שני אנשי צמרת חשודים

בעיקבות פירסום פרשת חשבון־הדולרים של אבא אבן, גילה שר־הביטחון שימעון פרס, בחוג מקורביו, כי פרשת אבן אינה הפרשה האחרונה המהווה מיטרד פוליטי מבחינת מיפלגת העבודה ופוגעת בתדמיתה.

פרס גילה, כי בחוגי האוצר נערכת עתה חקירה נגד שני אישים נוספים, שהוגדרו בפיו כ„אישי צמרת", החשודים בהחזקת חשבונות־דולרים בניתי־חוקיים בחו"ל.

פרס לא היה מוכן לגלות למקורביו במי מדובר, אולם ציין בסיפוק: „לי, על כל פנים, אין חשבון סודי בחו"ל."

אם יכהן שימעון פרס כראש־הממשלה הבא, הוא עומד לנקוט צעד העשוי להתפרש כמחווה כלפי מפ"ם, כדי לרכך את עמדת אנשי מפ"ם כלפיו ולמנוע מהם הירהורי פרישה מן המערך.

פרס מתכוון גם למנות את יועצו המדיני הנוכחי, ארתור בן־נתן, כמנכ"ל מישרד ראש־הממשלה במקומו של עמוס ערן.

רבינוביץ' לא יכהן בממשלה הבאה

שר־האוצר יהושע רבינוביץ' לא יכהן, ככל הנראה, בממשלה הבאה, אף אם זו תורכב על־ידי המערך. תחילה הביע רבינוביץ' — שהבין כי לא יוכל להמשיך לכהן בתפקידו — רצון לכהן בממשלה הבאה כשר־השיכון. אולם אחרי התפטרותו של יצחק רבין, שפגעה ברבינוביץ' באורח נפשי חמור, מתנבשת אצלו ההכרה שלא יוכל לכהן כשר בממשלה שבראשה יעמוד שימעון פרס. רבינוביץ' גילה כי הוא שואף עתה לתפקיד יו"ר מועצת־המנהלים של בנק־ישראל.

בינתיים מחפש פרס אחר מועמד מתאים לכהונת שר־האוצר בממשלה הבאה. נראה כי מועמדותו של מנכ"ל „בנק הפועלים", יעקב ווינסון, אינה ריאלית, וכי פרס נושה לייעד לתפקיד זה כלכלנים שעברו יחד איתו במישרד־הביטחון.

בורג מוצע כיו"ר הכנסת

במפד"ל כבר הוחל בדיונים לקראת האפשרות של הרכבת קואליציה אחרי הבחירות, בין אם היא תורכב עם המערך ובין עם הליכוד. הסיעות במפד"ל מגבשות את תנאיהן להרכבת קואליציה כלשהי.

נראה כי אחת ההצעות שתתקבל תתבע את כהונת יו"ר הכנסת לראש המפד"ל, יוסף בורג, כחלק מן התמורה לקולות המפד"ל. בדרך זו מקווים צעירי המפד"ל לשדוד מבורג תיק של שר בממשלה הבאה בדרך מכובדת.

תביעה נוספת של המפד"ל לשותפיה הקואליציוניים, מלבד התיקים בממשלה, עשוייה להיות הדרישה למסור את תפקיד יו"ר ועדת־הכספים של הכנסת לח"כ אברהם מלמד.

ניתוק בין לקט ו„שילוב"

באחרונה חל ניתוק בין ח"כ יחיאל לקט לבין חברי החוג „לשילוב" במיפלגת העבודה.

לקט, שהיה אחד הבודדים מאנשי החוג שתמכו במועמדותו של יצחק רבין לראשות הממשלה, מנסה עתה לרכז סביבו אנשים מהמישמרת הצעירה במיפלגת העבודה וכן מאנשי החוג „לשילוב", שהם בעלי השקפות יוניות.

למיכה חריש, מראשי החוג „לשילוב", שהיה מתומכיו העיקריים של שימעון פרס, צפוי עתה גמול הולם לפועלו. חריש מייועד לתפקיד יושב־ראש סיעת העבודה בכנסת.

קובלנה פלילית נגד סגן־ראש־העיר

קובלנה פלילית פרטית על מעשה־מירמה וזיוף תוכניות בנייה ומיסמכים בעיריית נתניה, הוגשה למפקד המישטרה המקומית נגד בן־ציון רובין, ממלא־מקום ראש־העיר.

אוניות־קידוח נוספות לא־טור

שתי אוניות־קידוח

וכן אוניית אספקה ושירותים, הגיעו לפני כשבוע לאילת ויצאו לאתר קידוחי הנפט הימיים שבא־טור. האוניות ירדו לשם וישמשו לביצוע קידוחים חדשים באיזור שבו נתגלה הנפט, על־מנת לאפשר את שאיבתו במהירות גדולה יותר. בשלב זה הגיעו הקידוחים לעומק של 12 אלף רגל (כ־4 ק"מ), ובעוד שלושה שבועות יגיעו לעומק של 1000 רגל נוספים, שממנו תתחיל עבודת השאיבה. זאת, בניגוד להודעת הממשלה, אשר טענה כי תוצאות הקידוח ית־ בררו רק בעוד חמישה שבועות, כלו־ מר, אחרי הבחירות.

מהנדס העיר, ומנהל חברת־בנייה גדולה

כתב־התלונה, שהועבר גם למפקח־הכללי של המישטרה וליועץ־המישפטי־לממשלה, כולל תישעה עמודים של עובדות, בצירוף מיסמכים פנימיים של העירייה שנתגלו במהלך בוררות בסיכסוך עירוני. רובין הוא גם מועמד במקום עשירי ברשימת המפד"ל לכנסת התשיעית.

אבו־חצירה החנצל לפני סגנו

בשיחת־הבהרה שנערכה בלישכתו של שופט־השלום ברמלה, אורי שטרוזמן, התנצל ראש־העירייה, ח"כ אהרון אבו־חצירה, לפני עורך־הדין אדמונד לוי מן הליכוד, על דבריו בטלוויזיה, שבהם טען כאילו לוי חושש לקבל עליו את תפקיד ראש־העיר, לפי ההסכם הקואליציוני הישן.

הרקע לסירובו של אדמונד לוי לקבל את התפקיד, סירוב שגרר אחריו את פירוק הקואליציה מפד"ל־ליכוד, היה למעשה אי־ הסכמתו של אבו־חצירה לוותר, בסיום הקדנציה שלו, על מכונית־השרד שהועמדה לרשותו על־ידי עיריית רמלה.

הקובלנה שהגיש עורך־הדין אדמונד לוי הוקפאה בינתיים, בעיקבות ההתנצלות.

עוכבה חקירה בקשר לאוניברסיטת ת"א

צוות מייוחד שהוקם במישטרת־ישראל בראשותו של רב־פקד ראובן וויינשטיין, כדי לחקור תלונות על המתרחש בפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל־אביב, נאלץ להפסיק את החקירה על־פי הוראה מגבוה.

למערכת **העולם הזה**

דרוש צלם מערכת

מועמדים בעלי ניסיון בצילום־ עיתונות ובעלי ציוד מתאים, מת־ בקשים להתקשר עם ראש מינהלת „העולם הזה", אברהם סיטון, במישרדי המערכת.

נראה כי בשל ממדי החקירה והגילויים הצפויים בה הובא תיק החקירה לידיו של המפכ"ל, רב־ניצב חיים תבורי, כדי לתאם דרכי־פעולה בנושא.

הדרגים הככירים במישטרה מעכבים את המשך החקירה בידי ציוותו של ויינשטיין, בטענה כי החקירה עלולה להתפרש כפגיעה בחופש האקדמאי.

סוכל ניסיון „הוצאה־ להורג" גרוזינית

ניסיון להוציא־להורג עולה־חדש מגרוזיה, שנחשד על־ידי בני עדתו בהלשנה על חבריו למישטרה, דבר שגרם למעצרם, סוכל באחרונה על־ידי זיקני העדה. הדבר אירע בעיקבות מעצרם של כמה סבלים ממוצא גרוזיני, המועסקים בנמל־התעופה בן־גוריון, כחשודים בגניבות בנמל־התעופה.

רק בהתערבותם של זיקני העדה הופעך תיווך עם החוטפים, ואלה הסכימו לגלות מה אירע לאיש: הוא נלקח לאיזור מרוחק ונירה, נקבר חי בארמה כשרק ראשו בחוץ. בצורה זו הושאר 48 שעות, עד שחולץ.

לוחצים על פקד פירסט להתפטר

לחצים כבדים מופעלים במישטרת מחוז תל־אביב על פקד בני פירסט, כדי שיגיש את התפטרותו מהמישטרה. פירסט הוא קצין־המישטרה שהעלה את החשד שניצב־מישנה ארמנד לוי, מי שהיה מפקד היחידה המרכזית וכיום ממלא את תפקיד ראש מחלקת־החקירות של מישטרת מחוז תל־אביב, קיבל שוחד מחוגים הקשורים בעולם־התחתון. פירסט נחשד בזמנו כי הוא זה שהדליף את הפרשה להעולם הזה, נחקר על כך במכונת־אמת ולא נענש.

עתה הוסבר לו כי עליו לפרוש מן המישטרה, מכיוון שלפני שנים רבות הסתיר פרטים הנוגעים לכושר הגופני שלו.

תיקון טעות

בכתבה על „הנפילה הגדולה של לאה רבין" שפורסמה בגיליון שעבר (העולם הזה 2068) נכתב כאילו התפארה רעיית ראש־הממשלה, לאה רבין, לא־מכבר, בשימלה שרכשה בחו"ל בסכום של אלף דולר. בירור נוסף העלה, שלידיעה זו אין כל יסוד.

צפוייה מחווה רוסית בעשור לששת־הימים

מומחים לעניניי ברית־המועצות סבו־ רים, כי הרוסים עשויים לעשות מחווה של רצון טוב כלפי ישראל, בכיוון של חידוש היחסים הדיפלו־ מטיים, אחרי שימלאו עשר שנים למיל חמת ששת־הימים, שבמהלכה ניתקה ברית־המועצות את יחסיה עם ישראל.

ידעת המומחים מייחסים הרוסים חשיבות לתאריכים פורמאליים, עשויים לטעון כי פרק־זמן של עשר שנים מהווה עונש מספיק עבור ישי־ ראל ותאריך מתאים לתחילת כינון היחסים מחדש. על כל פנים, כך מו־ עים, צפויים מהלכים סובייטים בכיוון זה כבר בשבועות הקרובים.

מגבר 70 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
טם ראש מגנטי
טיונר FM/AM/LW סטריאו
טייפ קסטות "DOLBY"
זוג רמקולים SS-1250, 40 וואט

HMK-70 SS-1250

למבקשים את הטוב ביותר...
"IT'S A SONY."

פרסום מלניק/רפאל טיראן

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 756
תאריך: 24.4.52

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, פירסם כתבת־שער תחת הכותרת „אצבע מבהילה לפשע", שדנה בשיכלול אמצעי ושיטות איתור המבוקשים על־ידי משטרת ישראל. פירסום הכתבה נבע מתפיסתם של שני חשודים, חברי „ברית־הקנאים"', בעת ניסיון להטיל פצצה לאולם־הישיבות של הכנסת. שני החשודים נתפסו בעזרת טביעות־אצבעותיהם. כמו־כן ראתה אור בגליון זה „חקירה מיוחדת" של צוות כתבי השבועון, על פרשות נצרת, שבהן הפכה העיר הנוצרית־מוסלמית „שדה־קרב ליצרים אפלים של שינאה ונקמה", כאשר גורמים כפריתיים הסיתו ניצרים לפרוץ במוסלמים פרעות שהביאו למותו של האזרח נעמה קאסם אבו־אחמד.

בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנים, במדור הקולנוע, הוכאה כתבה על ניסיונו של הבמאי הנודע, ויליאם דימארלה, להסריט כישראל את הסרט „שלומית", המבוסס על ה„ברית החדשה" ועל מחזה בשם זה מאת איסקר ויולד. הסרטת „שלומית" עמדה להיעשות בהשתתפות השחקנים ריטה היוורת, ריצ'ארד טוד, קלוד ריינס יצ'ארלס לוטון. עדרך מדור־הקולנוע של „העולם הזה" גילה כרשימתו את העיבדה שהסרט האמריקאי האחרון (והראשון) שהוסרט בארץ, „מן האבוס אל הצלב", נעשה כה בשנת 1912. כתבי־הספורט של השבועון הביאו את רשימתם מ„כינוס הפועל ה־5".

בשער הגליון: פוטומונטאז' של אדם הנדקר בסכין, וטביעת־אצבע של הרוצח שבעזרתן הוא נלכד.

„טיים מגאזין" מאחל ל„העולם הזה" ✶ פלישת הארבה

ממדינות־ערב לישראל ✶ איסור ביקור ישראלים בהולנד

שילומים

מצב מוזר

כשהתכנסו שרי ממשלת ישראל סביב שולחן הממשלה, כדי להאזין בפנים מוד־אגות לדו"ח שליחיה שחזרו מוואסינר, מצאו כי נכנסו למצב מוזר. שום כוח בעולם לא יעזור עתה לממשלת ישראל נגד ממשלת מערב־גרמניה, כי המאבק ה־בינלאומי על ליבה של גרמניה נכנס ל־שלב מכריע, ומניותיו של קונראד אדנ־אור* לא יסולאו בפז בבורסה הפוליטית האמריקאית. ואילו נסיגה מן הפח ה־אדנאורי תוביל לפתח הבגינית. הפיתרון

חודורוב

(מימין) מי שהיה שוערה האגדי של נבחרת ישראל בכדורגל, נושא את דגל הפועל במיצעד שנערך ברחובות תל־אביב, ערב כינוס ה„פועלייה" הראשונה של מרכז הפועל. בפועלייה, שנערכה באיצטדיון רמת־גן נערכו מפגני ספורט המוניים.

היחיד שנותר לממשלת ישראל: למשוך את המשא־ומתן.

בטווח הקצר עלול פיתרון זה לספק את צורכי ממשלת־ישראל, את צרכיו של אדנ־אור ואת צרכי האמריקאים. אולם בחוג אחד הוא יפגע פגיעה חמורה: בכל אותם אזרחי ישראל החפצים, בתוקף עסקיהם, לבקר בהולנד.**

הסיבה: ללא פירסום רב, בשקט רב־טאקט, נתנה ממשלת אמסטרדם הוראה ל־קונסוליות שלה בישראל להימנע ממתן אשרות־כניסה להולנד לאזרחים ישראלים.

* מאוחר יותר היה אדנאור ראש־הממשלה הגרמני הראשון שנפגש עם ראש־ממשלה ישראלי, דויד בן־גוריון.

** פגישת קבוצות־העבודה הישרא־ליות־גרמניות נערכו בעיירה ההולנדית ואסינר, ונעשו כמה נסיונות של גורמים קיצוניים מישראל לחבל בהן.

חינוך

„אתה יודע לקרוא?"

כשנמלטו רוב שרביי ישראל לפני בוא כוחות צה"ל, נטלו עימהם את מוריהם — מעמד שכ־70 אחוזים מבניו מוסלמים ו־שהיה לאומני־ערבי לא פחות משהיו ה־מורים היהודים ציוניים. המורים הערבים שנשארו היו ברובם זקנים, מוכשרים ל־תפקידי מינהלה יותר מאשר למילוי מיש־רות חינוכיות.

אולם המורים הבורחים הותירו אחריהם כמה מאות ספרי־לימוד מתקופת המנדט הבריטי, בציורוף בעייה, והיא: איזה חינוך יש לתת לילדים ערבים במדינת ישראל? האם חינוך ערבי־לאומי, בעל כיוון ישראלי חדש, או כיוון ישראלי מבולבל?

כמו רוב בעיות־היסוד במדינה, לא נפ־תרה גם בעייה זו *. מישרד־החינוך ניסה לעבד ספרי־לימוד חדשים למיקצועות ה־כלליים, אולם בשעורי הספרות, והשפה הערבים נאלצו המורים להוסיף ולהש־תמש בספרי־הלימוד הלאומניים והאנטי־ישראליים של המנדט. גם ספרים אלה כמעט שאינם בנמצא — הם אזלו מן השוק, ולא הודפסו מחדש.

„בוא תהיה מורה!" כשעלתה הצעת חוק חינוך־חובה־חינם על במת הכנסת, עמד מישרד־החינוך לפני בעיית מחסור במורים ערביים. בסך־הכל היו אז בנמ־צא כ־400 מורים כאלה בכל הארץ **.

הפיתרון לבעייה: הוקמו קורסים מזו־רזים להוראה, שהתנהלו ביפו וכללו אנ־שים שכל ידיעתם בשטח ההוראה הס־תכמה ביכולתם לקרוא ולכתוב. („אתה יודע לקרוא? בוא תהיה מורה!") כך הוגדל מיספר המורים והגיע ל־750 במשך השנתיים האחרונות, וגרם לעובדה קיימת ש־80 אחוזים ממורים אלה, המלמדים 25 אלף תלמידים ערביים ברחבי הארץ, הינם בלתי־מוסמכים ***.

* רק אשתקד פעלה ועדה מטעם שר־החינוך־והתרבות בנושא טיפוח הלאומיות הערבית, בתוך ספרי־הלימוד הערביים. הוועדה, בראשותו של אלוף (מיל.) מתי פלד, המליצה על יתר־ליברליזציה בנו־שא זה.

** המחסור במורים ערבים שורר עד עצם היום, מתוך שמישרד־החינוך פוסל צעירים בוגרי־אוניברסיטות, בעלי נטיות שמאליות, לשמש כמורים במערכת־החינוך הממלכתית.

*** הוא הדין לגבי מרבית המורים ה־יהודים ממוצא עיראקי, שהוכנסו במתכוון במיספר גדל והולך להורות במערכת־החי־נוך הערבית.

אנשים

● **בנסיעתו של שר־התעשייה־והמיס־חר, ד"ב דויב יוסף, ערב המראתו ל־קניות חירום בארצות־הברית, דרך ואדי ערה מעמק־יזרעאל לשומרון, ליד הכפר מוסמוס, עצרו נער־רועים ערבי, והציע לו ביצים טריות במחיר עשרה גרוש הביצה. שר־הקיצוב נאלץ לחייך, וסירב להשתתף בעיסקי השוק־השחור.**

העם

הסיבוב האלף ואחד

גיבעה תלולה מסתירה את נקודת־ההיאחזות עין־יהב, היא יוטבתה, מעיני הנוסעים המעטים בכביש הערבה. בראש הגיבעה ניצב, כרגיל, אדם, אשר עיניו הצמודות למישקפת סוקרות את הנוף ה־מרהיב שממול: שטח הממלכה ההאשמית של ירדן.*

השבוע הודיע השומר על פלישה־רבתי. אולם האוייב שהתקדם לעבר ההיאחזות ב־חזית רחבה ובשורות מכונסות, לא פתח את הסיבוב השני במילחמת ישראל־ערב. הוא פתח את הסיבוב האלף־ואחד במיל־חמה שהחלה זמן רב לפני שהבטיח השוכן במרומים את הארץ, שהיתה שייכת ל־מישהו אחר, וגם הרבה זמן לפני שהמצביא חאלד הביא לארץ הירדן את שפת־ערב. הפולש יהיה יציר הטבע.

הארבה הגיע לישראל.

* שמה המלא של ירדן.

* אחת מני מחתרות קנאיות־יהודיות רבות שנוסדו בארץ עם קום המדינה, כא־שר בראש כמה מהן ניצבו דמויות מתוס־כלות משולי הלח"י והאצ"ל.

עזריה רפופורט

שחקן הבימה, בתפקיד יוחנן המטביל בעת הסרטת הסרט שלומית של הבמאי ההוליוודי ויליאם דיטארלה שצולם בארץ. בסרט, שהופק עבור חברת קולומביה, שותפו שחקנים ישראליים, ביניהם שרגא פרידמן, תמר רפפורט והצלם מקסים סלומון, כאחד מפמליות יוחנן המטביל.

אלד
לא רק אופנה;
סגנון חיים
שמלת-מטפחות מסריג שיפון
דקיק עם הדפסה מקורית
שעוצבה במיוחד עבור
אלד - אחד מדגמי
קיץ 1977
Aled Couture

נימרוד מציגה את "אופנת המראה הזרוק"

אם הג'ינס יושבות עליך טוב,
אם חזיה לגביך היא אביזר השייך להיסטוריה,
אם הגבר שלך, משום מה, אינו מצליח להזכר בכתובת של הספר,
אם שניכם אוהבים נורא ביחד
אבל גם כל אחד לחוד...
"אופנת המראה הזרוק" של נימרוד
ממש נולדה עבורכם.
לנימרוד יש השנה
מבחר גדול של סנדלים
בהמון צבעים ודגמים
(וגם על עקב) ממספר 22
(כן! לילדים, ואם אין לכם אז לאחים הקטנים)
ועד מספר 48.
רכשו לעצמכם את סנדלי נימרוד
ותרגישו את המשמעות העמוקה של
"ללכת עם, להרגיש בלי:". ולא להתלכלך.

נימרוד NIMROD

אופנות בעור

תל אביב, דיזנגוף 185 · ירושלים, אצל "מאוטנר" בן יהודה 9 · אילת, מרכז תירות חדש.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386-03. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבניות: יוסי שנון • עורכת סיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

אחת הטענות החוזרות ונישנות, גם בפי קוראים ותיקים של העולם הזה, היא זו האומרת: כלום לא נמאס לכם לחזור ולהטיף את רעיונותיכם ודיעותיכם לפתרון הסיכסוך היהודי־ערבי? האם אינכם משחיתים מלים לריק? תראו לנו עתון ערבי אחד שיעשה במדינה ערבית מה שאתם עושים בישראל, ואז אולי נתחיל להאמין כי יש תיקווה.

לפני שבועיים פירסמנו במדור תשקיף (העולם הזה 2066) ידיעה על ראיון עם ח"כ לובה אליאב, מראשי המועצה הי"ש־ראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, שפירסם השבועון התוניסי (בשפה הצרפתית) ז'ן אפריק. ז'ן אפריק הוא שבועון־חדשות במתכונת הטיים האמריקאי או הל'אכספרס הצרפתי, המופץ בכל מדינות ערב ומשקף את דיעות החוגים השליטים בתוניס. ש־כמה מעורכיו נמנים עימם. לא־מכבר הק־דיש שבועון זה מוסף מיוחד לבעיה ה־ישראלית־פלסטינית, כלל בו ראיון ענק שהשתרע על פני שמונה עמודים עם ח"כ לובה אליאב, שתמונתו אף הופיעה בשער השבועון.

עצם פירסום הראיון, שבו ניסה לובה להסביר לקהל הקוראים הערבי את היעדר הסתירה שבין הציונות לבין השאיפה ל־פתרון צודק של הבעייה הפלסטינית, הי־תה בגדר מעשה מהפכני לגבי עיתון ער־בי, אפילו אם מדובר בעיתון של מדינה שאינה מדינת עימות עם ישראל. מסתבר שלמוסף ולראיון שנכלל בו היתה תהודה עצומה.

למרות שמדובר בתגובות לפירסום ב־עיתון ערבי, אני סבור שיש בהן עניין לקורא הישראלי, ודווקא לאותם מקוראי העולם הזה החוזרים ומטיחים בפנינו: תראו לנו משהו דוגמת העולם הזה אצל הערבים. משום כך כדאי, אולי, לעמוד על התגובות שפירסם ז'ן אפריק.

כתבו עורכי העיתון התוניסי: „מוספנו ישראל־פלסטין — אלה שרוצים בשלום (גיליון 842) צוטט בהרחבה בעיתונות ה־עולמית. יומיים החשוב של טוקיו, אסאה זיורנאל, פירסם בסוף חודש מארס את תרגומו המלא. זכינו גם לדואר רב בנדון. מרבית המיכתבים הביעו הסכמה עם הד־ברים שפורסמו. אחרים — ביקורת. להלן שלושה מיכתבים המייצגים את הכלל."

■ ■ ■

?הגן המכתב הראשון בחתימת רודולף היק, גרמני ממונכן:

בפרסמו את המוסף, ובייחוד את הראיון המצויין שהעניק אריה אליאב לחביב בול־ארס, עשה ז'ן אפריק למען השלום יותר מכל האישים המתרוצצים מעיר־בירה ל־עיר־בירה, בין ממשל לאומי אחד למיש־נהו.

ברם, קיימות נקודות שלגביהן אני חולק על מר אליאב. לדעתו, הפתרון היחיד ה־אפשרי הוא הקמתן של שתי מדינות — ארץ־ישראל יהודית, ופלסטין ערבית. זו לבטח הנקודה החשובה ביותר, אולם אי־נני חושב שבכך יהיה די. אתם מכירים את טיעוניה של חזית־הסירוב, שלפיהם רק „20% בלבד מהארץ ישוחררו" זכ־דומה.

אני תמים־דעים עם אליאב, באומרו כי „מדינה פלסטינית חילונית־כביכול, שתו־קם בכל שיטחה של הארץ ואשר תשלול מן היהודים את ההכשר להות לאום ב־ישראל, וכן את הזכות להקים מדינה מש־להם, אף היא אינה יכולה להוות פתרון, כשם שגם נצחונו של צד זה או אחר אינו מסוגל להוביל לשלום. אולם, סבור אני שרק ישראל שחל בה שינוי יכולה להוות בת־שיח לפלסטינים ולערבים בכ־ללם. שינוי זה בישראל אינו מוגבל, ל־דעתי, להחזרת השטחים שנכבשו ב־1967, אלא חייב לכלול גם הכרה בערביי יש־ראל (מיעוט בן 500,000 איש) כבקבוצה לאומית.

במדינת־לאום, אדם המשתייך לקבוצת־מיעוט אינו נהנה מכל שיוויון מעשי, וזאת ללא כל קשר עם הוראות החוקה והחוקים. במדינה שכזו יש רק אמצעי אחד להב־טחת השיוויון וזכות ההגדרה העצמית: הענקת זכויות קבוצתיות, קבלתה של קבו־צת־המיעוט כיישות לאומית, לרבות האפ־שרות ליהנות מאוטונומיה מדינית שאינה פוגעת בשלמות המדינה, ומהשתתפות ה־קבוצה בכל רמות השילטון, תחת פיקוח מישפטי וביגלאומי. אם תוכל ישראל, ב־עתיד, להשתנות בכיוון זה, אוי תישאר מדינה יהודית, אולם גם תוכיח את רצו־נה הטוב לערבים בכללם. יתר על כן, רק שינוי פנימי של המדינה — יאפשר לבחירתם של הפלסטינים להיות ממשית.

חושבני שהחל מכך תיפתח הדלת לש־לום של ממש, ולא רק לשביתת־נשק בין שתי מדינות־לאום שתוספנה לחשוד זו בזו. חלוקה — כפי שאומר אליאב — בהחלט כן, אך זו אינה מספקת.

■ ■ ■

?הגן המכתב השני, בחתימת פאוזי בן־חמידה, ערבי שאין ה־עתון מגלה את ארץ מגוריו:

כבוד הוא לזן אפריק לפתוח את התיק הפלסטיני־ישראלי, בהעניקו את רשות־הדיבור לאחד מחברי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. בחודשים ה־אחרונים דיווחה עיתונות המערב על פגי־שות בין נציגי אש"ף לחברי המועצה ל־שלום, מבלי לייחס לאירוע זה את הממדים ואת החשיבות שלהם הוא ראוי. העיתונות הערבית, למעט מחריגים מועטים, הת־ייחסה לאירוע ללא פרשנות ובקיצור רב.

לאמיתו של דבר, מדובר באירוע חסר־תקדים. אני נוטה לחשוב שהוא מהווה את המבוא לתהליך של שלום, החייב לה־ביא את הפלסטינים והישראלים לקבל אלה את אלה, ולהגיע לכלל דו־קיום, כל אחד מהם בגבולותיו שלו, על האדמה שכל אחד משני העמים דורש אותה לעצמו על סמך זכויות היסטוריות ורוחניות.

ואין זה בגדר חלום, או אוטופיה, לה־ביע אמונה זו באפשרות לשלום באמצעות משא־ומתן. מי היה מעלה על דעתו את־מול שעיסאם סארטאווי ואריה־לובה אלי־אב, או מתי פלד, יכולים בכלל להיפגש, לשוחח, להעלות אפשרויות ואפילו להת־ווות, בראש־פרקים, את תשתיתו של סי־כוי־לעתיד, צנוע ככל שיהיה — הם, ששלושים שנים של מאבק וזיכרונם המ־עיק של אלפי קורבנות מפרידים ביניהם. כל אדם בעל רצון טוב יוכל רק לשבח את אומץ־ליבם של אנשים אלה, הקורצים פירצה בלוגיקה נטולת־הרחמים של שתי תנועות לאומיות הנאבקות זו בזו, וב־מעגל הקסם והאבדון של האלימות — זאת, בסכנם את חייהם, החשופים לטירור־פו של קיצוני ופאנאטי כלשהו ממחנה זה או אחר.

■ ■ ■

?הגן המכתב השלישי, בחתימת אבד־אז־סאלם לאסילא, מטריפולי שבלוב:

אדון חביב בולארס, אני מכיר אותך מרחוק. הנסיבות לא איפשרו לי להכירך מקרוב. בתוניסיה או מחוצה לה. אני מכ־בד אותך, ומכבד את כתיבך. אנו דוג־לים בחופש־המחשבה, לכל אדם ואדם ב־רחבי תבל. אני קורא את כל מה שאתה כותב. אולם השיחה שקיימת עם הציוני הנזעני אליאב, שיחה זו ששבתי וקראתי שוב ושוב, ציערה אותי כפי שהיא צי־ערה גם אחרים בקרב דעת הקהל הער־בית בפרט, והליבראלים המתקדמים בק־רב דעת־הכלל הבינלאומית, בכלל.

אני אומר שהיא ציערה אותי, משום שהפצת — למרבית הצער — את דיעו־תיהם ואת ארסם של אוייביה של אומתנו, בעוד שהיה רצוי יותר, מצידך אתה, לל־חום בפיתרונות התבוסניים, בפיתרונות הוותרניים שאינם יכולים לשרת במאום את המהפכה הפלסטינית, ואשר רק בול־מים את התקדמותה של המהפכה הער־בית לקראת השיחרור המלא והאיחוד ה־מושלם. אינני מאשים אותך, אינני פאנא־טי, ודיעותי ברורות וידועות לכל בתו־ניסיה ומחוצה לה. אולם אני מגנה אותך מאחר שגרמת לנו באמת־ובתמים נזק, הן כערבים והן כתוניסאים, והחזרת או־תנו להבלים של 1965, ליתר דיוק ל„נאום יריחו"* אשר אתה בעצמך סללת לו את הדרך ושלמענו יצרת אווירה פסיכולוגית, ההיסטוריה עדה לכך.

איני רוצה להאריך בדיבור בנושא זה, העולם כולו יודע מה היו התגובות שעורר „נאום־קשר" זה, הן בשורות ידידיו של העניין הפלסטיני, הן בקרב אוייביו.

אולם ברצוני להפנות אליך כמה שאלות, בתיקווה שתשובותיך תהיינה כנות והוגנות, כלפי עצמך וכלפי האחרים.

● מהי מטרת שיחתך עם אליאב, ש־הוא אחד מעמודי־התווך של המימסד ה־צבאי־ציוני־גזעני, ומדוע פרסמת אותה בעיתוי זה? — או שמא אינך אלא אחד מבין אותם המכינים את האווירה לוועידת ז'נבה, היא וועידת־הבושה?

● האם אתה מאמין שמדינה פלסטי־נית התואמת את התנאים האמריקאיים ו־

זיבה אדיאב בשער השבועון התוניסי „ז'ן־אפריק"
האם יש „העולם הזה" בעולם הערבי?

הידידים האירופים, האפריקאים והאח־רים של הפלסטינים והישראלים, ודעת־הקהל הערבית בעצמה, מצווים להעניק את תמיכתם הפעילה לאלה שכמו עיסאם סארטאווי ואריה־לובה אליאב משתדלים, היום, לנפץ את המנעול הפסיכולוגי והמ־דיגי הנועל את דרך השלום והפיוס.

אותם מבין האלג'ירים והצרפתים שלא רצו להאמין באפשרות של שיחות־אביאן, הפסידו. אותם מבין הישראלים והפלסטי־נים, שאינם מאמינים בשלום ההכרחי וב־הקמתה של מדינה פלסטינית לצידה של ישראל, עלולים אף הם להפסיד.

אני מעז לחשוב כי מחר, בשמי המזרח התיכון, תגביה היונה לעוף יותר מאשר הנץ.

■ ■ ■

?הגן המכתב השלישי, בחתימת אבד־אז־סאלם לאסילא, מטריפולי שבלוב:

אדון חביב בולארס, אני מכיר אותך מרחוק. הנסיבות לא איפשרו לי להכירך מקרוב. בתוניסיה או מחוצה לה. אני מכ־בד אותך, ומכבד את כתיבך. אנו דוג־לים בחופש־המחשבה, לכל אדם ואדם ב־

הציוניים היא הפיתרון הטוב לבעיית פלס־טין?

● (החשוב ביותר): האם אתה מאמין שהמונים הערבים המניפים את ה„לאו" של הסירוב, אינם מסוגלים למנוע כל ניסיון להוביל את האומה הערבית לידי כניעה, ואתה אשר תהיה צורתה?

ולבסוף, מי שמאמין שהעניין הפלסטיני הוא עניינם של הפלסטינים לבדם, טועה. האומה הערבית הקריבה, ואינה חדלה מלהקריב, קורבנות רבים על־מנת להגשים את שיחרורה המלא, ולמען כבודה והדרה. אומה זו אינה מוכנה — מכל היבט שהוא — לשכוח את הדם שנשפך, כי כל חזרה בנו אינה אלא התכחשות סופית ליישותנו.

הדראמה עם האינטלקטואלים (או אח־דים מביניהם) היא, שהם מטעים את ה־מונים הערבים ותורמים לשלול מהם את חירותם, את רצונם ואת נחישות־דעתם

(המשך בעמוד 8)

* נאומו של נשיא תוניס, חביב בורג־בה, בשנת 1965, שבו קרא לעם הפלסטיני להכיר במדינת ישראל ולהגיע עימה ל־הסדר.

זכית בהצלחה, ואתה עתיד לזכות בעוד כמה. זכור כי הדימיון והמקוריות חייבים לשמש נר לרגליך, הר־בה יותר מן הזהירות והתיכנון הקפדני. עם זאת, אל תתעצם מ־דרישות תרגע ודאג לא לריב לחינם עם ידי־דיך ומתחריך. רכישות ציוד, או דברים הדרו־שים לעבודתך כדאיות מאוד, השבוע. בת טלה: העדיפי הכחה על הבחיר, הוא מתאים יותר לאופייך. צאי למסע קניות וחדשי את מלתחתך.

* * *

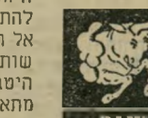

היזהר מאוד מלהיכנס להתחייבויות כספיות. אל תיכנס לעיסקות חד־שות בלי לבדוק אותן היטב. עם זאת, הזמן מתאים לעריכת תוכניות כספיות לטווח ארוך. סמוך על עצתו ותבונתו של ידיד, בעיקר אם נולד במחצית הראשונה של חודש מארס. אתה עשוי לשאוב סיפוק רב מאירוע חברתי. בת שור — אל תוותרי עליו כל־כך בקלות, כי הוא הטיפוס בדיוק עבורך.

* * *

עירנות רוחנית תאפשר לך להתגבר על כל מיני התנגדויות צפויות ובלתי־צפויות. רעיון מבריק, אם יבו־סס על־ידי תיכנון ל־עומק, עשוי לעצב את עמדתך הציבורית בצו־רה ובמידה שבהן טרם נתנסית. זהו שבוע טוב לביקור אצל התופרת או בתצוגת־אופנה. אל תסמוך על ידידים. השתדל להגיע להחלטות בעצמך, אתה הוא היחידי היודע מה טוב עבורך.

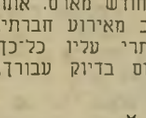

* * *

השתדל לא להציק לחבריך לעבודה. כי בעתיד הקרוב מאוד תזדקק לכל רצונם ה־טוב. היחסים המתוחים עם בן זוגך ישתפרו ב־עיקבות פגישה בלתי־צפוייה עם ידיד קרוב, שאותו לא פגשת זמן רב. אל תיקח על עצמך סיכונים מיותרים בעניינים כספיים, ואל תיכנס לעיסקות נפל. בת סרטן — קחי את החופשה המגיעה לך. כי צפוי לך שבוע מלא פעילות.

* * *

צפוי לכם שבוע מעניין וסוער הן מבחינה פי־ננסית וכן מבחינה רומנטית. אפשר שתע־שו כסף בעזרת או כ־תוצאה מקשר רומנטי ואפשר שהרפתקה רו־מנטית תעלה לכם ב־כסף רב. השתדל לא להמר ולא לסכן כספך שלא לצורך, כי אתה עלול להיגרר להוצאות כספיות מיותרות. אל תהמר השבוע ואל תשחק קלפים.

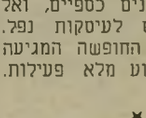

* * *

המדיבה המיפשית שבה הסתבכת, אינה מועילה לאף אחד, ומקלקלת את מצב־רוחך. נסי להקדיש זמן למיפוח יופייך, ולעיסוק בתחביבייך, במקום ל־שאת על כתפייך את כל בעיות העולם הזה. לקראת סוף השבוע את עלולה לנתק קשר אי־שי חשוב, בעיקבות בדיחה מעשית שהוש־מעה באוזנייך, בנוכחות אלה שלדעתך יפרשו אותה בצורה מוטעית. אל תעשי זאת ה־שבוע, כי בסופו־של־דבר, זה לא ישתלם.

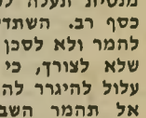

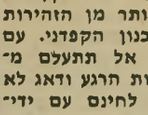

היזהר מפיטפוט יתר; שמור בסודי־סודות את פירטי המיבצע ש־עליו אתה עובד כרגע. כדאי שתיזהר דווקא מ־זה שאתה חושב שהוא ידידך הטוב — הוא ו־לא אחר אורב לכל רמז שייצא מפיך, לכל טעות מיקרית, או לכל מישגה שתעשה. אתה בודד. לכן, יהיה עליך לעמוד באתגר הזה לבדך, ללא גיבוי של איש. אם תצליח — זרי הדפנה שיעטרו את קודקודך יהיו מועטים בלבד.

* * *

יהירותך הטבעית, הכרוכה בחוסר־ביטחון משווע, תוריד אותך שאולה, אם לא תדעי לרסן את שניהם ולהו־סיף לחם מידה אמיצה של חוש־הומור, שהוא אחת מתכונותיך ה־יפות ביותר. זה לא שהוא לא רוצה אותך: זה שהוא בטוח שאת לא רוצה אותו. קדי־מה, גלי לו את האמת.

* * *

במישור חיי־האהבה שלך, בת קשת, לא יחולו שינויים מרעי־שים. אל תידחי בגסות את מחזרך הנלהב, למ־רות שאינך חשה כלפיו כל משיכה. תני לזמן לעשות את שלו; או שהרגשתך תשתנה בכל זאת, או שהוא יתייאש ממך. בן קשת למרות אופייך הנוח, אתה נו־טה להתפרצויות עזות.

להפתעתך, ואולי למורת־רוחך הסמויה, מתחילים העניינים ה־עיסקיים להסתדר — להפליא. אתה חייב לשאול לדעתה של בת־זוגך, ואם גם לא תק־בל את כל דבריה — דע שהיא שוחרת את טובתך, ורואה הרבה דברים שאינך מסוגל להשיג, מתוך ריתחת־חושים. בת גדי: כוח הרצון שלך אינו חזק דיו. צאי השבוע לחיק הטבע והעסיקי עצמך בקריאה.

* * *

עכשיו הזמן שבו אתה עלול ליפול בפח, אם לא תשמור ולא תשקול אלף פעמים כל הצעה. נכון שאתה הרפתקן ב־אופייך. נכון גם שאתה זקוק לדברים חדשים, כדי שילהיבו אותך כל פעם מחדש. אבל אי־אפשר להגזים. יום ג' הוא מסוכן מבחינה כל־כלית. אל תהיה בזבזן דווקא בשבוע זה.

* * *

עכשיו הזמן להקדיש את כל תשומת־לבך ואת כל מאמציך ל־עבודה, אם לא — אתה עלול גם להפסיד אותה לגמרי. סוף ה־שבוע ובייחוד יום ה' מביאים את התוכנית הגדולה שלך לנקודת־השיא. מאז ואילך שוב לא תוכל לשנות דבר, ולכן מוטב שתתכנן ה־כל בקפידה. אם את מנהלת רומן עם גבר נשוי, הפסיקי אותו.

קורא יקר

(המשך מעמוד 7)

להתגונן ולהתמיד בסירובם. האינטלקטו־אלים שוכחים, או מעמידים פנים שהם שוכחים, מהם המישטרים שהיוו את הסי־בה הי'שירה, בכל שלב שהוא. לכל מה שאירע ולכל מה שמתרחש כיום על האד־מה הערבית.

עוד יהיה המשך!

■ ■ ■

לחזן תשובת עירך „זן אפריק", חביב בוארס:

מר א. לאסילא, רגיל, ככל הנראה, לעי־תונות החייבת להשמיע אך־ורק את דברה של אידיאולוגיה המפגינה הלם מכך שעי־תונאי ערבי מסוגל לראיין ציוני. יידוע דעת־הקהל בדבר הלכי־הרוח וקווי־הפעולה המדיניים הקיימים או המתגלים בישראל אסור שייחשב כפשע, אלא כחובה. העמ־דה הכוללנית המסתכמת, ברגע שמדובר בידיב, באי־ראיית ההבדלים שבין הזר־מים השונים, והקביעה שכולם כאחד — ובעיקר עמדתה של העיתונות הערבית המושתתת על הסירוב לתת מידע — גר־מו, לפי דעתנו, נזק לעניין הערבי. נזק חמור. כתוצאה מכך קרה שישראל מכירה היטב את המתרחש בארצות ערב, בעוד שארצות ערב יודעות פחות על המתרחש בישראל, פגם זה תוקן — למרבית ה־שימחה — על־ידי הפלסטינים, הנהגים כיום ממרכז ללימודים ולמחקר הפועל היטב בבירות.

זה אשר להיבט המידע, הידיעה וה־עיתונות.

אשר להיבט ה„מגע עם האוייב" הרי קוראנו, המודה שקרא שוב ושוב את מאמרי, יכול היה לגלות בו שהזכרתי את המגעים המרובים שהפלסטינים עצמם ניהלו עם אנשים ועם חוגים מדיניים ב־ישראל. החידוש בדו־שיח שכונן בין חב־רים באש"ף (כן, אש"ף) לבין המועצה הישראלית לשלום, הוא בכך שלראשונה נוצר, במפורש מגע עם ציונים. והיה שווה לדעת — ולהביא לידיעת הכלל — מה חושבים הציונים הללו, המתנגדים ל־ממשלתם־הם.

אשר לעמדתי האישית, שקוראנו כיב־דני בבקשה להבינה במפורש, היא ברור־רה ואני משיב בכנות על שלוש שאלותיו:

● לפירסום המוסף אין כל מטרה אלא למסור מידע על נתון הנראה לנו חשוב בנסיבות הקיימות. דו־השיח שכונן בין פלסטינים וציונים הוערך על־ידי ממשלת ישראל כמסוכן כל־כך, עד כי רבין עצמו הוא שניהל פעולה בקרב נשיאי אפריקה כדי לשכנעם שלא יעניקו אשראי לשיחות.

● השאלה השנייה הינה מלכודת. לא מדובר בתגאים של האמריקאים והציונים, ולא ב„פיתרון סופי". התשובה — תשובתי האישית — היא „לאו". אבל אם הפלסטי־נים עצמם ישאפו לכונן מדינה בגדה ה־מערבית, ולחיות בדו־קיום עם מדינת יש־ראל שתחזור לגבולותיה שמלפני מלחמת 1967, אינני נגד. בניגוד לדעת קוראינו, אינני סבור שעל הפלסטינים עצמם להחליט על גורלם.

● ההמונים הערביים יכולים לעשות הרבה. כמו כל ההמונים. אך בכל־זאת אינני סבור שיהיה ביכולתם להטיל את מרותם על ההמונים הפלסטינים.

■ ■ ■

עד כאן חילופי הדברים בעיתון התו־ניסי.

קודם כל, הם מוכיחים שהיתה תעודה רבה מאוד לראיון הענק של לובה אליאב בעולם הערבי וכי פעולת המועצה הישרא־לית גרמה לוויכוח רעיוני גדול בארצות הערביות. תוך כדי כך מתגלה גם שם המאבק בין היונים והניצים, ומתבהרות העמדות.

שנית מפתיע הדמיון בין טענות הניצים הישראלים וטענות הניצים הערביים. כמעט כל מילה של הקורא מטריפולי יכולה היתה להיכתב — ואכן נכתבה — על־ידי ניצים ישראליים בעתוני ישראל. קיים שיתוף־פעולה הדוק בין הניצים הישראליים ו־הערביים.

מעניין שלמקהלה הזאת הצטרפה השבוע גם רק"ח שפירסמה הודעה פרובוקטיבית נגד שיחות המועצה הישראלית עם אש"ף, כגראה בשליחות הגופים הסובייטים ש־ו־חות אלה אינן נוחות להם.

אלי תמיר

מכתבים

לרדת מידין!

האם אינכם סבורים שאתם מגזימים קצת בחשיבות שאתם מייחסים ליגאל ידין? אתם מנסים להעמיד אותו ואת מיפלגתו כנושא המרכזי שצריך להיות מוכרע במע־רכת הבחירות, ובכך אתם משרתים למע־שה את מטרותיהם של ידין וחבריו. אם תשמעו להצעתי — רדו מהאיש, ותנו לבוחר לפסוק את פסק־דינו בקלפי.

משה רז, נתניה

אני חושב שכל אזרח במדינת־ישראל, ולא חשוב על איזה מחנה הוא משתייך, צריך להגיד למר יגאל לביב בפה מלא: יישר כוח! אם לא היה לנו את לביב אנחנו, האזרחים, היינו צריכים ליצור אותו. במקום תמונה אני שולח צל"ש על שירותיו בפרשת ידין וד"ש.

יוסף שוורץ, בני־ברק

אינני יודע מה בדיוק מייצגת התנועה הדמוקרטית לשינוי, אבל על־פי מודעות הבחירות שלה היא מעוררת בי אסוציאצ־יות מאד בלתי־נעימות מתקופה שכולנו עדיין זוכרים אותה. פולחן־האישיות שער־שה התנועה ה„דמוקרטית" ליגאל ידין, המנהיג, במודעות־הבחירות שלה, מכוון

יגאל תומרקין, תל־אביב

אל קהל־הבוחרים הפרימיטיבי ביותר. אם זהו הפולחן שהם עושים לאיש לפני הבחי־רות, נקל לתאר מה יקרה אם, חלילה, הם יגיעו לשלטון.

אברהם לוי, חיפה

מנת ההשפלה

לפני עשרות ומאות שנים, היה מקובל במרבית מדינות אירופה לערוך לאדם שנתפס בעבירה מיצער־ביזיון, שבו היה עליו לעבור בין שתי שורות של המוני עם שירקו, גידפו היכו ובעטו בו ללא־רחמים. כך נענש האיש, הושפל עד־עפר, וההמון הצמא־לדם חש הקלה וסיפוק. מאז השתנו סידרי־עולם. אלא שהמחזה, ש־נישנה בתום מישפטה של לאה רבין, הזכיר לי שוב אותה תופעה. היא צעדה בתוך שתי שורות של קהל מלווה בשוט־רים, מרכינה את ראשה ומנסה להתגמד. האין זו עניינה כסולה?

מיכאל שטיינר, תל־אביב

אינני מתומכי מיפלגת העבודה, אך כרבים מחברי ראיתי באור חיובי את פעילותו של יצחק רבין כראש־הממשלה, כמנהיג בעל שיעור־קומה, תודעה פולי־טית וכושר־החלטה. נקודת־התורפה שלו

(המשך בעמוד 11)

לאן כולם נוסעים?

נוסעים לבת-ים.

הקציבו לעצמכם 10 דקות נסיעה. רדו ממלון "דן" לעבר רחוב הרברט סמואל, דרך הטיילת על שפת הים, עיברו שני רמזורים, ואתם בכבר השעון ביפו. המשיכו ברחוב יפת עד סופו, וכבר אתם נמצאים ברחוב בלפור, בת־ים. הבית החמישי מן הפינה הוא מרכז השטיחים הגדול ביותר במזרח התיכון! תוכלו לחנות כאן בלי בעיות. צאו מן המכונית והיכנסו אל פרץ שקלים. המחירים כאן הם הנמוכים ביותר בארץ, ומבחר השטיחים מתאים לכל בית ולכל מטרה. דוגמאות בלעדיות שלנו, שרות ואחריות. בואו והוכחו!

פתוח בימי חול 8.30־2.00
ומ־4.00־8.00 בערב. כולל יום ג'.
בימי שישי עד 3.00.
במוצ"ש 6.30־11.00.

פרץ שקלים רח' בלפור 25 בת־ים טל. 880244

המצטרפים לרשימת טיולי קמפינג עד ה־10 במאי יקבלו שק שינה חינם*

אנו גאים להציע זו השנה הרביעית מבחר טיולי קמפינג לאירופה, לדוגמא:

עד גיל 26 (סטודנטים 28)

* 32 יום אירופה - 5550 ל"י ועוד $ 390
* 32 יום סקנדינביה - 5550 ל"י ועוד $ 390
* 36 יום אירופה - 5725 ל"י ועוד $ 425
* 42 יום אירופה - 5750 ל"י ועוד $ 450

מיוחד לגילאי 30-40

* 36 יום אירופה - 7155 ל"י ועוד $ 425

כל המחירים נכונים ליום 22.3.77, וכוללים 2 ארוחות ליום, פרט ללונדון (ארוחת בוקר בלבד)

* טיולים מיוחדים לתיכוניסטים
* טיולים נוספים ומגוונים-ראה חוברת "קמפינג 77"

דרוש את החוברת אצל סוכן הנסיעות שלך

*או שווה כסף

קמפינגטורס
Campingtours

פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות ובמשרדי דיזנהויז

עם טיולי קמפינג-סימן שאתה צעיר

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

היתה בתחום הכלכלה. אולם, בל נשכח שגם בתקופת דוד בן־גוריון, בצד תיקונים חברתיים מפליגים, היו ריטונים קשים בכל מה שנוגע לשטח הכלכלי.

המצב שאליו נקלענו היום, בעיקבות החלטתו של היועץ־המישפטי, פירושו קטי־עת דרכו המדינית של יצחק רבין באמ־צעה ואי־כיבוד רצון־העם. איני בא להת־ווכח עם היועץ־המישפטי, אבל אני שואל: מניין לו סמכויות כאלה? האם העובדה שאין לנו חוקה כתובה מספיקה בשביל לשים את החוק מעל העם והמדינה? האם המישפט קיים רק כדי שלא להפלות בין אזרח לאזרח, או שהוא קיים גם לטובת הציבור, כמו לטובת הפרט?

רבין הוא האיש שהבין כי תמה תקופת המילחמה והגיעה העת לעשות שלום. הוא הביא לכך שאפילו נשיאי מצריים וסוריה הגיעו להכרה שאין עוד מקום למילחמה נוספת, אם אפשר יהיה להגיע להסכם עם ישראל. רבין היה ראש־ממשלה ש־תימרן אותנו לקראת חתימת הסכמי־שלום בו־נבה שהיו יכולים, לדעתי, להיות ערו־בה להסכם עם הפלסטינים. חבל שבמקומו יעמוד בראש הממשלה שימעון פרס. אני טוען שממשלה בראשותו של פרס בעת הזאת תביא עלינו אסון!

דן וינור, תל־אביב

פיתחתי תיזה מסויימת על הצעד החמור של יצחק רבין כלפי עצמו: נדמה לי שלרבין פשוט נשבר מהחיים הפוליטיים. הוא למד להבין שאינו בנוי לכך. וכך, ברגע של חולשה, הוא מצא לעצמו פיתרון להסתלק מהפוליטיקה בצורה שתיראה מכובדת וישרה. נדמה לי שמנוי־וגמור

עם רבין לנטוש כליל את הפוליטיקה.

הייתי מגדיל ואומר, שיש טעם שמחנה־שלי יפנה לרבין, כדי שיעניק תמיכה לקו הרעיוני שלו. זה יכול להישמע יומרני מדי שאדם שטען כי עם אש"ף ניפגש רק בשדה־הקרב יתן תמיכתו לגוף שדוגל בשלום ישראלי־פלסטיני, אבל חושבני ש־אחרי שניער את עצמו מכבלי הפוליטיקה יוכל רבין גם להשתחרר מכבלי הצהרותיו, שהן תולדה של אילוצים שונים, ולהציב את אישיותו מאחרי ישראל השפויה והה־גיונית.

א. ג., תל־אביב

שלי

כמו כל רך הנולד גם שלי החביב /
לעולם הוא יצא מעוטף בתקוות. /
ידידם יברכו את אמו ואביו /
שיזכו לגדלו לחופה ולמיצוות.
אך ישנם הסבורים שהבן היילוד /
הוא יצור שניתן גם עליו לוותר, /
שעם יתר אחיו הגדולים, אין זה סוד /
כבר דחוס כאן מדי, יש כאן די והותר.
ותקשה מה בכך והאם זה חשוב /
אם ישנו קצת בלבול (מוכרחים להגיד) /
בימים שהבצע שולט ביישוב /
ושטוחר־מידות הוא חזון לעתיד.
כך שכל שנותר הוא פשוט לחכות /
כי הן רק העתיד הוא יידע פתרונים,
אם יגדל לו שלי ויצדיק התקוות /
או מלב יישכח כמו רבים גם טובים.

רחל בנעון־קיפר, תל־אביב

הרב כהנא מצפצף

את המחדל הראשון שלו, מאז היבחרו כמועמד לראשות הממשלה, עשה שימעון פרס השבוע. הוא לא השכיל למנוע את הפרובוקציה שהצליחו חמומי־מוח, ובי־ראשם הרב כהנא — לעשות בשכם. למרות הפירסום המוקדם בדבר כוונות הרב, למ־רות מחאותיו של ראש עיריית שכם, לא הורה שר־הביטחון למושל הצבאי (שלפתע גילה אוזלת־יד מפתיעה) למנוע את כניסת אתם מחוללי־מהומות מיקצועיים. פרס יכול לרשום לעצמו כניסה לתפקיד הרם ברגל שמאל.

שמואל ארנון, ירושלים

הם עובדים עלינו בעיניים. פשוט מזל־זלים באינטליגנציה ובכושר־הזיכרון ש־לנו. רק לפני ימים ספורים פירסמו כל העיתונים את העובדה שמושל שכם דחה את בקשת ראש העירייה המקומית, שדרש למנוע מהרב כהנא להיכנס לעיר ולבוא אל בניין העירייה. והנה, יומיים אחרי המיקרה מפרסם דובר צה"ל את הידיעה שמתאם הפעולות בשטחים, האלוף רפאל אורלי, הזהיר את הרב מפני עשיית מעשים המפריעים את הסדר. מובן שההודעה המ־גוחכת זכתה בכותרת מובלטת. כך הם חרשבים למכור לנו לוקש: „הנה אנחנו שומרים על הסדר," ומצד שני ממשיכים להתיז גז מדמיע על כל ערבי שמצייץ בחוצות עירו.

ממשיכים במדיניות הצעדות ברחבי יהודה ושומרון — והפגנת הריבונות מנק־רת־העיניים — נמשכת.

דויד ימיני, לוד

הנוח עד זרי הדפנה

המחזה המדכא בו ניסה אריק שרון, מנהיג שלומציון, להתדפק ברגע האחרון על דלתות הליכוד, ממנו פרש והתחנן על נפשו הפוליטית כדי שיחזירוהו חזרה ל־מחנם, היה בו לפחות לקח חשוב אחד לכל תומכיו של אריק שרון, שבשנים ה־אחרונות לחמו נואשות כדי לקדם אותו לתפקיד הרמטכ"ל היה זה שיעור מאלף שהסביר מדוע צדקו אלה שחסמו את דרכו של האלוף שרון לרמטכ"לות. שכן, עם היותו מצביא צבאי בעל שיעור קומה, חסרות בו אותן תכונות המכשירות מצביא גדול להיות מנהיג צבאי או רמטכ"ל. אדם שהוכיח אופורטיניזם כפי שהוכיח אריק שרון במהלכיו הפוליטיים האחרונים לא קרוץ מהחומר ממנו קורצו רמטכ"לים.

דומני שמן הראוי הוא שאריק שרון יסיק את המסקנות המתבקשות מכך, ש־עסקנים מפלגתיים מדרג ב', כמו שהוא מכנה אותם, סובבו אותו באף והיתלו בו. את המשחק המפלגתי הוא צריך להשאיר להם. הוא עצמו צריך לחזור לחוותו ולנוח על זרי הדפנה שלו עד שהעם יקרא לו שוב, במצב של חירום. הפוליטיקה אינה בשבילו.

איתן גורן, באר־שבע

חרות סקטיבית

ברשת ב' של שידורי ישראל שודרה לפני שבוע תוכנית מופלאה שכותרתה היתה: „גבורה, מאבק וחרות, פסיפס של קולות". זכיתי להאזין בתוכנית זו על המאבק לחירות של העברים, הצ'כים, ה־צרפתים, האירים ולקינוח גם על מאבקם של יהודי רוסיה. לשם פילפול אובייקטיבי הוענקה מילה טובה גם לארמנים שאחד מסופריהם גורש מאגודתו המקצועית יען כי דגל בניתוק ארמניה מברית־המועצות.

מאחר והנני משוכנע שלתוכנית זו יהיה ודאי חלק שני או שלישי אפילו, במסגרת הנאותה ובהודמנות המתאימה, הריני מת־

(המשך בעמוד 14)

החופשה מתחילה בבטיסה

סטודנט!
טוס
בחברה שלך
טיסות איסתא
לאירופה,
ובתוך אירופה,
במחיר הנמוך ביותר
והכל
במטבע ישראלי

אשת סטודנט!
הראי מודעה זו
לבעלך:
כל מה שאנו מציעים
ניתן גם לך
ולילדיכם
במחירי סטודנטים.

סטודנט - חושב על טיול באירופה הקיץ?

אנחנו אומרים — כי טובים „השניים".* הרשם עוד היום.

*טיזלי השניים איסתא-אופירטורס

הזדמנות חד פעמית! נותר מספר מקומות מצומצם לטיול מודרך באירופה
לסטודנטים ותלמידים חובבי אמנות _ „דוקו מנטה 77". ההרשמה במשרד איסתא בת"א.

איסתא ISSTA

תל אביב - רח' בן-יהודה 109 (פ, שד' בן-גוריון) טל:247164/5 • ירושלים- רח' אלישר 5 (ע"י קפה אלסקה) טל: 225241
חיפה-בית הקרנות רח' הרצל (חדר 245) טל:669139

בחירות, קוסמטיקה ופלישה מן המאדים

נניח שהאמת היא בעצם כזאת:

לפני כארבע שנים נחתה חללית בלתי־מזוהה במידבר סיני. נחתה — ונעלמה. החללית הכילה מיטען משומר של יצורים מן המאדים בגודל של שומה קטנה וירוקה. היצורים הללו ניחנו בתכונות חי־זריות: עד־מהרה השתלטו על מוחם ונשמתם של שרי הממשלה ושל כל האישים בעמדות־מפתח במדינת ישראל. מזה כארבע שנים הם פועלים ללא־לאות לטובת האינטרסים המיוחדים של המאדים, הורסים בשיטתיות את התשתית הכלכלית והפסיכולוגית של המדינה, וזורעים בחשאי איום נורא לקיומו של הגזע האנושי כולו.

הוכחות לא חסרות: האינפלאציה דוהרת, וכל ניסיון לעוצרה הופך האצה נוספת; השלום תקוע, וכל צעד לקראתו נתקל בהכחשות ובטירפודים; המהפכים בזירה הפנימית דימוניים כל־כך עד כי אין ספק שרק חי־זר יכול לעמוד מאחרי כל זה (רבין מתפטר בגלל אשתו; מכבי תל־אביב זוכה בגביע, ופרס יגיע לראשות הממשלה למרות הכל).

תגובות־שרשרת ניכרות גם בזירה הבינלאומית (אינפלאציה, משבר־נפט, הערבים קונים את לונדון), ועימן האמונה המוכרת משכבר הימים — שהיהודים אשמים בכל. בקיצור — בסיס נפלא להשתלטות המאדים על מדינת ישראל.

■ ■ ■

כדי להילחם בהם יש לחשוף אותם לעיני הציבור, וזה מסובך, אף שהם אינם משתדלים במייוחד להסתתר. חשיפתם מותנית בזיהוי בטוח (להבדילם משאר יהודים) ובהוקעתם בכלי־התיקשורת. אבל מה לעשות והם נראים כמו סתם יהודים, וכלי־התיקשורת אוהבים סתם יהודים שהם גם שרי־ממשלה.

ואפילו הציבור יודע כי יש להם סימן־היכר: אותה שומה ירקרקת בקצה עמוד־השידרה, בעורף. (יודעים לבטח — מן העיתונות...) לא די בידיעה, צריך גם להוכיח. כדי שכולם יאמינו כי לשר זה וזה שומה ירוקה בעורפו ויש לחסלו מייד.

כדי לשכנע אדם — מה טוב ממראה־עיניים? אלא שגם השר זה־וזה יודע על מראה־עיניים, ומה טוב ממראה־עיניים בטלוויזיה הממלכתית!

בשידור לאומה מופיע השר הנ"ל ומסביר, בחיוך של טוב־לב ובסלחנות יהודית טיפוסית, שהוא מוכן להקל בדינם של כל המלעיזים, שמתום־לב פעלו ומאהבת ישראל ואומות העולם, והריהו עומד לחשוף את עורפו חפרטי (והבלתי־מוכר עד כה) קבל כל בית ישראל ועיתונות־החוץ, ברגע זה ממש.

עוד הקופסה מדברת, ועינינו רואות:

השר מחייך, מסיר את מעילו (עניבה אין, המעמד מחייב), פותח באיטיות משגעת את כפתורי־החולצה, מפנה ראשו — והנה — לראשונה בתולדות היינו ה־ציבוריים — גבו החשוף של שר בישראל קבל עם ועדה. המצלמה מתמקדת על עורפו כבר־הסבר של השר, מתקרבת, מתקרבת עוד יותר, קלוז־אפ של העורף, העורף ממלא את כל המסך הקטן — אין שומה ירק־רקת, אין מאדים, אין כלום מלבד פלומה רכה של שיער־שיבה תיקני לחלוטין. ושוב מחייכים אלינו פני השר בחביבות, הקריין נוטל את רשות הדיבור ומסכם את התקריית שחוסלה בזה ושתהפוך עם בוקר לכותרות ראשיות ולמאמרי־מערכת בכל העיתונים, ומחרתיים תישכח.

יצורי המאדים ימשיכו, לאט אך בביטחון, בהשתלטותם על הבית הלאומי של העם היהודי.*

כך מסתיים מעגל סגור של „ברווז־תיקשורת" שהחל בעיתונות החופשית, הסתיים בעיתונות החופשית והסתיים בדרך בכלי־התיקשורת המשכנע והאובייקטיבי מכולם — הערוץ האחד והיחידי של הטלוויזיה הממלכתית שלנו.

לגבי מרבית בני־האדם זה היה מספיק ומשכנע. מרבית בני־האדם צופים בטלוויזיה כברצף בלתי־מופסק של מידע אובייקטיבי ומאמינים לדיברי העיתונות, בעיקר כאשר היא מתארת את מה שכולם ראו אמש בטלוויזיה. התמונה היא אמת לאמיתה, המצלמה אינה משקרת.

אלא שה„רצף האובייקטיבי" של התמונה אינו אלא אשלייה. מי ערב לנו כי אכן הפנים המחייכות והעורף הפלומתי שייכים לאותו אדם? כמה מאיתנו שמו לב לאפשרות המעבר ממצלמה אחת לאחרת ב־שבריר השנייה שבין צילום הפנים, כפתורי החולצה — והקלוז־אפ של העורף? ובכלל, האם יש בידינו לוודא שאומנם היה זה שידור ישיר ולא סרט שעבר עריכה קפדנית?

■ ■ ■

אשליית הרצף בטלוויזיה, המושגת באמצעות עריכה, היא תוצר מתוחכם המושג באמצעות טכניקות שאינן מסובכות כשלעצמן, אך הסמויות בדרך־כלל מעינו של הצופה הממוצע, המביט בטלוויזיה בין ארוחת־הערב לקלפים של שבת.

שידורי־התעמולה ה„מסודרים" לקראת הבחירות טרם החלו, אך למראה סנוניות ראשונות של תעמולת־בחירות ישרה ועקיפה בעיתונות, נראה ששיטות „אמריקאיות" הולכות ומשתלטות על אמצעינו הצנועים וה־שמרניים.

למשל:

יש כבר שרים וסתם פעילים, היודעים את סוד המבט הישיר והגלוי אל המצלמה (במקום אל המראיין היושב מולם).*

זה עובד נפלא, בעיקר על נשים. דודה שלי תמיד אמרה שהיא מעדיפה אדם שמסתכל לה „ישר בעיניים", כי זה סימן שהוא דובר אמת ושאין לו מה להסתיר.

בעל־ניסיון כשמעון פרס יודע, שמצלמת־הטלוויזיה היא העיניים של המדינה והריהו מסתכל לנו ישר באותן העיניים ומדבר אמת לעבר המצלמה הבלתי־משוחדת. דודתי היתה כל־כך מאוהבת בו, עד שבשעת הדראמה הגדולה שהועברה ישירות מהיכל התרבות, ישבה ופכרה אצבעות יחד עימו והעבירה פיתקאות זועמות לדודי, שישב לידה, לאות־הזדהות עם המועמד המובס לראשות הממשלה שניצב ממש לידה ושוחח עימה באופן אינטימי.

רבין, לעומת זאת, „לא ניראה לה" כלל וכלל, לדודתי. מדבר לאט, כמעט מגמגם, לא יודע איך להתלבש, לא מסתכל לה „ישר בעיניים" — בטח יש לו מה להסתיר, עוד תראו. (ראינו.)

אלא שזאת רק אפשרות אחת — שניתן לנצלה לכיוון ההפוך בדיוק.

אנשי רבין (ביודעין?) עשו זאת. ביישנותו של רבין הוצגה כתכונתו החיובית ביותר, כעדות מכרעת ליושרו ולתומתו. פרס הוצג כשחקן מאומן, כאשף של יחסי־ציבור, כמוקיון של טלוויזיה, כנחמד יותר מדי. רבין, לעומת זאת, אינו מעמיד פנים שהוא נחמד. הוא קורא מן הכתב, עושה העוויות של מבוכה, הוא בודאי מדבר אמת — אילו רצה לשחק, היה בוחר לו תפקיד מוצלח יותר. תדמית עלובה שכזאת חייבת להיות טיבעית, אמיתית, שום מומחה ליחסי־ציבור לא יתאמץ ליצור תדמית שכזאת. מסקנה: רבין לא משחק, כי אינו יודע לשחק. שימוש נבון ומודע באמצעי־התקשורת יכול בהחלט להפוך חיסרון ליתרון.

התבונה הרבה שבה ניהלו רבין ואנשיו את מערכת־הבחירות המאופקת כנגד פרס מניבה פירות בימים אלה: רבין הוא האיש התמים, האיש שלא יודע להסתדר, שלא מבין „קונצים" — סיפור הדולרים היה טעות, מיקרה, הסתבכות. די היה שיתייצב בפני האומה ויכריז בכל כלי־התיקשורת שהוא מודה בחטאו ומוכן לשאת באחריות — כדי להכפיל ולשלש את הפופולאריות שלו בציבור. (ראה מישאלי דעת־קהל ברדיו ביום ו' — רבין וטל ברודי בשיא הפופולאריות שלהם).

שידור־הטלוויזיה מהיכל־התרבות היה שידור ישיר. הדבר ניתן לאימות באמצעות לוח־הזמנים שעליו ידענו מראש (מן העיתונות...). אי־לכך, אין מקום לספקות־לציות רבות ביחס למשמעות של עריכה אפשרית של צילומי־השידור.

קטע כגון זה שבו רבין נואם והמצלמה מתרכזת בקלוז־אפים של פני פרס, באצבעותיו הפוכרות פתקניחומים (כנראה...) ובניסיונות־החיוך המאולצים שלו — קטע זה התקבל ללא חשד כ„תגובתו של פרס לדיברי רבין. עקרון האמון כאן מתבסס על ישירות־השידור ועל הנחת הבו־זמניות של דיברי רבין עם תגובות פרס.

אך האם אומנם כך היו פני הדברים?

אולי בכל־זאת היתה כאן עריכה? אולי השתמשו בצילומים מוכנים־מראש של פרס? ואולי פשוט היתה העדפה אישית של צלם או במאי כלשהו לטובת רבין? תוצאתה של העדפה כזאת עלולה להוות תמונת־מצב חד־צדדית לחלוטין, שבה יוצג פרס כפקעת־עצבים שזה־עתה נשרה ממנה מסיכת ההסוואה, בעוד שרבין הוא האיש המאוזן שאינו מתרגש יותר מדי ובידיו יש להפקיד את גורל האומה. תמונה חד־צדדית זו תתקבל כאובייקטיבית בעיני הצופה!

* ראה הסרט „המועמד" עם רוברט רדפורד.

אינני טוענת שזה אכן מה שקרה, אלא שזהו מה שעשוי לקרות, ומן הדין שניתן את הדעת על אפשרויות כאלו באותן שעות של שידורי תיאטרון הבחירות המצפות לנו בימים הקרובים.

■ ■ ■

הללו — לא יהיו שידורים ישירים. הם יצולמו מראש, לפי תסריטים שיוכנו בקפידה על־ידי בעלי־מיקצוע, עם טכסטים משוננים מראש ומשוכתבים בעזרת ציוותי־יועצים. או נביא בחשבון את המודעות הגוברת והולכת של אישי־ציבור ופוליטיקה בארצנו לטכניקה של אמצעי־התיקשורת למיניהם (מודעות שהיא כורח מיקצועי עבורם!), יש לצפות לתיכנון מדוקדק וקפדני של שידורי־התעמולה.

מודעותם של המשדרים מקדימה בהרבה את מודעותו של הצרכן־בכות. מטבע הדברים שכך יהיה — המוטיבציה של הראשונים חזקה יותר. להם יש מה להרוויח; לנו נדמה שאין לנו מה להפסיד.

על־כן אנו מסתפקים בדרך־כלל בתפקיד המתבונן הפסיבי, הלא־מודע והלא־ביקורתי. בין קפה לעוגה אפשר למכור לנו כמעט הכל: קמטים של זיקנה באיפור צעיר ורענן; טכסט שנון של פירסומאי צעיר בפיו של פוליטיקאי מיושן המורגל בעיברית של עלייה־שנייה; הצהרות־הזדהות עם שכונות־העוני המושמעות היישר מפנטהאוז בשכונת־יוקרה, בצירוף צילומי הדובר המטייל ברחובות השכונה (הענייה) וטופח ברחמים גואים על שכם ילדים קטנים; בעל רודני ו„בוס" של גדוד מזכירות המשוכנע שתחום פעילותה של האישה חייב להצטמצם בין המיטבח לפינקס־הקצרנות — בדמות לוחם ותיק לזכויות האישה — אין סוף לאפשרויות.

יש כבר פוליטיקאים המקבלים ייעוץ קוסמטי (האם השיפוץ הקוסמטי של הגברת אלוני מומן מכספי ה־מפלגה? אם לא — מין חדין שינכו זאת כחוצאה מיקצועית?), יש שהחלו בדיאטה נמרצת, אחרים אולי מקבלים שיעורי רטוריקה והיגוי (הלוואי), ויש אולי שכם ילדים קטנים; בעל רודני ו„בוס" של גדוד מזכירות המשוכנע שתחום פעילותה של האישה חייב להצטמצם בין המיטבח לפינקס־הקצרנות — בדמות לוחם ותיק לזכויות האישה — אין סוף לאפשרויות.

יש כבר פוליטיקאים המקבלים ייעוץ קוסמטי (האם השיפוץ הקוסמטי של הגברת אלוני מומן מכספי ה־מפלגה? אם לא — מין חדין שינכו זאת כחוצאה מיקצועית?), יש שהחלו בדיאטה נמרצת, אחרים אולי מקבלים שיעורי רטוריקה והיגוי (הלוואי), ויש אולי שכם ילדים קטנים; בעל רודני ו„בוס" של גדוד מזכירות המשוכנע שתחום פעילותה של האישה חייב להצטמצם בין המיטבח לפינקס־הקצרנות — בדמות לוחם ותיק לזכויות האישה — אין סוף לאפשרויות.

■ ■ ■

תעמולה, הסברה, תיקשורת, משתמשות בשפות ה־טעונות לימוד. הם לומדים — אנחנו אמורים לפענח וללחוץ על כפתור־הבקרה. ככל שמועטת ידיעתנו באותן השפות (ומועטת גם מודעותנו למועטת זאת...) — כן נרבה להבין אותם כפי שהם רוצים שנבין אותם. שכן לא די בקליטה, יש צורך גם בפיענוח. שאם לא כן — „נאכל" הכל.

בתמונות, במילים, במודעות, בכרוזים, באסיפות־הסברה ואפילו בחוגי־בית.

השטף ילך ויגבר לקראת הבחירות ויהפוך מערבולת של תדמיות סינתטיות שייראו לנו, כל אחת כשלעצמה, כאמת לאמיתה, כתוצר של שיפוטנו־שלנו ההגיוני וה־בלתי־משוחד.

ביום הבחירות יסתיים עיבוד הנתונים שבהם הוזנו ללא הרף, בפליטתו של פתק־הצבעה שכולו הזדהות כנה ובלתי־משוחדת עם האות המצויינת בו.

זהירות. זו עלולה להיות אות־הצופן של המאדים.

שושנה אביגל, תל־אביב

● שושנה אביגל היא מוסמכת לאמנות התיאטרון ודוקטורנטית לתיקשורת באוניברסיטת פאריס, מרצה באוניברסיטת תל־אביב וחיפה.

* הרעיון שאוב במודע מספר של מדע בידיוני העומד להופיע בהוצאת מסדה: **השליטים**, מאת ר. היינליין.

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

נדב להזכיר לרשות־השידור באמצעותכם כי קיימים עוד כמה נושאים השייכים ל־תחום זה של המאבק לחירות. מן העבר הקרוב קיימות המילחמות לחירות של אלג׳יר, קניה וקובה, ומן ההווה קיים מאבק הגבורה לחירות בצ׳ילה, ארגנטינה, באסקיה, אריתריה, צפון אירלנד, רודזיה ודרום־אפריקה.

משה פאוּ כרמי, ראשון־לציון

השיטה הרצויה

אני רוצה להעיר כמה הערות למאמרי של אורי אבנרי על שיטת הבחירות האזו־רית (האיכר והברז, העולם הזה 2066). לדעתי שכח מר אבנרי בניתוחו שתי נקו־דות חשובות.

א. ראש־הממשלה בבריטניה נבחר ע״י הפרלמנט שחבריו נבחרים בבחירות אזור־יות.

ב. בבחירות האזוריות המפלגה מתחש־בת בדעת הבוחרים כלפי המועמד שהיא מציגה.

לדעתי הבחירות האזוריות הן טובות ו־ביכולתן לנטרל במידה מסויימת את מגב־נוני המפלגות בתנאי שיונהג מישטר נשיאותי, כמו בארצות־הברית.

את המדינה יש לחלק ל־101 אזורי בחי־רה כשבכל אזור אותו מיספר מצביעים, פחות או יותר. את מספר חברי הכנסת יש להגדיל ל־201. הרשימות שלא תזכנה ב־ייצוג בבחירות האזוריות, יצורפו לסיכום ארצי ויקבלו מנדטים בהתאם לשיעור הקו־לות הכלל ארצי שצברו, בלי אחוז חסי־מה. כך תזכה כל קבוצה לייצוג מינימאלי.

חברי־הכנסת שיבחרו על־פי שיעור אר־צי יוכלו לשמש כסגני־שרים או ראשי ועדות בכנסת אך בשום פנים ואופן לא כשרים בממשלה. כל נבחר לא יכהן יותר מאשר שתי קדנציות רצופות. הוא יוכל להציג את מועמדותו מחדש אחרי הפסקה של שתי קדנציות.

שיטת בחירות כזו תבטיח ייצוג אמיתי לכל האזרחים והדיעות במדינה, תקטין את השפעת המגנגונים המפלגתיים ותבטיח דינאמיות במוסדות הנבחרים בהתאם וב־חפיפה להתפתחות החברתית במדינה.

יוסף כשארי, רחובות

החור שבזירה

הסיפור המגוחך, במדור אתה והלירה, על מידת התאמתו של מר עזרא ששון, המנהל של מרכז הסרט הישראלי, לתפ־קידו החדש בקונסוליה הכללית בלוס־אנג׳לס — מתאים יותר למדור, אילו היה כזה, „החור שבלירה״ ואת כותרתו היה צריך להכתיר כ„סיפור בדים״.

תחת הנהלתו של מר עזרא ששון הפך מרכז הסרט ממרכז־תכנים, בשירות ה־מפלגה המתאימה והמפיקים המסויימים, למחלקה כלכלית הפועלת בשירות המשק והכלכלה של ישראל, לשיפור מאזן ה־תשלומים של המדינה ועידודה האמיתי והכלכלי של תעשיית הסרטים בישראל.

לכתוב ששון אחראי ל„גירושם״ של חברות יוניברסאל וורנר מישראל — זו בוודאי יצירה מקורית, הראוייה לפרס ה־תרבות והאמנות הבדאית של מדינת ישר־אל. אותם החוגים, במשרד המסחר־והתע־שיה ובתעשיית הסרטים בישראל, שבחשו בקדירה הפוליטית המפלגתית של „סרטי־אנטבה״ (ותוצאות תבשילם המוקדח הוא סרט הפרסום למערך: „מבצע יונתן״), הם המנסים עתה להכפיש ולהשמיץ את ה־פקיד הנאמן, במלוא מובנה של המונח, עזרא ששון.

מפיקים של סרטי־עלילה, ששון לא החשיב את קשריהם לשרים ושועים, מפי־צים עתה את סיפור עלילת־הדם על ששון. את הטיפול בחברות הענק של הוליווד הכשילו נאמני המפלגה במשרדי הממש־לה והכישלון החרוץ הוא כישלונם שלהם ושל מי שמחזיק בכספי משלם המיסים את המשרד של „הסרט הישראלי״ בלוס־אנג׳לס בהוצאה שנתית של 12 אלף דולר.

עזרא ששון יהיה האיש הנכון במקום הנכון בלוס־אנג׳לס ואת הדאגה האמי־תית, גם לנו וגם ללירה, כדאי שעורך המדור יקדיש לתכנים המפלגתיים הנער־כים עתה כדי להעביר את מרכז הסרט לדרג מיפלגתי, במקום להשאיר את המשך פיתוחה ועידודה של תעשיית הסרטים ב־ישראל על בסיס כלכלי טהור.

אלכס מסים, ניו־יורק

פרסום דיר יעקבסון

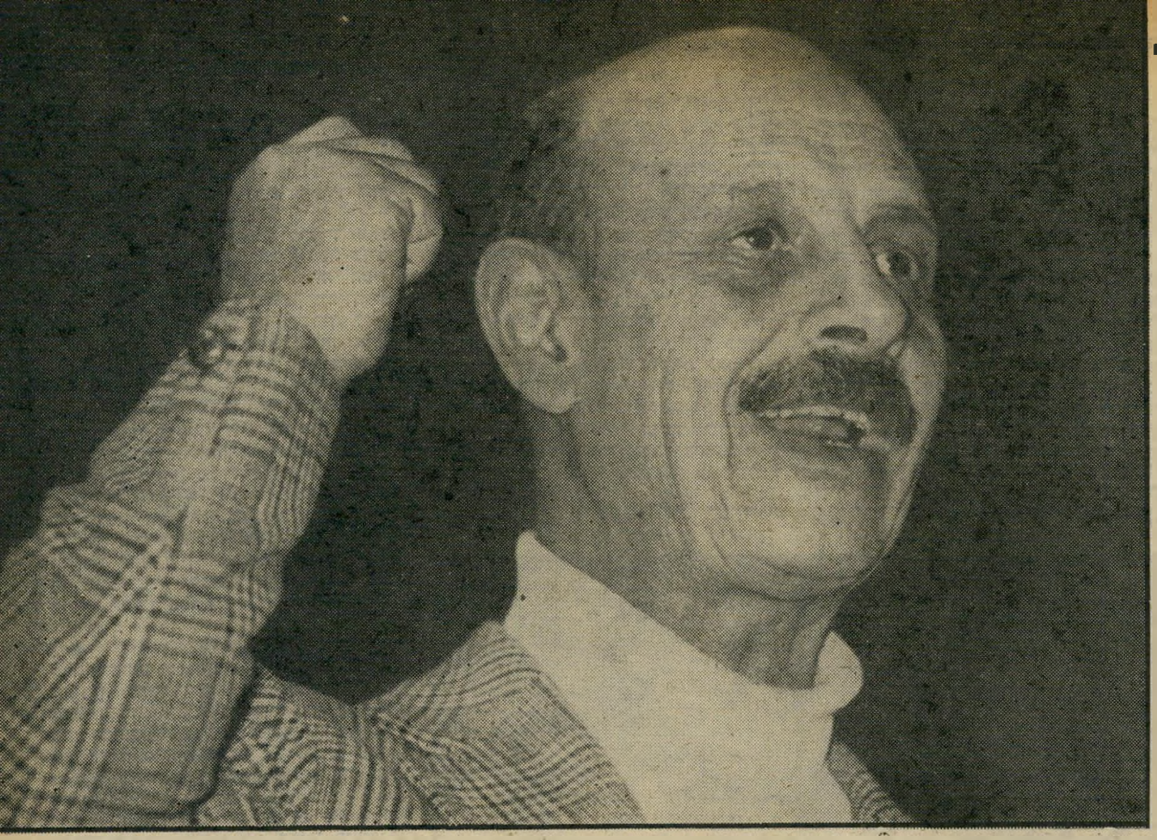

מאת

אורי אבנרי

„הסיסמה אשר בראש הגיליון מחייבת אותנו לכתוב ‚בלי מורא, בלי משוא־פנים'. חוששני שהפעם לא אוכל להגשים את הסיסמה במלואה.

„מאמר זה נכתב במורא.

„לא־פעם דרכנו על היבלות של שליטים רבי־כוח, רודנים קטנים וגדולים, שפעלו במחשך. אולם כל אלה היו כאין־וכאפס בהשוואה לאנשים שעל יבלותיהם אנו עומדים לדרוך בשורות הבאות.

„אבא חושי הוא חובב פרובינציאלי *. כל מנגנון המישטרה, העומד לרשות עמוס בן־גוריון ** הוא ככיתת־הג"א — בהשוואה לקבוצה אשר עליה מדובר הפעם.

„כי זוהי קבוצה שאין לה שם ואין לה כתובת, המחזיקה בידיה את מיטב כוח המחץ והלחץ של המדינה — מבלי להיות קיימת כלל.

„זוהי האגודה שאין לה פינקס־חבר ותקנות, החסרה מיפקדה ומטה־מיבצעים — אבל הפועלת בתיאום מופתי ואינסטינקטיבי בכל החזיתות.

„זוהי הכיתה האלמונית שרבים חוששים מפניה, אך שאיש אינו מעז לדבר עליה, שגם חברי־הממשלה ומנהיגי המיפלגות משוחחים עליה בקול נמוך, מחוץ לטווח כל מכשירי־ההאזנה האפשריים.

„אפשר לכתוב עליה בלי משוא־פנים. אבל אי־אפשר לכתוב עליה בלי פחד."

הדמוקטטור

במילים אלה נפתח מאמר של העולם הזה, שפורסם לפני 21 שנים, בסוף יוני 1956. היה זה אחד המאמרים ש„עשו היסטוריה".

באותם הימים הגיע שילטון־היחיד של דויד בן־גוריון לשיאו. שבועות אחדים לפני־כן הצליח לסלק את משה שרת מן הממשלה, ולמסור את מישרד־החוץ לגולדה מאיר. משה דיין ערך את פעולות־ה„תגמול" שלו, בעוצמה גוברת והולכת. מאחורי־הקלעים התנהלו המגעים לאירגון הקונוניה הבריטאלומית שהסתיימה במיבצע־קדש — אך איש עדיין לא ידע על כך.

שער גליון העולם הזה (976) נשא את תצלומו של דויד בן־גוריון, ואת הכותרת: „דיקטטורה בדרך?" השער התייחס לכתבה המרכזית בגיליון, שנשאה את הכותרת „שילטון הצללים".

המאמר גירה ראשונה עובדה, שהטירה את צירה על כל השנים הבאות: שבחסותו של דויד בן־גוריון התגבשה קבוצה של נערי־חצר, חזוממים לתפוס בעזרתו את השילטון במדינה.

במאמר זוהו חברי קבוצת־החצר, נחשפו כמה מתוכניותיהם והובאה אזהרה חמורה ביותר על העתיד להתרחש.

חשיבות המאמר היתה נעוצה בכך ש־ראשונה נאמרו בו בפה־מלא דברים, שעד־כה עברו רק בלחש בקרב חוג קטן של יודעי־דבר בצמרת המדינה. המאמר העמיד את הציבור הישראלי, ובראש־וראשונה את מנהיגי מפא"י, על הסכנה הגדולה הלה המאיימת על המישטר הדמוקראטי. כך החלה ההתארגנות הנגדית, שהפילה בסופו של דבר את בן־גוריון.

מיבצע־סיני, שתוכנן ובוצע ב־1956, מאחרי גבה של הממשלה ובלי ידיעת השרים וראשי המיפלגות, אישר את נכונות הדברים. פרשת־לבון הגדולה של 1960/61 העמידה את המדינה כולה על חומרת הסכנה. ב־1963 הודח בן־גוריון על־ידי ראשי מפא"י, שמטרתם העיקרית היתה למנוע בעד בן־גוריון להעביר את השילטון לידי נערי־החצר שלו.

תגובת בן־גוריון באה ב־1965: הפילוג במפא"י והקמת רפ"י, שנועדה לסלק את מפא"י מן השילטון. מיבצע זה נכשל, בזכות, שבהן זכתה רפ"י בעשרה מנדאטים בילבד, למרות שכל יוקרתם של בן־גוריון, משה דיין, שימעון פרס וחבריהם גוייסה למשימה.

כאשר פורסם המאמר, היה כל זה חבוי עדיין בניבכי העתיד. המאמר היכה את קוראיו בתדהמה. העניין כולו ניראה, ברגע הראשון, כסרי דימיון חולני. הגילויים על ההצעות להקמת דיקטטורה של בן־גוריון נשמעו כהמצאות בלתי־סבירות.

אך יותר מכל הדהים שמו של אדם אחד, שהוזכר כמי שעשוי למלא תפקיד מרכזי בתוכנית להקמת דיקטטורה בישראל: יגאל ידין.

כל אנשי המלך

כתבה זיהתה שישה אנשים חשובים, כשותפים בצורה זו או אחרת לתוכניות השונות להסיכת המישטר הדמוקראטי. הושמטו מן הרשימה שני אנשים שהצנזורה לא אישרה את פירסום שמותיהם. לצידם הוזכרו בכתבה כמה וכמה אנשים פחות־חשובים.

הנעלמים, שרוחם ריחפה על סני הכתבה, מבלי שהוזכרו בפירוש:

● **משה דיין,** שכיהן אז כרמטכ"ל. הצנזורה הצבאית, שעמדה לפקודתו, לא אישרה את פירסום שמו בכתבה שדיברה על קונוניה פוליטית. נאמר עליו רק ברמז: „לא פעם ניסה (בן־גוריון) להרחיק את האיש המסוכן ביותר שבחבורתו." ואכן: בן־גוריון שקל כמה פעמים את סיטורי דיין, כאשר נסתבר לו כי זה שיגר את צה"ל לפעולות שלא אישרו על־ידי בן־גוריון, או שאושרו בממדים קטנים הרבה יותר.

● **איסר הראל,** אז הממונה על שירות־הביטחון, שהעמיד את שירות־הביטחון־הכללי לרשות כל הקונוניות המיפלגתיות והאישיות של בן־גוריון. באותם הימים אסור היה להזכיר אף ברמז את עצם קיומו של הש"ב, והעולם הזה המציא את המונח „מנגנון־החושך" כדי לעקוף איסור זה.

לעומת שני נעלמים אלה, גילה העולם הזה שישה שמות:

● **אהוד אבריאל,** אז איש־אמונו מס' 1 של בן־גוריון ויועצו העיקרי. כעבור שנים גילה בן־גוריון עצמו כי אבריאל הציע לו, בראשית 1955, בשם קבוצת־

השער והעמודים הפנימיים של „העולם הזה" מיום 28.6.56
האיש השישי: יגאל ידין

(המשך מעמוד 15)

חברים, לכונן בארץ דיקטטורה צבאית. גילוי זה אישר כמה פירסומים על כך בהעולם הזה, שנתשבו עד אז כדימיוניים. אבריאל היה, בשעתו, מנכ"ל משרד־ראש־הממשלה ומנכ"ל־האוצר.

● **טדי קולק**, מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, איש־הביצוע העיקרי של בן־גוריון בימים ההם. ב־1952 נגנה העולם הזה (795) כי קולק הציע לבן־גוריון להקים „מישטר חירום", שהיה צריך לכלול ריתוק עובדים למקומות־העבודה, איסור שביתות והגבלת חופש־הביטוי במדינה.

● **שימעון פרס**, אז מנכ"ל מישרד־הביטחון, שמילא יחד עם דיין תפקיד מפתח בקונגיה להדחת פינחס לבון ולהחזרת בן־גוריון משדה־בוקר.

● **פינחס ספיר**, שנערי־החצר ניסו אז למשוך אותו לצידם, כדי שיהיה הצאר הכלכלי במישטר המתוכנן. אולם ספיר התנגש עם דיין ואבריאל, הסך אויבה המושבע של הקבוצה כולה. לאחר־מכן מילא תפקיד־מפתח בגירושה מעמדות־השילטון.

● **יוסף אלמוגי**, שטופח על־ידי קבוצת־החצר כמנהיג־הפועלים במישטר המתוכנן. אלמוגי גדל כאיש־האגרוף של אבא חושי, אך אנשי בן־גוריון, ששנאו את חושי ביגלל עצמאותו, השתמשו בו כדי מכשיר לחיסול השפעתו של חושי. אלמוגי הפך לאחר־מכן אחד מעמודי־התווך של רפ"י.

● **ייגאל ידין**, אז בן 39, מי שהיה הרמטכ"ל השני של צה"ל. על־פי הידיעות הסודיות שהגיעו אז לידי העולם הזה, הוא בא ידין בחשבון כאיש־מפתח במרבית התוכניות של אבריאל, קולק ושות' לשינוי המישטר בארץ.

אולי כדאי לגלות כאן כי אחד המודיעים הסודיים ביותר של העולם הזה באותה תקופה היה יועצו הצבאי של בן־גוריון, הד"ר ישראל בר, שהיה שונא מובהק של הקבוצה כולה. במשך שנים סיפק לנו מידע פנימי ביותר על המתרחש בחוג המצומצם של נאמני בן־גוריון, ובכך עזר לנו לחשוף את המזימות שנחרשו".

בסופו של דבר לא יצא שום פוטש גלוי או מוסווה אל הפועל. כי בן־גוריון היה, ביסודו של דבר, בעל ערכים דמוקרטיים איתנים. הוא רצה להיות שליט־יחיד, ולקראת סוף דרכו פיתח מגמות אוטוקראטיות בולטות יותר ויותר. אולם הוא לא היה מסוגל, מבחינה נפשית, לעשות זאת בדרך בלתי־דמוקרטית.

משום כך עלה במוחו הרעיון להתגבר על הבעייה באופן דמוקרטי. העם סירב לתת לו — אי־פעם — יותר מ־40% בקלפי. בן־גוריון השתוקק ל„רוב יציב" בכנסת. איך הופכים מיעוט ליד הקלפי לרוב גדול בפרלמנט?

לכך יש פיתרון פשוט: שינוי שיטת־הבחירות. בעזרת שיטת־הבחירות האיזורית־רובנית, הנהוגה בבריטניה, התכוון בן־גוריון ליצור מצב שבו יהפכו 40 האחוזים שיש בציבור ל־51 אחוזים בשילטון — כך שיוכל לשלוט לבדו, מבלי שיצטרך להתחשב באישים ובמיפלגות אחרים.

אין זה מיקרה שהחסיד הנלהב ביותר של רעיון זה היה ייגאל ידין. כי ידין חלם על היום שבו יעמוד הוא־עצמו במקומו של בן־גוריון — וירצה לשלוט לבדו.

אמביציה לוהטת

מה אמר העולם הזה על ייגאל ידין ב־1956, כאשר גילה לראשונה את שאיפותיו הפוליטיות של האלוף־הארכיאולוג? כדאי להביא את הדברים עתה, כי יש בהם כדי להסביר רבות מן התופעות הקשורות כיום בשמו ובתדמיתו של ידין.

וכך נאמר עליו בגוף המאמר מלפני 21 שנה:

„בצד הצבאי (של קבוצת נערי־החצר) מהבהבת אישיותו של ייגאל ידין, אדם בעל אמביציה פוליטית לוהטת, מכט ארוך־טווח וכישרון כימעט־אוניי למשוך את כל החמון."

בתוך הכתבה הופיעה מיסגרת, שפירטה את תולדות־חייהם ואופיים של האישים שהוזכרו. על ייגאל ידין נאמר במיסגרת זו:

„...ידין, אדם בעל אמביציות פו־

* כעבור שנים הסתבך בר בפרשת־ריגול אומללה, ונפטר בכלא.

ליטיות מרחיקות־לכת, הוא מועמד טיכעי לתפקיד מרכזי ביותר, כי מיקרה שמגמות קבוצה זו תשיגנה השילטה במדינה. (הכוונה היתה להקמת הדיקטטורה, בחסות בן־גוריון, שעזיה דובר בכתבה.)

„...בניגוד לדעה הנפוצה בישראל, שאותה מטפח ידין עצמו בשקידה, לא זנח ידין מעולם את תוכניותיו הפוליטיות. אחרי שנכשל בן־גוריון בניסיונו למנותו כנשיא האוניברסיטה העברית, הוצעו לידין תפקידים שונים, שניתנו על־ידו בבלתי־מתאימים לרמתו. ערב הבחירות האחרונות (1955) הציעה לו מפא"י את תפקיד שר־החינוך. בתנאי שיופיע ברשימתה לכנסת. אולם ידין דרש את תפקיד שר־החוץ, ודחה את ההצעה. שמו נזכר לא־פעם כמועמד לתפקיד שגריר ישראל בוושינגטון או בלונדון.

„בישרונו התעמולתי המזהיר

„העולם הזה" מיום 29.6.50: הכתבה שגרמה לחרם
איום של הרמטכ"ל

„העולם הזה" מיום 11.1.51: העמוד המצונזר
פקודה של הרמטכ"ל

בוגון זה.

כאשר קיבלנו לידינו את העולם הזה, לפני 27 שנים בדיוק, היינו קבוצה של חיילים קרבים, ששוחררו זה־עתה מן החבצא. היתה לנו קירבה נפשית מיוחדת לחיילי מילחמת־העצמאות, והם ראו בנו את כלי־הביטוי היחידי המבין את בעיותיהם.

היינו חריגים גם מבחינה אחרת. כל העיתונים של אז התייחסו אל צה"ל כאל גוף מקודש. מישאלתו של קצין בכיר היתה בבחינת צו אלוהי, ולא עלה על דעת שום עיתון לסרב לה. ואילו אנחנו ראינו את עצמנו כבעלי מניות־יסוד בצה"ל, ולא התייחסנו אל הקצינים בחרדת־קודש, בייחוד כשהיו אלה קציני־עורף שבילו את המילחמה לייד שולחן־הכתיבה.

חודשיים בילבר אחרי שהשבו עין עבר לידינו, התנגשנו חזיתית עם הרמטכ"ל, רב־אלוף ייגאל ידין.

עומד להנהיג בארץ סוג חדש של עיתונות לוחמת, ושנימוקי הרמטכ"ל לגניזת הכתבה נראים לנו מופרחים מייסודם. עם כל הכבוד לרמטכ"ל, אמרתי, אנו רואים את עצמנו כנציגי צה"ל לא פחות ממנו.

מויש התרתה, ועבר לדבר בשפה אחרת. הוא איים עלי שאנחנו עומדים להיכנס לעימות ישיר עם המטכ"ל, ושזה לא יהיה כדאי לנו. הדברים נגשו לכפוף לסחיטה גלויה.

מובן שפירסמנו את הכתבה. היא הופיעה ב־29 ביוני 1950, בגליון העולם הזה (662). הגליון ה־12 של המערכת הנוכחית.

התגובה היתה מיידית ונמרצת: מויש פרימן הודיע לי שעל־פי חוראתו האישית של הרמטכ"ל, ייגאל ידין, הטיל המטכ"ל חרם על השבועון.

מאותו רגע חדל צה"ל לרכוש מדי שבוע את הכמות הקבועה של גיליונות העולם הזה, כפי שהוא רוכש כל עיתון אחר במדינה.

היתה זו פעולת־ענישה מובהקת, בעיקבות ניסיון־סחיטה גלוי.

מאז היווסדו ועד לאותו יום רכש צה"ל מדי שבוע כמות קבועה של גיליונות העולם הזה, כפי שהוא רוכש כל עיתון אחר במדינה.

היתה זו פעולת־ענישה מובהקת, בעיקבות ניסיון־סחיטה גלוי.

מאז היווסדו ועד לאותו יום רכש צה"ל מדי שבוע כמות קבועה של גיליונות העולם הזה, כפי שהוא רוכש כל עיתון אחר במדינה.

היתה זו פעולת־ענישה מובהקת, בעיקבות ניסיון־סחיטה גלוי.

מאז היווסדו ועד לאותו יום רכש צה"ל מדי שבוע כמות קבועה של גיליונות העולם הזה, כפי שהוא רוכש כל עיתון אחר במדינה.

צנזורה לשם שחצנות

לא היה זה הניסיון האחרון, או החמור ביותר, של העולם הזה עם הרמטכ"ל ייגאל ידין.

בינואר 1951 באה אלינו מישלחת מטעם משותקי צה"ל, ששכנו אז בביתן מס' 19 בתל־השומר (אז תל־ליטוינסקי). הם התקינו על הזגחה מחפירה וביקשו את התרת ערבותנו המיידית, כדי לשפר את התנאים הקשים שבהם היו.

זיכרונותי מבית־החולים ובתי־ההבראה הצבאיים היו עדיין טריים במוחי, וגייסתי את המערכת לעניין כדבר מובן־מאליו. חוליית־כיסוי שלנו יצאה לביתן 19, שוחחה ארוכות עם המשותקים והרופאים, ערכה כתבה מפורטת וחריפה שהיתה מכוונת נגד אגף־השיקום של מישרד־הביטחון, שהיה אחראי לנושא זה. רק בדרך־אגב הוזכרה תלונת הנכים כי הרמטכ"ל ביקר אצלם פעם אחת בילבד, נתן להם כשי מישחק־שחמט, ושכח אותם מאז.

התגובה היתה מוחצת. ברגע האחרון, ערב הופעת הגיליון, הורידה לנו הצנזורה הצבאית שי הכתבה כולה „מעוכבת". באופן פרטי סיפר לי הצנזור כי ההוראה באה אישית מייגאל ידין, שאליו העבירה הצנזורה את הכתבה לי עיון מוקדם!

באותם הימים הודפס העולם הזה כולו בשני צבעים — אדום ושחור — והצבע הראשון של אותו גיליון כבר היה מודפס. עמדה לפנינו בעייה: היה לנו עמוד ריק, שבו מודפסות בצבע אדום הספרות 19.

וכך הופיע גיליון העולם הזה (689), מיום 11.1.51, כשבעמוד 5 מופיע המיספר 19 באדום, ללא כל הסבר, והעמוד כולו ריק, מילבד הכותרת „לכן המשכיל בעת ההיא יידום" (עמוס ה', י"ג), ושירו של נתן אלתרמן מגש־הכסף. חוקי הצנזורה לא אפשרו לנו להסביר לקוראים את פשר הדברים.

בזה עדיין לא נגמר העניין. באותו שבוע שבו הופיע אצלנו עמוד מוזר זה, נקרא עורך שבועון צה"ל, במחנה, אל המטכ"ל, והורטל עליו לכתוב באופן בהול כתבה על משותקי הביתן 19. זו התפרסמה בשבוע שלאחר־מכן, כשהיא מלאה תישבחות ליחס הנהדר שבו זוכים נכים אומללים אלה. במיוחד הועלה בה על נס יחסו המופלא של הרמטכ"ל, רב־אלוף ייגאל ידין, לחושבי הביתן מיספר 19.

---

* לפי חשבון גס, גרם אותו חרם שנמשך 27 שנים לשבועון נזק של כ־8 מיליון לירות, במחירים של היום. היה זה, מן הסתם, המאמר היקר ביותר שפורסם בשבועון זה.

של ידין, המקריש זמן ומרץ רבים לטיפוח יחסים עם העיתונות, עזר לו להעמיד לעיני הציבור תמונה של עצמו, שאינה זהה עם אופיו.

„ידין הוא איש משכיל, כוח תיאורטיניכר, בעל הופעה מקסימה ונימוסים מהוקצעים. אולם יחד עם זה רגיש ידין מאין־כמוהו לביקורת, נוח להתרגז נוכח כל סימן של התנגדות.

„במשא־ומתן ברוחוס (להשגת שביתת־הנשק עם מצריים, ב־1949) גרם כימעט לניתוק, כאשר זרק בהתקפת־כעס את עפרונו על שולחנו. העיפרון קפץ לתוך נחיר־אפו של נציג מצרי. המצב ניצל תודות לשאקט של ראלף באנץ' (המתווך הכושי מטעם האו"ם)."

ידין מטיל חרם

הערכה זו את אופיו של האיש נבעה לא רק מידיעות שקלטנו מפי אחרים. לנו, אנשי העולם הזה, היה ניסיון אישי עם ייגאל ידין עוד בראשית דרכנו בשירותנו במילחמה התגברו בלבבנו ספקות לגבי השימוש הנכון בשירות הבנות של צה"ל. הודענו לדובר צה"ל שאנו מתכוננים לערוך כתבה על שירות החיילות, כדי לעורר ויכוח על נושא זה. ערכנו את הכתבה, צילמנו בנות במישרד צבאי ביפו, וכתבתי מאמר שכלל דיעות אפי־קורסיות. בין השאר גיניתי את הנוהל שעל־פיו גוייסו בנות בלתי־דתיות למשך שנתיים, בעוד שהדתיות שוחררו כלילי. תבעתי לקצר את שירות־הבנות, ולהחיל את החובה על כולן — או להעביר את כל השירות של הבנות לפסים של התנדבות.

מסרנו את הכתבה לצנזורה הצבאית. ערב הפירסום התקשר עמי דובר צה"ל, משה („מויש") פרלמן, וביקש להיפגש עמי. נפגשנו במלון ריץ, ברחוב הירקון בתל־אביב, ששימש אז כמיפקדת הצנזורה. מויש הודיע לי שהרמטכ"ל מבקש ממני לגנוז כתבה זו. היה מובן לו מאליו שאיענה לבקשה.

הוא נדהם כאשר אמרתי לו שאין לי כל כוונה כזאת. הסברתי לו שהעולם הזה אינו עיתון רגיל, שיש לו אחריות מיוחדת כלפי קוראיו, ושאין לנו כל כוונה לוותר על כתבה שאנו מאמינים בצדקתה.

הפרשה כולה יכלה להיות מגוחכת, זולא גילתה אהבה־עצמית כהתי־נפכית, ונכונות מסוכנת לי השתמש באמצעי־דיכוי אנטי־דמוקרטיים למען אינטרסים אישיים, ואף למען שחצנות אישית.

רמטכ"ל וקומיסאר

ת קופת כהונתו של ייגאל ידין כרמטכ"ל היתה בעלת פנים שונות. הדיעות עליה חלוקות.

במילחמת־העצמאות היה ידין מעין רמטכ"ל־בפועל, אף שהיה אחראי רישמית רק על המיבצעים. הרמטכ"ל הרישמי, יעקוב דורי, היה חולה במשך חלק מן הזמן, ולא השתלט על התפקיד.

בקבוצת הקציינים של אז בלט ידין כאינטלקטואל. רוב אנשי הצמרת הצבאית היו מפקדים מעשיים, אנשי־ביצוע, מנהיגי גייסות — והאחרים היו אנשים ממוצעים, שנקלעו במיקרה לחוג זה, כתוצאה משיר־רותם כסמלים בצבא הבריטי.

בהשוואה לחבריו בלט ידין כאיש משכיל, כאדם בעל־מחשבה הבקי בתיאוריה. הוא נחשב אז כצעיר מבריק. הוא גם היה היחידי שהיה מסוגל לעמוד מול דויד בן־גוריון ולהתווכח עימו.

בפרספקטיבה של היום ברור כי תפקיד המטה כולו היה אז מוגבל ביותר. המילחמה נוהלה והוכרעה על־ידי יחידות קטנות, וקבעו בה החיילים הקרביים הפשוטים. את האיסטרטגיה קבע דויד בן־גוריון עצמו. כאשר העז ייגאל ידין להתנגד להחלטת הזקן, כמו להחלטה הרת־האסון להסתער על לטרון, התעלם בן־גוריון מדעתו.

בעיקר שנוייה במחלוקת התקופה שאחרי המילחמה, שבה כיהן ידין כרמטכ"ל גם להלכה.

לזכותו נזקפת הקונספציה הבסיסית של צה"ל: צבא־קבע מצומצם, צבא־מילואים גדול. על־פי האגדה, הביא אותה ידין משווייץ. אולם אותן שנים היו תקופה קודרת לצה"ל. בן־גוריון ערך בו טיהור־פוליטי יסודי, סילק מכל עמדות־המיפקוד החשובות את אנשי השומר־הצעיר ואחדות־העבודה, מיצחק שדה ועד ייגאל אלון, משימעון אבידן ועד משה כרמל. כל דור המפקדים הגדולים של מילחמת־העצמאות חוסל. רק יצחק רבין שרד לפליטה, וקי־דומו עובר במשך שנים רבות.

באותה תקופה ירד המוראל בצה"ל פלאים. פעולות צבאיות, כמו הקרב הגדול על תל־מוטילה באביב 1951, נסתיימו בכזיונות מחפירים.

(באותו קרב נתגלתה גם השיטה העיתונאית של ידין: מן העיתונאים נמנע להתקרב לשדה־הקרב כדי לסקר את הנעשה, והם עוכבו בגינוסר. שם ראו משאיות עמוסות גופות ופצועים, כשהדם נוטף מדפנותיהן. נאמר להם: "מי שיכתוב על זה, יחטוף כדור בראשו!")

אוהדיו של ידין זוכרים לו בעיקר את חסד נעוריו כאיש־המיבצעים המבריק של תש"ח. את התקופה שלאחר־מכן הם רואים כתקופת־שפל, שבה לא יכול ידין לעמוד מול החלטתו של בן־גוריון לטהר את הצבא מיריבים פוליטיים, באמתלה של "דה־פוליטיזציה". ואילו יריביו של ידין רואים אותו בתפקיד של קומיסאר בן־גוריוני, שניצח על חיסול דור המפקדים הקרביים הגדולים ועל שקיעת המוראל של צה"ל כצבא קרבי.

על כך פנים, כאשר מסר ידין את שרביט הרמטכ"ל ליורשו, מרדכי מקלף, הועם זוהר תחילתו במידה רבה. אחרי תקופה קצרה מסר מקלף את התפקיד למשה דיין, המטען מאז שקיבל ליידיו צבא הרוס. דיין נאזק, לדבריו, לכנות אותו מן היסוד ולהפיח בו רוח קרבית.

כך או כך — מאז עזב ידין את צה"ל חלפו 25 שנים. שירותו הוא נחלת העבר הרחוק, ובלתי־רלוונטי לחלוטין לצה"ל של היום. אין לו ערך מעשי אלא כ„גימיק" של יחסי־ציבור וכנושא של מודעות־בחירות.

מנהיג על סוס לבן

כ אשר חזר ידין לארכיאולוגיה היה זה סוד גלוי, בחוגים יודעי־דבר, שהוא חולם על קאריירה פוליטית, וכי הוא רואה את עצמו כמנהיג האומה — בבוא העת.

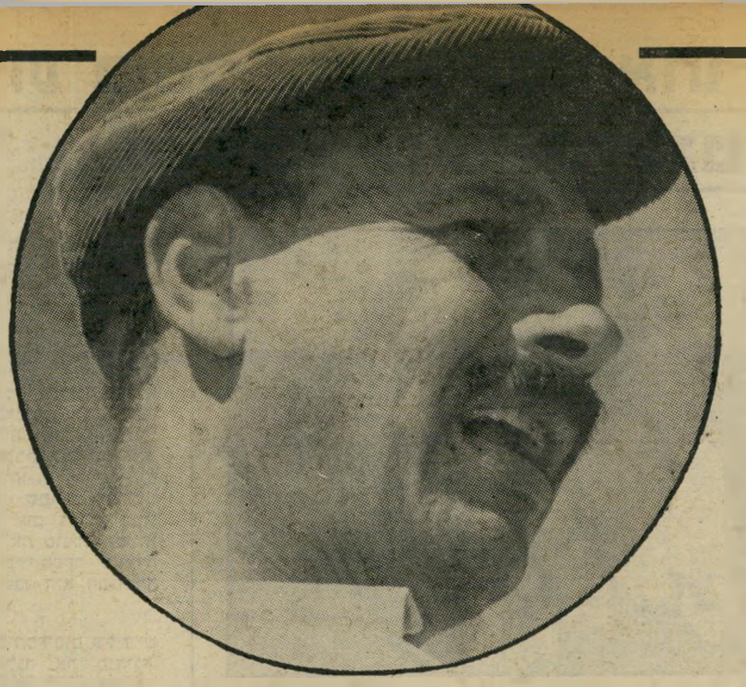

האיש שד בן־גוריון: ידין, 1956
„כישרון כימעט־גאוני למשוך את לב ההמון..."

איש־המיפתח: ידין עם ספיר ביום־העצמאות
„תמונה של עצמו, שאינה זהה עם אופיו..."

הוא פיתח לעצמו כבר אז דיוקן־עצמי של הדמיגוד הישראלי — אדם היושב בצד, אינו מתלכלך בפוליטיקה, וממתין ליום שבו תקרא לו האומה, בשעת מצוקתה.

ואכן, בכל פעם שפרץ משבר במדינה, והעם נכסף אל מנהיג „על סוס לבן", צץ גם שמו של ידין. בכל פעם שהרכיבו ממשלה בישראל, ורצו לחזקה בדמות חדשה, הוזכר גם ידין.

אולם משום־מה נשמט הפרס מידיו בכל פעם, וכאשר היה צורך להחזיק בפועל? — הוא נפסל.

מדוע?

ייתכן שהדבר נובע מן הפער העצום שבין הדימוי הציבורי של ייגאל ידין, כפי שהוא מצטייר בעיני ההמון, לבין האיש המוכר לאנשי־הצמרת. האנשים הקובעים לא ראו בו מעולם כוח רציני, והם סלדו מרוח השחצנות הנודפת ממנו. פשטה ביניהם הדיעה כי ידין הוא אדם מוגבל, בעל נטיות דיקטטוריות, שאינו יכול להשתלב בשום צוות ושהבנתו הפוליטית מצומצמת ביותר. בארבע עיניים נאמר עליו שהוא „טיפש".

לוי אשכול, שהיה בעל לשון עוקצנית ביותר, אמר עליו פעם: „כששתום־העין פותח את פיו, בעל־המיקטרת סוגר את שלו." בהזדמנות אחרת, כאשר הוזכר השם ידין בנוכחותו, שאל אשכול: „למי אתה מתכוון — לשחקן מהתיאטרון הקאמרי או לקומדיאנט?"

וכך, פעם אחר פעם, נפסחו על ידין. הוא היה מוכן לקבל רק הצעות לכהונה בכירה — משרד־החוץ ומעלה — ואיש לא היה מוכן להציע לו דבר כזה.

תולדות המדינה מלאות דוגמות של תפקידים שכימעט הוצעו ליידין — ושבוטלו ברגע האחרון. כך, למשל, מספר משה שרת ביומנו כי ב־1954 הציע גמאל עבד־אל־נאצר, השליט המצרי, להיכנס למשא־ומתן סודי עם ישראל לשם מציאת הסדר־שלום. שרת החליט להטיל את התפקיד על ייגאל ידין — אולי דווקא משום שלא היה לו שום מעמד רישמי. ידין התכונן למשימה ההיסטורית — ואז, ברגע האחרון, התבטל העניין כולו. עבד־אל־נאצר ביצע את עונש־המוות שנגזר על נידוי־קאהיר, חברי רשת־החבלה הישראלית שהיתה מעורבת בעסק־ביש המקורי של פרשת־לבון. משה שרת ביטל, משום־כך, את המשא־ומתן שעמד להיפתח, וידין נשאר בבית.

עיוור צבעים

ח הזדמנות הגדולה — ואולי האחרונה — באה במאי 1967. על המדינה עברו ימי־חרדה. מיום ליום גברו הגעגועים לאיש חזק, שיקבל לידיו את ראשות הממשלה, או לפחות את תפקיד שר־הביטחון. הוזכרו שמות אחדים — בן־גוריון הזקן, ידין, פרס, דיין, אלון. ידין ישב והמתין — אך ההזדמנות הגדולה חלפה. ככל שחלפו הימים, כן הצטמצם בתודעת הציבור מיבחר האישים שבאו בחשבון — ובסופו של דבר נפל הפור על משה דיין, שהפך האליל התורני.

בינתיים עבר הזמן. דור חדש של קצינים עלה וצמרת צה"ל, אפס תהילה, ניצח במילחמת ששת־הימים והוצנח לתוך עמדות פוליטיות וכלכליות. קמו בצה"ל הוגי־דיעות צבאיים, כמו אלוף ישי ראז („טליק") טל, שבהשוואה אליהם ידין הוא חובב. ייגאל ידין הפך יותר ויותר אנדרטה נשכחת — איש היושב על סוף של אבן שניצב נשכח בפינת־רחוב.

הוא הבין כי לא נותר לו זמן רב, אם ברצונו לפלוש לזירה הפוליטית. הוא לא יכול להמתין לקריאת־האומה, שלא באה. הוא היה מוכרח לפעול.

וכך, לפני מילחמת יום־הכיפורים, ניעור ידין לחיים פוליטיים. הוא פלירטט עם קצינים נשכחים אחרים מבני־דורו, ניסה לכרות ברית עם משה דיין, שעל עסקיו הארכיאולוגיים השחורים חיפה הוא־עצמו במשך שנים.

אולם התיכוניות לא יצאו אל הפועל. ידין נרתע תמיד ברגע האחרון.

(ייתכן שיותר מכל עיכבה בעדו אשתו האינטליגנטית, כרמלה, בתו של ארתור רופין. כרמלה ידין הכירה היטב את מיגבלות בעלה, מנעה את כניסתו לחיים הפוליטיים. כשם שידעה כי ייגאל הוא עיוור־צבעים, והדביקה לעניבותיו ולחליפותיו פתקים שעליהם היה רשום הצבע, כך דאגה שלא יסתבך בחיים הפוליטיים, שבהם לא ימצא את ידיו ואת רגליו. רק אחרי שנפטרה החליט ידין סופית לפלוש אל הפוליטיקה).

ביום־הכיפורים שוב נידמה היה לידין שבאה ההזדמנות. הוא הציע את עצמו לגולדה. הוא רצה להתמנות כשר ולקבל לידיו את ניהול המשא־ומתן עם הערבים.

גולדה משכה אותו באף, רמזה לו שהדבר בא בחשבון אחרי הבחירות — ובינתיים הוטל עליו לכהן בוועדת־אגרנט. הוא היה הרוח החייה בוועדה זו, עשה את העבודה המלוכלכת, הרשיע את הקצינים וחיפה על גולדה ודיין. ייתכן שקיווה לקצור את הפירות ולהיות חבר בממשלה הבאה של גולדה ודיין — אך לפני שיכול היה לממש תיקווה זו, נפלו השניים מן השילטון בהתפרצות של זעם ומחאה.

צחוק־הגורל? הוא שייגאל ידין מנסה עתה לרכב אל השילטון על גבה של תנועת־המחאה, שגולדה כימים אלה, ושמטרתה העיקרית היתה לסלק את גולדה ודיין. כי ידין עשה הכל כדי להציל את השניים, וחלקו כרוך ועדת־אגרנט הוא הכתם השחור ביותר בחייו.

בן האצולה

מי הוא ייגאל ידין? מבחינה חיצונית הוא עולה בהרבה על עסקן־המיפלגה הממוצע. יש לו ברק אינטלקטואלי, הוא בקי בכל התכסיסים הקטנים של מרצה מדעי, המתבל את דבריו בבדיחות מתוחכמות, שגלמדו בעל־פה. הוא יודע להקסים בני־שיח שאינם מכירים אותו היטב. עוד בבית־הספר היה ידוע כשחקן מעולה. הוא שקד כל חייו על גיבוש תדמיתו הציבורית.

יחד עם זאת, הוא רחוק מאד מלהיות הוגה־דיעות. השקפותיו באנאליות. הוא איש שהלך כל חייו בתלם. בקרב הארכיאולוגים הוא נחשב יותר כאיש־ביצוע מאשר כמדען מעמיק. כוחו הוא בהשגת ובפירסום המימצאים בספרים עממיים רבי־מכר (ומכניסים). אין הוא פופולרי בקהיליית הארכיאולוגים. רוב עמיתיו שונאים אותו אישית, אך מחפים עליו מסיבות שבוודאי יתבררו ברבות הימים.

מאחרי החזות של אינטלקטואל מקסים מסתתר אגו־מאניאק מוחלט, יהיר מאין־כמותו, אדם נוקשה המוזיל בזוטות, שאינו מקבל את דעתו של איש, היוצא מכלי נוכח התנגדות הקלה ביותר. כי מצביר־חץ הוא מאבד בנקל את עשתונותיו, ועצבנותו הפכה שם־דבר.

מבחינה חברתית הוא שייך לעילית של העילית של ארץ־ישראל הראשונה. הוא בן האריסטוקרטיה המקורית של רחביה. אביו, הפרופסור ליפא סוקניק, היה איש מפורסם ומכובד, אמו חיתה דמות בזכות עצמה. כבן־רחביה למד ידין לחשוב על עצמו משחר ילדותו כעל אציל שהכל מגיע לו — בדיוק כמו בן־רחביה אחר, שותפו החדש שמואל תמיר.

כפי שגילה העולם הזה לאחרונה, מגיעה הכנסתו של ידין — מתמלוגים בילבד — ל־35 אלף לירות לחודש. הוא שייך למעמד העשיר, ששיגשג במדינה. גם בימים האחרונים, כאשר נתגלו כמה מעיסוקיו ומעסקיו של ידין, התלכדו סביבו אנשי האצולה של רחביה במנגנון הממשלתי, מתוך יצר של הגנה־עצמית־קולקטיבית, והם מגינים עליו בשצף־קצף, בלי כל קשר לאינטרס פוליטי.

מבחינה פוליטית, ידין הוא השמרן

(המשך בעמוד 38)

מדוע בוטל הראיון עם האחראים לנפילתו של רבין - ומה בין נגטיב לנגע־טיב

■ שר־הביטחון **שמעון פרס** החליט ליצור לעצמו דימוי חדש, ולהפריך את ה־דימוי שלו כמי שלא נשא נשק מימיו אלא כסוחר־נשק. בראיון שהעניק השבוע ל"**ישע־יהי בן־פורת** הפתיע פרס את כל יריביו שטענו כי לא היה חייל מימיו, בכך שחשף את הקאריירה הצבאית שלו במלואה: „הלכתי לבן־שמן. שם התגייסתי להגנה. הייתי גם מפקד־עמדה. שם גם עברתי קורס ראשון עם נשק... בבן־שמן פגשתי את סוניה, רעייתי לעתיד. הייתי מפקד העמדה ליד הבית שבו היא התגוררה עם הוריה."

■ במסע־הפירסום של ד"ש מציגה המפלגה את מנהיגה, הפרופסור **יגאל ידין**, כמי ש־„דובר אמת". השבוע, בראיון עיתונאי שהעניק לרגל יום־העצמאות, המחיש ידין טענה זו הלכה־למעשה. הוא סיפר כיצד הורה לו **דויד בן־גוריון** במילחמת־העצמאות, בעת ששימש כקצין־המיבצעים של צה"ל, להופיע במסיבת העיתו־נאים הזרים הראשונה שנערכה על־ידי צה"ל. סיפר ידין: „שברתי לי את הראש מה לספר. לבסוף אמרתי, שלפי הידיעות האחרונות שבידינו מכותרות בדרום כמה חטיבות מצריות. למחרת קלטנו ידיעה מהמיפקדה הראשית אל המיפ־קדה המצרית ברצועת־עזה: ‚אתם מדווחים דיווחי־שקר, או שאינכם יודעים את מצבכם ה־אמיתי'. לפי הידיעות שלנו אתם מכותרים, ומצבכם קשה'."

חיים שיף שהוא כיום בעל רשת־המלונות הגדולה ביותר בארץ, רכש בתוך שבוע מלון נוסף — את מלון מרינה בכיכר אתרים בתל־אביב, שאותו הוא עומד לפתוח השבוע. שיף קנה את המלון החדש ב־27 מיליון ל"י, מבלי לשלם תמורתו כימעט אגורה במזומן. כאשר נשאל, כמה בתי־מלון ברשו־תו, הוא היה זקוק לכמה דקות כדי למנותם, עד שהצליח לסכם: „שיבעה: חמישה בירושלים ושניים בתל־אביב." בתמונה, שיף מד־גים לפני עיתונאים את חדרי המלון החדש שלו, כשלצידו שתי נשות יחסי־הציבור של רשת המלונות. מימין: אמירת תמיר, דיילת לשעבר.

■ את יום־העצמאות בילה **רבין**, „אתם רואים," צהל וייצמן, „אני אמרתי מהרגע הראשון שרבין לא ראוי להיות ראש־ממשלה." הזכירו לו כי הוא טען את הטענה בהקשר אחר לגמרי. „זה לא משנה," עמד וייצמן על דעתו, „העיקר שצדקתי."

„אני כל־כך בטוח שנדפוק את המערך, שהסיפור הזה עם אבן הוא כבר פרט קטן!"

■ שר־המיסחר־והתעשייה, **חיים בר־לב**, סיפר השבוע כי היה בפגישה עם פעילי מיפלגת העבודה ברמת־גן כאי־שר גיגשה אליו אמו הקשישה של אלוף (מיל.) **מאיר עמית** — מי שהיה מנכ"ל כור, נטש את שורות מיפלגת העבודה ו־הצטרף לתנועה הדמוקרטית ל־שינוי — ואמרה לו: „חיים, אני מתביישת במה שמאיר עשה."

■ מחלקת־החדשות של ה־טלוויזיה עמדה להכין תוכנית על נפילתו של ראש־הממשלה, **יצחק רבין**. לצורך הכתבה עמדו לראיין את שני העיתונ־אים שהיו אחראים ישירות ל־התפטרותו: כתב הארץ ב־וושינגטון **דן מרגלית**, שגילה את חשבון אלפיים הדולרים, וכתבו הכלכלי של מעריב ב־ירושלים, **שרגא מקס**, שפו־צץ את הפרשה עם גילוי חש־בון 20,000 הדולר של הרבי־נים. אולם אחרי שהשניים כבר הביעו את הסכמתם להתראיין, הגיעה הוראה מגבוה — וה־ראיון עימם התבטל.

■ השחקן **מייק בורשטיין** סיפר השבוע, כי קשה לו מאד להיפטר מדמותו של קוני־למל. לראייה הביא את הסיפור הבא: הוא פגש ב־מסיבה באשה מבוגרת, שניג־שה אליו ואמרה לו: „אני מכירה אותך, אתה קוני־למל." השיב לה מייק: „אני מייק בורשטיין, לא קוני־למל." השיבה לו האשה: „אתה לא צריך לספר לי על קוני־למל, אתה רק החיקוי שלו — אני התחתנתי עם האורגינל." כש־הלכה האשה, שאל מייק: „מי זו?" השיבו לו: „זאת **גאולה**, אשתו של שר־האוצר **יהושע רבינוביץ'**."

■ עוזרו של ראש־עיריית תל־אביב, תת־אלוף (מיל.) **פינחס** („פינייה") **להב**, הת־עמק בידיעה שפורסמה על־ידי מיפלגת־הנשים החדשה, שבה נמסר כי לפי הערכת מומחיות המיפלגה, מכים כעשרת אלפים גברים בישראל את נשותיהם. פסק פינייה: „זה פתוח מדי. אם עוד שמונת אלפים בעלים היו מתחילים להכות את נשו־תיהם, אולי זה היה עוזר ל־מיפלגת הנשים לעבור את אחוז־החסימה."

■ בישיבת הכנסת האח־רונה טען אחד העיתונאים כי יו"ר הכנסת, **ישראל ישע־יהו**, הוא הנגטיב של **דויד בן־גוריון**. הגיב על כך אחד הח"כים שישבו ליד השולחן: „נגע — אולי; טיב — בטח לא!"

■ כשנשאל המיליונר הרץ לכנסת, **שמואל פיאטוי שרון**, איך ינאם מעל דוכן הנואמים של הכנסת, אם ייבחר, כשאינו יודע לדבר עיברית, השיב: „באידיש!". כאשר הוסבר לו כי הדבר בלתי־אפ־שרי, שהאידיש אינה שפה רישמית במדינת־ישראל, הת־ערב לטובתו יועצו, **יעקב חלפון**: „בכנסת יש עשרים חברי־כנסת שמדברים עיברית, ועשרה שמדברים ערבית. כל השאר לא מדברים בכלל."

■ אגב, חלפון אינו יודע צרפתית וגם לא אידיש, שתי השפות השגורות בפיו של פלאטו. השניים משוחחים בי־ניהם בתנועות־ידיים.

■ לא היתה זאת **שולמית**

לויס דוגמנית אמריקאית החיה בישראל עם הקולנוען קן גלובוס, דודנו של מנחם גולן, הפכה באחרונה אחת הדוגמניות המבוקשות ביותר בארץ. לויס, השומרת בסוד כמוס את שם־משפחתה ומעדיפה להיקרא בשמה הפרטי בילבד, הופיעה השבוע בתצוגת תכשיטי קנדיד יחד עם הדוגמנית אירית פורדהאוז. מאחר שאינה דוברת עיברית, החליטה לויס כי אחרי שנת־שהות אחת בארץ תתחיל לבקר באולפן, כיוון שלדעתה, „בתל־אביב מוכרחים להתנהג כמו תל־אביבי, אחרת הולכים לאיבוד."

■ כשראה שר־המישפטים, **חיים צדוק**, את מודעת־ה־פירסומת של ד"ש האומרת כי ראש־ממשלה צריך לדבר אמת וכי הפרופסור ייגאל ידין דובר אמת ועל־כן עליו להיות ראש־ממשלה, העיר: „הצרה היא, שנוסף לאמירת האמת צריך שיהיו לראש־ממשלה כמה נתונים נוספים."

■ במסיבת יום־העצמאות המסורתית, הנערכת מדי שנה אצל זמרת הצ'יזבטרון לשעבר **רבקה"לה מדניק**, השתתפו אישי־ציבור רבים. ביניהם היה גם אלוף (מיל.) **עזר וייצמן**, שטרם נרגע מפרשת **דאה** עזר באולפני־הסרטה, שם צפה בסירטי־פירסומת שהכין הלי־כוד לשידור. כאשר הבחין, באחד הסרטים, במנהיג הליב־רלים בליכוד, ח"כ **שימחה אריין**, מי שמנע את שובו של **אריק שרון** לליכוד, העיר וייצמן: „או! הנה חבצלת־השרון!"

■ דובר המיפלגה הלי־ברלית, **סמי טוויג**, צילצל בבוקר השבת האחרונה אל עזר וייצמן, העירו משנתו כדי לס־פר לו על החקירה הנערכת בעניין חשבון מטבע־חוץ של **אבא אבן**. עזר, שלא הת־להב למישמע הסיפור, הגיב:

שמוליק קראוס הזמר והמלחין פתח השבוע פיאנו־באר חדש בטיילת של תל־אביב. בערב־הפתיחה באו לברכו ידידיו הרבים, בהם גם שני אחיו, יגאל (מימין) וצדוק. את הפיאנו־באר תיכננה האדריכלית אילנה שרון, ושמוליק מתכנן שהמקום יהפוך קאברט סאטירי שבו יופיעו אמנים שונים. כבר בערב־הפתיחה הופיעו שמוליק וג'וזי כץ.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

אלוני, שהתלוננה לפני יו"ר ועדת־הבחירות המרכזית, ה־שופט **אליהו מני**, על כי אמ־גים, חברי מחנה שלי, הופיעו בעצרות של המחנה. היה זה נציג מיפלגתה, ר"צ, שהעלה את הענין בוועדה, בטענה ש־החוק אוסר הופעת אמנים בי־אסיפות־בחירות. אלוני, שנודע לה על כך רק מתוך קריאת העולם הזה (2068), הסתייגה מן התלונה.

■ את ליל־העצמאות ה־29 של מדינת־ישראל בילה העי־תונאי היהודי־צרפתי הנודע **אריק רוזן**, הידוע בדיעותיו הפרו־ערביות, במועדון אל־מאצ'ו שביפו העתיקה. רולו הגיע למקום בחברת הסופר **דן בן־אמוץ** וידידתו **ליזה**. אל רולו היתה צמודה עורכת־הסרטים הישראלית **זיוה בינט**.

■ בעיקבות כתבה על או־דות המלחין הקשיש **נחום נרדי** שהופיעה בידיעות אח־רונות, ובה סיפר נרדי כי אפילו מקלט־טלוויזיה אין לו, ערך הזמר **אושיק לוי** התר־מה ספונטאנית בקפה פינתי בתל־אביב. במטרה לרכוש מק־לט כזה עבור המלחין. אחרי שהתרים את ידידי האמנים, תושבי הקפה הקבועים, הת־כוון אושיק לרכוש את הטל־וויזיה מאחת החברות, במחיר הקרן. אולם אז הסתבר לו כי לנרדי סופקו בינתיים עשרה מקלטי־טלוויזיה; בין השאר מעיריית תל־אביב, מהמיליונר שמואל פלאטו־שרון ומן הזמרת **יפה ירקוני**.

■ מהי דמותו של **יונה פישר**, אוצר המוזיאון לאמנות מודרנית, שזכה השבוע בפרס־ישראל? קשה לדעת. תחילה הופיע שמו בעיתונים תחת תמונה של אשה — חברתו למוזיאון, **אלישבע כהן**. לאחר־מכן הופיע שמו תחת תמונתו של הצייר־פסל **דני קרוון**, שזכה אף הוא בפרס. פישר וקרוון אינם מיידדים במיוחד.

■ אחרי שש שנות נישו־אין החליט המשורר **יהונתן גפן** כי הגיעה השעה שייד־עו שהוא נשוי. הוא רכש לעצמו טבעת־נישואין, עונד אותה ב־הפגנתיות.

■ זמר־הפופ האמריקאי הנודע **ארט גרפונקל**, מן הצמד סיימון וגרפונקל, ערך בארץ ביקור סודי בחברת צעי־רה יפהפייה. איש ממעריצי הרבים לא הצליח לזהותו, מל־בד השחקן **אריה מוסקונה** שפגש בו בכיכר אתרים בתל־אביב, וכן דיילת שירות־שלום, **ענת מיכר** שטיפלה בו וב־ידידתו כאשר יצאו את הארץ.

■ בעת שחתנה המיועד, **יהורם גאון**, עושה את שי־רות־המילואים שלו, מבלה כל־תו, **אורנה גודפרב**, ב־מסיבות של הבוהמה. השבוע נראתה אורנה במסיבה בפאב של פרדריקה. כשנשאלה מתי היא מתחתנת עם יהורם, השי־בה: „כשאהיה גדולה."

בארי לייבוביץ'

כדורסלן הפועל תל־אביב, נשא השבוע לאשה את הדוג־מנית דינה ברכה, אחותו של חברו לקבוצת־הכדורסל, דני ברכה. בחתונה נכחו כדורסלנים רבים מקבוצתו וכן מהקבוצה היריבה, מכבי תל־אביב. הרב שערך את הקידושין היה כה נרגש למראה כדורסלני אלופת אירופה עד שלא עצר כוח, ובתום עריכת טכס־הקידושין עבר מכדורסלן לכדורסלן וביקש אוטוגראפים. בתמונה למטה: הרב מבקש חתימות משוקי שוורץ וממיקי ברקוביץ'.

כך הם אומרים

המשוררת מרים ילן־שטקלים על רבין:

„דוגמה ליושר, אצילות, אומץ־לב..." *

דויד: „הבעייה בצה"ל היא הכוכבים"

ההזמנה לבעל החוקי

להשגיח על המאהב

הבדיחה מספרת על הבעל שחזר בשעת־לילה מאוחרת במפתיע לביתו, וגילה את אשתו במיטתו בחברת מאהב. שלף הבעל אקדח וביקש לירות במאהב, ואילו האשה ניסתה למנוע ממנו את זאת בתחנונים: „אל תירה בו! ממה אתה חושב אנחנו מקיימים את הבית? לולא עזרתו היינו גוועים ברעב."

„לא מעניין אותי," השיב הבעל, „אני הולך להרוג אותו!"

„חכה! חכה!" הפצירה בו האשה, „ומאיפה אתה חושב אני לוקחת כסף להלביש את הילדים ולשלוח אותם לבית־הספר? אם לא הוא, הם היו הולכים יחפים ונשארים חסרי־חינוך."

„לא מעניין אותי שום דבר!" התעקש הבעל הנבגד.

„רגע! תחשוב לפני שאתה יורה!" התחננה האשה. „ומאיזה כסף אתה חושב קנינו את הרהיטים בדירה, אם לא מהכסף שלו?"

הבעל התרכך. „טוב," אמר, „אז אם ככה, תכסי אותו טוב, שלא יצטנן."

ברשימה הנושאת את הכותרת „תכסי את דיין, שלא יתקרר," מנתח יואל מרכוס בלעג את תכסיסיו של ח"כ משה דיין, המופיע ברשימת המערך, אבל נפשו ברשימת הליכוד. כותב מרכוס, בין השאר: „אם מידת ההגינות האישית של דיין עומדת בסימן שאלה, הרי שהמערך עומד — בנוסף על כל צרותיו — בראגה נוספת: לא רק שאינו יודע מה גורל הרשימה אחרי המקום ה־35, אלא שאינו בטוח אפילו בריאליות של המקום השביעי (שבו עומד דיין ברשימת המערך).

„אשר לאנשי הליכוד, אל להם להיות עצובים שדיין נשאר במערך. למרות שהוא משוכן אצל היריב הייתי מציע להם, לפי בריחה ידועה, לבוא ערב־ערב לביתו ולכסות אותו היטב, שלא יצטנן."

(הארץ)

„מי מאיתנו לא

שגה אי־פעם?"

המשוררת מרים ילן־שטקליס ידועה כמחברת שירי־ילדים. אין היא נוהגת לפרסם מאמרים בעיתונות. אולם השבוע חרגה ממינהגה, ופירסמה מאמר תחת הכותרת: „על פרשת רבין, מיפלגות ובחירות".

כותבת מרים ילן־שטקליס: „קודם־כל עניין רבין. עלי להודות: אינני פוליטיקאית, אינני מבינה די בעיסקי כספים ואינני הברה במפלגה כלשהי. אבל אני יודעת טוב־טוב מהי יושר, מהי אומץ־לב ומהי נאמנות. מעודי לא נפגשתי עם מר רבין פנים אל פנים, אבל תמיד עקבתי אחר דרכו הצבאית והמדינית... הערצתי את רבין מאז שמעתי את שימעו. אך היום אני מעריצה אותו יותר מאשר אי־פעם. הוא נקט צעד ללא־תקדים, דוגמה ליושר, אצילות, לאומץ־לב ולנאמנות לאשת־נעוריו...

„ברור לי כשמש בצהריים: אשת אדם כרבין חייבת להופיע בלבוש מתאים בבית הלבן ולא לבייש את עצמה, את אישה ואת כל עם ישראל. לשם קניית כמה שמלות חגיגיות היא השתמטה בכסכומים מפויימים מתוך חשבון שנותר בבנק... ברור שאפשר היה להסתדר אחרת, אבל אני שואלת שוב: מי מאיתנו לא שגה אי־פעם?"

בהמשך מאמרה מציעה המשוררת לבטל את הבחירות לכנסת, ולחלק את המקומות בה בין המיפלגות הציוניות. „למרות כל פליתי, הייתי מציעה מקום אחד לנציג רק"ח — והשיקולים ברורים."

(דבר)

החיזיון המביש

המכאיב ביותר

התייחסות מסוג אחר לפרשת התפטרותו של יצחק רבין יש לשמואל שניצר, הכותב: „מכל החיזיונות המביישים שניראו בארץ הואת מאז השתלטה עליה החמרנות, המכאיב ביותר הוצג בפנינו לפני כשבועיים, בעין־גב, כשמאות אנשי ההתיישבות העובדת קמו על רגליהם והריעו לראש־הממשלה שפרש. בגלל העבירה שנתפס בה, בגלל הכלימה שהמיט על ארצו, פסל את עצמו לכהונה שנועד לה ובדין פסל את עצמו: זהם, האמורים לאייש את אחרון המכצרים המגינים על הערכים היהודיים והישראליים, ביקשו לערוך לו ריהביליטציה של תשואות. לא צריך היה לערוך הפגנות נגדו, אבל גם לא צריך היה לרוממו ולשבחו. אדם אינו נעשה מכובד יותר מפני שנודע כרכים שהכסף חשוב בעיניו יותר מהחוק."

(מעריב)

תורת־היחסות הצה"לית

בראיון שהעניק אל"מ (מיל.) אהרון דוויד, קצין־צנחנים־ראשי לשעבר, המשמש כיום כמרצה לגיאוגרפיה באוניברסיטת תל־אביב, הוא בוחן את בעיות הערכים והאיכות של צה"ל, וקובע בין השאר:

„הבעייה האמיתית בצה"ל היא הכוכבים. ו־כוונתי לא לזוהר, אלא לבעלי־כישרונות שהם משיכמם ומעלה. צה"ל מתפלג כמו כל חברה נורמלית. יש בו חזקים מאד, בינוניים וחלשים. כוכבים אין הרבה. לא מפני שאנו יהודים ולא מפני שזה צה"ל, אלא מפני שזאת ההתפלגות הטבעית. את הכוכבים יש לשמור ולטפח, מפני שאנו תלויים בהם. אני דמוקרט גדול, ומתנגד לפולחן־אישיות, אבל לא יועיל שום דבר, ניטשון היה אחד ויחידי, לא כל אנגליה גילתה את תגליותיו, וכן"ל איינשטיין. מה קידם את ה־עולם, חומרית, כעת האחרונה? בעיקר המצאות מוצלחות. טרנזיסטור תלוי כיום על אוזנו של רועה בהרי צפון־תאילנד, וזה גידול עצום בערכים החומריים, בזכות ממציאים, ממציאים ומארגנים, מפני שדרושים מארגנים מוכים כדי להקים מיפעל גדול ולפחזר במוצריו, אבל בראש־ובראשונה דרושים ממציאים. אלף בינוניים לא היו ממציאים את הטרנזיסטור.

„לכן עלינו לגלות את הכוכבים, לשמור עליהם ולהכשיר אותם בהקפצת מחזן לתור. אני מכיר בצה"ל קצינים שהם באמת כלתי־רגילים. שהוכיחו עצמם בדרגים נמוכים ושהמשיכו לעלות, אנשים שברוכם לא התקלקלו עד עכשיו. שאין להם הרגשת האני־יאספי־עוד ולא נמיה לחפש נוחות. אלה אנשים שיוכלו לצפות בדיוק סביר את הקרב הבא, את המילחמה הבאה. אלה הקאנונים שלנו. אני מכיר אחדים מהם, אלופי־מישנה, ובוודאי לא את כולם. אם יתנו לאנשים אלה לבחור גם את הדרג הבא, יהיו גם בעתיד כוכבים מסוגם."

(דבר השבוע)

פסוקי השבוע

● **שר־הביטחון וממלא מקום ראש־הממשלה שימעון פרס:** „אני לא חושב את עצמי לאדם חסר־חסרונות או לאדם מושלם. אני רחוק מאד מזה. אני גם לא בן־גוריון."

● **ראש מטה־הבחירות של הליכוד, אלוף (מיל.) עזר וייצמן**, בתגובה על הסקרים שניבאו עלייה למערך בבחירות בעיקבות התפט־רותו של יצחק רבין: „אם יתפסו עוד עבריין אחד במערך, הם יקבלו רוב מוחלט!"

● **שר־התחבורה גד יעקובי:** „מי ש־רוצה לדעת מה מצבו האמיתי של ראש־הממשלה יצחק רבין, צריך להסתכל על מצבו של מנכ"ל מישרדו, עמוס עירן, השוכב בביתו בגבס."

● **ח"כ משה דיין** על חבריו למיפלגת העבודה, כפי שצוטט מפי ח"כ שמחה ארליך: „אני עוד לא יודע מה הנבלות האלה מכינים לי!"

● **ח"כ שולמית אלוני, מנהיגת ר"צ**, על התייצבותו של יצחק בן־אהרון להגנת יצחק רבין: „אני מאמינה ששינאתו לשימעון פרס העבירה אותו על דעתו."

● **ח"כ שמחה ארליך**, ראש המיפלגה הליברלית בליכוד, על אריק שרון: „לגבי אריק קיימים בעולם רק שלושה אלמנטים: השמיים, והארץ, ובאמצע אריק שרון. כל השאר לא מעניין א־תו. אריק הוא פרימדונה של אימפולסים."

● **דויד פדר**, לשעבר ראש־המכס, החשוד בעבירות־מטבע, בפתק שרשם בעת מעצרו: „חוק — שמוק."

● **הפסנתרן ארתור ריבינשטיין** על הפסנתרים הצעירים: „הם מנגנים מהר מדי. המהירות היא מחלת הדור הצעיר. הם דוהרים על־גבי המנעונים כפי שהם טסים בכבישים."

הם איבדו את הבושה

אי אפשר להסביר זאת אחרת:

פושטי הרגל העומדים בראש המערך —
איבדו את הבושה.

אם הם מסוגלים לפנות אליך, הבוחר
שתתן בהם אמון,
אם הם מסוגלים לדבר על שינוי אמיתי —
זה סימן שהם איבדו את הבושה.

רגש הבושה עשה את האדם —
הוא הסימן הראשון של תרבות וחיי חברה.
אבל האנשים האלה שכחו, כנראה,
מה זה להתבייש.

הם איבדו את הבושה —
משום ששלטונם יקר להם
מכבוד, לאום, מיושר ומטובת העם.

אזרחי ישראל —
החזירו למערך את הבושה!
תנו להם מנה טובה של בושה —
ביום הבחירות.

יש רק כוח אחד בלבד המסוגל להבטיח,
כי הם לא ישובו לבייש את כולנו, —

יש רק כח אחד בישראל ובכוחו להחליף את השלטון

מחל

זלמן אין לו מכנסיים

מסיבות חשק ונשק באוהלי החלוצים ● „סוללות כבישים" יפהפיות ● פילוג פוליטי על רקע מיני ● מאבק על „עבודה עיברית" באהבה ● פרק נוסף מן הרומן הפורנו־פוליטי המסעיר

מאת יהודית וקסלר כפי שסופר ל־ קובי ניב

בערב עליתי לאוהלו של בן־צבי, על־פי הזמנתו. כל החבורה היתה שם — בן־צבי, בי־ג׳י, שרתוק, זלמן, ברל וגם ינאית. פנס הלוקס הפיץ אור נעים והאווירה היתה ניגוחה, למרות הוויכוח הער שהתנהל, בשאלה אם הציונות מנוגדת לסוציאליזם, אם לאו. השנאפס המתקתק עשה את שלו.

„היילכו שניים יחדיו, בלתי אם נועדו?" היקשה זלמן, שהיה המשכיל בחבורה.

„השאלה היא הכיצד לגרום לכך שיילכו יחדיו," קבע ברל בקולו העמוק והאינטלקטואלי, „המפתח הוא בידינו שלנו."

בי־ג׳י הסכים עם ברל וישרתוק שתק. בן־צבי ואני החלפנו מבטים חמים, אבל מבטי־הקינאה התוקפניים של ינאית גרמו לי להרגשה קשה.

„אני צריכה לצאת לשמירה," אמרה לפתע ינאית, „מוטב שתלכו לישון."

בן־צבי נד אלי קלות בראשו, כרומז שאחזור מאוחר יותר. וכך היה.

בן־צבי כבר היכה לי אחוז תשוקה פראית. למרות תדמיתו העדינה והאצילית בחייו הציבוריים, היה בן־צבי סוער ותוקפן בחייו הפרטיים. הוא משך אותי אליו והידק את גופי המתפתל אל גופו החסון. לא יכולתי לסרב. לא רציתי שיחשוב אותי לאשה קלה להשגה, אך לא יכולתי לעמוד בפני כוח קיסמו האדיר. שפתי הרכות היו בוערות שעה שפגשו את שפתיו הקשות. לשונו החמה השתעשעה בפי, וכף־ידו החזקה איתנה חפנה אחד משדי הזקופים ועיסתה אותו בתנועות איטיות וסיבוביות. נפלנו על מיטת־השדה.

יום המחרת היה חם במיוחד. האוויר עמד במקומו ולהטו של האספלט הרותח לא הקל על העבודה הקשה.

בהפסקת־הצהריים ניגש לפתע ברל אל חבורת החלוצים שסעדו את ליבם בפיתה ובבצל, וקרא לי לבוא עימו. הייתי המומה. ברל היה המנהיג בה״א־הידיעה של החבורה, והנה הוא קרא לי כך, לעיני שאר הבחורות המשתאות.

„תבואי אלי הערב," קבע ברל בפסקנות והסתלק, כשהוא מותיר אותי רוטטת.

המשכו של יום־העבודה עבר עלי ב־התלבטויות קשות. לא רציתי, מחד, ליפול בזרועות כל גבר מייד כשיקרא לי, כאחת מקלות־הדעת. אלא שברל לא היה כל אחד, ברל היה אחד־ויחידי. לאיש כברל אסור היה לסרב. הוא היה אוטוריטה. חשתי שאני מתאהבת באיש החמים והחביב הזה. אך ידעתי, מאידך, כי כל כולו בעשיית הציונות ולא בעשיית אהבה.

לעת השקיעה רחצתי במעיין, לבשתי את שימלת־השבת הלבנה, ופסעתי לאיטי, אל אוהלו הבודד של ברל בראש הגיבעה.

ברל לא היה. התפשטתי וכנסתי למיטה. נמנמתי עד שהרגשתי את ברל נכנס למיטה ומחבק אותי ברוך. רכותו של המנהיג „הקשוח" היתה מדהימה. וכל התנגדותי נמוגה ונמסה כלא־היתה. שקענו מתחת לשמיכה, כנועים ברוך האהבה.

לפתע שמעתי קולות מכיוון פתח האוהל. הפניתי את ראשי וראיתי את זלמן, לבוש ברובשקה בלבד ללא בגד תחתון, ואיתו בי־ג׳י, כששניהם נושאים בזרועותיהם תימניה תמירה ועירומה כביום־היוולדה.

זלמן ובי־ג׳י צחקו ושרו בחדווה: „ברל׳ה, ברל׳ה צא החוצה — אבא ואמא יתנו לך עוגה!" מצמצתי בעיני והתקשיתי להאמין למראה־עיני. הבחורה השחרחורת הייכה כשירדה מזרועותיהם והזדחלה לתוך המיטה לצידו של ברל.

קפאתי. הייתי מאובנת לגמרי. היא הסירה את השמיכה והחלה מבצעת ב־שפתיה מעשה מגונה* בברל. התחלתי לרעוד, כמעט שבכיתי. זלמן ובי־ג׳י, שראו את מצבי, חשו מייד לעזרתי. בי־ג׳י ליטף בעוז את ישבני הרזטט מזעם וערווחי הבוכיה מתדהמה, ואילו זלמן נטל בחזון את ראשי הקט אל בין ברכיו החמות.

הלילה הגדול בחיי זה אך החל.

האמת היא שלא רציתי לתנות אהבים עם כל גבר שיצאתי איתו. עשיתי גם מישגים. היו לילות שהשתכרתי וקרה מה שקרה. אבל, זה היה נדיר — ולעולם לא עם אדם שהיכרתי זה־עתה. הצרה היתה שחיבבתי בני־אדם בתור שכאלה, ורק כשהייתי מתעוררת בבוקר הבינותי ששגיתי. התברר לי שעשיתי עצמי זולה על־ידי קיום יחסים עם גבר שלא היה חשוב לי. סכם חשוב רק כשיש יחס אל בן־הזוג. אם אשה הולכת לשכב עם כל גבר שהיא יוצאת איתו, סימן שמשהו לא בסדר איתה.

כשהתעוררתי כבר היה נטוש ויכוח קשה בין שלושת הגברים הנפלאים הללו, שישבו סביב לשולחן הקטן עליו שכבה עירומה הבחורה־התימניה.

„ואני אומר שתקענו יתד!" צעק זלמן, אדום כולו.

בי־ג׳י לא הסכים: „לא יתד תקענו," אמר בזעף, „כי־אם משהו קטן יותר."

ברל התרתח, קם על רגליו וצרח לעבר בי־ג׳י: „הסתלק מכאן, אופורטוניסט!"

כך החלה המחלוקת שפילגה, בשנים שלאחר־מכן, את היישוב כולו.

(הפרק הרביעי — בגליון יום ו׳)

---

* הערת המלבי״ד: כוונת המחברת היא למציצת בוהן הרגל השמאלית, שהיתה טכס מהפכני קומוניסטי, שמקורו ברוסיה הצארית. אלא שבהיותה סוציאל־דמוקרטית בהשקפתה, ראתה בכך מעשה מגונה.

מימין: כותבת הזיכרונות יהודית וקסלר, כיום סבתא ממוצעת. בתמונה התחתונה: יהודית וקסלר (שנייה מימין) עם חברותיה העלייזות בעת סדירת כביש צמח—דגניה.

Smile

מה שעושה אותה קלה באמת- זה E.S.P...

סיגריות רבות מתיימרות להיות קלות... אך Smile היא שונה. היא אחרת. היא הסיגריה הראשונה בישראל המאפשרת לך לוותר על מרבית הניקוטין - אך ליהנות ממלוא הטעם של תערובת טבק אמריקאית מעולה.

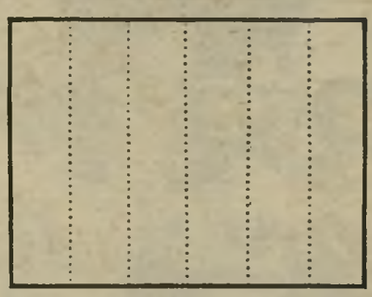

מה הסוד של Smile ?

אפשר לסכם זאת במילה אחת: E.S.P לאחר חמש שנות מחקר הצליחה חברת "דובק" לייצר סיגריה קלה, מלאה בטעם, תוך שימוש בנייר אורירי מסוג E.S.P, שיש בו רשת נקבים מיקרוסקופית בעלת מבנה מיוחד (ראה שרטוט).

נייר זה, בעזרת הפילטר הפעיל ובתוספת תערובת טבק אמריקאית מעולה, יוצרים יחד שילוב של סיגריה קלה בעלת טעם מלא.

Smile
פחות ניקוטין- יותר טעם!

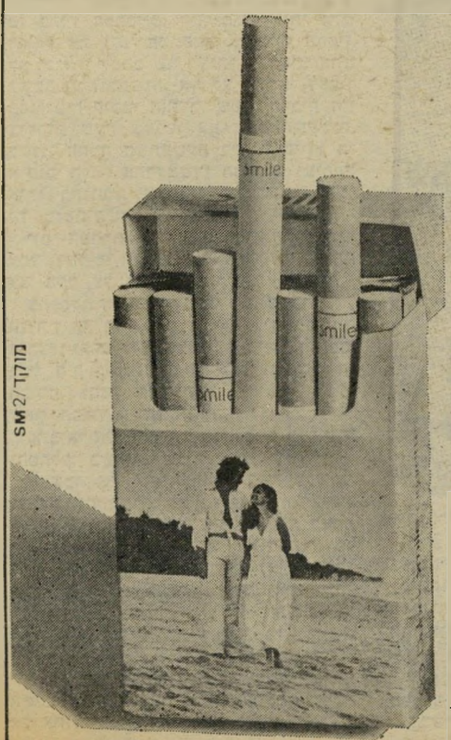

מוקד/SM2

Smile חן חיוך - קח

מבין 50 המועמדים הראשונים של המערך לכנסת - 20 הם ניצים, 20 הם יונים, 10 הם יונצים

מה זה "קול נטו"?

אחת השאלות המכריעות העומדות לפני הבוחר בבחירות אלה היא: כשאני מצביע בעד המערך, בעד מי אני מצביע? יותר נכון: בעד מה אני מצביע?

עד כה הושם הדגש, בעניין זה, על העימות בין שימעון פרס ויצחק רבין. יש לכך חשיבות — כי במימשל הישראלי, ראש־הממשלה הוא בעל סמכויות מעשיות נרחבות לקביעת המדיניות.

אולם חשוב יותר הרכב סיעת המערך בכנסת הבאה. כי הרוב בסיעה קובע, בסופו של דבר, את ההכרעות. לכן חשוב לדעת מה יהיה ההרכב האישי והפוליטי שלה.

עם פירסום רשימת־המועמדים של המערך, ניתנה עתה האפשרות להשיב על כך בדיוק כימעט־מדעי. כי כל אחד מן המועמדים הוא דמות ציבורית מוכרת, אם בציבור הרחב אם בקרב החוגים המיפלגתיים. לכל אחד מהם דיוקן פוליטי מגובש.

השבוע ישבו שלושה מומחים, ביניהם איש מרכזי של מיפלגת־העבודה, וערכו את הניתוח האישי־הפוליטי של הרשימה.

הם התרכזו בשישים השמות הראשונים. כ־45 מהם יכולים כיום להיחשב כמועמדים ריאליים, מתוך הנחה שהמערך עשוי להגיע עד למיספר זה. חמישה הבאים אחריהם, המועמדים מס' 46 עד 50, עשויים להיכנס לכנסת התשיעית, במשך תקופת־כהונתה, בעיקבות התפטרויות ופטירות.

■ ■ ■

הנה חלוקת 50 המועמדים הראשונים של המערך בין ניצים, יונצים ויונים:

1. שימעון פרס — נץ (רפ"י).
2. יגאל אלון — יונץ (בעל תוכנית־אלון, הכוללת סיפוח רמת־הגולן, ביקעת־הירדן, חלק מאיזור חברון, רצועת־עזה, צפון סיני, חוף ים־סוף ושארם־אל־שייך).
3. אבא אבן — יונה (תומך בפרס).
4. שלמה הילל — נץ קיצוני.
5. מאיר תלמי — יונה (מפ"ם).
6. חיים צדוק — יונה.
7. משה דיין — נץ קיצוני (הבטיח לפרוש במיקרה של פשרה בגדה המערבית).
8. שושנה ארבלי־אלמוזלינו — נץ (אחדות־העבודה).
9. יצחק נבון — יונה (תומך בפרס).
10. נפתלי פדר — יונה (מפ"ם).
11. חיים בר־לב — יונץ.
12. גד יעקובי — נץ קיצוני (רפ"י).
13. אהרון ידלין — יונץ.
14. יהושע רבינוביץ — יונה.
15. ירוחם משל — לא ברור.
16. תמר אשל — נץ.
17. עמוס הדר — נץ קיצוני (רפ"י, מנאמני דיין).
18. דני רוזוליו — נץ (אחדות־העבודה, מאנשי גלילי).
19. חייקה גרוסמן — יונה (מפ"ם).
20. מנחם כהן — יונה (אך תומך בהתנחלויות).
22. אליהו מויאל — יונה.
23. משה שחל — נץ.
24. אליהו שפייזר — יונץ (תומך בפרס).
25. עוזי ברעם — יונץ (תומך בפרס).
26. משה עמאר — יונה.
27. ז'ק אמיר — נץ (אחדות־העבודה).
28. יחזקאל זכאי — נץ.
29. אורה נמיר — יונה.
30. יוסי שריד — יונה (תומך בפרס).
31. עדי אמוראי — יונץ (תומך בפרס).
32. מיכה חריש — יונץ (תומך בפרס).
33. אמרי רון — יונה (מפ"ם).
34. אברהם כץ — נץ.
35. זאב כץ — נץ.
36. אסתר הרליץ — יונה (תומכת בפרס).
37. יהודה תשאי — נץ.
38. חניתא קידר־אטיאס — יונה.
39. נוזהת קצב — יונה.
40. איברהים שבט — יונה (ערבי יחידי ברשימה, מפ"ם).
41. שאול בן־שימחון — נץ קיצוני (רפ"י).
42. יחיאל לקט — יונה.
43. יוסף תקוע — נץ.
44. יוסף נבו — נץ.
45. יוסף הורביץ — יונץ.
46. דוב זכין — יונה (מפ"ם).
47. משה לובלסקי — נץ (רפ"י).
48. יעקוב פרנק — נץ.
49. אהרון נחמיאס — יונה.
50. רענן נעים — נץ.

■ ■ ■

ניתוח זה מגלה „איזון" מושלם — כה מושלם עד כי הוא נראה כימעט מחושב עד לפירטי־הפרטים.

מבין 50 המועמדים הראשונים של המערך, כדיוק 20 הם ניצים, בדיוק 20 הם יונים, ואילו 10 הם יונצים (אם כוללים בהגדרה זו גם את המועמד האחד שדיעותיו אינן ברורות).

כימעט אותה המסקנה מתקבלת אם מצמצמים את הניתוח ל־45 המועמדים הראשונים. מבין 45 אלה, 17 הם ניצים, 18 הם יונים, 10 הם יונצים (כולל את הבלתי־ברור).

אגב, עיקרון זה נשמר לאורך כל הרשימה. למשל, העשיריה השישית, שאינה ריאלית, מתחלקת בין ארבעה ניצים (מנחם אריאב, רפאל סוויסה, מיכאל ברזוהר, רפאל בר־לביא); ארבעה יונים (רינה דותן־טוביהו, שבח וייס, שושנה צחור, ויקטור שם־טוב) ושני יונצים (יעקב גיל, רות פז־גינגולד).

פירוש הדבר: מבחינת ההכרעה ההיסטורית בין החזקת־השטחים ובין שלום, כל קול הניתן למערך מתחזק כימעט במדוייק — 40% למגמה שתביא למילחמה, 40% למגמה שתקרב את השלום, 20% למגמה האמצעית.

קיים עוד ניתוח אחד, בעל משמעות רבה ביותר: אם יחליט משה דיין, למחרת הבחירות או במהלך הקדנציה, לפרוש מן המערך כדי להצטרף לממשלה של הליכוד — מי יילך עימו? לפי ניתוח המומחים, עשויים להצטרף אליו במיקרה זה חמישה או שישה חברי־כנסת נוספים של המערך.

מי שמצביע בעד המערך בבחירות '77, מצביע גם בעד אלה.

■ ■ ■

המסקנה המתבקשת: מי שיש לו דיעה ברורה בנושא זה אינו יכול להצביע, בי מצפון שקט, בעד המערך.

מי שדוגל בסיפוח השטחים הכבושים, אף במחיר של מילחמה, יצביע בעד רשימות הימניות — הליכוד, שלומציון, המפד"ל ואולי ד"ש.

אך מי שעניין השלום חשוב לו, והוא רואה בכך את עיקר־העניין בתקופה זו — מוכרח לחצביע בעד הרשימה הציונית היחידה המגוייסת בעניין זה כ־100% לעניין השלום: מחנה שלי.

זוהי משמעותה המעשית של הסיסמה — „קול נטו לשלום."

זוהי ההתחלה!

לוח מן המיגזר הערבי.
גם לשל"י סיכויים טובים לזכות במנדט שלישי, ואולי אף רביעי. בזכות קולות ערביים. מצד אחד, וקולות ממפ"ם, על־חשבון המערך, מצד שני.
● האירועים של השבועות והימים האחרונים לפני הבחירות, ישפיעו לכאן

מתוך מאמר־הסיכום של ישעיהו בן־פורת על סקר „ידיעות אחרונות", 25.4.77

סקר זה נערך בראשית דרכו של מחנה שלי. אם נפעל במלוא המסירות והמרץ עד יום הבחירות — נכניס לכנסת התשיעית כוח פרלמנטרי גדול ודינאמי, שיוכל להשתתף בהכרעות — ולהכריע את הקו במאבק למען השלום, השיוויון החברתי, השינוי ושפיות־הדעת!

העם

תיזכורת מן העבר

נדוני קהיר הובאו לקבורה, כיום בו נטל פרס את השילטון

ביום בו הפך שימעון פרס לראשונה לראש־ממשלה בפועל, הובאו לקבורה ממלכתית בירושלים עצמותיהם של נידוני קהיר, הד"ר משה מרזוק ושמואל עזאר. הם הוצאו להורג בתליה במצריים לפני 22 שנה, בעקבות פרשת „העסק הביש". השערוריה הביטחונית הגדולה ביותר בתולדות המדינה שלא הפסיקה מאז לרדוף את המדינה ולהשפיע על המתחולל בה.

לפני 22 שנה היה שימעון פרס אחת הדמויות המרכזיות בפרשה. הבאתם לקבורה של השניים, ששילמו בחייהם עבור ההרפתקה המאקיבלית שזממו הממונים עליהם, דווקא ביום בו הפך פרס ליושב־ראש, יכולה היתה להתפרש גם כצילצול אזהרה מהעבר הרחוק לגבי מה שעלול להתרחש בעתיד.

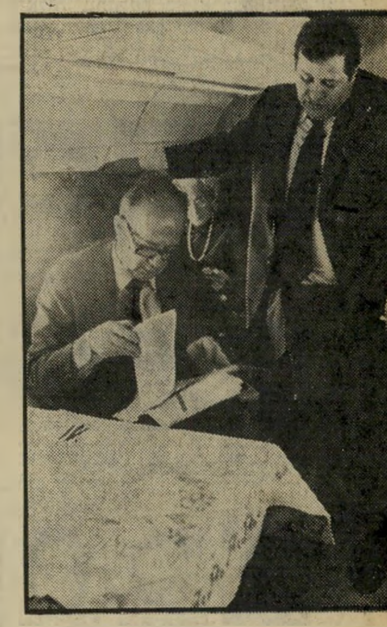

אדי מיזרחי עם רבין
לא היה נעים להגיד לו „לא"

מנגנון

משרתם של כל האדונים

איך הופך קוריוז דשערורייה מדינית בישראל?

ללא טכסים, ללא התרגשות, כמעט מבלי שאורחי המדינה יתנו ליבם לכך, הגיעה השבוע אל קיצה באופן מעשי תקופת שילטונו של יצחק רבין כראש־הממשלה.

ביום השישי בשבוע שעבר נפרד יצחק רבין מעובדי לישכתו ויצא למה שאמור להיות חופשה מעבודה אך לא מאחריות. ביום הראשון השבוע כבר מילא שר־הביטחון שמעון פרס את מקומו של רבין כאשר ישב־ראש בישיבת הממשלה וניהל אותה.

המהפכה בצמרת, שאלה אשר ניסו לחוללה כמו אלה שהשתדלו למנעה ניהלו סביבה קרבות מרים ורעשניים, הסתיימה בקול דממה דקה. האקט שעוד עלול להיזכר כציון דרך בתולדותיה של המדינה טבע בים הגועש של סיכסוכי העבודה, מצהלות חגיגות יום־העצמאות, מילחמת הבחירות ושערוריות חשבונות הדולרים בחו"ל.

המאורע היחיד שיכול היה לציין את חילופי האישים בשילטון לא היה אלא קוריוז שהצליח להפוך כמעט לשערוריה מדינית.

נסיעה לצורך שאלה. ערב יציאתו של רבין לחופשה פוצץ כתב הארץ מתי גולן מה שאמור היה להיות סקוּפ מדיני נוסף בעל השלכות מרחיקות־לכת. גולן גילה כי מנהל לשכת ראש־הממשלה, אלי מזרחי, יצא ביום השישי לפני שבועיים בטיסה מיסתורית וחשאית לארצות־הברית. שליחותו של מזרחי כבד הגוף היתה כה סודית עד שאפילו לשר־החוץ לא דווח עליה ומלבד ראש־הממשלה ויועציו ושר־הביטחון ואנשיו לא ידע עליה איש.

לא היה ספק כי היתה זו שוב הדלפה של משרד־הביטחון שנועדה לדסוק את המסמר האחרון בארון המתים הפוליטי של רבין, וללוות גם את פרישתו בשערוריה. שכן, עצם פירסום הנסיעה המיסתורית הוליד תילי תילים של השערות, ניחושים, מאמרי־פרשנות וניתוחים מדיניים.

אלי מזרחי עצמו ודובר משרד ראש־הממשלה, דן פתיר, הסבירו כאשר נחשפה הנסיעה המיסתורית לפגישה עם שגריר ישראל בוושינגטון שמחה דיניץ, כי היא היתה דרושה כדי לקבל מידע ממקור ראשון על ההתפתחויות המדיניות האחרונות בוושינגטון. הסבר זה רק עורר גיחוך. שכן לצורך זה קיים ה„סילון", קו הטלפון הישיר בין משרד ראש־הממשלה לשגרירות ישראל בוושינגטון. קשה לתאר שדיניץ יכול היה לומר לאלי מזרחי דבר אותו לא יכול היה לספר לראש־הממשלה באמצעות ה„סילון".

ההסבר המגוחך וכן העובדה שמזרחי התאמץ להימנע מלטוס באותו מטוס בו יצא אותו יום מהארץ שר־החוץ יגאל אלון, כאילו הזמינו ניחושים. השבוע היתה זו אחת החידות שהעסיקו את המדינה: למה נסע אלי מזרחי לארצות־הברית?

בין הגירסות שהועלו:

- כדי לחסל חשבונות סודיים נוספים של משפחת רבין.
- כדי לחשוף את חשבון הדולרים של אבא אבן.
- כדי להסביר לאמריקאים את נסיבות הסתלקותו של יצחק רבין.
- כדי למסור לאמריקאים מידע חשאי על היורש, שימעון פרס.

אף אחת מאלה לא היתה נכונה. עד כמה שהדברים נראים מגוחכים. יצא אלי כדי שכולם ישאלו למה בעצם הוא נסע.

גמול אישי אחרון. בלישכת ראש־הממשלה היה אלי מזרחי הסיבל־סרוויס האמיתי היחיד. הוא היחיד אותו קיבל רבין בירושה מגולדה מאיר. כל השאר היו אנשי אמונו של רבין בהם הקיף את עצמו.

מזרחי הוא גם היחיד, המבקש להמשיך ולהישאר בלישכת ראש־הממשלה אחרי פרישתו של רבין. לצורך זה אך הקדים תרופה למכה ועוד בתקופת ההתמודדות בין רבין לפרס על מועמדות מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה, הקפיד להביט שהוא איננו נוקט עמדה לטובת אף אחד מהם. היו אף שרמזו שמזרחי אינו אלא סוס טרויאני של תומכי פרס. הוא היה הדמות הקלאסית של הפקיד הנוטר העולה לפתע לגדולה בזכות שירותיו הטובים לממונים עליו בעבר (שמחה דיניץ) ובזכות האינטריגות הקטנות שהוא יכול היה לנהל מאחרי־הקלעים בין היועצים. בשעתו אמרו עליו שהוא הגיע לתפקיד הרם רק מפני שהוא היחיד שידע איפה נמצא כל תיק במשרד ראש־הממשלה.

ערב יציאתו של רבין לחופשה, שאין ממנה חזרה לתפקיד, בערה הקרקע מתחת לרגליו של מזרחי. הוא היה חייב לנקוט בצעד הפגנתי שיעיד על המשך קיומו ועל כוונתו להישאר בתפקידו.

היה זה אלי מזרחי עצמו שיזם את תוכנית נסיעתו הסודית לארצות־הברית על רקע של קבלת דיווח, כביכול, ממקור ראשון על המתרחש בבירה האמריקאית. רבין, החש התחייבות מוסרית לעוזרו, שהקאריירה שלהם נקטעה יחד עם שלו, לא שקל את הנסיעה, אישר אותה למזרחי כלאחר יד אולי כגמול אישי אחרון.

גם שמעון פרס, אליו מיהר מזרחי לדווח על הנסיעה כדי שממלא־המקום יבין את מעמדו החשוב בלישכת ראש־הממשלה, לא עירער עליה כדי לא לגרום לחיכוכים מיותרים בעת חילופי המשמרות. מזרחי נהנה מההפקר, זכה בנסיעה שלא היתה לה כל משמעות וגם בכותרות שהזכירו את קיומו.

הטרגדיה היא שמי שרצה לרמוז לאדון החדש של משרד ראש־הממשלה שהוא נכון לשרת גם אותו, החטיא את המטרה. הפירסום המוגזם מסביב לעצמו יצר לו תדמית מסולפת של איש־סוד של רבין. אין כמעט ספק שפרס, אם וכאשר ייכנס רשמית לתפקיד ראש־הממשלה, ידאג ל־החליפו באחד מאנשי סודו הוותיקים.

פרשת ידין

ולקח את ההכנסות לכיסו שלו

עסקים פרטיים ברכוש הציבור

ב**יום הראשון** השבוע, בשעה 12, בבוקר, הגישתי לפרופסור ייגאל ידין כמה שאלות, הנוגעות לסעיפים הראשונים בכתב־התלונות ליועץ המישפטי לממשלה, המתפרסם בהמשך.

ביקשתי ממר ידין שימציא לי את התשובות לפני היום השלישי, שבו מודפס העולם הזה, כדי שניתן יהיה להתחשב בתשובותיו בעת כתיבת הכתבה הבאה.

כתב על מצדה, תחת לפרסם דו"ח מדעי ראוי, בהתאם לחוק, משכנעת. כדי להתגונן, גוייסו לעזרתו כמה פרופסורים, שמרביתם תלויים בו וקשורים בו בעיסוקי הארכיאולוגיה, ושוכנעו לכתוב מיכתב לעיתונות להגנתו.

אולם מי שטרח לקרוא את המיכתב, ראה כי אירץ למדענים הנכבדים מעשה־כידעם במחופך.

תשובה על פנייתו של מר יגאל לביב מיום 4.4.77 יצאה את המשרד, במונית, בשעות הבוקר של יום 18.4.77. התשובה נשלחה במועד זה משום שנדרשה בדיקה ממושכת יותר.

תשובה על השאלות ששאל מר לביב את דובר המשרד ביום 13.4.77 תימסר רק בימים הקרובים, משום שטרם נסתיימה בדיקתן.

תשובתו של המשרד מיום 1.4.77, נשלחה אל מר לביב בשעה 09.30 של אותו יום, העתק ממנה נמסר למר לביב כשעה לאחר מכן ורק לאחר השעה 1100 נמסר העתק התשובה לידי פרופ' יגאל ידין, על פי בקשתו.

לסיפא של מכתבך ברצוני להעיר כי הטפול בפניות מסוג זה נמצא בידיו של היועץ המשפטי.

המשהד הוא שנושא באחריות לתוכן התשובות.

מיכתבו של אהרון ידין ז'אורי אבנרי, שבו מנסה השר להסביר כיצד הגיע תוכן תשובת מישרדו לידי הפרופסור ידין ומשם לשירותי הרדיו. השר מגיב גם על הטענה כי ראשי אגף־העתיקות במישרדו, החוקרים את התלונות נגד ידין, עושים אצלו את הדוקטוראט ותזויים בו.

למחרת, ביום השני בצהריים, הגיע מיכתב מאת עורך־הדין שלו, יורם אלרואי, ובו הודעה על סירובו של ידין להשיב על השאלות. במקביל פירסמו עיתוני־הצהריים ידיעה על כך שידין עומד להגיש תביעה נוספת, על סך חמישה מיליון לירות, נגד העולם הזה, נגד עורכו אורי אבנרי, ונגדי. תחת להשיב לשאלות, החליט ידין להגיש תביעה:

תביעה זו, כשתי קודמותיה, היא על שני פסוקים מתוך חמש כתבות גדולות שפורסמו על ידין, והמאשימות במאות טענות נגדו.

ההחלטה על הגשת התביעה בת חמישה מיליון הלירות נבעה מאי־יכולתו של ידין להשיב תשובות ענייניות. כך, למשל, נוכח לדעת כי הטענה שהוא עושה רווחים גדולים לעצמו ממכירות ספרים שכתב בעבר, בהיותו מנהל בית־הספר הבין־לאומי לחקר המקרא, שנוסד על־ידי ראש־הממשלה דוד בן־גוריון, אינה נכונה. ידין אכן קיבל תמלוגים מהוצאת ספרים אלה, אך הוא הפקיד את כל הכספים בקופת בית־הספר, שהוא עצמו ניהל.

הם יצאו לחגן על ידין, ונמצאו מקטרגים.

מיכתבם קבע כי ידין פירסם, תוך זמן קצר, דו"ח מדעי סופי על חפירות חצור ומידבר־יהודה. מיכתבם אישר כי לא עשה כן לגבי חפירות מצדה, ותחת זאת הירבה בפירסומים פופולריים של ספרים, „שקירבו את העם לארכיאולוגיה."

ניסיונם של הפרופסורים לחגן על אייקיום־החוק עלידי ידין חמור, שכן רובם (חוץ מאמנון כנתור) הם חברי המועצה לארכיאולוגיה, הממונה על קיום חוק־העתיקות. כמה ארכיאולוגים כבר התרגנו לכתוב מיכתב־תמונה חריף לשר־החינוך, הממונה על חוק־העתיקות, כדי לברר כיצד נותנים

הממונים על שמירת החוק יד לאי מיקוין.

מיכתב הפרופסורים, יחד עם התביעה שהגיש ידין, יצר תחילה רושם כאילו מעשים אלה מוכיחים את צידקתו, מול האשמות העולם הזה. אין רושם הרחוק מן האמת יותר מזה. תלונה מפורטת נגד ידין הוגשה ביום השני ליועץ־המישפטי לממשלה. היא מכילה עובדות חדשות על מעשיו, ומערערת על כמה החלטות קודמות של רשויות ממשלתיות בעיקבות האשמות קודמות שלי.

תלונה חדשה זו יש בה כדי לאשר שוב את הטענה המרכזית נגד ייגאל ידין: הוא עבר על החוק, יעשה הון לעצמו על חשבון מימון הציבור ורכושו. בכך הוא פוסל את עצמו ככל תפקיד מנהיגותי לאומי.

להלן מיכתב־התלונה שלי מיום 25.4.77:

לכבוד
היועץ המישפטי לממשלה,
הפרופסור אהרון ברק,
ירושלים.

הנדון: קובינות חדשות ועיר־עיר על החלטות פרקליט מחוז ירושלים והיועץ המישפטי של מישרד־החינוך, לגבי פרופסור ידין.

(1) החל בשנת 1969 (אוגוסט) ועד ל־ספטמבר 1970, יצא פרופסור ייגאל ידין לשנת שבתון בחו"ל שבה קיבל, כמקובל, משכורת במטבע זר מן האוניברסיטה. ב־שנת השבתון השכיר את דירתו לפרופסור (השם מוזכר במיכתב), אזרח זר, הגר בירושלים.

מצויות בידי עדויות כי תשלום שכר־הדירה למר ידין נעשה בניגוד לחוק. יש לי חשד סביר כי חלק משכר־הדירה, אם לא כולו, שולם במטבע זר בחו"ל. לחילופין, היה השכר ששולם בפועל גבוה פי־שניים מהסכום שמר ידין הצהיר עליו לצורכי־מס. (לפני ידידים טען ידין כי העיסקה נעשתה על־ידי אשתו המנוחה, וכי אין הוא מצוי בפרטיה.)

(2) בדצמבר 1971 וינואר 1972 חתם הפרופסור ייגאל ידין על שני חוזים עם הבי־בי־סי להפקת סרט על חפירות חצור. החוזה האחד הוא „חוזה־אמן", הנוגע ל־שכר שקיבל מר ידין על הופעתו בסרט. החוזה השני הוא „חוזה זכויות", שבו רכש הבי־בי־סי מסר ידין חומר שצולם בעת החפירות, וכלל בעיקר סרט בן 16 מ"מ.

חומר זה היה רכוש האוניברסיטה העיב־רית, שמימנה את החפירות. החומר צולם בציוד־צילום שהיה רכוש האוניברסיטה, הממומנת את החפירות.

מר ידין קיבל תמורת שני החוזים 500 לירות אנגליות, ולקחן לכיסו ללא ידיעת האוניברסיטה. לדעתי, יש בכך מכירת רכוש שאינו שלו, והדבר מהווה עבירה פלילית.

(3) ביום 4.4.77 הגשתי לאגף־העתיקות תלונה על כך שמר ידין טרם קיים את חוק־העתיקות, וטרם פירסם „פירסום מד־עי ראשון" על תפירות מצדה. אי־קיום סעיף זה בחוק מונע ממדינת־ישראל בי־צוע מה שקרוי בחוק „חלוקה". היינו מתן הזכות למדינה לקחת לעצמה את העתיקות החשובות מבחינה ציבורית, ולתת לציבור את האפשרות לחזות בהן. החוק מחייב לפרסם פירסום כזה תוך שנתיים מאז תום החפירה. עברו 12 שנים, והחוק לא קויים.

לגבי חפירות אחרות של מר ידין, כמו חצור ומידבר־יהודה, פורסם הפירסום כ־חוק, במהירות רבה ביותר. במיקרה של מצדה הירבה מר ידין בפירסומים פופול־ריים, שהכניסו לו כסף רב — 200 אלף עד 400 אלף לירות לשנה. ההכנסות מה־פירסום המדעי הראוי היו צריכות להגיע לגופים הציבוריים שמימנו את החפירות.

על תלונה זו השיב לי היועץ־המישפטי של מישרד־החינוך, הד"ר צבי כהן, ב־מיכתב מיום 18.4.77, כדלקמן: „קביעתך כי טרם פורסם ,חיבור מדעי ראוי' על דבר תוצאות החפירה במצדה אינה בבחי־נת שאלה שבעובדה, אלא טענה שבסברה, שהיא גופה מצוייה כעת בהליך מישפטי שאתה צד לו."

ידעתי, הפירוב לחקור תלונה על עבירה על חוק־העתיקות, בנימוק כי הנושא נמצא בהליך מישפטי אחר אינו תקף, וחובה על מישרד־החינוך, המופקד על קיום החוק, לחקור את התלונה לגופה, אחרת יוכל כל אחד לעכב כל חקי־רה ממשלתית נגד עידי הגשת תביעה כלשהי נגד מישהו ביתי־המישפט.

(4) באותו מיכתב קובע היועץ־המישפ־טי כי לגבי תלונתי על מסירת הצהרה כו־זבת בבקשה לרשיון־הייצוא, שניתן ב־8.10.72, הוא לא מצא בסיס לגירסתי, כי שווי הכלים האלה היה 6000 דולר. היועץ מציע לי, אם חושב אני שהצדק עימי, להתלונן בכתובת אחרת. אני מניח כי כבודו יידע מהי הכתובת לגבי התלונה, שאני חוזר עליה בקצרה:

ברשיון־הייצוא האמור הוצהר כי השווי של הכלים המייוצאים, לצורכי המס, הוא 250 דולר. לכן שולם מס של 25 דולר, כחוק לגבי שווי זה (10%).

חליפת המיכתבים שבין מר ידין למר רוואן, שקנה את העתיקות האלה עבור „בורילי בנק", שהוא מנהלן, וכן סיפור המעשה בפי מר ידין עצמו, בקונגרס שהגיש נגי־די לבית־מישפט־השלום בתל־אביב (תיק 7729/77), מראה בבירור כי תמורת מישלוח ייצוא זה שולח ה־קונה צ'ק על סך 6000 דולר. מכאן שהיה צריך להצהיר על שווי־ייצוא של 6000 דולר, ולשלם מס של 600 דולר ולא 25 דולר (בין כך קשר לשווי האוביקטיבי). באי־רישום התמורה האמיתית יש הונאה, ועל כך אני מתלונן.

(5) במיכתבו אלי מיום 19.4.77 מודי־עני פרקליט־המחוז מיכאל קירש כי „במ־צב הדברים המתואר לעיל הגעתי לידי מסקנה כי אין מקום לנקוט בהליכים כלשהם במישור הפלילי נגד פרופסור ידין."

אני מערער לפניך על החלטה זו, ואלה נימוקי:

א. ההחלטה על רכישת האוסף מאב־רהם לוי היתה שרירותית, ולא עברה אישור מוסמך או ועדת־תקציב של האוניברסיטה העברית, שבשמה התיימר מר ידין לפעול. עובדה היא כי מוזיאון ישראל סירב, קודם־לכן, לרכוש את ה־אוסף, בין מר ידין למר לוי אין יחסי קונה ומוכר רגילים, שכן מר ידין סייע למר לוי לקבל זיכיון בילעדי וללא מיכ־רז מהיכל הספר לייצר ולמכור תעתיקים ממגילות־המיקדש. זיכיון זה מכניס סכומי־עתק למר לוי. מר ידין גם הסדיר כי מר לוי ייצר תעתיקים ממימצאים שנמצאו ב־חפירות שניהל מר ידין.

ב. המכון־לארכיאולוגיה אינו גוף מיש־פטי. הוא מחלקה של האוניברסיטה, ואין לאיש סמכות לחתום בשם גוף הקרוי המ־כון־לארכיאולוגיה. למר ידין לא היתה זכות־חתימה בשם האוניברסיטה. הצ'ק ה־אמור היה על שם האוניברסיטה העב־רית, והחוק חייבו להכניסו לחשבון האו־ניברסיטה, לרושמו בספריה כהכנסה. אילו רצתה האוניברסיטה לשלם לאחר־מכן ל־מר לוי תמורת האוסף שלו, היה עליה למשוך צ'ק אחר כהוצאה.

הפעולות שעשה ידין הן בניגוד לחוק, והיה בהן כדי להעניק מן האוניברסיטה את הצ'ק שניתן על שמה, ואשר ידין עשה בו שימוש כרצונו, בלי לדעת אם אכן היתה האוניברסיטה מחליטה לעשות אי־תו השימוש בכסף זה.

ג. לעניין סעיף זה, וכן לעניין סעיף 2, האוניברסיטה וידין מקיימים יחסי עו־בד־ציבור ומסד־ציבורי, כמו מיכאל צור והחברה לישראל, או אשר ידלין וקופת־חולים. על המישטרה לחקור ביוזמתה חש־דות לעבירות של עובדי־ציבור, ולא להמ־תין עד שהמוסד יגיש תלונה.

ד. הצ'ק האמור היה על סך 6000 דולר. החוק מחייב אזרח ישראלי, שאינו מורשה להחזיק במטבע זר, להצהיר לסו־חר מוסמך. מר ידין מסרו למר לוי, ש־אינו סוחר מוסמך, ועבר בכך על תקנות ההגנה — כספים.

אי־הגשת־תלונה על עבירה זו יגרום לתקדים, שיפיו מותר להע־כיר מטבע זר בניגוד לחוק מאזרח לחברן, וביקוד שכמוסו של דבר יגיע הכסף לסוחר מוסמך.

(במיכתבו נמנע מר קירש בקפ־דנות רבה מלקבוע שמעשהו של ידין לא היה עבירה.)

(6) התנהגות בנק דיסקונט בירושלים לגבי הצ'ק מוזרה אף היא. הבנק איפשר למר לוי להכניס לחשבון מסויים צ'ק, המ־שוך על שם מוסד, בלי חותמת וחתימה כחוק של המוסד המסב את הצ'ק. הוראות הפיקוח על הבנקים קובעות גם כי הח־תימה הראשונה על גבי הצ'ק צריכה לה־יות של מי שעל שמו נמשך הצ'ק. הצ'ק האמור הופקד כשהוראה זו לא קויימה.

בהתנהגות זו יש, לדעתי, עבי־רות על חוקי הבנקאות.

בתודה,
ייגאל לביב.

מדינת ישראל
משרד המשפטים

פרקליטות המדינה
לשכת פרקליט מחוז ירושלים
תאריך א' באייר תשל"ז
19 באפריל 1977
מספר: פ.פ.ם 56/150

לכבוד
מר ייגאל לביב
רחוב הכנסת הגדולה 14
תל אביב

א.נ.,

הנדון: מיכתבך מ־5.4.77
אל נצ"מ ב. זיבל
תלונתך בעניין פרופ' י. ידין

1. תלונתך שבנדון מתייחסת לשני נושאים:

א) העברת מטבע חוץ לפי שאינו סוחר מוסמך והברחת מט"ח.

ב) גניבת שיק מן האוניברסיטה העברית.

2. המשטרה העבירה אלי החומר שרוכז על ידה וממנו למדתי את העובדות הבאות:

א) השיק נשוא הפניה נתקבל ע"מ לרכוש את אוסף כלי הנשק העתיקים מאברהם לוי שהציעו למכירה.

ב) השיק נמשך לפקודת המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית. השיק הוסב ע"י ייגאל ידין כראש המכון האמור ביום 25.12.72 ונמסר לידי אברהם לוי.

ג) אברהם לוי הפקיד את השיק ביום בו הוסב, ה־25.12.72, בבנק דיסקונט, ירושלים.

ד) האוסף – למעט 22 פריטים שנשלחו לארה"ב – נמסר למכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית.

3. במצב הדברים המתואר לעיל הגענו לידי מסקנה, כי אין מקום לנקוט בהליכים כלשהם במישור הפלילי נגד פרופ' י. ידין.

4. זכותך לערור על החלטתי בפני היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה, תוך 30 יום מיום שתימסר לך הודעתי זאת.

בכבוד רב,

מיכאל קירש
פרקליט מחוז ירושלים

מיכתב פרקליט־המחוז, המקבל את גירסת ידין לגבי עיסקת העתי־קות. המיכתב מתעלם מכך שידין לא היתה סמכות לחתום בשם האוניברסיטה, וכן אין המיכתב מתייחס להאשמה כי ידין עבר עבירה בכך שמסר את הצ'ק לזיוי — זאת, ללא קשר למה שעשה זיוי בצ'ק.

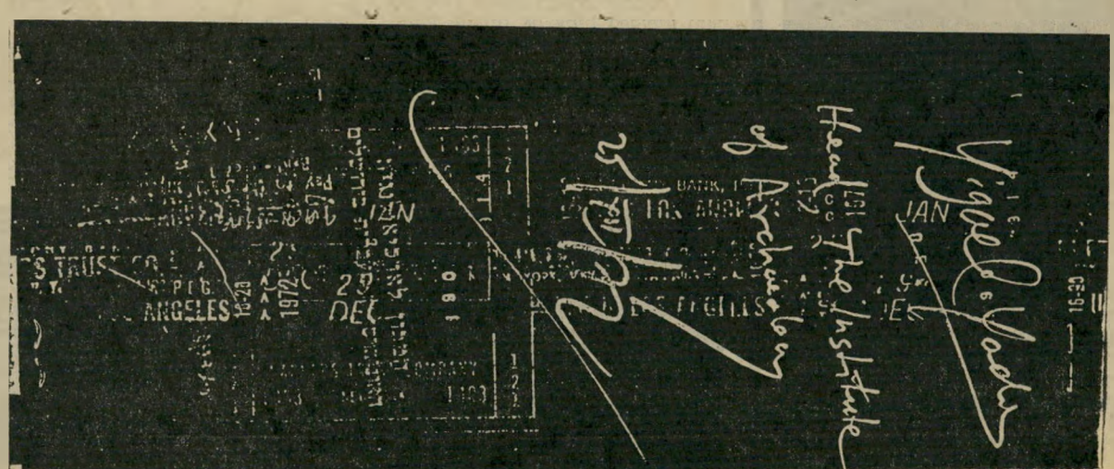

תצילום ראשון בעיתונות של גב הצ'ק שנש־לח לידין, על סך 6,000 דולר. הצ'ק הוא לפקודת המכון לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העברית. בתצ־ום נראה בבירור כי אין עליו חותמת של האוני־ברסיטה, וכי ידין חתם בתואר של ראש המכון. כי אין בו חתימת אברהם לוי, שהכניס את הצ'ק לחשבונו.

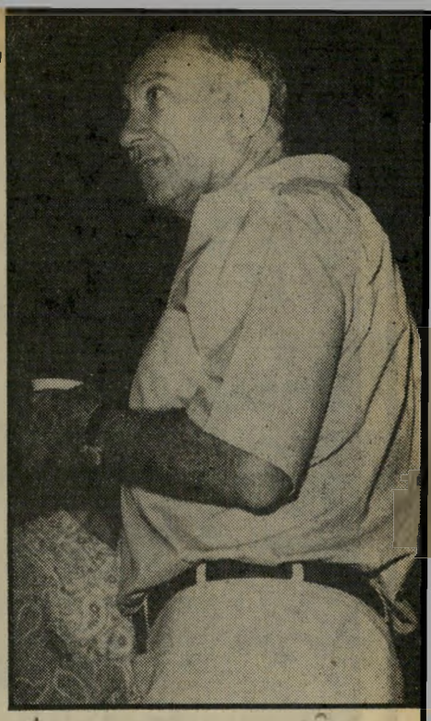

שמואל תמיר

האשים את

מאיר עמית

הוא העביר כספים למערך!

ש מואל תמיר, מיספר 4 ברשימת התנועה הדמוקרטית לשינוי האשים את מאיר עמית, מיספר 3 ברשימתה של אותה תנועה עצמה לכנסת, בכך שאינו דובר אמת, שהיטעה את אחת הוועדות החשובות של הכנסת, ובכך שהעביר תרומה בסך 100 אלף ל"י של מיפעל פרטי שהוא היה מנהלו, לקרן־הבחירות של מיפלגת העבודה.

עורך־הדין שמואל תמיר לא השמיע האשמות חמורות אלה בחשאי או בחדרי־חדרים. הוא העלה אותן על הכתב, במיסמך רישמי שהיפנה אל יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת.

נכון. ההאשמות של תמיר כלפי שותפו למנהיגות ד"ש לא הושמעו בעת האחרונה. שמואל תמיר העלה אותן לפני חמש שנים. אולם דווקא כיום, כששני יריבים אלה הולכים תחת דגל אחד ברשימה אחת לכנסת, כשהם משמיעים סיסמות של שיגוי וטיהור, יש עניין מייוחד בפרשייה נשכחת זו מעברם הקרוב של השניים.

הפרשה התעוררה בעת שוועדת־הכלכלה של הכנסת עמדה לסיים את דיוניה בפרשת חברת המכוניות אוטוקרס של יצחק שובינסקי. ח"כ שמואל תמיר, שניסה באותה תקופה לרכב על הפרשה לצורכי פירסומת אישית, תוך ניפוחה מעל ומעבר לכל פרופורציה, חקר את העדים שהופיעו לפני הוועדה בחקירת שתי־וערב נמרצת. בין השאר הוא תיחקר גם את אלוף (מיל.) מאיר עמית, שהיה אז כבר מנכ"ל כור, אחרי ששימש קודם־לכן כיושב־ראש מוצעת־המנהלים של חברת אוטוקרס.

בעדותו אז טען מאיר עמית, כי פרט לתרומה של חברת אוטוקרס בסך של 50 אלף ל"י לקיבוץ אלונים, ופרט לתרומה למגבית־הביטחון, אין הוא יודע דבר על כל שהיא תרומה שתרמה החברה שלו לימוסד כלשהו.

אולם כאשר הופיע לפני ועדת־הכלכלה שר־האוצר דאז, פינחס ספיר, הסתבר מעל לכל ספק, כי אכן, חברת אוטוקרס העלתה תרומה של 100 אלף ל"י למיפלגת העבודה. התרומה נרשמה בסיפרי החברה כתרומה ל„קרן חינוך". כאשר התגלו הדברים, הדגיש שמואל תמיר לפני הוועדה כי „הוכח הכזב בעדותו של שובינסקי שהכחיש מתן כל תרומה למיפלגות, והדברים טופחים גם על־פני עדותו של מאיר עמית. לא ייתכן שכיושב־ראש מוצעת המנהלים לא ידע על תרומה בסדר־גודל כזה."

מאיר עמית לא נשאר חייב לתמיר על דברים בוטים אלה. הוא מיהר להבריק תשובה ליושב־ראש ועדת־הכלכלה של הכנסת, ח"כ אברהם שכטרמן. וזו לשון מיברקו של עמית:

„נדהמתי לקרוא בעיתונים כי כמה מחברי ועדת־הכלכלה היקשו על מהימנות עדותי בוועדת־הכלכלה בקשר לעניין התרומות באוטוקרס לקרנות מיפלגתיים. אבקשך להודיע לחברי הוועדה: א. בתאריך המדובר, תקופת ערב הבחירות, בכלל לא הייתי לא יושב־ראש ולא חבר מוצעת־המנהלים של אוטוקרס. נכנסתי לתפקיד זה רק חצי־שנה לאחר־מכן, באמצע 1970. ב. בעת כהונתי במוצעת־המנהלים של אוטוקרס לא אושרה שום תרומה מיפלגתית. אני מופתע כי הוועדה מאפשרת לאנשים להפיץ טענות חסרות־שחר."

■ ■ ■

מ יברקו זה של מאיר עמית זכה בפירסום בעיתונים. שמואל תמיר ראה עצמו נפגע, ובצדק, מהאשמתו העקיפה של עמית כלפיו על כי הוא טוען דברים חסרי־שחר. אז שיגר תמיר לאברהם שכטרמן מיכתב, שנועד להוות תשובה להתקפתו של עמית עליו. כתב תמיר:

„אני רואה לחובה להבהיר לך, ובאמצעותך לוועדה כולה, כי הכחשתו זו של מר עמית נוגדת את האמת. התרומה לאוטוקרס ניתנה בחודשים אוגוסט—ספטמבר 1969, לפני הבחירות, ומומשה בחלקה לאחר־מכן. בהופיעו בפני הוועדה, ובניגוד לתוכן מיכתבו, העיד מר עמית על מועד כניסתו לאוטוקרס: „אני נכנסתי ב־1969, ולהלן: ב־25 במארס, היה זה 9 חודשים אחרי שנכנסתי לתפקיד פעיל באוטוקרס — נכנסתי ביולי 1969 — היו אלה 9 חודשים שעשיתי מאמצים רציניים וכנים ביותר לדעת מה קורה ולנסות להשתלט."

„בהופעתו בפני הוועדה, ושוב בניגוד מוחלט לתוכן מיברקו, העיד מר עמית על התאריך המדוייק שבו מונה ליו"ר מוצעת־המנהלים, באומרו: „התמניתי ליו"ר מועצת־המנהלים ב־29 באפריל 1969."

„העולה מכל האמור הוא כי:

„א. מר עמית היטעה את הוועדה מלכתחילה, בהכחישו מתן תרומות גדולות על־ידי אוטוקרס פרט לקיבוץ אלונים ומגבית־הביטחון.

„ב. מר עמית חזר והיטעה את הוועדה במיברקו, בו ציין כי בעת כהונתו במוצעת־המנהלים של אוטוקרס לא אושרה שום תרומה מיפלגתית, באשר אף לפי עדותו־שלו כיהן כיו"ר מועצת־המנהלים במועד אשר הוכח כי בו ניתנה התרומה.

„ג. מר עמית היטעה את הוועדה במיברקו, בהודיעו כי ערב הבחירות לא היה יו"ר ולא חבר מוצעת־המנהלים באוטוקרס.

„ד. מר עמית היטעה את הוועדה במיברקו בהודיעו כי, נכנס לתפקידו זה רק חצי־שנה לאחר־מכן, באמצע 1970, בשעה שהוא־עצמו העיד כי נכנס לתפקיד ב־29 באפריל 1969, דהיינו, יותר משנה לפני־כן, וחצי־שנה לפני מתן התרומה של אוטוקרס למיפלגת־העבודה.

„עלי לציין בצער, כי הטעיית ועדת־הכלכלה של הכנסת מלכתחילה והכחשת־עובדות בוטה לאחר־מכן, במיברק יזום, על־ידי אישיות נכבדה ומרכזית, היא תופעה שאין הוועדה רשאית להתעלם ממנה."

תמיר האשים את עמית בהטעייה ובאי־אמירת־האמת. עמית האשים את תמיר ב־הפצת טענות חסרות־שחר. אחד משניהם ודאי צדק. אבל עכשיו מופיעים שניהם יחדיו, באותה רשימה, המבקשת את אמון הבוחר בטענה שהוא חייב לבחור סוף־סוף באנשים דוברי־אמת, כמו שמואל תמיר, למשל, או מאיר עמית.

העולה מכל האמור הוא כי:

א. מר עמית הטעה את הוועדה, מלכתחילה בהכחישו מתן תרומות גדולות על־ידי אוטוקרס, פרט לקיבוץ אלונים ומגבית הבטחון;

ב. מר עמית חזר והטעה את הוועדה במברקו בו ציין כי בעת כהונתו במוצעת המנהלים של אוטוקרס לא אושרה שום תרומה מפלגתית, באשר אף לפי עדותו שלו כיהן כיו"ר מוצעת המנהלים במועד אשר הוכח כי ניתנה התרומה.

המיכתב של תמיר המאשים את עמית בהטעיית ועדת הכנסת

במדינה

צה"ל

חג עצמאות הטלוויזיה

ניגוד אינטרסים בדתי ניתן לגישור גרם לעימות חסר־תקדים בין צה"ל לטלוויזיה

ביום השלישי בשבוע שעבר, יום־הזיכרון לחללי צה"ל, בשעה חמש אחר־הצהריים, נחת בשדה־התעופה שבעטרות מטוס צבאי שהגיע מסיני. מן המטוס ירדו שניים: דובר צה"ל, תת־אלוף יואל בן־פורת והכתב הצבאי של הטלוויזיה, נחמן שי. כשעלה דובר צה"ל כעבור כמה דקות על המטוס שהמריא לתל־אביב, נראה היה כי היחסים המתוחים ששררו בעבר בין צה"ל והטלוויזיה, שגרמו כבר למיספר עימותים בין שני המוסדות בשנים האחרונות, הוסדרו וכל חילוקי־הדיעות חוסלו.

אבל שש שעות מאוחר יותר, קצת לפני השעה אחת־עשרה בלילה, יצא הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה") גור מבניין הטלוויזיה בירושלים כשהאיפור הכבד על פניו אינו מצליח להסתיר את כעסו. מוטה ביטל הקלטת ראיון מייוחד עימו שעמד להיות משודר ערב יום־העצמאות, אחרי שאנשי הטלוויזיה סרבו לדברר* אותו, כלומר, להעביר את תוכנו לאישור מוקדם לשר־הביטחון שמעון פרס.

כך פרצה השבוע מילחמת הדיברור בין צה"ל לבין רשות־השידור. אי־הבנה בנוגע לעמדות שני הגופים, שניתן היה להבהירה תוך מיספר דקות של בירור הגיוני בישוב־דעת, התגלגלה וגדלה ככדור שלג, עד שנדמה היה שחג־העצמאות השנה אינו אלא חג עצמאות הטלוויזיה.

בזי ביקורת פוליטית. פרשת הדיברור לא החלה בערב יום־העצמאות. היא נבעה מהבדלי התפיסות היסודיים בקשר למעמדה של רשות־השידור. בצה"ל ראו ברשות גוף ממלכתי, אם לא ממשלתי, שאנשיו חייבים לשרת את רשויות המימשל של האחרות. אנשי הרשות ובמייוחד העיתונאים שבהם, רואים את עצמם עצמאיים, מתקוממים כנגד כל ניסיון להטיל עליהם פיקוח או מרות פוליטיים.

בהתאם לכך נוצרו ניגודי אינטרסים טבעיים בין צה"ל לרשות־השידור. בעוד שאנשי רשות־השידור שואפים לכסות את המתרחש בצה"ל, כפוף למיגבלות הביטחון

דובר צה"ל בן־פורת
כולם צודקים

ניות של הצנזורה הצבאית, כמו כל תחום אחר במדינה, טוענים אנשי צה"ל, כי דווקא הדמוקרטיה הצרופה, התובעת הטלת מרות הדרג האזרחי על הרשות הצבאית, היא המחייבת ביקורת של הרשות האזרחית.

על רקע זה ארעו בעבר אינסוף של התנגשויות, שחידדו את היחסים בין אנשי הטלוויזיה ושילטונות צה"ל. רק לפני כחודש ביטל הכתב הצבאי של הטלוויזיה, נחמן שי תוכנית בה עמד לראיין את קצין המישטרה הצבאית הראשי משום שסרב שהראיון עימו יעבור דיברור. באותו אופן בוטלו שני ראיונות נוספים עם קציני

* המונח דיברור בא מלשון „דובר" ופירושו ביקורת של דובר צה"ל.

בכירים בצה"ל שעמדה הטלוויזיה לשדר.

טען ראש מחלקת־החדשות בטלוויזיה, דן שילון: „דין אחד לרמטכ"ל ולמנהלי מישרדים ממשלתיים אחרים. כשם שלא ייתכן שראיון עם פרופסור שלמה אבינרי יעבור ביקורת של שר־החוץ, כך לא ייתכן שראיון עם הרמטכ"ל יעבור ביקורת פוליטית של שר־הביטחון. שר־הביטחון יכול לתדרך את הרמטכ"ל לפני הראיון, אבל לא לצנזר אותו אחרי הראיון."

תפיסת צה"ל שונה. על פיה אין דינו של הרמטכ"ל כדין מנכ"ל מישרד ממשלתי. לדבריו עלולות להיות השלכות מרחיקות־לכת והדים שיחייבו את הדרג המדיני האחראי לו. לכן היתה זו תביעתו של הרמטכ"ל שהראיון עימו לא יועבר בשידור חי, יוקלט ויועבר לביקורת מוקדמת לשר־הביטחון.

אי־הבנה יסודית. עד למועד ההקלטה של הראיון חיו שני הצדדים בתרשמות שונה. אנשי הטלוויזיה היו משוכנעים כי הרמטכ"ל הסכים להתראיין ללא דיבורור. לרמטכ"ל ודובר צה"ל היה ברור שמוסכם שהראיון יעבור דיבורור.

הקצר שגרם לאי־ההבנה נוצר מחילופי מיכתבים בנושא זה בין דובר צה"ל לבין מנכ"ל הטלוויזיה, ארנון צוקרמן.

ב־8 בפברואר השנה נערכה סגישת ביורור עם אנשי רשות־השידור אצל הרמטכ"ל. בתום הפגישה שיגר בן־פורת לצוקרמן את סיכום עמדת צה"ל ביחס לדיבורור כפי שנראתה לו בתום הפגישה עם הרמטכ"ל: „לא יהיה דיבורור על הורעת חיילים וקצינים עד דרגת סגן־אלוף. ראיונות של קצינים בדרגת אלוף־משנה ומעלה טעונים דיבורור, אולם כלל זה לא יחול במיקרים של מסיבות כתבים צבאיים בהם יופיעו קצינים בדרגות אלה.

„אם הדברים מקובלים עליכם," כתב דובר צה"ל למנכ"ל הטלוויזיה, „אודה לכם על אישור בכתב." הדברים לא היו מקובלים על אנשי הטלוויזיה, שהמשיכו להתחזק בעמדתם לפיה אינם מוכנים לכל צנזורה פוליטית על ראיונות עם קציני צבא, כולל הרמטכ"ל. למרות זאת שיגר ארנון צוקרמן מיכתב תשובה לדובר צה"ל, בו נאמר: „הרינו לאשר את הסיכום כפי שהובא על ידך במיכתבך."

דובר צה"ל ראה בכך הסכמה של הטלוויזיה לעמדת צה"ל. אנשי הטלוויזיה טוענים שהאישור ששלח צוקרמן לבן־פורת אישר שזו אמנם עמדת צה"ל ביחס לדיבורור, אבל אין לראות בכך משום הסכמה של הטלוויזיה לסיכום זה.

זו היתה אי־ההבנה היסודית שהתפתחה השבוע לממדים של שערורייה לאומית.

פעולת־תגמול. כבר ביום השלישי שנועד לראיון עם הרמטכ"ל, בשעות אחרי־הצהריים, הגיעה לבניין הטלוויזיה סוללה של קצרניות ומזכירות של הפיקוד העליון. כאשר הבחין בהן דן שילון ושאל לסיבת נוכחותן במקום, הן השיבו לו, כי עליהן להכין סטנוגרמה של הראיון עם הרמטכ"ל עבור שר־הביטחון. שילון, לטענתו, „הבהיר מייד כי „עניין זה לא מקובל על הטלוויזיה," ומזכירת הפיקוד־העליון חזרה בה ואמרה: „ייתכן שאיננו מעודכנת, אינני יודעת."

כאשר הגיע הרמטכ"ל לבניין הטלוויזיה הוא התקבל על־ידי שילון ויעקב אחימאיר, שעמד לראיינו יחד עם הכתב הצבאי נחמן שי. שילון עורר את בעיית הדיבורור עם מוטה, רק אחרי שזה כבר היה מאופר. לטענת דובר צה"ל, היה זה צעד מכוון, שנועד להעמיד את הרמטכ"ל בפני עובדה מוגמרת. מוטה לא נבהל, סרב להתראיין ועזב את הבניין.

כשנוכח דובר צה"ל שהטלוויזיה אינה מוכנה לקבל את הדיבורור, ניסה להעביר את הראיון עם הרמטכ"ל לשידור רדיו. אולם גם מנהל הרדיו, חגי פינסקר, הודיע פסקנית: „אנחנו לא בעדיפות שנייה. הכללים הנהוגים ברשות השידור מחייבים גם אותי." אז פקד הרמטכ"ל לראיין אותו בתחנת־השידור הצבאית, גלי צה"ל.

כתוצאה מכך הודיע בן־פורת לצוקרמן על ניתוק מגע בין צה"ל לבין רשות־השידור וכן על ביטול שידור חי של מסיבה עם חיילי צה"ל בצפון, שעמד להיות השידור המרכזי בטלוויזיה בליל החג.

היתה זו תגובה אימפולסיבית וילדותית. „הם מתנהגים כאילו צה"ל הוא של האבא שלהם ולא של כל עם ישראל," הגיב אחד מאנשי הטלוויזיה.

נזהג אנטי־דמוקרטי. אולם דבר לא עזר. כל צד נאחז בעמדותיו. הראיון לא שודר וגם לא האירוע הצה"לי. למחרת החלה מילחמת ההדשמות ההדדיות. בלישכת דובר צה"ל עסק צוות גדול בשליפת מיסמכים ומיכתבים בנושאי הדיבורור כדי להוכיח שהדיבורור היה נוהג ומסורת מאז ומעולם. בבניין הטלוויזיה ניסחו דובריהרשות את פקודות הקרב שלהם.

טען דובר צה"ל: „זה שנים קיים נוהג שראיונות עם הרמטכ"ל באמצעי התיקשורת טעונים אישור הדרג המדיני, הן עצם קיום הראיון והן תוכן הדברים."

טענו אנשי רשות־השידור: „זהו נוהג שאינו מחייב אותנו. העיתונים תוקפים אותנו משום שהם עצמם מקיימים נוהג מביש ואנטי־דמוקרטי זה."

רמטכ"ל גור ושר־ביטחון פרס
„צה"ל לא של האבא שלהם!"

כתב־צבאי שי
צנזורה כן, פיקוח לא

טען דובר צה"ל: „אין זה אל נכון ומחוייב המציאות שמי שנושא באחריות פרלמנטרית בפני הכנסת בתחום הביטחון יאשר את דברי הרמטכ"ל בפני אמצעי התיקשורת."

רשות־השידור: „זהו נוהג אנטי־דמוקרטי. זוהי פוליטיזציה של הצבא. אם הרמטכ"ל היה אחראי, על פי ועדת אגרנט, למחדלים, הוא מספיק אחראי כדי להתראיין. אם לא — שלא יתראיין. לא ייתכן מצב בו ימחוק שר־הביטחון מדברי הרמטכ"ל קטעים שאינם נוחים לו מסיבות מיפלגתיות, למשל."

התקרית התפתחה למילחמה לכל אורך החזית. דובר צה"ל הכריז על הפסקת שיתוף־הפעולה עם הטלוויזיה ועל הגשת תלונה למועצת העיתונות. אלא שתוך כדי ניסיון להגן על עמדת צה"ל נכשל בצורה מגוחכת, כאשר ניסה להצדיק את ביטול שידור מופע צה"ל בנימוקים של ביטחון־שדה, שהיו עלבון לאינטליגנציה.

שדרן שידון
לתדרך לפני, לא אחרי

כמו לכל סיכסוך בו יש לכל אחד מהצדדים עמדה צודקת מבחינתו, כך גם בסיכסוך זה. יש צדק בעמדת רשות־השידור לסרב לדיבורור ולביקורת פוליטית. אולם יש גם צדק בעמדת צה"ל שדברי הרמטכ"ל, במייוחד בתקופה רגישה של ערב בחירות, חייבים בביקורת הדרג המדיני. הדרך למנוע עימותים בין שתי העמדות הצודקות המנוגדות, היא פשוטה: לא לראיין את הרמטכ"ל. אולם כיוון שגם הרמטכ"ל רוצה להופיע בטלוויזיה וגם הטלוויזיה רוצה לראיין דמויות צבאיות בכירות — ימשכו העימותים, ההאשמות ההדדיות וההתנגשויות. כמו בכל תחום אחר בו יש ניגודי אינטרסים בולטים ובלתי ניתנים לגישור.

פועלי כל הארצות — התאחדו!

בואו להפגנה יהודית־ערבית ב־1 במאי!

הריכוז ברחבת היכל התרבות,
ביום א', ה־1 במאי, ב־10.30 בבוקר.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח),
ארגון הפנתרים השחורים,
השמאל הסוציאליסטי הישראלי (שס"י),
חזית השמאל, חברי קיבוצים
וחוגי ציבור יהודים וערבים

כוחנו באחווה יהודית־ערבית!

ספורט טוטו

השבוע

מינימום הפרס הראשון

650,000 ל"י

*

מינימום כלל הפרסים

1,500,000 ל"י

*

יום ח' — המועד האחרון למשירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

הנסיעה ברכבת — מהנה, בטוחה, חסכונית

להתרווח בכורסא נוחה,
ולעלעל בעיתון – או, אם תרצו, לקרוא ספר מענין,
וגם לשתות משקה קל. אפשר רק – בנסיעה ברכבת

מדוע להתמודד עם בעיות התנועה בכבישים. בנסיעה ברכב הפרטי, כאשר אפשר ברכבת לנסוע. בבטחון בשלוה וגם בחסכון.

נצלו את היתרונות שהרכבת מעניקה לכם והתענגו.

רכבת ישראל

גלריה לאמנות תוראל

רח' ז'בוטינסקי 3, תל־אביב, טל. 241628

מציעה: על נשים

בהשתתפות: מנחם גפן
ניצה פלנץ
לאה אבו־צדק

שעות הביקור: יום יום 15.00—11.00, 21.00—18.00.

במדינה

התיישבות

אין נביעה בנביעות

סכנת יובש

מרחפת עד מושב נביעות בגלל בעיות־חון מיסתוריים

„אנחנו מקומים מאד שלא יאלצו אותנו להשתמש בכוח בסיכסוך המים הזה," אומר עופר רוזנפלד, מזכיר מושב נביעות של־חוף ים־סוף. „אבל אנחנו נעמוד על כך שקו־המים החדש לא יחובר. ביניתיים ננסה לפתור את הבעייה בדרכים שקטות, למרות שבאופן מוזר לא מכבדים את ההסכמים איתנו בקשר לשימוש במים שכאן, ב־מידבר, הם סם־החיים שלנו."

עשרות המישפחות היושבות בנבי־עות נאבקות על כל מטר מעוקב של מים, הזורמים אל המשק הצעיר מן הבאר היחידה שבפיתחו של ואדי ואתיר הסמוך. ובפיהם טענות קשות על מישרד־החקלאות ועל המינהל האזרחי של מרחב שלמה, שבראשו עומד ראובן אלוני.

מיכון מיסתורי. תחילתו של הסיכסוך ברצון טוב שגילו אנשי המושב כלפי יצחק רוקסה, דייג־הרפתקן המוכר היטב בחופי מיפרץ אילת. רוקסה, שהיה בעל תחנת־דיג ליד די־זהב עד לפני שנתיים ובלחץ אנשי המקום סולק משם, קבע את מישכנו ליד מושב נביעות, בשיטחם של בני השבט הבדואי הגדול, מזיינה, שנביעות היא גבול תפוצתו הצפוני.

„לא התגדנו שיקים גם כאן תחנת־דייג," מספר עופר, „אבל נראה שכעת יש לו כוונות אחרות." במקום תחנת־דייג צנועה הקים רוקסה כפר־דייגים ומיסעדת־דגים, והחל מעסיק את הבדואים בשירותו. הוא היה גם לסוחר ומתווך בין הדייגים הבדואים העצמאיים לבין הלקוחות באילת, בשיטה שהעלתה עליו את חמתם של בני־המידבר הגאים.

רוקסה הקים בכפר־הדייגים שלו בית־קירור, ולפי ההסכם בינו לבין ראש־השבט, שייך עבדאללה, התירו לו בני־אחסן את שללם במקררים הגדולים שהובאו לשטח ללא תמורה.

אך רוקסה לא עמד בדיבורו. הוא החל גובה מן הבדואים תשלום נכבד עבור זכות האיחסון. הבדואים חורקים עתה שן, אך הם חסרי־אונים וחסרי יכולת להתלונן, שכן את הסכמיהם אינם נוהגים לכתוב בחוזים. העיסוק בדייג עצמאי הפך כבר לרבים מביניהם בלתי־משתלם. מי שהרוויח מכך היה סוחר־הדגים הישראלי הממולח.

„הפרשה לא מצאת חן בעינינו," אומר חבר מושב נביעות, „כי יהיו לה השלכות שליליות גם על היחסים הטובים בינינו לבין שבט המזיינה, אבל לא יכולנו לעשות כלום." רוקסה, שלצורך עיסקי הדייג היה זקוק גם למים שקיבל מן הבאר, לא הסתפק בעסקיו הטובים בשדות הדייג של מיפרץ אילת, החל אף מתכנן פרוייקט־תיירות גדול שיכלול בית־מלון, אשר סביב ההכנות לביצועו נטושה המריבה.

בית־המלון המתוכנן יעלה כ־15 מיליון לירות, והממנים שומרים על אלמוניותם ביעילות רבה מפני ידיעת חברי המשק. אך ראש המינהל האזרחי ראובן אלוני, כבר התגייס במלוא הקיטור לעזרתם של רוקסה והמשקיעים. ותחילה היה צורך לדאוג למקורות־מים עבור הפרוייקט ה־גדול.

הפרת החלטה. „לפני שבועיים," מספר עופר, „קמנו בוקר אחד ונדהמנו למראה־עינינו. תוך ימים אחדים, ובלי שהרגשנו, הספיק קבלן להניח שני קילו־מטרים של קו־מים מן הבאר שלנו לכיוון כפר־הדייגים של רוקסה. הקבלן עבד ב־שירותו של המינהל האזרחי ובאישורו של ראובן אלוני. זה מנוגד לכל ההסכמים איתנו. עצרנו לקבלן את העבודה, בינתיים ללא שימוש באמצעים חריגים."

הרשות שנטל לעצמו ראובן אלוני לנצל את מימי הבאר נראית תמוהה, שכן לפני ימים אחדים פורסמה על־ידי שר־החקלאות, אהרון אזן, החלטה להוציא את מקוררת המים בנביעות מידי המינהל האזרחי ול־העבירם לחברת מקורות. „השר לא עמד בדיבורו," טוענים אנשי נביעות, „וראובן אלוני עושה בשטח ככל העולה על רוחו."

(המשך בעמוד 32)

האם פועל בפרשת אבן הכלל: „החוק עשה את שלו – החוק יכול ללכת?"

לפני כעשרים יום מסר משה אלי־עז, עובד־לישכת במישרד־החוץ ועו־רך־דין בתחילת דרכו, את הסיפור הבא על אישי־עסקים מצליח בניו־יורק, מידע לכתב הארץ בוושינגטון, דן מרגלית, בד־בר חשבון שמחזיק אבא אבן בבנק ניו־יורקי. המידע כלל את מיספר החשבון, ושם הסניף והבנק. מרגלית החליט להע־ביר את המידע למערכת עתונו בתל־אביב, תחת שיחקור אותו בעצמו.

שבועות אחדים קודם־לכן, כאשר קיבל מרגלית מידע דומה, לגבי חשבון־הבנק של ראש־הממשלה, יצחק רבין, היתה תגו־בתו שונה. הוא השקיע בחקירתו מאמץ רב, ופירסם ברבים את הסיפור שהפיל את יצחק רבין.

קשה לדעת בבירור מדוע נהג באופן שונה בשני המיקרים הדומים. מערכת הארץ הטילה את הטיפול בנושא תחילה על כתבה דן זרמי, שהצליח להרגיז את אבא אבן בשאלותיו. אבן פנה להארץ, ודרש שישלחו אליו כתב אחר שעימו „אפשר לדבר". הארץ הטיל את המשימה על איתן ליפשיץ, כתב העיתון בירושלים. ליפשיץ קבע פגישה עם אבן, שהגיע אליה בחברת מנכ"ל בנק לאומי ארנסט יפת, הבנקאי שלו בישראל, והחל עובד על הסיפור.

בבקביל סיפר אליעזר את הסיפור ל־ידידו ועורך־הדין שלו בישראל, אלי פפ־קין מאילת. פפקין הוא חסיד הליכוד, והוא מסר את הסיפור ואת מיספר־הטלפון של אליעזר לעיתונאי יחזקאל אדירם מ־ידיעות אחרונות, שגם הוא פעיל בליכוד. אדירם שוחח עם אליעזר טלפונית. שלח אליו את כתב ידיעות אחרונות בניו־יורק, ובמקביל החל לטפל בנושא כתב העיתון בירושלים, צבי קסלר.

גם ליפשיץ וגם קסלר ניסו לקבל באוצר פרטים על הסיפור, שכלל טענה כי אבא אבן מחזיק חשבון ללא רישיון בסניף מיספר 9, ברחוב ה־57 פינת פארק אווניו, וכי מיספר החשבון הוא 10480034. לשניהם אמר אבן כי בידו עותק של הבקשה שהוגשה בשעתו על־ידי יפת לאוצר לקב־לת רישיון, אולם אין לו עותק של ה־רישיון עצמו. עוד הוסיף, כי מי שהיה המפקח על מטבע־זר באוצר, יוסי כץ ז"ל, אישר לו את הבקשה. האוצר החל מחפש את הרישיון שאבן טען כי קיבל, ובינתיים פנה אבן לעיתונים וניסה לשכ־נעם שלא לפרסם את הסיפור שהוא, לד־בריו, עלילה.

נראה כי לאבא אבן כושר־שיכנוע ניכר, שכן הוא הצליר בתחילת השבוע שהארץ, ידיעות אחרונות ומעריב שוכנעו, לאחר בירור העובדות, שלא לפרסם דברים הע־לולים לעורר רושם מוטעה. עורך עיתון אחד אף הורה לכתבו לחדול לעסוק בני־לוש, ותחת לחפש חשבונות בחו"ל לתקוף את החוק הבלתי־הגיוני. החוק, שהיה טוב

הסיפור האמיתי שמאחורי גילוי חשבונות הדולרים של אבן בארצות־הברית:

חשבון עם אבא

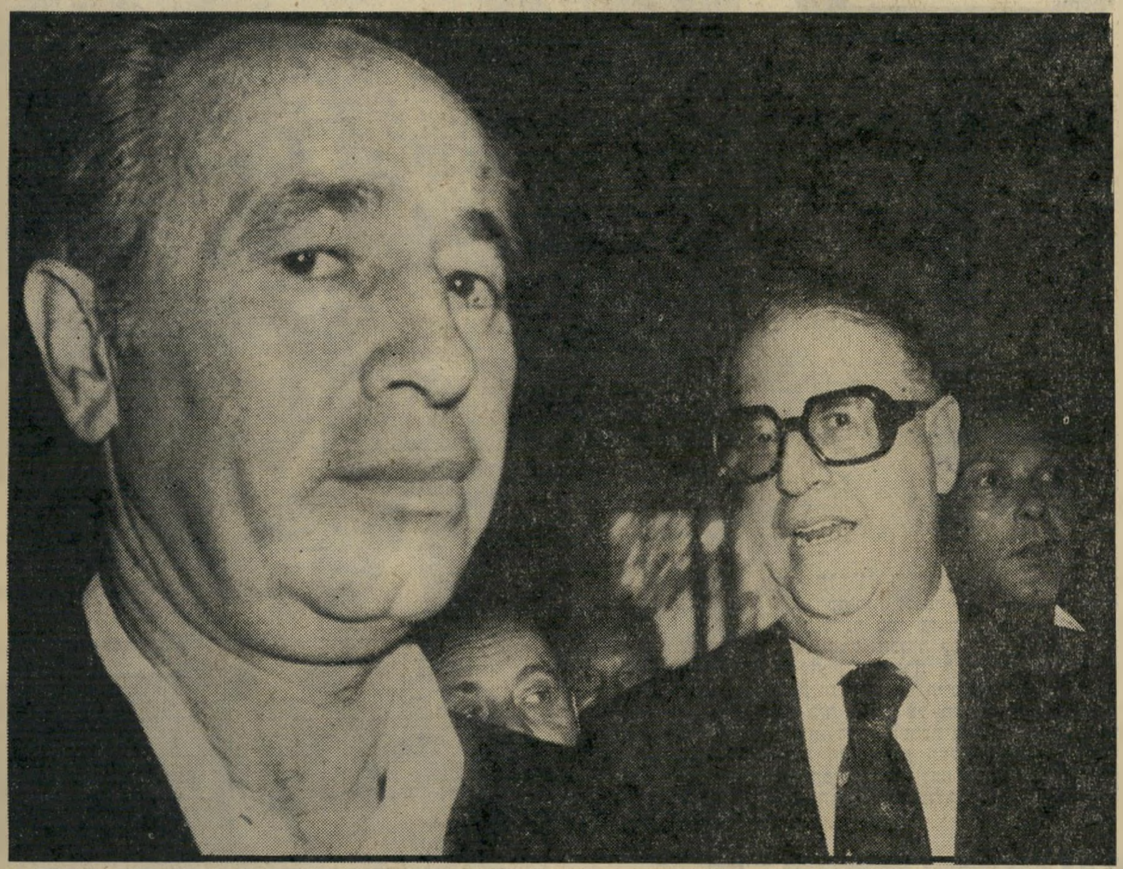

למדי כדי לסלק את רבין, עשה את שלו — החוק יכול ללכת.

מה קרה בעיתונים?

עד מרת העיתונים היתה כי אי־ הפירסום מתבסס על טענתו של אבן כי בידו בקשה לרישיון, וכי קיבל רישיון, המצוי בוודאי בתיקי האוצר. אבן לא הכחיש את דבר קיומו של החשבון.

העורך האחראי של הארץ, גידעון סאמט, טוען, כי אחרי פירסום פרשת רבין, והידיעה הראשונה על חשבונו של אבן, הוחלט לחקור את כל נושא הטיפול במטבע־זר באוצר. הטיפול בכך התנהל במקביל לחקירת חשבון אבן; ובימים אלה מתפרסמת ב־הארץ סידרת מאמרים על הנושא. העיתון עיכב את פירסום הידיעה עד שתהיה בידו ידיעה מוסמכת אם יש או אין רישיון לחשבון של אבן, שכן רק אם לא היה רישיון כזה יש עניין בפירסום הידיעה.

כאשר נוכח אליעזר כי העיתונים אינם מפרסמים דבר וכי העולם הזה יופיע רק כעבור כמה ימים (חקירת העולם הזה התנהלה במקביל לשאר העתונים) טילפן לביתו של המפקח על מטבע־זר באוצר, דב קנטרוביץ, החל מספר לו את הסיפור. לדבריו השיב לו קנטרוביץ כי הוא עסוק עתה בצפייה בטלוויזיה, וכי ביקשו שיכ־

משה אליעז, שגרם לפתיחת ה־חקירה בעניין חשבון־הבנק של אבא אבן, כפי שניראה עת צולם בהעולם הזה בשנת 1971. אליעז מתגורר כיום בניו־יורק.

זה האיש!

תוב לו מיכתב. אליעזר דאג שמיכתב־תלונה הולם יימסר לידי קנטרוביץ למחרת היום. לאחר־מכן פנה גם ליועץ־המישפטי־לממשלה וכן לרב־פקד ראובן ויינשטיין, ממלא־מקומו של בנימין זיגל שיצא ל־חופשה.

במוצאי השבת האחרונה פירסמו שידור־ישראל, במהדורת־החדשות של השעה שבע בערב, את הידיעה בדבר החקירה נגד אבא אבן על החזקת חשבון בחו"ל. למחרת בבוקר פירסמו את הידיעה כל העיתונים, תוך התעלמות מן השיקולים שבלמו את הפירסום עד לאותו מועד.

למיסתורין תרמה הודעתו של מי שהיה סגן שר־האוצר, ד"ר צבי דינשטיין, שהוא כיום הממונה מטעם הממשלה על האנר־גיה. דינשטיין הודיע לעוזר הממונה על מטבע החוץ, שמשון פרנקל, כי הוא זוכר שאבא אבן שאל אותו בשנת 1967 איך לקבל אישור לאחזקת כסף בחו"ל.

לדברי דינשטיין אבן, שהיה אותה עת שר־החוץ, אמר לו כי הוא זקוק לכסף בחו"ל, כדי לממן אחזקת משרד בניו־יורק ועובדי מחקר בניו־יורק ובלונדון. המישרד והעובדים דרושים לאיסוף חומר לספרים שהוא כותב.

אבן הסביר אז כי הוא עשוי לקבל מקדמות מהוצאות ספרים והוא רוצה ל־החזיקם באופן שיאפשרו לו להחזיר את המקדמות במקרה שלא יעמוד בתנאי ה־חוזה. הוא גם הדגיש אז בפגישתו כי בחשבונות שהוא ביקש להם אישור תהיה תנועה מתמדת של כספים.

דינשטיין אמר השבוע כי הוא חשב אז שזוהי בקשה הגיונית בהחלט. הוא יעץ לאבן להפנות את בקשתו למי שהיה אז הממונה על מטבע־זר, יוסף כץ המנוח. דינשטיין ציין כי הוא ידע שאבן פנה וקיבל את האישור הדרוש.

גם מי שהיתה מזכירתו של שר־החוץ אבן, ניצה פינס, אמרה לאוצר השבוע כי היא יודעת שאבא אבן הגיש בקשה לאחזקת חשבונות בחו"ל כפי שהצהיר. לדעתה אבד האישור בדרך למר אבן.

בתגובה אמרו חוגי האוצר, כי גם אם ניתן האישור לבקשת אבן הרי הוא הגביל את הפעילות בחו"ל לחשבון בניו־יורק, בעוד שאבן פתח גם חשבון בלונדון. שנית, אבן דיבר על חשבון שיזרמו בו רבבות דולרים, בעוד שבפועל נעו בחש־בון מאות אלפי דולר. נוסף לכך, פתח אבן גם חשבונות חסכון ולא הסתפק בחש־בון עובר־ושב.

אמרו אנשי מישרד־האוצר: „אילו רצה אבן לשמור את המקדמות שקיבל מהוצאות הספרים על מנת שיוכל להח־זירם היה יכול להפקידם בבנק בישראל ולקבל אישור של האוצר להחזירם אם יהיה צורך בכך."

אבא אבן עצמו הגדיר טענות אלה כקט־נוניות. מה שחשוב לדבריו הוא שהחשבון נפתח באופן גלוי וחוקי. העובדה, שמשך השנים הגיעו מחשבונות אלו לאוצר של מדינת ישראל מעל 100 אלף דולר.

את החשבון בלונדון פתח לפי הצעת בנק לאומי לישראל כיוון ששם מקבלים ריבית גבוהה יותר על הפקדות.

גם אנשי האוצר וגם אבא אבן ממתינים לשובו של היועץ המשפטי לממשלה, פרו־פסור אהרון ברק, הנמצא בחו"ל עד שבת זו.

מה שברור עד כה הוא, שלאבא אבן שני חשבונות חיסכון ואחד עובר־ושב בניו־יורק, וכן חשבון אחד בלונדון. בחש־בונות אלה תנועת־כספים ניכרת. הקשו־רה בספרים שהוא מוציא לאור, במישרד שהוא מחזיק שם לצורכי כתיבה וכן בהר־צאות שהוא נושא.

כתובתו של אבן בניו־יורק לצורכי מישלוח חומר מן הבנקים היתה אצל מזכירת הקונסוליה הישראלית בעבר, דו־רה גולוביסנקי. כאשר זו סיימה את עבודתה נשלח הדואר למחליפתה מימי לייטנר, ואחר־כך לג'ון קינגסלי, שהיתה עובדת בקונסוליה וכעת היא משמשת מזכירתו של אבן במישרדו בניו־יורק.

אחת הטענות שהעלה אליעז נוגעת לכספי תרומה שנמסרה לאבן עבור מוסד ציבורי, והוא הכניסה לחשבונו, לדבריו. אבן, מצידו, מסביר כי קיבל תרומה של 15 אלף דולר להקמת המכון האיסטרטגי ליד אוניברסיטת תל־אביב. אבן הוא יושב־ראש המכון, ואהרון יריב מנהל אותו. לדיברי אבן, הוא נוכח כי 5000 דולר יספיקו להקמת המכון, והוא קיבל את הסכמת התורמים לתרום את 10 אלפי הדולרים הנותרים לאגודה המיזרחנית שמז־כירה הוא הפרופסור דן. הכסף שהה בחש־בונו כיוון שנועד להקמת המכון החדש שעדיין לא היה קיים.

החוק הבלתי־נסבל

מ שה אליעז, האיש שעורר פרשה חדשה זו, הוא בן 38. תמונתו המת־פרסמת כאן פורסמה בהעולם הזה בשנת 1971, כאשר הקים חברה לשליחויות בשם הדרום. כאשר פרצה שביתת־הדוורים ה־מפורסמת סייעו אליעז ועובדיו לשבור אותה. אחרי מילחמת יום־הכיפורים שקע בחובות, חיסל את עסקיו, עבר לניו־יורק והשאיר את החובות מאחוריו. לפני חו־דשים אחדים בא ארצה, ופרע את חובו־תיו הישנים. כעת הוא עושה חיל בעיסקי־מיסחר עם ארצות אפריקאיות. קשריו של אליעז עם מישרד־החוץ החלו עוד לפני שהקים את חברת הדרום, כאשר עבד כארכיבר במישרד. ידוע כי הוא הסתכסך עם חבריו לעבודה, ופוטר.

אם לא יצליח אבא אבן להוכיח כי החזיק ברישיונות חוקיים לחשבונותיו, יצטרך האוצר לתבוע אותו לדין כפי ש־תבע את לאה רבין. אחרת, קשה יהיה להסביר מדוע אין תובעים אותו כמו את ראש־הממשלה ורעייתו.

פרשת אבן גרמה להופעת גל מאמרים בעיתונים, הקוראים לשינוי חוקי־המטבע שהציבור אינו יכול לעמוד מהם. במשך כל השנים עמדו נבחרי העם מעל לחוק, והחוק ניכפה רק על האזרח הקטן, שהוע־מד לדין בכל עת שהיתגלו ברשותו כמה דולרים. עד עתה לא נשמעו כל קריאות לשינוי החוק האנכרוניסטי. גם כאשר נתפס ראש־הממשלה בקלקלתו, לא קראו העיתונים לשינוי החוק. אולם עתה, כאשר עלה בחכה מקורבו של שימעון פרס הת־ברר לפתע כי החוק בלתי־נסבל.

אם יש דבר הראוי לציון מיוחד בפר־שה זו, הרי זה יחסו של הארץ. לפני כשנתיים פירסם בעיתון זה אמנון רובינ־שטיין מאמר, שקרא למסור לשילטונות מס־ההכנסה מידע על מעלימי־מס, שכמו־הם כחבלנים המסכנים את המדינה. אולם עיתונו לא אהד שיתוף־פעולה מסוג זה בין עובדיו לבין השילטונות.

ואילו בפרשת אבן כתב הארץ עצמו, בידיעה מיום הראשון השבוע, כי „חקירת האגף החלה בעיקבות חקירת הארץ." ולאחר מכן נכתב שוב כי „הדובר, מר גוטמן, אמר, כי בנוסף למידע שהועבר על־ידי הארץ, הגיע גם מיכתב מאזרח ישראלי השוהה בניו־יורק."

דומה כי משהו בכלל־זאת השתנה ביחסה של העיתונות לעבריינים.

איך פתר סמי פ
בעזרת מאות מ

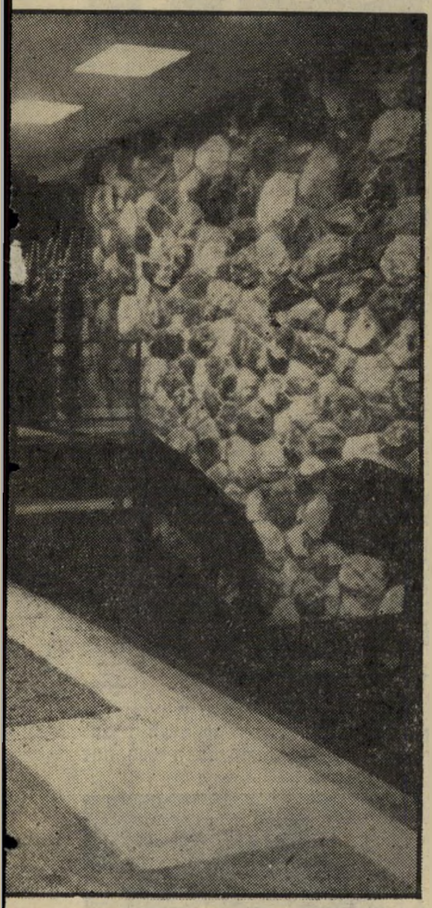

פדים
פתרונות דיור מהפכניים

הקוריוז הגדול ביותר של מערכת הבחירות לכנסת התשיעית הוא המולטי־מיליונר סמי פלאטו־שרון. תחת הסיסמה „האיש הבודד לכנסת" מקווה פלאטו להתחמק מהסגרה למישטרת צרפת, המבקשת אותו. בינתיים הוא מפזר את כספו ביד רחבה על מודעות־בחירות משעשעות, ועל מערכת־בחירות אינטנסיבית שבה הוא מפיץ תקליטים עם שירי־הלל שנכתבו לכבודו, ובה הוא בועט בעיטות־פתיחה במישחקי־כדורגל של שכונות ועיי־

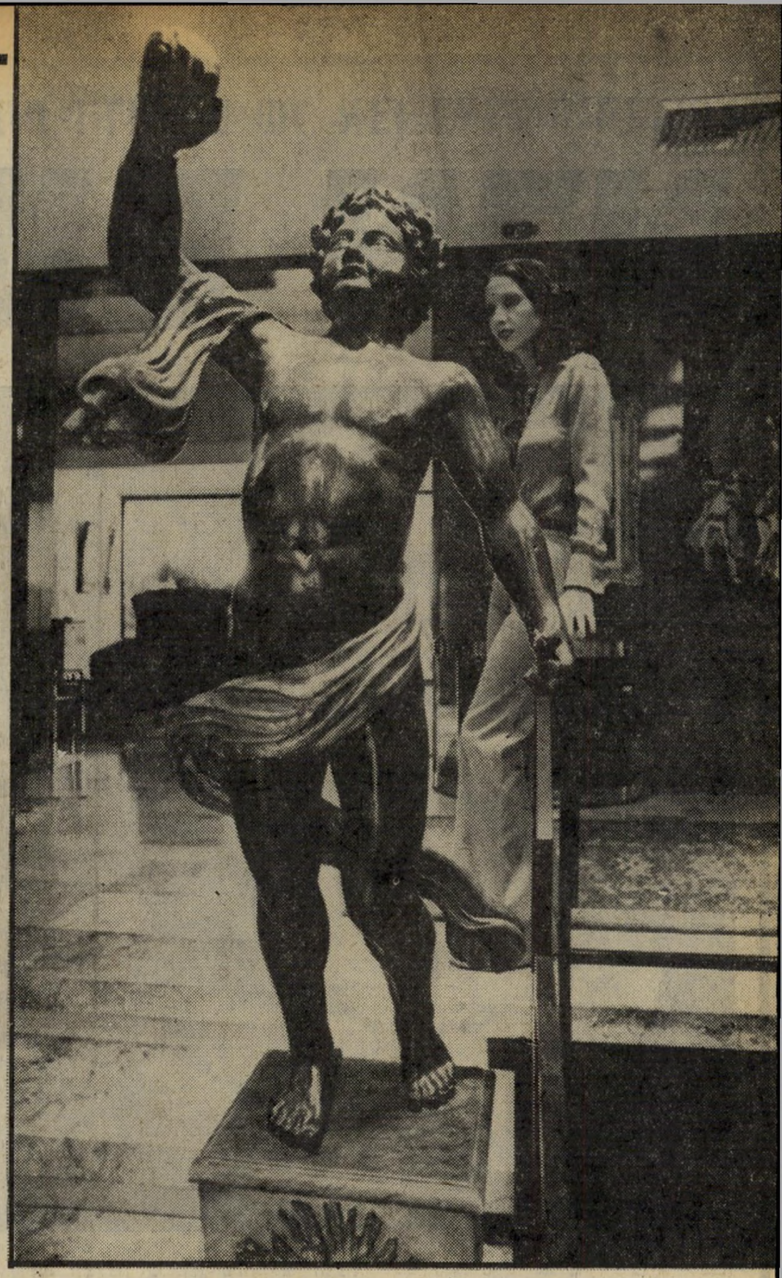

פד"ם, פד

בעלת־הבית אנט פלאטו־שרון, ילידת מרוקו שהגיעה לפאריס בגיל 14 עם מישפחתה הענפה, הכירה את פלאטו כשהיתה בעלת־בוטיק, והלכה אחריו עד לארמון בסביון. בתמונה היא עומדת בחדר־הכניסה, מאחרי אחד משני הפסלים המפארים את הכניסה. מאחוריה שטיח־קיר, מעשה־ידיו של סלוואדור דאלי.

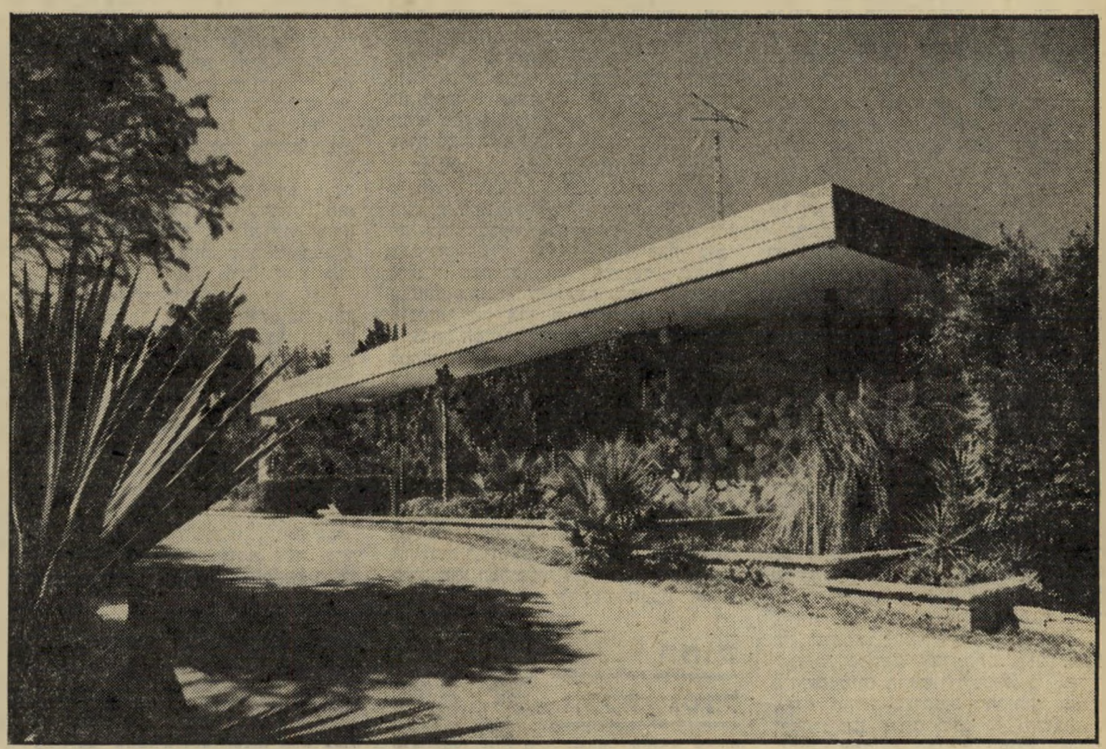

הארמון בסביון ביתם של אנט ושמואל פלאטו־שרון ברחוב המגל בסביון, המשמש מוקד עלייה־לרגל לאזרחים מכל רחבי המדינה, הבאים לראות איך חיים העשירים. בבית כ־20 חדרים, מהם שלושה סלונים, וחדר־שינה יחידי במינו שכמוהו יש רק עוד שניים בעולם כולו, בבתיהם של פול גטי ושל נלסון רוקפלר.

רות־פיתוח. הוא אפילו שכר מסוק מייוחד שיטיסו מעיירה לעיירה, על־מנת לפזר שם את הבטחות הבחירות שלו. חבר־כנסת אולי הוא לא יהיה מזה, אבל ייתכן שתוך כדי כך הוא יכיר את הארץ שבה מצא מיקלט.

אחד מתכסיסי־הבחירות של פלאטו הוא תוכנית הנושאת את השם פד"ם. השם לא נלקח משירה המפורסם של אדית פיאף, שבו פדם הוא כינויה של העיר פאריס. השם מורכב מראשי־התיבות של הסיסמה „פיתרונות־דיור מהפכניים", שבאמצעותה מבקש פלאטו לשכנע זוגות צעירים כי הוא האדם היחידי בארץ המסוגל להבטיח להם דירות בשכר־דירה של 300 ל"י לחודש. רק שיבחרו בו.

ולמי שלא מאמין שהוא מסוגל לחולל ניסים כאלה, מוכן סמי פלאטו להמחיש כיצד פתר את מצוקת הדיור של עצמו. לצורך זה הוא מוכן אפילו לפתוח את הארמון הפרטי הסגור והמסוגר שלו בסביון, המוקף שומרים המזויינים ברובים קצוצי־קנה, כלבים נשכנים ומצלמות של טלוויזיה במעגל סגור. נכון שזה אינו בדיוק הפיתרון שהוא מציע לזוגות הצעירים של ישראל, אבל זה יכול בהחלט להיות היעד הבא שלהם. אז לפני שהוא מתחרט, מוסגר או נבחר, זוהי ההזדמנות להציץ, פעם אחת ודי, איך והיכן חי האיש ששבועון מערב־גרמני הכתיר כתבה מצולמת עליו בכותרת: „איך לחיות על חשבון 400 מיליון פרנקים של אחרים."

וילה פלאטו שוכנת ברחוב המגל בסביון. היא מוקפת חומה. סמי ואשתו הצעירה והיפה, אנט, שאותה הוא נוטל עימו במסע־הבחירות שלו כקישוט צמוד, אינם זוכרים בדיוק כמה חדרים יש בווילה שלהם. אבל הם יודעים שיש הרבה כאלה.

אטו את מצוקת הדיור של עצמו
ליוני פראנקים - של אחרים

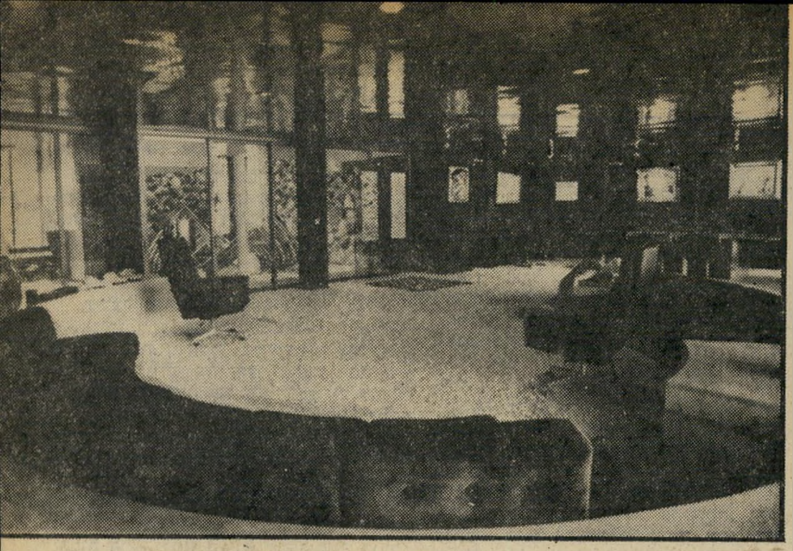

חדר־העבודה

של המיליונר מצופה כולו בקטיפה כחולה, המקשטת את הקירות והתיקרה. הריצפה מכוסה שטיח לבן רך מקיר אל קיר. חלונות צרפתיים ענקיים מובילים אל החצר. בחדר כורסות נוחות ושולחן ענקי, יצירות־אמנות וטלוויזיה במעגל סגור. החדר הוא כעין א', מוקף מים, סלעים וצמחים.

יתנגדו, היא מתכוונת לייבא משרתים מ־צרפת. אלה יודעים, לדבריה, את מקומם האמיתי. גם האמבטיה לא מוצאת חן בעיי־ניה. היא אוהבת אמבטיה שקועה בריצפה ומוקפת צמחיה עשירה. האמבטיה בווילת פלאטו כל־כך רגילה, עד שהיא ממש מת־ביישת להראות אותה.

או אחרי שיבחרו אותו לכנסת, אולי יתפנו בוחריו של פלאטו גם לערוך מגבית למענו. סוף סוף לא ייתכן שהוא ואשתו ימשיכו להתגורר בארמון שאין בו אמבטיה שקועה.

ם, פדם

גם בחוץ

יעקב אגם הוא ידידם של בני הזוג. בחצר הקידמית ת אחת מיצירותיו, וליד הבריכה ניצבת יצירה זו.

אולי 15. אולי 20. בכל אופן, יש שם די חדרים כדי לאכלס בערך חצי עיירת־פי־תוח. בינתיים הם מאכלסים בהם את יצי־רות־האמנות של החברים של בעל־הבית.

את הכניסה לבית מקשטים שטיחים מע־שה־ידי סלוואדור דאלי. פיסלי־ענק קינ־טיים של יעקב אגם פזורים בתוך הבית ובגינתו. על הקירות אפשר לראות אור־גינאלים משל מאטיס או רמברנדט, אבל תמונות דיוקנה של בעלת־הבית הן קי־שוט־חובה כמעט בכל חדר.

לזוג, החי בווילה בגפו, להוציא את סגל המשרתים והשומרים, יש שלושה חד־רי־אורחים. אך את מרבית זמנם הם נו־הגים לבלות בסלון הקטן והאינטימי שליד המיטבח.

החדרים המפוארים ביותר בארמון הם חדר־העבודה של סמי, המשתרע על שטח של 150 מ"ר ומכוסה כולו בשטיחים לב־נים, וחדר־השינה של בני הזוג. את חדר־השינה, אותו אין פלאטו מרשה לצלם בשום מחיר, אפילו לא לצרכי תעמולת־בחירות, תיכנן הצייר מכס ארנסט. יש שם ציורים של מכס ארנסט, ומיטה שכיסויה עשוי מפרוות־מינק שהמונוגרמים של סמי ואנט טבועים בה. לטענת בעל־הבית יש בעולם רק שלושה חדרי־שינה כאלה: אחד שייך לאחד הרוקפלרים, השני למיליארדר פול גטי והשלישי לסמי פלאטו.

למרות כל זאת עדיין סובלים גם בני הזוג פלאטו ממצוקה. טוב, היא אינה מסוג המצוקה של אנשי עיירות־הפיתוח שאת קולותיהם מבקש פלאטו לקנות. אבל יחסית גם זו מצוקה.

הבעייה היא אחזקת הארמון. אנט פלא־טו אינה מרוצה ממשרתיה הישראליים. היא טוענת שהם אינם יודעים להגיש ל־שולחן כראוי. בעתיד, אם הצרפתים לא

אגם בפנים

פסל עשוי צינורות־אלומיניום משל יעקב אגם בתוך הבית. שקוע בתוך בריכת־מים מלאה צמחייה וחלוקי־נחל. אנט פלאטו עומדת על גשר הכניסה לחדר־האורחים, ליד פיסלו של אגם חדר־העבודה של פלאטו.

היא עושה זאת שוב: דליה לביא

כבוד השגריר

פר פישר, שגריר גרמניה בישראל, היה אחד האורחים הכבודים שהוזמנו למסיבה שנערכה לכבוד דליה לביא והעיתונאית יהודית סלומון מהולייווד. השגריר מכיר את דליה עוד מתקופת הצלחתה בגרמניה ושמח לפגוש בה. דליה התעניינה לדעת מה קורה עם ידידה, מנפרד כץ.

היא ניצבה בשימלת סן־לורן פירחונית, בשיער קצר ובמגפי רפאל בפתח המועדון של פרדריקה, יפהפייה כתמיד, וקיבלה את פני ידידיה הרבים בקריאות „אהלן!" ידידותיות, בחיבוקים ובנשיקות.

למרות השיפשוף החוצלארצי נשארה דליה לביא צברית בדם. למרות תווית הכוכבת שהודבקה לה גותרה ישראלית, היודעת שבישראל רצוי להתנהג כמו יש־ראלית.

היא הגיעה ארצה בראש מישלחת בת 150 איש, פעילי המגבית במייאמי־ביץ', מקום־מגוריה הנוכחי, כדי להראות להם לאן הולך הכסף שלהם, וכיוון שכך השאי־רה את שני ילדיה בבית, עם האומנת, מפני ש„הפעם באתי לעבוד, ולא לכייף."

אך בלי כיופים בכל־זאת אי־אפשר, ולמרות לוח־העבודה הגדוש שלה, הכולל סיורים לאורך ולרוחב הארץ הצליח מע־ריצה הוותיק, עיתונאי־הקולנוע ג. עיטור, לתפוס טרמפ על היום הבודד שבו שהתה בתל־אביב, ולארגן לכבודה מסיבה שאליה הזמין את כל ידידיה הקרובים של דליה.

באותה הזדמנות החליט עיטור להציג לפני השחקנים הישראלים, ידידיה של דליה, גם את העיתונאית הישראלית יהו־דית סלומון, היושבת בהוליווד ומשמשת כיו"ר איגוד הכתבים הזרים בעיר־הסרטים.

לצורך אירגון המסיבה פנה עיטור אל פרדריקה סגל, שהיא מארגנת־מסיבות ידועה. פרדי נידבה בו־במקום את מועדו־נה, הסגור בימי ראשון ומיקי שטראוס, ידיד־נעוריה של דליה, נידב גבינות ויין.

המארחת

פרדריקה סגל, שב־מועדונה התקיימה המסיבה, הוכיחה כי היא הגבר היחידי במקום כאשר סילקה את בני הזוג פלאטו.

הארוס

צ'ארלס גאנז, המכונה „צ'אק", ארוסה בן ה־33 של דליה לביא, הוא איש־עסקים יהודי עשיר במייאמי־ביץ' ואחד מפעילי המגבית.

המסיבה היתה אמורה להיות סודית. עיטור ופרדי הכינו רשימה עדכנית של כל ידידיה הקרובים של דליה, פלוס כמה עיתונאים שבלעדיהם מסיבה אינה מסיבה. וכך, בלילה המיועד, הוצב בשער המועדון שומר גדל־ממדים ובידו רשימה א־לה הוליווד. כלומר: מי ששמו לא מופיע ברשימה לא יורשה להיכנס.

ומי שכן הורשה, לא התאכזב. נוסף לגבינות ויין היתה שם גם דליה, שניצבה לצידו של צעיר ממושקף והציגה אותו בפני ידידיה כ„ארוסי," לאותם שהרימו גבות תמהות הסבירה דליה כי את ארוסה, צ'ארלס גאנז המכונה „צ'אק", הכירה ב־מיסגרת עבודתה למען המגבית, שם הוא

במדינה

(המשך מעמוד 28)

ואדי ואחיר שליד נביעות ידוע בסיני כנחל משופע במקורות של מים מתוקים. „אבל המינהל לא השקיע כאן די כסף בפיתוח," טוענים המושבניקים. „כל חפירה של באר חדשה תארך כשנתיים, ועד אז — אם אכן יונח קו־המים לכפר־הדייגים — תיעצר תנופת ההתפתחות של נביעות.

„אנחנו מתכננים לקלוט עוד עשר מיש־פחות השנה, שחלקן מיועדות לחקלאות. אבל אם יניחו את הקו החדש, בניגוד להבטחות בעל־פה של השר ובניגוד להס־כמים, לא רק לא נוכל לקלוט את המיש־פחות החדשות, אלא נצטרך גם לצמצם את השטחים המעובדים כבר במשק.

„בכלל, נראה לי משונה," מוסיף עופר, „שמצד אחד מתגאים בישיבה שלנו במקום ובהי־שגים החקלאיים שלנו, כמו ייצוא ירקות הרבה לפני העונה, ומצד שני, בגלל אינטרסים לא ברורים, מנשלים אותנו ממקורות־המים החיוניים לנו, לטובתם של בעלי־הון מיסתוריים."

בריאות

זהירות, אנטיביוטיקה!

הרופאים הדעיטו את החיילת באנטיביוטיקה למרות מחאותיה, והיא כימעט שמתה

„בהתחלה לא ידעתי שהייתי במצב כל־כך קשה. רק לפני כמה ימים נודע לי שבעצם נסמתי," סיפרה קטרין (קטי) נפר, חיילת בלונדית יפהפיה בת 19, המאושפזת מזה שלושה שבועות בבית־החולים רמב"ם בחיפה.

רגישות יתרה. לפני שלושה שבו־עות פנתה קטי למירפאת־שיניים צבאית בחיפה, והתלוננה על כאבים בשיניה; הרופא הצבאי העדיף, משיקוליו שלו, להפנותה לבית־החולים רמב"ם, שם הת־קבלה במחלקת פה־ולסת.

„כשנכנסתי," מספרת קטי, „הרופאים רצו לתת לי כדורי אנטיביוטיקה מסוג אורבנין. נזכרתי שלפני שנה וחצי קיבלתי כדורים מהסוג הזה, והרגשתי רע מאד בגללם, ואמרתי לרופאים שאני רגישה לאנטיביוטיקה הזו. גם אמא ביקשה שלא יתנו לי את הכדורים."

הבקשה לא הועילה, והרופאים הלעיטו את קטי בכדורי אורבנין בכמויות גדולות. למחרת אירע דבר מוזר. באופן פיתאומי חדל דמה של קטי לייצר כדוריות לבנות, וחלה ירידה דראסטית של 80 אחוזים במיספרן. תפיחות ענקיות הופיעו על גופה כשהן מלוות גירויים קשים ותחושת־בחילה.

„במצב של אובדן כדוריות לבנות ב־כמות כזו," מסביר אחד מרופאיה, „הגוף אינו מסוגל להתגונן מפני חיידקים וזי־הומים, כי אין בו די נוגדנים. במיקרה כמו של קטי, כל שריטה או זיהום קל היו עלולים לגרום למותה."

חמישה ימים פירפרה קטי היפה בין החיים לבין המוות, כשרופאי בית־החולים ממשיכים להאכילה בכדורי אורבנין, לי־מרות מחאותיה. כך נמשך הדבר עד שנכנסה לתמונה האם, אדריאן נפר, ניצו־לת־שואה ואם לארבעה. שעלתה לפני שבע שנים מאנגליה ומתגוררת עם מישפחתה ברמת־ישי שליד טבעון.

פיקניק במימצאים. „לא יכולתי לראות יותר את הילדה סובלת," מספרת האם, „ואחרי חמישה ימים לקחתי אותה הביתה. הרופאים לא הסבירו לי עד כמה הבעייה חמורה. למרות כל הבקשות שלי שיפסיקו עם הכדורים האלה, הם המשיכו לתת לה אותם, ואמרו לי שהמצב משביע־רצון."

אלא שלרופאה הצבאי של קטי סיפרו רופאי מחלקת פה־ולסת ברמב"ם דברים שונים לחלוטין. ביום שבו לקחה אדריאן נפר את קטי הביתה. התקשר אליה קצין־רפואה צבאי. הקצין גילה לאם, לראשונה, את חומרת מצבה של הבת, וביקש שתח־זיר במהירות לבית־החולים.

„החזרתי את קטי לבית־החולים," מספרת אדריאן, „אבל שם ניסו לשכנע אותי שהטיפול שלהם היה בסדר גמור." היא לא ידעה את נפשה מדאגה, והסתובבה כסהרורית במיסדרונות בית־החולים. אחות מצאה אותה מתעלפת בקומה השישית. „לא ניסיתי להתאבד," אומרת האם, „למרות שהיתה לי הרגשה שקטי הולכת למות. רק אחרי ויכוחים קשים הסכימו הרופאים להפסיק לתת לה את כדורי האנטיביוטיקה, ומצבה באמת השתפר."

טיפול כושל. אחרי שהפסיקה לקחת את כדורי האנטיביוטיקה, השתפר מאד מצבה של קטי, אך אמה עדיין לא נרגעה. „אינני רופאה ואינני פרופסור," היא טוענת, „אבל כשחולה טוען שהוא רגיש לתרופה מסויימת, הרופא אינו רשאי להת־ייחס אליו כלחיית־מעבדה ולהתעלם מדב־ריו. בתי אומנם ניצלה ממוות, אבל מיקרים כאלה הרי יכולים לקרות שוב, גם ב־עתיד!

„כמה רופאים הודו, בשיחות פרטיות אתי, שהטיפול בקטי היה כושל, ושהיא הועמדה בסכנת־מוות בגלל רשלנות, אבל באופן רישמי לא קיבלתי שום הסבר שיניח את דעתי."

תגובת הרופא במחלקת פה־ולסת, ד"ר עזתבי, היתה קצרה: „קטרין נפר לא קיבלה כלל טיפול אנטיביוטי כזה בבית־החולים רמב"ם," אמר, „והיא הגיעה למצב של מחסור בכדוריות־דם לבנות בגלל נטילת כמות גדולה של כדורי אופטלגין לפני שהגיעה לכאן, כנראה תוך כדי ניסיונות לשכך את כאבי־השיניים שלה. גם לא נכון שהיא היתה קרובה למוות. הטיפול בה היה מעל ומעבר, וכל הסיפור הזה הוא סתם רכילות."

מישפט

האותיות הקטנות

השופט וקצין־המישטרה לא הכינו שעורי־בית — ועורך־הדין הפתיע

העירעור שהגיש עורך־הדין צבי לידסקי נראה כאחד מתוך אלפים המוגשים בבתי־המישפט. לידסקי עירער על עונשו של יעקוב סחה (51), דמות ידועה בעלת עבר עשיר, שנידון לשלושה חודשי־מאסר ב־פועל ולשנת־מאסר על תנאי, באשמת ניהול מישחקי־מזל הידועים בכינוי „מיינע־דיינע". הוא נתפס בכך עם עוד שיבעה מידידיו, בינואר 1974.

גזר־הדין ניתן על־ידי שופט בית־מישפט־השלום, שלמה בוכוויץ, בסוף מאי 1976, ובניגוד לשיבעת הנאשמים האחרים, שקיבלו קנסות כספיים בילבד, גזר השופט על סחה עונש מאסר.

כאשר עירער לידסקי לפני השופטים חלימה, אולסקי ופילפל, נסבו טיעוניו בתחילה על חומרת העונש. אלא שלפתע גילה עובדה מפתיעה. השופט בוכוויץ חרג מסמכותו כאשר הטיל על סחה את עונש־המאסר, שכן רק בשנת 1975 תוקן חוק דיני העונשין למישחקי־מזל, ואילו העבירה בוצעה שנה קודם לחקיקת החוק, שהעניק לשופטי בית־מישפט־השלום אפשרות ל־הטיל מאסר של שנה בעוון מישחקי־קוביה. השופט הפעיל סמכויות שכלל לא היו בידו, וחרג מסמכותו. העירעור התקבל, פסק־הדין בוטל, ויעקוב סחה — שביניתיים לא חזר לסורו — נידון לשלושה חודשי מאסר על־תנאי בילבד.

המחשב המטעה. עיניו החדות של הפרקליט עזרו ללקוחו בפעם נוספת, כאשר הגן על חוסני מסרי, שנענש בסחר־סמים. השוטרים טענו כי ראו את חוסני מתצפית מוסתרת כשהוא מוכר סמים, ואף ביימו קניית סמים בשטרות מסומנים, אלא שכאשר באו לעוצרו — נעלם מהמקום.

למחרת היום נתפס חוסני, ועל גופו נמצאו השטרות המסומנים. אלא שהוא טען, כאשר הובא לפני השופט, כי הרוויח את הכסף במישחקי־קלפים, וייתכן שהכסף הגיע לרשותו בדרך זו. ככל שהיה ידוע ללידסקי, שהגן עליו, לא היו לחוסני הרשעות קודמות, אלא שבבית־המישפט ציפתה לעורך־הדין הפתעה בלתי־נעימה. קצין־מישטרה שהופיע בבית־המישפט, שלף עירימה ענקית של דפים שפלט מחשב־המישטרה, וטען בביטחון: „לחשוד יש עשרות הרשעות קודמות." לידסקי, שחשש כי הנה נפל לידיו לקוח המרמה אף את עורך־דינו בקשר לעברו, ניגש בחשש לדוכן ונטל את עירימת דפי־המחשב לידיו.

הפתעתו היתה שלמה, ונעימה, כאשר גילה כי כל העירימה הענקית כולה היתה רק פירוט של תיקים ישנים שבסופם הדפיס המחשב: „התיק נסגר מחוסר הוכחות." טיעוניו של קצין־המישטרה, שנבוך מן הגילוי שהוא עצמו לא הבחין בו, נידחו על־ידי השופט, שהופתע גם הוא מן התגלית. חוסני שוחרר בערבות.

מציגה את ארוסה החדש לפני ידידיה

הכוכבים דליה לביא וחיים טופול, שני השחקנים הישראליים היחידים שזכו בהצלחה בינלאומית, הם ידידים ותיקים עוד מהתקופה שבה היו בתחילת דרכם. בשעתם הופיעו טופול ודליה יחד בתוכנית מיוחדת בטלוויזיה. בתמונה מימין: דליה עם ארוסה החדש, צאק, אשר יודע דבר מכנים אותו מיליונר.

הארוסה דליה לביא השאירה את שני ילדיה בבי־ תה שבמייאמי, ובאה לישראל בראש קבו־ צת 150 פעילי המגבית במייאמי־ביץ', כדי להראות להם לאן הולך כספם.

חתן חדש לדליה

מור, והיתה נציגות רצינית של השגרירות הגרמנית, בראשותו של השגריר פר פישר, המכיר את דליה עוד מהימים שבהם היתה כוכבת גדולה בגרמניה.

הזוג היפה ביותר במסיבה היו, ללא ספק, הזמר יגאל בשן ואשתו מיקה, ה־ שוהים עתה בגרמניה, שם עומד לצאת בימים אלה לאור תקליטו הראשון של יגאל בשפה האנגלית, שהושמע ללא־הרף במהלך המסיבה. מיקה הגיעה לארץ יחד עם בנה אורי בן השלוש, בכרטיס שהעניק לה בעלה כמתנת יום־הולדת. יגאל, שנשאר לבדו במינכן, התגעגע, ומיהר להצטרף אל רעייתו ובנו. הוא סיפר כי עליו למהר לשוב לגרמניה שם מתחיל בימים אלה מסע־הפירסום הענקי לתקליטו.

מאוחר יותר הגיעה הזמרת אילנית בלוויית בעלה נחום. היא נרגשת ביותר, וסיפרה כי למחרת היום היא יוצאת ל־ אנגליה, להשתתף בתחרות הארוויזיון. גם יהודה ברקן ואשתו נילי הגיעו, משהחלו לחדש את בילוייהם הליליים, אחרי הולדת בנם רועי.

ראובן בר־יותם בא בלוויית אתי ליבני, רעייתו של מנכ"ל רשות־השידור יצחק ליבני, השוהה עתה ברומניה. שחקני התיאטרון הקאמרי אורי לוי, שלמה וי־ שינסקי ועודד תאומי ששיחק עם דליה בסירסה הראשון, חולות לוהטים — הגיעו מייד אחרי שירד המסך האחרון על ההצגה שבה הם משתתפים.

השימחה היתה בעיצומה, כשלפתע הגיע למקום הבדרן מייק בורשטיין בחברת אשתו, עדית. השניים היו, כמובן, מוזמנים. אולם יחד איתם בא זוג ששמו לא הופיע ברשימת המוזמנים. היו אלה המועמד־ לכנסת שמואל פלאטו־שרון ואשתו אנט, כשצמודים אליהם שני צלמי־החצר שלהם. פלאטו התיישב ליד הבאר, שם ישבה דליה ושוחחה עם אחד מידידיה העיתונאים. ברגע שבו כיוון אליה צלמו של פלאטו את המצלמה, קמה דליה מהמקום ועזבה את הבאר בהפגנתיות. הצלם צעק: „הלו, דליה, את לא הולכת לשום מקום, את צריכה להצטלם עם פלאטו!" דליה לא השיבה, והפנתה את גבה. העיתונאים והאורחים שהיו במקום, נדהמו.

אחד מהם ניגש אל סרדריקה ושאל אותה: „פלאטו מוזמן?" פרדי ענתה מייד: „עד כמה שאני יודעת — לא!" היא ניגשה אל פלאטו והודיעה לו שזוהי מסיבה פרטית, וכי עליו לעזוב את המקום. מייק בורשטיין, שבילה עם פלאטו קודם־לכן במסיבה בשגרירות האוסטרית, ניסה ל־ הסביר שהוא אורחו. אולם פרדי הוכיחה שהיא גבר, והודיעה לו חד־וחלק: „המסי־ בה הזו מיועדת רק לידידים של דליה, לא לכאלה שרוצים לעשות הון פוליטי על חשבונה."

פלאטו ניסה להתווכח, אך ללא הועיל.

לבסוף פקעה סבלנותה של פרדי. היא פקדה על המולטימיליונר בצרפתית: „תז־ דיין מפה החוצה! הכסף שלך לא יכול לקנות אותי!" סמי הנדהם לא השיב לה ועזב עם מלוויו את המקום.

„אני לא נגדו," הסבירה פרדי. „אני גם לא בעד זה שיסגירו אותו לצרפת. אבל זה שהוא מעז לרוץ לכנסת, זאת חוצפה.

„תזדיין מפה החוצה!" צעקה פרדי סגל על סמי פלאטו שרון וסילקה אותו ואת מלוויו ממועדונה

חוץ מזה זאת מסיבה פרטית שהוא לא הוזמן אליה!"

וכך הסתמן משבר במסיבה, שהחלה במצב־רוח ידידותי מאד. אולם מייד אחרי שעזבו פלאטו ואשתו את המקום חודשה השימחה במרץ, כשדליה וחבריה מזמרים שירי־מולדת בקולי קולות וצ'אק, הארוס הסתרי, נועץ בארוסתו מבטים מעריצים.

צלם השולם הזה חשף פרשיה מוזרה

מותו של רוכב אופניים

ב רגע האחרון ממש הבחין נהג־המונית ברוכב־האופניים שהגיח מ־סימטה צדדית. השעה היתה תשע בלילה, ונהג־המונית דהר במהירות בכביש ירו־שלים—תל־אביב. בקצה המערבי של העיי־רה אזור, בקירבת תל־אביב, בצומת שהיה מואר באורות צהובים עמומים, הבחין נהג־המונית לפתע ברוכב־האופניים שיצא אל הכביש הראשי. הוא הספיק לסובב במהי־רות את הגה מכוניתו, אך כנף המונית פגעה ברוכב־האופניים והפילה אותו על ה־כביש.

נהג מכונית הפיאט שדהרה בעיקבות המונית לא הספיק להבחין ברוכב־האופ־ניים שמעד על הכביש. הוא פגע בו ב־פגוש מכוניתו והעיף אותו למרחק של כמה מטרים. רוכב־האופניים הספיק לפלוט זעקה מקפיאת־דם, שהוציאה במהירות מ־בתיהם את כל דיירי הסביבה: „אייי!" כאשר התקבצו סביבו נהגי המכוניות ש־נעצרו, הוא היה כבר שרוע על הכביש קרוע־בגדים, מרוטש־פנים וחסר רוח־חיים.

האנשים ניסו לזהות את ההרוג. הוא לא נשא עליו שום תעודה. איש מדיירי הסבי־בה לא הכיר אותו.

הגעתי למקום במיקרה. הספקתי לצלם את גופתו של רוכב־האופניים האלמוני כשהיא מוטלת על הכביש, עד שהגיע האמבולנס — עם רופא שלא נותר לו אלא לקבוע רישמית מה שהיה ברור לכל קודם־לכן: האיש מת.

כאשר פיתחתי את סרט־הצילום, הס־תבר כי התמונות שצילמתי מזעזעות מדי, ולא ניתן לפרסמן בעיתון. אף־על־פי־כן, הרגשתי קשר בלתי־מובן אל האיש שנפח את נישמתו מול עדשת מצלמתי. כעבור ימים אחדים גונב לאוזני כי האלמוני שנד־רס בצומת אזור, ושהעיתונים אפילו לא הזכירו את דבר דריסתו ומותו ולו גם בשורות ספורות במדורי הכרוניקה, שייך למה שמכונה באזור „המושבה היוגוס־לבית".

או עדיין לא הבנתי את פשר הביטוי. חשבתי שהמדובר בעולים־חדשים מיוגוס־לביה שההרוג השתייך עליהם. חיפשתי את המישפחה, כדי לברר שמא יהיו זקוקים לצילומי ולעדותי בקשר לחקירת מותו של האיש. כך הגעתי לשכונת שבענה באזור. שם התגורר וולוסלב שוגיץ' בן ה־25, עד שמצא את מותו בליל ה־17 בדצמבר 1976, על כביש ירושלים—תל־אביב.

בבית בן הקומה האחת פגשתי בדודו של ההרוג, איוואן שוגיץ'. הבית, שנירא־תה מוזנח מבחוץ לא היה מפואר יותר בתוכו. רק כמה רהיטים פשוטים היו פזורים בחד־ריו. איוואן בן ה־45, גבר מוצק וגמוד־קומה שפניו חרושי־קמטים, קיבל אותי ב־סבר פנים יפות. הוא הושיב אותי על מי־טה שעליה כיסוי בלוי.

סיפרתי לו כי הייתי עד־ראייה לתאונה שאירעה לבן־אחיו, ושאלתי אם הוא זקוק לעזרתי. הוא השיב לי כמה מישפטים בעיברית עילגת: „אנחנו מקווים שיעזרו לנו ולמישפחה. זה עולה הרבה כסף, לש־לוח את הארון שלו לבלגרד!"

לא הבנתי. מדוע צריך לקבור את וולוס־לב שוגיץ' בבלגרד? איוואן הבחין, כנר־אה, במבט־התמיהה שלי, ומיהר להסביר: „המישפחה שלו שם. הם רוצים שהקבר שלו יהיה על ידם."

דבר לא נירא לי מוזר או יוצא־דופן בהסבר זה. הבעתי את תנחומי לאיוואן ולמישפחה, ועזבתי את הבית. אולם בחו־דש שעבר חזרתי לשם בשנית.

בצבא היוגוסלבי

וולוסלב שוגיץ' (בעיגול שחור) בתקופת שי־רות־החובה שלו בצבא יוגוסלביה. אחרי שנה וחצי של שירות צבאי, מאז גיל 18, חיפש שוגיץ' תעסוקה מחוץ לכפרו, יצא לישראל כעובד־חוץ. הוא הספיק לשהות בארץ שנה וחודש, עד שמצא את מותו בתאונה הטרגית.

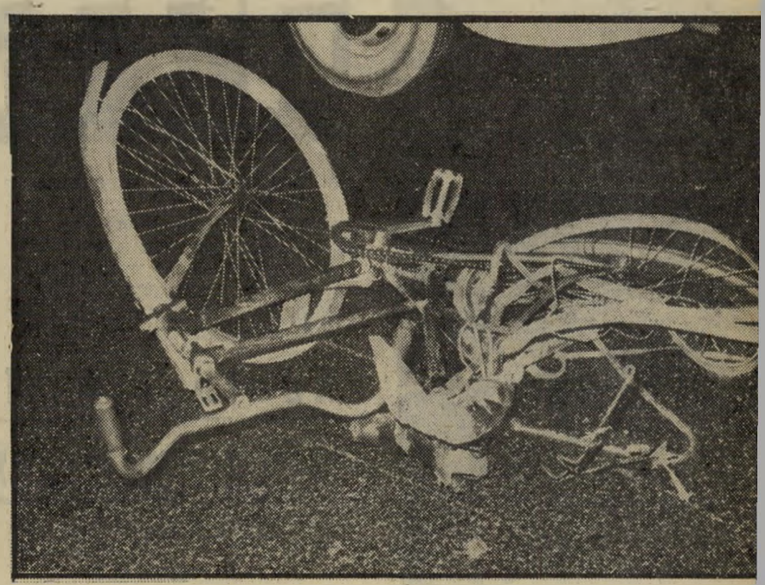

התאונה אופניו המרוסקים של שוגיץ' על כביש ירושלים—תל־אביב. בצומת אזור, אחרי שנהדפו על־ידי פגוש של מכונית. בתמונה למעלה: וולוסלב שוגיץ', דקות ספורות אחרי שנדרס למוות והושלך מעל אופניו מפגיעת מכונית, שרוע על הכביש כשאמבולנס של מגן דוד אדום לידו.

מי היה וולוסלב שוגיץ'

ה יה זה ערב נסיעתי לבלגרד, לכי־סוי מישחק־הגמר על אליפות אירופה בכדורסל בין מכבי תל־אביב ומובילג־רג־ראזה. נזכרתי בוולוסלב שנהרג מול עי־ני. המחזה המבעית, של גופתו המרוטשת, הנחה על הכביש, לא מש מנגד עיני. בי־קשתי לנצל את עובדת שהותי בבלגרד כדי לבקר אצל הוריו ולמסור להם את הצילומים, אם ירצו בכך.

מצאתי את איוואן, הדוד, בביתו באזור. ביקשתי ממנו את כתובת הוריו של וולוס־לב. הוא השיב לי: „בבקשה, אבל עליך לדעת שהם מתגוררים בכפר קטן באיזור נידח, רחוק מאד מבלגרד, על יד העיר נוביסיד." רשמתי לפני את הכתובת. לפני שנפרדתי מאיוואן, נכנסה אל הבית נערה כבת 16, שעל צווארה תלוי צלב. ציינתי לעצמי שזהו פרט הטעון בירור. אבל את הבירור עצמו השארתי למועד שובי מן המישחק. לא העליתי בדעתי שנסיעתי

של עובדים זרים מיוגוסלביה בישראל, בעיקבות

ההורים הוריו של וולוסלב שוגיץ, מתבוננים בתמונות של בנם. הם ביקשו לראות כיצד מצא בנם את מותו, אולם לא הזילו אפילו דימעה למראה גוויית בנם השרועה על הכביש. הכאב קפא בתוכם פנימה. משמאל למעלה: תמונתו של וולוסלב כפי שנראה בעת שירותו בצבא היוגוסלבי, התלויה בבית הוריו בכפר הנידח. לוולוסלב יש עוד אח צעיר שגם הוא מקווה, בבוא היום לצאת לעבוד בישראל. הוא יודע כי „בישראל אפשר להרוויח אם יודעים לעבוד."

בעיקבות ארונו של וולוסלב שוגיץ, תוביל אותי אל כפר נידח ביוגוסלביה, ועד לגילוי הדברים המתרחשים סמוך לביתי, באזור שבישראל.

ניצלתי יום פנוי בבלגרד, לפני מישחקה של מכבי, נטלתי מונית, הצגתי לפני הנהג את הכתובת שנתן בידי איוואן, ויצאנו לדרך. נסענו קרוב לשעתיים באיזור מישורי, שרובו אדמה חקלאית.

נהג־המונית עצר במרכזו של כפר קטן, שבתיו הרעועים והישנים מכוסים גגות־רעפים. כמעט אל כל בית היה צמוד אסם בנוי עץ, שמתוכו ביצבצו קילחי־תירס — היבול העיקרי של הכפר. במרכז הכפר

(המשך בעמוד 36)

פרידה צלם **העולם הזה** פטר פן בחברת הוריו של וולוסלב שוגיץ, במיטבח שבביתם בכפר. למטה: הוריו של שוגיץ, וקרובי־המישפחה נפרדים בניפנוף־יד מהצלם אשר הביא להם את סיפור מותו של בנם בישראל.

הקבר אביו של וולוסלב שוגיץ, ניצב ליד קבר בנו, שארונו הוטס מישראל לכפרו. המישפחה נאלצה למען בעצמה את הטסת הארון ליוגוסלביה, שעלתה כ־20 אלף ל"י ורושתה אותם. הבן נקבר ליד קיברות הורי האב, בבית־העלמין הכפרי. תושבי הכפר היוגוסלבי הנידח אינם יודעים כמעט דבר על ישראל, בה מת וולוסלב.

שרי האות ש

רשימת מועמדי שלי לכנסת

1. לובה אליאב, סוציולוג, תל־אביב, 56.
2. מאיר פעיל, היסטוריון, תל־אביב, 51.
3. אורי אבנרי, עיתונאי, תל־אביב, 53.
4. סעדיה מרציאנו, צלם, ירושלים, 27.
5. ואליד צאדק חג' יחיה, מורה, טייבה, 41.
6. רן כהן, חקלאי, גן־שמואל, 40.
7. רות דיין, מנהלת, הרצליה, 60.
8. אמנון זיכרוני, מישפטן, גיבעתיים, 42.
9. מיכאל מיימון, מיזרחן, ירושלים, 28.
10. א.ב. יהושע, סופר ומרצה, חיפה, 40.
11. מאיר לם, מישפטן, תל־אביב, 57.
12. עאסם פאהום, מנהל, נצרת, 50.
13. אהרון פינחסי, מישפטן, ירושלים, 57.
14. ניבה לניר־פלבסקי, עיתונאית, תל־אביב, 31.
15. מתתיהו פלד, מרצה, מוצא־עילית, 54.
16. יעקב ארנון, כלכלן, ירושלים, 64.
17. יוסי אמיתי, מיזרחן, גבולות, 39.
18. ימין סוויסה, עובד קהילתי, ירושלים, 22.
19. מוחמד עלי אבו גרנאת, שייך־שבט, בארות ערעור, 41.
20. יוסף פוקס, ממונה על הסברה, תל־אביב, 54.
21. נג'יב אבו־רביע, פועל, כפר נימר, 28.
22. יוסף־יובל לוי, דוקטורנט, ירושלים, 31.
23. חיים ברעם, מנהל אגף, ירושלים, 36.
24. דויד חיזקיהו, סוכן, חולון, 25.
25. טאקר יונס, מורה, ערערה, 40.
26. ראובן קריץ, סופר ומרצה בכיר, קריית־מוצקין, 49.
27. עדנה מרגלית־אולמן, מרצה, ירושלים, 31.
28. פינחס גינוסר, מורה, תל־אביב, 53.
29. גידעון גילת, פיסיקאי, חיפה, 47.
30. דויד דרעי, סטודנט, ירושלים, 22.
31. בלה פריאן, סטודנטית, חיפה, 32.
32. דוד בן־חמו, מדריך ספורט, ירושלים, 47.
33. צבי קוליקובסקי, רופא, חיפה, 44.
34. מוחמד אעבד, בעל עסק, נצרת, 46.
35. ששון סומך, פרופסור, תל־אביב, 44.
36. שלום כלב, פקיד, חולון, 56.
37. תיאודור הולדהיים, מורה, בית־אלפא, 54.
38. משה סלח, חייל, ירושלים, 21.
39. אריה ברוש, חקלאי, מולדת, 31.
40. מוחמד פארוק מואסי, מורה ומשורר, בקה אל־גרביה, 36.
41. אלכס מסיס, מפיק־סרטים, תל־אביב, 43.
42. מנחם ברינקר, מרצה, ירושלים, 42.
43. שושנה שמואלי, מורה, פרדס־חנה, 47.
44. יחזקאל מחלב, מפעיל טלקס, ירושלים, 27.
45. יעל לוטן הר־סטון, עורכת וסופרת, ירושלים 42.
46. סעיד מסראווה, מסגר, בקה אל־גרביה, 32.
47. בצלאל אליהו חקלאי, מושב שחר, 49.
48. עמירם שבח, מדריך, ירושלים, 27.
49. דן דרין, אדריכל, תל־אביב, 38.
50. דויד חורש, חוצב, ירושלים, 44.
51. אבישי מרגלית, מרצה בכיר, ירושלים, 38.
52. סאדק חג' יחיה, פועל תעשייה, טייבה, 27.
53. דני פתר, מתנך, גבעתיים, 49.
54. אברהם אורן, מישפטן ועיתונאי, פתח־תיקווה, 30.
55. אשר מדר, בעל עסק, ירושלים, 28.
56. סילביה פרי, מורה, מרחביה, 68.
57. עדנאן שחאדה, קבלן, נצרת, 34.
58. אפריים שאול, טפסן, בת־ים, 47.
59. פרץ עופר, מנהל־חברה, רמת־גן, 40.
60. יובל טלר, מורה, מישמר־הנגב, 29.
61. סלמאן עלי אבו־גרינאת, חקלאי, בארות ערעור, 33.
62. דורון גלעזר, סטודנט, תל־אביב, 25.
63. שלום קינן, שחקן, תל־אביב, 29.
64. עמי שוורץ, דייל־אוויר, הרצליה, 38.
65. יהואש הירשברג, מרצה, ירושלים, 39.
66. איברהים ג'אברור, נגר, נצרת, 36.
67. שמואל סגל, מישפטן, ירושלים, 60.
68. שמעון ברגר־יל, חשמלאי, רמת־השרון, 34.
69. ליזה קאופמן, סטודנטית, ירושלים, 33.
70. ישראל פוטרמן, רתך, תל־אביב, 40.
71. אסתר בסקון, אס־בית, ירושלים, 39.
72. מיכה הוברמן, מנהל דפוס, תל־אביב, 51.
73. מאמון פאהום, סוחר, נצרת, 24.
74. עלי נפתלי, בנקאי, רמת־גן, 57.
75. אשר שלומי, חקלאי, געתון, 54.
76. וילי גפני, מפיק־סרטים, הרצליה, 46.
77. רפי שלו, מנהל בית־ספר, עין־דור, 52.
78. חליל נאשף, פועל בניין, טייבה, 36.
79. בנימין בראשי, קבלן, ירושלים, 29.
80. עדית אביזדן, סטודנטית, ירושלים, 28.
81. מיכאל תמרי, מישפטן, קרית־שמונה, 38.
82. שלמה פרנקל, פקיד, תל־אביב, 30.
83. סאלם אבו־גרינאת, שייך, בארות ערעור, 58.
84. דניאל קאלי, עובד חבורות־רחוב, ירושלים, 21.
85. איתן הולנד, סוכן־ביטוח, חיפה, 37.
86. דינה קהלני, מזכירה, ירושלים, 23.
87. בני ארויו, פקיד, בת־ים, 46.
88. גסוב פאהום, קבלן, נצרת, 33.
89. דן לחמן, מהנדס, חולון, 41.
90. אלקה ביתן, מורה, ירושלים, 40.
91. רחל אבנרי, מורה, תל־אביב, 46.
92. ראובן בן־הרוש, מלצר, ירושלים, 28.
93. ראובן רוזנטל, סטודנט, נחשון, 32.
94. ברוך פקלמן, מהנדס, גבעתיים, 39.
95. מוחמד ואקר, חוצב, ביר אל־אמיר, 44.
96. זאב שטרכמן, פקיד, חולון, 62.
97. דני חביניק, חקלאי, זיקים, 41.
98. בן־ציון לווי, ש.ג., ירושלים, 23.
99. אדי קאופמן, מרצה, ירושלים, 36.
100. אמנון שלוין, דייל־אוויר, רחובות, 33.
101. מרים בן־חמו, עקרת־בית, ירושלים, 41.
102. לוי מורביץ, חקלאי, כרם־שלום, 31.
103. אברהם קימחי, מתכנן־מערכות, באר־שבע, 38.
104. יעקב בסר, סופר, תל־אביב, 43.
105. חנה לחמן, טכנאית־בניין, חולון, 39.
106. אליעזר שימעוני, עיתונאי, תל־אביב, 48.
107. יצחק שצ'ופק, חבר־קיבוץ, נחשון, 32.
108. שמעון ניסים לוי, חשמלאי, ירושלים, 25.
109. אריאלה אפשטיין, אדריכלית, תל־אביב, 44.
110. חנן בן־חורין, מורה־מדריך, ירושלים, 35.
111. אהרון אנטונובסקי, סוציולוג, ירושלים, 54.
112. יאיר צבן, עיתונאי, בת־ים, 47.
113. אליהו דרוקמן, פקיד, תל־אביב, 63.
114. אברהם ברמן, פסיכולוג, תל־אביב, 71.
115. גילה אלמגור, שחקנית, תל־אביב, 38.
116. בצלאל אלוני, מחזאי ובמאי, תל־אביב, 37.
117. עמוס עוז, סופר ומורה, חולדה, 38.
118. יעקב ריפתין, עובד־תעשייה, עין־שמר, 70.
119. עקיבא ארנסט סימון, פרופסור, ירושלים, 78.
120. אליהו אלישר, תעשיין, ירושלים, 78.

המכירה הפומבית הלא־נורמלית

עתה כבר מותר לגלות: תאריך־המכירה נקבע. הוא נקבע ליום השבת, 7 במאי 77', בשעה 11 בבוקר.

המקום: מועדון המערה, יפו העתיקה, כיכר קדומים.

בין האמנים, שיצירותיהם יוצעו (רשימה חלקית) למכירה: מאיר אגסי, מיכה אולמן, בן־שאול, דדי, מרים ברנהרט, שמואל בק, עימנואל בר־קדמא, רחל גרא, יאיר גרבוז, רחל טמור, יובל יריב, אבנר כץ, אורי ליפשיץ, שאולי נמרי, חגי עצ־יון, דני קרון, דני קרמן, מנשה קדישמן, דוד קדם, עמוס קינן, יורם רוזוב, עודד שמיר ועוד ועוד.

עדיין ניתן לעלות על העגלה. אף כי היא דוהרת במרוצתה. עדיין ניתן להרים טלפון ולבקש רשות לתרום!

איך תורמים? אין פשוט מכך: מרי־מים טלפון ומחייגים לאחד המיספרים ה־באים: 456345, או 450465, ת"א. שם כבר יסבירו לך שלראשונה בישראל ניתנת האפשרות ליהנות משני העולמות: גם לק־

נות, גם לתרום (זה שאינך אמן — ידוע לנו. אך זכותך, אפילו חובתך! לתרום מהיצירות הנמצאות בביתך). ולבסוף: לבוא למערה, ולרכוש ככל שיעלה בידך.

זהו זה! כולנו למען מימון מסע־ההבחי־רות של מחנה שלי!

אירועי שלי באסיפות וחוגים

(רשימה חלקית)

יום ד' 27.4.77

- **חיפה**, באוניברסיטה, „צהרי יום ד'", **אורי אבנרי, יאיר צבן.**
- **חיפה**, סמינר אורנים, „צהרי יום ד'", **רן כהן.**
- **רחובות**, הפקולטה לחקלאות, 12.30, **ח"כ מאיר פעיל.**
- **טיכעון**, במועדון בית ההסתדרות, 20.30, **א.ב. יהושע.**
- **בית־העמק**, 20.30, **גידעון גי־לת, משה קרויזלר.**
- **מעלות**, (לפנות למטה חיפה, טל. 04-662478), 18.30, **סעדיה מרציאנו.**
- **באר־שבע**, באוניברסיטה, בנין ג', ב־21.00, עימות בין **זאב צחור וחיים ברעם.**
- **חיפה**, שאלות ותשובות בגרמנית ועברית, קפה גלריה ריץ, רח' חיים, 7.00, 5.00, **אורי אבנרי.**
- **חיפה**, חוג בית אצל איתן הולנד, 8.00, **אורי אבנרי.**

יום ה' 28.4.77

- **קיבוץ עמיר**, 20.00.
- **פרדס־חנה**, בבית ההסתדרות, 20.30, **ד"ר צבי קוליקובסקי, רן כהן, ד"ר יוחנן פרס.**
- **רחובות**, בבית התה, לוין אפשטיין 45, 20.00, **אורי אבנרי.**
- **ראשון־לציון**, דוד דיויס, רח' חנקין 16, 20.30, **בועז עברון.**
- **ירושלים**, שכ' שמואל הנביא, מגרש הכדורסל, 20.00, **סעדיה מרצי־אנו, ימין סוויסה, שבח עמירם.**

יום ו' 29.4.77

- **ירושלים**, אצל אהרון חולב, ה־בנאי 15, בית הכרם, 21.00, **ח"כ זוכה אליאב.**
- **רמת־חן**, ב"ס בלוך, 12.15, **רן כהן.**
- **כפר קאסם**, כנס רחוב, 17.00, **מתי פלד, מיכאל מימון, זוליך צאדק.**
- **יבנה**, המרכז הקהילתי, 20.00, **סעדיה מרציאנו.**

יום שבת 30.4.77

- **חיפה**, אסיפה פומבית בקולנוע „עצמון", 16.30, **אורי אבנרי, ח"כ מאיר פעיל, ח"כ זוכה אליאב, סעדיה מרציאנו, יאיר צבן.**
- **נצרת**, עצרת בקולנוע „נצרת", 16.30, מנחה: אילן תורן, שחקן התיאטרון העירוני, **מתי פלד, אורי אבנרי, ח"כ מאיר פעיל ואליד צאדק, עצאם פאהום.**
- **לוד**, בכיכר „אורלי", 19.00, **ח"כ זוכה אליאב, סעדיה מרציאנו, אמיר טייב, ציון אלמוזינו, רפי מרזה, רן כהן.**

יום א' 1.5.77

- **אשקלון**, אסיפת פועלים, פרטים אצל ישראל פתורמן, טל. 03-453693, 20.30, **רן כהן.**
- **תל־אביב**, אצל אורית שוחט, רבינא 15, נווה־אביבים, 20.30, **מתי פלד.**
- **חדרה**, פגישת פעילים, רח' הר־צל 65, (ע"י קופת חולים חדשה), 20.30.

יום ב' 2.5.77

- **ראשון־לציון**, באולם פנינת הדר, רח' עין הקורא, ע"י התחנה המרכזית, 20.30, **אורי אבנרי, ח"כ מאיר פעיל, ד"ר יוחנן פרס.**
- **קיבוץ געש**, 20.30, **ח"כ זוכה אליאב.**
- **כאר־שבע**, סופרים ואנשי־רוח, בבית קפה „צפרא", פסג' רסקו, 20.30, **יעקב כסר, שמעון בלאס, ד"ר מנ־חם ברנקר.**
- **רחובות**, פקולטה לחקלאות, מעו־נות הסטודנטים, 20.30, **רני פתר.**
- **ירושלים**, אצל כרמית, מעונות הר־הצופים, 20.30, **ד"ר נעמי קיס.**
- **תל־אביב**, גלריה גינוונה, רח' גורדון 26, ב־20.30, **יאיר צבן.**

יום ג' 3.5.77

- **חולון**, בית־ההסתדרות, לאון בלום 41, 19.30, **אורי אבנרי, ח"כ מאיר פעיל, סעדיה מרציאנו, יצחק זמ־לר, ראוי טייטלבאום.**
- **בת־ים**, פגישה עם צעירים במו־עדון, ירושלים 33, 20.30, **רן כהן.**
- **רמת־גן**, אצל טלי הופמן, הרואה 275 ב', 20.30, **חיים ברעם.**
- **חמדיה**, קיבוצי העמק, 20.30, **ח"כ זוכה אליאב.**
- **לוד**, פרטים במטה של"י, טל. 964245, 20.30, **יוסי אמיתי, ע"ד מאיר לם.**
- **רמת־השרון**, אצל אפרים גנדלס־מן, ביאליק 1/34, 20.30, **פרופ' יוחנן פרס.**
- **תל־אביב**, אצל אשר לוי, המלך ג'ורג' 68, 20.30, **אמנון זיכרוני.**
- **ירושלים**, אצל אדי קאופמן, יו־חנן בן־זכאי 58, דירה 21 סן־סימון, 20.30, **פרופ' יהושע אריאלי.**

מוחו של רוכב האופניים

(המשך מעמוד 35)

הזדקר צריח של כנסייה. היה זה בגדז, כפר מולדתו של וולוסלב שוגיץ. לא הבנתי איך הוא הגיע מכאן לישראל, עד שנכנסתי לבית הוריו.

אל תוך הבית נכנסתי דרך חצר גדולה שבה התרוצצו תרנגולות בין ערימות־שחת. בחוץ ניצב איכר בריא־גוף שנעץ בי עיניים חשדניות. הושטתי לו, בלי אומר, את המיכתב שכתב לו אחיו, איוואן, מאוזר. הוא קרא את הכתוב, והבעת־פניו לא השתנתה. לבסוף, בתערובת של גרמנית ורוסית, אמר לי: „אם אחי שלח אותך מישראל, אתה אורחי. ביתי — ביתך." הוא הכניס אותי פנימה.

בפנים המתינה גם האם. היא הניחה על השולחן כיכר לחם איכרים, נקניק ובקבוק־קיר־בירה, ולבקשתי סיפרו לי סטוואנס ולובה שוגיץ' על בנם, שניספה בתאונת־דרכים בישראל.

„הוא היה חייל בצבא היוגוסלבי," אמרו. „כמו כל בחור, הוא שירת בצבא שנה וחצי. הוא היה בחור מצויין. כל הבנות בכפר אהבו אותו. אחרי שהשתחרר מהצבא, הוא חיפש עבודה. כולם בכפר שלנו ובכפרים הסמוכים יוצאים לעבוד בישראל, אז גם הוא נסע לישראל."

רק אז הסתבר לי כי וולוסלב לא היה כלל יהודי. הוריו לא היו ציונים, והוא לא עלה לישראל כדי לממש שאיפה לאומית כלשהי. כמו יוגוסלבים רבים המבקשים תעסוקה מחוץ לגבולות ארצם, בעיקר, בגרמניה המערבית ובמדינות אירופיות אחרות, ביקש לו גם וולוסלב עבודה בארץ זרה. תושבי סביבתו, כך מסתבר, נוהגים מזה כשתים־עשרה שנים לצאת לעבוד בישראל.

המושבה היוגוסלבית

מ**סתבר כי התופעה** של נדידה לחיפוש עבודה בישראל אינה חדשה. היא החלה עוד לפני 12 שנים, בצורה מיקרית לגמרי.

אחת הכפריות מאותו איזור ביוגוסלביה התגלגלה אז לארץ, הגיעה במיקרה לעיירה אזור שבקירבת תל־אביב. היא נתקעה שם, עבדה מספר חודשים כעוזרת־בית, חזרה ליוגוסלביה וסיפרה בסודי סודות לשכניה האיכרים על מיכרה־הזהב שגילתה בארץ הקודש.

אבל כמו כל סוד, התפשט גם זה במהירות. הסיפורים מאזור קסמו ליוגוסלבים רבים, שהחליטו לצאת בעיקבותיה של אותה עוזרת־בית. הם היו עושים את דרכם ברכבת לתורכיה, ומשם מגיעים במסוס לישראל. איש לא חיכה להם בלוד. גם לא אנשי מישרד־הקליטה. אבל הם כבר ידעו את הכתובת, עשו דרכם ישר לאזור, שם החלה מתפתחת מושבה קטנה של עובדים־אורחים מיוגוסלביה.

לפני מילחמת יום־הכיפורים הגיע מיספר היוגוסלבים באזור וסביבתה לכ־500 נפש. הם התגוררו בצפיפות בדירות ששכרו. איש לא הבחין בהם ולא הרגיש בהם. הגיעו מישפחות שלמות. הנשים עבדו כעוזרות־בית, והבעלים כפועלים במיפעלי־התעשייה בסביבה או כבעלי־מלאכה.

כיום נותרו באזור כ־100 איש, ששמם הולך לפניהם כפועלים מעולים, אחראים, שאינם שובתים או עושים בעיות אחרות. כמה מישפחות אף הביאו את ילדיהן עמן. אלה הולכים למוסדות חינוך, מקבלים חינוך־חינם, לומדים עיברית, מתערים בסביבה, מתאהבים בארץ ואינם רוצים עוד לחזור לכפריהם הנידחים ביוגוסלביה. הם מאלצים את הוריהם להתגייר ולהישאר עימם בארץ.

לקראת החורף הבא, כששוב יקפאו השדות ביוגוסלביה, ודאי יעלה מיספרם ושוב תגדל המושבה היוגוסלבית באזור. הם יחיו שם מבודדים, ללא זכויות כלשהן או ביטוח. כמישהו מהם ימצא את מותו בתאונה, כפי שאירע לוולוסלב שוגיץ', איש לא יידע על כך, איש לא יתבע פיצויים למישפחתו או יסייע לה להטיס את גופתו חזרה ליוגוסלביה — אלא־אם־כן הוא התגייר, כמו מיכאל קוהרט (31), הנמצא בארץ כבר שמונה שנים, הספיק להתגייר, לשרת בצה"ל והתנדב אף לשורות המישמר האזרחי. „יורדים לי לחיים," הוא מתלונן, „חושבים אותי לפושע בכל מקום ששומעים שבאתי בתור נוצרי מיוגוסלביה. אבל כל יום שני וחמישי שולחים לי צווי־קריאה למילואים, ואני הולך."

כתב וציים: פטר פן

שידור

צל"ש

מבלי לגלוש לשמאלץ

לבמאי **דויד גרינברג** ולמפיק **זיוי נפני** על סירטם התיעודי יום אחד שהוא הרבה, שהוקרן בערב יום־העצמאות והביא סיפורים קטנים בשולי האירועים הגדולים של ה־14 במאי 1948, יום הכרזת המדינה.

הסרט היטיב לתאר את ההווייה הבתולית של המדינה־שבדרך, שבה הבאלאגאן חוגג עד היום וכל הישג הוא, כפי שהוגדר באחרונה, „בצחון החובבנות המאולתרת". מסתבר שגורל זה נקבע כבר בריגעי לידתה של המדינה.

זאב שרף מתחנן לפני שוטר שיסייע לו לעצור כלי־רכב כדי שיביאו למוזיאון, למעמד הכרזת המדינה, כשבידו מגילת־העצמאות; לנהג אין רישיון־נהיגה; מגילת־הקלף אינה עשויה כלל קלף, ומרבית החותמים עליה אינם יודעים שלמעשה הם חותמים על דף ריק. אולם בסוף, כימעט כמו תמיד, העניינים מסתדרים איכשהו ויש מדינה.

הסרט היטיב לשחזר את הרגעים של לפני מבלי לגלוש לשמאלץ נוסטאלגי, האורב תדיר לפיתחן של תוכניות תעודיות מסוג זה.

בדרך למסך

החלום הישראלי

לא רק באנגליה חולמים חלומות של זוהר.

בעיקבות סידרת הטלוויזיה בשם זה, שהוקרנה גם בארץ וקצרה ביקורות גלובות הן מצד המבקרים והן מצד ציבור הצופים, החליט ברשות־השידור להפיק סידרה שעלילתה מתרחשת בישראל. הסופר **א.ב. יהושע** (המאהב) שוקד על כתיבת תסריט לשישה פרקים שיתארו את בני כיתתו, למן תקופת לימודיהם בבית־הספר התיכון ועד לחייהם ועיסוקיהם בימים אלה, במדינת־ישראל של 1977.

בשבוע שעבר סיים א.ב. יהושע את כתיבת הפרק הראשון של הסידרה, שהועבר לעיונו של מנכ"ל רשות־השידור **יצחק לויבי.**

במאי הסידרה יהיה **עוזי קוטלר,** שתהיה לו זו עבודתו הטלוויזיונית הראשונה, מאז נכנס לתפקידו כראש מחלקת הדראמה של הטלוויזיה.

ברשות־השידור רואים בהפקת דראמה מקורית זו אתגר יוקרתי. לצורך זה אף הוקצו סכומי־כסף נכבדים. אגב, צופים רבים פנו לטלוויזיה בבקשה לשדר בפעם נוספת את הסידרה האנגלית, שהוקרנה בלילות־שבת. הבקשה נמצאת כרגע בעיון.

מאחרי המסך

מישדרי־הבחירות בסכנה

טכנאי הרדיו והטלוויזיה עלולים להשבית את שידורי תעמולת־הבחירות לכנסת, אם המשא־ומתן עימם למילוי התביעות שלהם לא יסתיים במהרה.

שר־התיגוך־והתרבות, **אהרון ידלין,** היה אמור להשיב לטכנאים עוד השבוע על שורה של תביעות בנושאים הקשורים למיבנה ותקנים באגף הטכני של רשות־השידור. המשא־ומתן מתנהל בעצלתיים, משום שהממונה על השכר ב־משרד האוצר, **אפרים ירמנס,** לוחץ על שר־החינוך להשיב בשלילה לתביעות הטכנאים, שבהן הוא רואה תביעות־שכר עקיפות.

בתגובה שוקלים הטכנאים את השבתת המישדרים דווקא בשעות המיועדות לשידורי תעמולת־הבחירות של המיפלגות לכנסת. הם יודעים שרשות־השידור זה ממילא אינן יכולות להרשות לעצמן משבתה מעין זו, פחות מחודש לפני הבחירות.

קרגמן משבח את הרשות

המיכתב שהגיע ביום השישי האחרון להנהלת רשות־השידור, עורר הפתעה וסיפוק כאחד. „אבקשך למסור דיבורי־הערכה לעובדי רשות־השידור, אשר עשו עבודה עצומה וטובה בהגשת מגוונות ללא הפסק ביום־הזיכרון ובחגיגות יום־העצמאות, והביאו את העצב של יום ה־זיכרון וההתייחדות וחג יום־העצמאות לכל בית בישראל, בצורה ראוייה להערכה."

על המיכתב היה חתום ח"כ **ישראל קרגמן,** יו"ר ועדת־הכספים של הכנסת היוצאת. קרגמן נחשב בעיני רבים כאוייבה של רשות־השידור, במייוחד מאז תבע לקצץ את שעת־השידור הלילית האחרונה כדי שלא להפריע למנוחת עמלי ישראל.

רק לפני זמן קצר נאבק מנכ"ל רשות־השידור, יצחק לויבי, בכל כוחו, למנוע קיצוץ בתקציב הרשות ושקרגמן היה אחד מאדריכליו. במיכתב שהגיע עם פרישתו של קרגמן מעבודתו הפרלמנטרית, רואים ברשות־השידור מעין הכאה על חטא ובקשה לסולחה.

ילד בפח־האשפה

„זה טלוויזיה זה?! אני אתבע אתכם בבית־המישפט! אתם עושים מאיתנו צחוק! אין לכם מה להראות, אז אתם עושים הצגות!" שאג אל תוך אפרכסת הטלפון ראש מועצת העיירה שדרות, **יעקב אדקבץ.**

משה עמירב, דובר רשות־השידור, שהאזין מעברו האחר של הקו, נדהם. לא היה לו שמץ של מושג מהו הרקע לטענות שמטיח כלפיו ראש־המועצה. רק אחרי שראש־המועצה נרגע מעט, הוא הסביר מה גרם להתרגשותו.

מדבריו הסתבר כי צוות־הטלוויזיה הגיע לעיירה, ככל הנראה במטרה להכין סרט תעודתי על המצוקה החברתית במקום. לטענת אלקבץ ביקש במאי הצוות להמחיש בצורה חזותית את הפער החברתי. הורה להכניס ילד קטן לתוך פח־אשפה ולצלמו שם. מפח־האשפה ועד לליכוד ראש־המועצה היתה הדרך קצרה.

דובר רשות־השידור ניסה, ללא הצלחה, לברר איזה צוות טלוויזיה יצא לצלם בשדרות ומיהו הבמאי שהכניס ילד לפח־האשפה. לשווא. בטלוויזיה לא ידעו על כך דבר.

רק מאוחר יותר פוענחה התעלומה. הסתבר כי לא היה זה צוות־טלוויזיה שהסריט את הסצנה, אלא צוות־סרט קולנועי שצילם סירטון־תעמולה עבור מערכת־בחירות של הליכוד.

מס־בת־סיום למטמון

„כבר מזמן לא היה בבניין הטלוויזיה כל־כך הרבה שכל במנה אחת," לחש אחד מעוזרי־הצלמים, בסיומה של התוכנית האחרונה בסידרה מחפשים את המטמון.

ה„שכל" שבו דובר היה שייך לעשרים־ואחד מטמונאים ומטמונאיות, שבאו בלוויית נשותיהם ובעליהן למסיבת־הסיום של התוכנית.

מפיק ובמאי הסידרה, **שלמה גנון,** לקח את החגיגה ברצינות הראוייה. גנון הקליט קטעים מכל אחת מן התוכניות, ועל המטמונאים היה לזהותם קודם שיקבלו לידיהם את תיק־התוכנית, שהכיל את כל כיתבי־החידה ופיתרונותיהם.

האירוע הזכיר **לאריה אורנד** מסיבת־סיום של בית־ספר תיכון, והוא חילק ציונים למסיימים: „גמר בהצטיינות", „טעון שיפור", ומאחד המשתתפים אף דרש להביא את ההורים.

המטמון הפרטי. מחבר כיתבי־החידה, **מרדכי נאור,** כבר מתגעגע לתוכניות נוספות. „העסק הזה משעשע," הוא מתוודה, „ואני מקווה שאחרי הפסקה קצרה נשוב לחפש את המטמון. יום אחד," הוא מספר, „קיבלתי מיכתב מאדם ששטען שסבו נפל פעם לבאר, ובכך עיכב את התקדמות הצבאי הבריטי. למרות שהמיספור התגלה כנכון, אי־אפשר היה לשכנע את הנכד בכך שקשה מאד לחבר כתב־חידה סביב אירוע זה. עד היום הוא מטריד אותי."

נאור התרגש מאד במעמד־הסיום של התוכנית, עד־כדי־כך שאיבד את שיווי־משקלו ונפל על כיסאו לאחור.

אחד ששמע על קור־רוח ועל מטמונו הפרטי היה שומר־המטמון הקבוע, **דן כנר,** שלא מש אף לרגע מצידה של רעייתו הטרייה והיפה, **דפנה.**

על **יצחק** („צחי") **שימעוני,** לעומתו, עברו כמה רגעים לא־נעימים, כאשר מתוך מכשיר־ההקלטה בקע קולו בעת שהינחה את התוכנית הראשונה בסידרה, שבה דיבר הוא־עצמו ללא־הרף, מרוב התרגשות כנראה, ואך בקושי עלה בידי המטמונאי באותה תוכנית להיכנס לשידור ולומר את דבריו.

למעשה יורדת התוכנית מן המסך רק משום שלבמאי, שלמה גנון, נשבר קצת, והוא מבקש להתרענן בתוכניות אחרות. אחרי עשרים־ואחת תוכניות, שבהן צפו בממוצע כמיליון ו־400 אלף צופים, הופך ה„מטמון" חלק מן ההיסטוריה. בינתיים.

מרדכי נאור נופך מחכמה כמסיבת „מחפשים את המטמון"
התרגשות במעמד־הסיום

זהו האות ש

- **שלום בין ישראל, העם הפלסטיני והעולם הערבי כולו!**
- **שיוויון בין אשכנזים וספרדים, יהודים וערבים, גברים ונשים!**
- **שינוי סידרי־השילטון, חיסול השחיתות והבטחת זכויות האדם והאזרח!**
- **שפיות, נגד קנאות לאומנית ודתית!**

למען ישראל יפה, הגונה, צודקת ורודפת־שלום!

שלי

הצבע

ש

הדמוקטטור

(המשך מעמוד 17)

בה"א־הידיעה. השקפותיו במרבית הנושאים רדודות עד להחריד, ברמה של קורא המאמרים הראשיים בעיתון־ערב — אוסף בנאלי של מליצות שדופות על ענייני שלום, דת, כלכלה וחברה.

אין זה מיקרה שיש לו דיעה מוגדרת וברורה רק בשני נושאים: שינוי שיטת־הבחירות על־פי החלום הישן של בן־גוריון, כאמצעי להקמת שילטון־יחיד בדרך „דמוקרטית", וכינון בוררות־חובה בסיכסוכי־עבודה, כדי להשליט „חוק וסדר" ולשים קץ ל„הפקרות" הפועלים החצופים. המעזים לתבוע שיפור בתנאי־עבודתם.

זוהי השקפתו של אדם סמכותי, בן המעמד העליון, בעל מגמות דיקטטוריות חבויות. פולחן־האישיות הגדול, הממלא עתה את המודעות של תנועתו, כנוסח המזכיר תנועות קומוניסטיות ופאשיסטיות מלפני שני דורות, אינו מיקרי. הוא מבטא את רוחו של האיש.

היד החזקה

ראש ממשלה זה הזכרתי כתבה שנכתבה לפני 21 שנים, ושהזהירה מפני

ידין עם שייב
שאיפות דיקטטוריות כמוסות

האמביציות הכמוסות של ייגאל ידין, אותה כתבה הסתיימה במילים הבאות:

„מהפכת (נערי בן־גוריון) אינה נושאת בחובה מישטר חדש. היא מביאה עימה רק מהדורה חמורה יותר של המישטר הקיים, שכבר הוכיח לחלוטין את אי־כישרונו לפתור את בעיות־היסוד של המדינה.

„תחת להמציא פיתרון חדש, היא רוצה לדכא את תוצאות המשבר ביד חזקה. היא באה להשליט את הצדדים השליליים ביותר של המישטר המיפלגתי (הקיים).

„היא מוכיחה בעיקביות של בריזל לחיסול חירויות־הפרט וחופש־הביטוי. תחת לרפא את החולה, היא באה לסתום לו את הפה.

„מדינת־ישראל זקוקה למישטר חדש, שיצמח מתוך העם, ושינסה למצוא תשובות חדשות לבעיות־היסוד של הקיום הלאומי. רודנות (נערי בן־גוריון) תהיה ההיפך הגמור: שילטון של הרפתקנים, חלקם בעלי רצון טוב וחלקם מחפשי־קאריירה, שיעדיפו תמיד את הדרך הקלה וחסרת־הסכנות של השימוש בכוח־הזרוע."

דברים אלה נכתבו בשנת 1956 על קבוצת ידין־דיין־פרס. אפשר לחזור עליהם, מילה במילה, בשנת 1977, על קבוצת ידין־תמיר־זורע.

לוח שידורי של בטלוויזיה:

● יום שבת, 30.4:

„השלום הוא ביטחון" — אלוף (מיל.) מתי פלד ואל"מ (מיל.) מאיר פעיל.

● יום ג', 3.5:

„כלכלה של צדק" — ד"ר יעקוב ארנון ויאיר צבן.

● יום ה', 5.5:

„האוייב הפנימי — הפער" — סעדיה מרציאנו וד"ר יוחנן פרס.

● יום ב', 9.5:

„במאבק על טוהר המידות" — אורי אבנרי ולובה אליאב.

● יום שבת, 14.5:

„שיוויון יהודי־ערבי" — ואליד צאדק ועצאם פאהום (בערבית).

„ארץ־ישראל היפה" — דבר ראש המחנה, לובה אליאב.

● יום א', 15.5:

„איך למנוע את עליית הימין לשילטון?" — עמוס עוז, ד"ר דן יעקובסון וד"ר מנחם ברינקר.

במדינה

מישטרה

מסע־צלב בריבוע

המישטרה נקטה שיטות פסיזות כדי להרשיע עורך־דין, והוא מבטיח: „יעופו ראשים!"

תמונה ורודה נצטיירה לעיניו של פקד משה צור, ראש מחלקת־מירמה במישטרת מרחב ירושלים. היתה לו סיבה טובה לה־יות שבע־רצון מעצמו. הוא כבר ראה בעיני־רוחו כיצד יתייצב בבית־המישפט, וישלוף מאמתחתו את ההוכחות החותכות נגד עורך־הדין הירושלמי משה מוסק, שכן לא בכל יום מצליחה המישטרה להניח את ידה על עורך־דין שהדיח עדים לעדות־שקר, ובכך לחסל חשבונות עם פרקליט שאינו אהוד עליה במיוחד.

ההנחה היתה שדג שמן מאד עומד ליפול ברישתו של פקד צור. במישטרת ירושלים אין אוהבים ביותר את עורך־הדין מוסק, עוד מן התקופה שבה שימש שופט בבית־מישפט־השלום בעיר, ולא פעם נוף ב־אנשי המישטרה על דרכי פעולתם. לכן, כאשר נכנס — לפני כחודש ימים — ה־קבלן הירושלמי בניהו סימונה למטה מישטרת ירושלים, ובפיו הסיפור כיצד ני־סה מוסק להדיחו למתן עדות־שקר, נדרכו ראשי מחלקת־המירמה לקראת האפשרות של שילוב עסקים בהנאות — הסיכוי לקצץ בכנפיו של עורך־הדין שעמד כעצם בגרונם בשנים האחרונות.

התשוקה להפיל את מוסק היתה כה עזה, עד שלהשגת מטרה זו ניראו כימעט כל האמצעים כשרים. אולם, במהלך החקירה נקטה המישטרה צעדים שאין בהם כדי לפאר את שיטותיה שהוכיחו, כביכול, את אשמתו של מוסק.

מכשיר־הקלטה. „שימשתי," אמר, סימונה, „בורר בתביעה אזרחית נגד ששון לוי, המייוצג ע"י עורך־דין מוסק. אחרי שפסקתי נגדו בבוררות, ניסה לוי להשפיע עלי שאשנה את עדותי. הלכתי למישטרה, ואמרתי להם הכל. סיפרתי להם שגם עורך־דין מוסק מעורב בפרשה. פקד צור נתן לי מכשיר־הקלטה, ואחרי שלימדו אותי להפ־עיל אותו שלחו אותי למישרדו של מוסק, כדי שאקליט כל מה שיגיד לי. יומיים אחרי זה טילפנתי למוסק מתחנת־המיש־טרה, ושוב כל השיחה הוקלטה, כדי שתש־מש כראיה נגדו. במישטרה הזהירו אותי שלא אספר לאיש שפקד צור שלח אותי למישרדו של מוסק עם מכשיר־הקלטה."

כאשר שמע מוסק כי המישטרה אוספת חומר מרשיע נגדו, לא הופתע. מאז סיים את תפקידו כשופט־שלום, הוקיע את ה־מישטרה לא אחת, ולא היסס להצביע על עיוותים באופן שבו מנהלים אנשיה את חקירותיהם. „לא מכבר אמר לי אחד מחברי, קצין בכיר במישטרת ישראל," הוא מספר, „שמחפשים חומר נגדי כדי להרשיע אותי, ולסלק אותי לתקופה ארוכה מהנוף הירושלמי. מישהו במישטרה חושב שיעלה בדרגה אם אני אפסיק להופיע בבתי־מישפט. אבל למישטרה אין צל של מושג עם מי היא מנסה להתעסק."

האם זו הדרך? אולם, עורך־הדין מוסק אינו מתרעם על עצם החקירה, אלא על הדרך שבה היא מנוהלת. „האם זו הדרך, המדיניות המוצהרת של המישטרה," הוא שואל, „לשתול מכשירי־הקלטה ב־מישרדו של עורך־דין כדי לנסות לאמת מידע מפוקפק שהגיע אליהם? אנשים באים למישרדי ונותנים בי את מלוא אמו־נם, את סודותיהם הכמוסים ביותר, את שמם הטוב — לפעמים אפילו את חייהם. כיצד אוכל לדרוש מלקוחותי שיתנו בי אמון, אם יתברר להם שנוסף לי שומע גם פקד צור את כל דיבריהם?"

קציני־מישטרה בכירים שנשאלו על אר־דות הפרשה, וסירבו להזדהות בשמם, הודו כי נעשתה — במיקרה זה — חריגה חמורה מסמכויותיה של המישטרה, ופגיעה בחופש־הפרט. המיקרה חמור עוד יותר לאור העובדה שהמדובר במישרדו של פרקליט, שעה שתקנות המישטרה קובעות במפורש כי לפני פתיחת תהליכי חקירה נגד עורך־דין יש לדווח על כך מראש לליישכת עורכי־הדין המחוזית. דבר זה לא נעשה במיקרהו של מוסק.

תת־ניצב קראוס, מפקד מרחב ירושלים, סומך ידיו על כל הפעולות שנעשו בעניין זה על־ידי הכפופים לו. „המישטרה פועלת

(המשך בעמוד 42)

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם
ל־ 24.4.77 - 29.4.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י
ירקות	
עגבניות	5.10
עגבניות באריזה של 2 קמ"ג	5.50
ג ז ר	3.50
ס ל ק	1.95
בצל יבש	3.90
בצל יבש ארוז בשקיות	4.30
תפו"אד	3.90
תפו"אד ארוזים בשקיות של 2 ק"ג	4.30
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	7.40
תפוחים זהוב גודל 6.5	8.10
כנונות	5.25
הדרים	
אשכוליות — בתפזורת וארוזות	2.50
תפוזים בתפזורת וארוזים	2.90
לימונים	4.10

עופות סטמים קפואים בשקיות	מ.ע.מ.	
מיני תנועוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר חזהו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י
דגים		
כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף בפרוסות קפוא ½ ק"ג	23.00	+ 1.84 ל"י
קרפיון חי	16.11	+ 1.29 ל"י

השבוע
בהגרלת הפיס סך הפרסים
4.8 מיליון ל"י
פרס ראשון
750.000 ל"י
קנה לך כרטיס ובוא
לטכס ההגרלה

חן טרמפ לחייל

הקץ לג'וקים

חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה

תל־אביב — 03־450264
03־457895
אשקלון — 051־23019
ירושלים — 02־226618
חיפה — 04־712342
באר־שבע — 057־30192
057־39593
טבריה — 067־50488

בפיקוח אגרונום.
רשיון משרד הבריאות 15.

תמונות צבעוניות
ע"י המעבדות הגדולות והטובות בארץ של קודק ושל אגפא.

* מבחר גדול של מצלמות ופלשים לכל המצלמות במחירים נוחים.
* תיקון מצלמות ע"י מעבדה תל־אביבית ידועה.
* צילומי פספורט בן־רגע!

מכירה — החלפה — קניה.

פוטו־ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 3

גיטרות * אקורדיונים
כלי־נשיפה * אורגנים
מיתרים * תופים

השאלה ♦ מכירה ♦ תיקונים

ג'נזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל: 03־57773
נוסד ב־1940

יש לאן ללכת!
● ספרים משומשים ●
● ספרים מיוחדים ●
ג ב י
רח' בן־יהודה 28
ת ל־א ב י ב

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי הציור המודרני והקלאסי — חדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

„לוטוס", ת"א, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

עד גיל 16 הספיקה להיות ליצנית, רקדנית ושחקנית

הברק שבעיני ברק

ה מסך נפתח. האורות כבים. זרקור כחול מטיל מעגל סביב ליצנית המקפצת בקלילות אל מרכז הבמה. פני הליצנית צבועים לבן. שפתיה מודגשות באדום־לוהט. מן העבר האחר מתקרב ליצן, בועט בליצנית המעווה פניה לעבר קהל הילדים המתפקעים מצחוק, והיא עפה מן הבמה לקול תשואות הצופים.

כך, פחות או יותר, נראית אחת מהופעות־הבכורה של טלי ברק. כליצנית במופע של תיאטרון־לילדים, בלונדית, עיניים שחורות, נוצצות. היא רק בת 16, אך כבר מעוררת קינאה בלב מבוגרות ממנה, וגם נאות לא פחות. כי טלי ברק גמרה אומר בליבה לכבוש את תל־אביב. בעצם, לא רק את תל־אביב. אם רק יתנו לה את הצ'אנס המתאים, היא עוד תוכיח שהמדינה קטנה עליה והעולם גדול, אבל לא בשבילה.

היא רוצה להיות אמנית, ולא משנה לה באיזה עניין. „העיקר להיות משהו מיוחד. משהו מוכר," היא אומרת, וחושפת שני טורי שיניים צחורות. משום כך היא מנסה גם לכבוש את התהילה בהופעות שונות ומשונות, „בכל מיני טריקים," כפי שהיא מעידה על עצמה. וזה התחיל בריקוד. כבר בגיל 12 מצאה עצמה הילדה הבלונדית, עטורת הצמות, מקפצת בסטודיו של הרקדן שימעון לוי ברמת־גן. „הג'ז נכנס לי עמוק לדם," היא מצהירה. ושימעון לוי, יליד תימן ומי שנחשב כחלוץ הג'ז המודרני בארץ, מצהיר מצידו, שהיא נכנסה עמוק לתוך עיסקי הג'ז המרקד.

לא חלף זמן רב וטלי הפכה מורה ומדריכת־ריקוד בזכות עצמה. פעמים אפי־

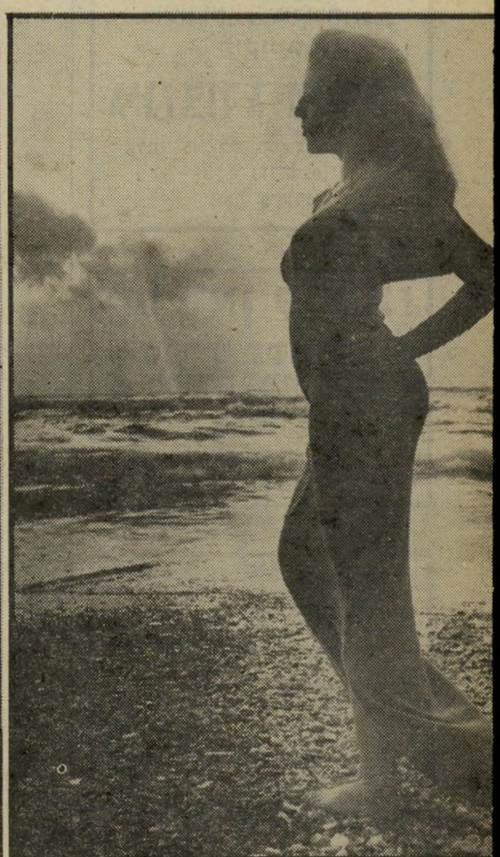

„מי אמר שלרקוד על חוף־הים בליל קיץ או אביב לצלילי מוסיקה

לו הדריכה צעירות בנות־גילה. „אחר־כך בא תור ההופעות," היא מספרת, ומייד פורצת בצחוק מתגלגל. כי זה מזכיר לה שאת הופעתה הפומבית הראשונה כ־רקדנית עשתה במיסגרת להקת־המחול ה־גרוזינית. אבל מה לא עושים כדי להת־קרב, ולו גם בצעד קטן, לעבר ההכרה והפירסום המיוחלים? וכך היא הופיעה עם הגרוזינים, ואפילו למדה במשך הזמן לדבר קצת גרוזינית וליהנות משיריהם.

„גם מלצרית לפעמים"

אחר־כך לקח אותה המורה, שימעון לוי, להופעות נוספות: בבתי־מלון, ב־כפרי־נופש, עם להקה רומנית ואיפה לא. „תמיד הייתי האטרקציה, ילדה קטנה ש־רוקדת ג'ז," אומרת טלי. אבל בעצם, ההאלטורות האלה הן ששינו את חייה לחלוטין. שכן, עם ההאלטורות בא הכסף, ועם הכסף בא הרצון להתחיל לחיות לבד, לפרוש כנפיים.

וכך הפכה האטרקציה של ג'ז פלוס לאטרקציה של הבוהמה התל־אביבית. כש־היתה בת 15 שכרה יחד עם ידידה דירה נאה ליד רחוב דיזנגוף, והחיים העצמאיים החלו במלוא התנופה.

„ההורים שלי חטפו, כמובן, שוק, כש־הודעתי להם שאני אורזת את המיטלטלים והולכת מהבית," היא מספרת, „אבל איזה הורים לא היו חוטפים שוק? העיקר שכבר התחילו החיים האמיתיים שלי."

בעייתה הרצינית ביותר של טלי, כפי שהיא מודה בעצמה, היא שעדיין לא החליטה איזה סוג של אמנית ברצונה להיות. „מרוב היסוסים, מחשבות אפש־רויות," היא מתוודה, „מצאתי את עצמי לפעמים גם ללא עבודה בכלל. אבל גם במיקרה כזה אפשר להסתדר, ולעבוד כמה ימים באיזה באר או מועדון ולהרוויח רק מהטיפים בשביל חודש שלם."

„כוכבת פירסומת"

אבל כמך־תכף, „ההחלטה הכללית שלי היא לנסות הכל. עד שאמצא או אחליט לבסוף מה אני בדיוק רוצה להיות," היא אומרת בהחלטיות. וכך, בין הופעה כרקדנית והופעה כליצנית בתיאט־רון־ילדים, התייצבה טלי גם לימים אח־דים מול מסרטת־הקולנוע, והשתתפה ב־סרט־פירסומת, ואפילו קיבלה הבטחות לסירטי־פירסומת אחרים ואולי, אולי אפי־לו סרט עלילתי חדש יזכה ליהנות מנו־כחותה ומהשתתפותה.

ובשביל נערה בת 16 שנולדה בעיר־הכרמל השמרנית, זה באמת מכובד. אשר לביוגראפיה, חשוב לטלי שייידעו כי בעצם, ימי ילדותה עברו עליה בעיירת־הפיתוח אופקים. „אהבת־הטיולים שלי גוועה בגלל העובדה שמאז ילדותי אני נודדת עם הורי מעיר לעיר," היא מספרת, „אבי, איש־צבא־קשוח לשעבר, ואמי, חיו שנים אחדות בקיבוץ. אחר־כך עברנו לאופקים. אחר־כך לפתח־תיקווה. בסוף הלימודים בבית־הספר העממי חשבתי לחיות קצת בקיבוץ עינת שליד פתח־תיקווה, אבל שם באמת לא הלך לי. הסתבר לי שאני לא מסוגלת לחיות עם כל־כך הרבה אנ־שים סביבי, כל־כך הרבה מחנכים ומד־ריכים ומטפלות ומה לא.

„אז מהר מאוד ברחתי מהגיהנום ההוא וחזרתי להורי, שבינתיים עברו לכפר־סבא. עכשיו אני בתל־אביב, כך שבאמת עברתי את כל הארץ."

מה שהיא הכי אוהבת, בגיל 16, חוץ מלהרגיז את כולם בתילבושות המיוחדות וה„זרוקות" שלה, הוא בהחלט דבר מיוי־חד. היא מצטיידת בלילות אביב וקיץ בקסטה קטנה של מוסיקת־פופ, בטייפ, בשימלת־מקסי ארוכה ומבריקה, נוטלת סנדוויץ' עם גבינה צהובה, ויורדת לחוף הים לרקוד.

ריקודים על החוף

שם היא כבר לא צריכה לעשות הצגות לאף אחד, וכל איש־הג"א עייף ומשועמם המשוטט על חוף המרינה של תל־אביב יכול להזין עיניו בצעירה המחוללת בקצב על החול. תחביב מוזר? „מי שאומר שזה תחביב מוזר, לא יודע מה זה כיף אמיתי באמת," מצהירה בעלת־התחביב, ומקווה שיום אחד יגיע אמרגן גדול, ממולח ומהודר, יצפה בה מאחד החלונות שבאחד המלונות ברחוב הירקון, יירד אליה אל החוף ויפתה לפניה את שערי התהילה. ואליבא דטלי זה בהחלט יכול לקרות, „כי אני עדיין מאמינה ברוו־מנים, עד כמה שזה נשמע נאיבי," היא טוענת.

ועד שאמרגן, או מיליונר צעיר וחתיך כלשהו, יגלה אותה, תמשיך טלי לעסוק ב„כל מיני אמנויות," במקביל ללימודיה האכסטרניים בתיכון רון בתל־אביב. „כי בלימודים סדירים בבית־ספר רגיל אף פעם לא הלך לי," היא אומרת. „אני את עצמי גיליתי כבר בגיל שנה. הילדים גילו אותי כליצנית כשהייתי בת 13. המבוגרים, כרקדנית, כשהייתי בת 15. בקצב הנוכחי בטח אספיק להיות זמרת, ציירת, פסלת וקריינית עד גיל 18. ואם או עוד לא יהיה מאוחר מדי, ועוד יישאר משהו מהעולם, אני כבר אהיה מספיק מפורסמת. בתור אמנית, כמובן." כי זה הדבר היחידי שהיא רוצה להיות.

את סיכום הביניים בחייה הקצרים מת־כוונת טלי ברק לערוך בעוד שבועות אח־דים, כשתחגוג במסיבה משגעת, כך היא מבטיחה אם יום הולדתה ה־17. וסיכום הביניים שלה הוא בהחלט מכובד, אם כי, אותה עצמה איננו מספק כל עיקר.

„עד עכשיו הספקתי להיות רקדנית ג'ז, ליצנית בקרקס ושחקנית בסרטי פירסו־מת. מה שאני מאחלת לעצמי לשנה הבאה זה להתחיל לצייר, ללמוד טוב יותר, להת־גייס לצבא והעיקר," היא מדגישה, „להיות הכי מייוחדת בעולם."

בימים טרופים אלה, כאשר כדי להיות מייוחדים, צריך כיס עמוק מאד, זאת בהחלט משימה לא קלה לבחורה בת 16 ש„רוצה לעשות הכל לבד."

עיניים מצחיקות

כשבחרו בטלי ברק לגלם תפקיד של ליצנית במופע תיאטרוני לילדים, אמרו לה שזכתה ב־תפקיד בגלל עיניה המצחיקות. „אני תמיד מחייכת," אומרת טלי. „לא־כל־כך בגלל שמשהו מצחיק אותי במיוחד."

צילם: שלמה סתר

רוק זה תחביב מוזר? זה כיף אמיתי"

המוזרה ידידיה של טלי ברק מכנים אותה „המוזרה." היא אוהבת ללבוש בגדים מייוחדים אשר, לדבריה, מעצבנים את כל מי שמביט בהם.

במדינה

(המשך מעמוד 39)

בהתאם לחוק," אמר, "ויש חוק אחד ל־משטרה ולציבור. כל מה שנעשה בחקי־רתו של עורך־הדין מוסק, נעשה במיסגרת החוק." על השאלה אם מיסגרת החוק כו־ללת גם הטמנת מכשירי־הקלטה ופגיעה בחופש־הפרט של עורך־דין, סירבו תת־ניצב קראוס ופקודו, פקד צור, להשיב.

כאשר הגיע עורך־הדין מוסק לתחנת־המישטרה לחקירה הראשונה, הושמע ב־אוזניו סרט־ההקלטה של שיחתו עם בניהו סימונה. כאשר עיין בפרטים האמורים ל־הפלילו, הצביע מוסק בפני הפקד צור, שניהל את החקירה, על העובדה שבכל ההקלטה כולה לא היה כל סימן לכך שאמר לסימונה שישנה את עדותו. למע־שה, בהקלטה הודגש פעמים אחדות שאמר לו כי עליו להעיד רק כפי שהעיד בפעם הראשונה.

מוסק שאל את צור כיצד נפתחה בכלל חקירה לאור ראיות כה קלושות, וקיבל תשובה מפתיעה. אילו היה הדבר תלוי בו, אמר צור, היה סוגר את התיק תוך חמש דקות, אך ידיו כבולות כיוון שהוא מקבל הוראות "מלמעלה". ממי "למעלה", סירב לפרט.

לעשות סדר. קבוצה של עורכי־דין ירושלמיים מתכוונת עתה להגיש לשר־המישטרה תלונה נגד הפקד צור, שחרג מסמכויותיו, לטענתם עבר צור את הגבול המותר, ויש במעשיו כדי להכתים את שם המישטרה. "לא נוכל להסכים שיעשו נגדנו דברים כאלה," הם טוענים.

עורך־הדין משה מוסק אינו מוטרד מ־עצם החקירה נגדו. הוא בטוח בטוהר־כפיו. אך הוא אינו מוכן לעבור בשתיקה על הפגיעה בחופש־הפרט שלו, ויוצא ב־האשמות קשות. "הגיע הזמן," הוא אומר, "שיתחילו לעשות סדר אצל אלה שמתפ־קידם לעשות סדר אצלנו. אסור שנהפוך למדינת־מישטרה. תיסכולה של המישטרה, ורמתה הנמוכה, מביאים אותה לנקיטת שיטות פסולות, המתאימות לעולם־ההתחתון ולא לאלה שחובתם לנקות את המדינה מאלמנטים שליליים."

מוסק ממתין עתה לסיומה הרישמי של החקירה, על־מנת לדעת אם תוגש נגדו תלונה, או שהתיק ייסגר. כך או כך, הוא מבטיח שאינו מתכוון לעבור בשתיקה על מה שאירע. "כשאני אפתח את הפה," הוא מצהיר, "יעופו הרבה ראשים במישטרת ישראל."

נכים

הכושי של ישראל 77'

„מאיצים אותנו להיות פרזיטים!" מאשים יו"ר ועד המשותקים באירגון־נכי־צה"ל

„זה בדיוק כמו בדרום־אפריקה! אין כניסה לכושים. שלט סמוי של ‚אין כניסה' מונף לפני בכל מקום. גם אני כושי!"

למשה מסלון בן ה־24, משותק הרתוק לכיסא־גלגלים, הכניסה אסורה. משה, רווק המתגורר בנווה־מגן, נפגע בשירותו ה־צבאי באוגוסט 1973, כאשר המשאית הצבאית שבה נסע התהפכה. מאז חלף זמן. כיום הוא משמש יו"ר ועד המשותקים באירגון־נכי־צה"ל. לפני שנה הפסיק את לימודי הקרימינולוגיה באוניברסיטה, אח־רי שנתיים של לימודים, והחליט להקדיש עצמו למאבקו של הציבור הדומם והנשכח.

רק מעטים ידעו שאחת הסיבות העי־קריות להפסקת הלימודים היתה אי־היכולת לנוע בנוחות עם עגלתו מבניין לבניין באוניברסיטה. משה חש עצמו מקופח כיוון שנשללת ממנו זיכולת להיות עצמאי. הוא עצמאי רק בדל"ת־אמותיו או במכו־ניתו, אך בצאתו לרחוב הוא הופך תלוי באחרים. זהו כאבם הגדול ביותר של משה ו־7000 חבריו, שאותם הוא מייצג.

פרזיטיות כפויה. הוא מבקש לחצות רחוב בעגלתו, ואינו יכול. המידרכה גבוהה מדי. רוצה להשתמש בטלפון ציבורי, אך התא צר והמכשיר גבוה. עובר־אורח רחום יחייג עבורו. יגש בעצמו להסדיר ענייניו במוסד כלשהו — המדרגות מונעות ממנו כל גישה. רצה להחליף ספר בסיפ־ריית האוניברסיטה, שוב: מחסום המד־רגות. והדשימה ארוכה: בתי־קולנוע, תי־אטראות, מוזיאונים — אין כניסה. גלגלים אינם מטפסים במדרגות.

„בישראל 77' אני עדיין נלחם על זכויות־הפרט האלמנטריות שלי ליהנות ולחיות כאחד האדם," אומר משה בכאב. „חלק מהשיקום שלי הוא ההתערות מחדש בחברה. אני וכל חברי יכולים להיות מעיילים ויוצרים, אבל כל אפשרות לחזור לדברים הבסיסיים ביותר נשללת מאיתנו. כך מאלצים אותי להיות פרזיט."

והמדינה, אדישה. קיים אומנם חוק־לתיכנון־ובנייה תשכ"ה—1965, הבא להקל על נכים בכל הנוגע לשינוי מיבנים

נכה מטיון
„על גופותינו!"

ודרכי־גישה, אולם איש אינו מיישם אותו. משה וחבריו אינם יכולים להגיע לשום מקום כימעט. למשל, החייל שנפצע קשה בפשיטה של אנטבה, הרתוק לכיסא־גלגלים, אינו יכול לראות את הסרט על הפשיטה ועל עצמו בקולנוע שחף, כיוון שאינו מסוגל לטפס במדרגות.

„עד שלא נסגור החוב ראשי באחת הערים, או שנחסום את הגישה לכנסת," הוא מכריז, „לא נקבל מאומה, ואני יודע זאת. מי שסגר נמל — קיבל. מי שהשבית בית־חולים — קיבל. אם זו השפה, נשתמש בה. נאלצנו ללמוד אותה בעל־כורחנו."

„להיות כמו כולם". משה חי לבדו. בביתו הוא קורא, מאזין למוסיקה ועובד על תוכנית מהפכנית לשיקום משותקים. את עבודתו באירגון הנכים הוא מבצע בהתנדבות. ובתחומי הבית, הכל שפיר. רק עם צאתו לרחוב הוא הופך מתוסכל. בגלל רחמי הסביבה. „נמאס לי להיות תלוי באחרים על כל צעד ושעל," הוא אומר. „אני מאמין רק בתוצאות מאבקי — בטוב או ברע. כתבתי ודיברתי, אבל עד כאן. אם לא משא־ומתן, אז מילחמה. על גופותינו נשיג את המטרה. הייתי עדין־נפש פעם, האמנתי לעסקנים, לשליחי־הציבור. זו היתה אכזבה גמורה.

בתל־אביב מגלה ראש־העיר יוזמה כל־שהי, אך גם זו אינה מקיפה וכוללת די. למשה ברור שהשיפורים לא ייעשו מהיום למחר, אולם הוא מבקש לראות לפחות מעט מן המתבצע בשטח. הזנחה וזילזול ניכרים בכל, לדבריו.

כשנפתחה המדינה בחוף תל־אביב, ערך משה הפגנה שקטה במקום. גם כאן לא נבנתה דרך־גישה הולמת למשותקים. וכיוון שלא היה כיסוי, איש לא ידע על הפגנתו. הטלוויזיה היתה עסוקה מדי ב־צילום המיפרשיות.

„יש ליזום החלטה," אומר משה, „לחייב כל מיבנה ציבורי שמקבל סיוע או נתמך על־ידי עירייה או גוף ממשלתי להתקין דרכי גישה עבורנו. יש לאלץ. חברת־הכנסת חייקה גרוסמן יזמה הצעת־חוק לטובת המשותקים, אבל מערכת־הבחירות קטעה את המאמצים.

„נמאס לי! אני יכול להיות כמו כולם. אבל למישהו כנראה לא איכפת. חושבים שאם נתנו לי מכונית גדולה, הכל כבר בסדר. פשוט מכריחים אותי להיות טפיל. דרום־אפריקה זה צחוק לעומת מה שקורה כאן!"

ירח דבש בכל גיל

נהריה מזמינה את הצעירים והצעירים ברוחם, לבלות חופשה נפלאה במיסגרת מבצע „ירח דבש בכל גיל" — החל מל"ג בעומר ועד סוף יוני 1977.
התנאים המיוחדים חלים גם על זוגות שנשאו בעבר — הרוצים להנות שוב מירח דבש ולחדש חוויות.
לכולם מובטחים בתי מלון טובים, וללא כל תשלום נוסף טיולים מאורגנים באזור, רכיבה סוסים, סיור בכרכרות, כניסה לחוף הרחצה והבריכה ובידור ערב ערב.
הכל במחירים החל מ־1560 ל"י ל־5 ימים פנסיון מלא (+ מ.ע.מ.).

בתי המלון:
**** קרלטון, טל.: 922211
*** עדן, טל.: 923246
*** פאלס אתנה, טל.: 922381/2
*** פרנק, טל.: 920278/9
** אסתאר (פינגווין), טל.: 923431
** לאופר, טל.: 920130
** קלמן, טל.: 920355
*** רוזנבלט, טל.: 923469
גן השושנים, טל.: 921088

להתראות ב־נהריה!

משרד התיירות — המחלקה לעידוד תיירות פנים

הזמנת מקומות במשרדי „און"

ח י פ ה, רח' הרצל 22, טל. 645404/3; שד' הנשיא 126, טל. 82277.
תל־אביב רח' אלנבי 113, טל. 612567; ככר דיזנגוף (ריינס 4), טל. 248306;
ככר אתרים, טל. 288665. ירושלים, רח' שמאי 8, טל. 224624.
נתניה, רח' הרצל 4, טל. 22947. באר־שבע, רח' הרצל 31, טל. 73308.

פרסום אלי

ירח דבש מתוק עם „קל"

תל אביב: גורדון 28
טל' 222042 (24 שעות ביממה)
אכן גבירול 140, טל' 450359
רמת גן: ביאליק 56, טל' 731773
ירושלים: המלך ג'ורג' 23, טל' 228258

שרותי נופש

ח ד ש!
הופיע
„5 ימים מתוקים במאי"
ספר מתח ישראלי מקורי
מאת: **ארנון הדר**

חוילה מבודדת של מליונר תמהוני * מירדף עוצר נשימה * רצח וסחיטה * פגישה עקובה מדם בין שלוש חבורות פשע * יהלומים בשווי של עשרה מיליון לירות *

אלו הן רק חלק מן ההתרחשויות המתוארות בספר פנה עוד היום אל חנות הספרים שלך ושאל על „5 ימים מתוקים במאי"
הוצאת תמוז / ספריית „העוקץ"
הפצה: **תמוז — תובל**
למכירה: בכל חנויות הספרים ובקיוסקים

האם יגלה אליסון למי עוד שילם שוחד בישראל?

העדות שימסור **מרדכי אליסון** ב־פרשת התביעה נגד **אשר ידלין** ו**שרה הרי** עלולה להוות מהלומת־מוות לכמה

עד אי־סדר
האם ידבר?

אישים נכבדים בישראל. במיסגרת ה־עדויות שגבתה מישטרת ישראל בשעתו נגד אשר ידלין בפרשה זו, הצהיר בעדותו **דויד בלאו**, עובד בכיר בחברת־לעבודות־חוץ־ונמלים של „סולל־בונה," ש־אליסון היה מנהלה: „קדמי, זיגל ופייט הודיעו לי שעל־פי דעתם קיים ב„בנק לאומי" בשווייץ חשבון או חש־בונות — בלתי־ידועים שמתוכם שילם אליסון, שהיה בעבר מנכ"ל „סולל־בונה חוץ," שוחד לאנשים שונים."

העדות שמסר אליסון שופכת אור על דרך היווצרותו של החשבון הזה, שעד לגילויו בפרשת ידלין לא היה לראשי „סולל־בונה" כל מושג עליו, וייתכן כי לולא הגילוי היה נשאר בבעלות אליסון.

אליסון סיפר כי היה גם מנהל בחברת „ריינולדס," חברה־בת של „סולל־בונה" שעבדה בעיקר במימון ממשלת ארצות־הברית בארצות אפריקה. „ריינולדס" עב־דה לעומק במדינה אפריקאית שבה הונ־הגו חוקי מטבע־זר חמורים ביותר. סוח־רים לבנוניים רבים נשארו תקועים במ־דינה זו עם מטבע מקומי שלא יכלו להעבירו לחו"ל. ל„ריינולדס" היו רישיו־נות להוצאת כסף זר, אך לא היה לה כסף מקומי. מנהל החברה במקום, **אלי־שע כהן**, שהוא היום אזרח אמריקאי החי בניו־יורק (בדירתו לשעבר של **אמ־נון ברנס**, שבה גר בשעתו גם אשר ידלין), הצליח לחדש את רשיונה של „ריינולדס" תודות לקשריו עם אנשי ה־אוצר באותה מדינה. הוא הציע לנצל את הרישיונות כדי להוציא מטבע זר עבור הלבנונים, ולהרוויח את ההפרש שבין המחיר הרישמי למחיר בשוק השחור.

אליסון פתח חשבון ב„בנק לאומי" בשווייץ, בז'נבה, שאליו הועברו ההפר־שים. החשבון היה על שם „ריינולדס," ובעלי זכות־החתימה בו היו אליסון עצ־מו ושני עובדים נוספים בחברה, **משה לוי** ו**אלימלך לפטר**, שלא ניצלו את זכות־החתימה מעולם. החשבון נפתח בשנת 1970, ובכספים שבו השתמשו ל־מטרות שונות של „ריינולדס."

עדות נוספת בתיק היא של **אליהו פורת**, שהחליף את אליסון כמנכ"ל ח־חברה־לעבודות חוץ־ונמלים. הוא סיפר כי שהה עם מנכ"ל „סולל־בונה," **שרגא רוטמן**, בניגריה, עת נודע לו על החש־בון ב„בנק לאומי" שממנו שולם לידלין. הוא התקשר עם מנכ"ל „בנק לאומי" בניו־יורק, **אליעזר לרנר**, שהיה אז בלונדון, וביקש ממנו כי ידאג ש„בנק לאומי" בשווייץ יראה לו את החשבון. לרנר עשה כן, וב־22.11.75 הם נפגשו עם מנהל־הבנק, שהראה את מיסמכי־החש־בון, שכללו העברה של 30 אלף דולר ל־„בנק הבינלאומי הראשון" בחיפה, ל־פקודת **יהושע אליעז**, שותפה של **שרה הרי** בחברת־ביטוח.

עד כאן העדויות. אין ספק כי גילוי מיסמכי החשבון יחשוף פרטים חשובים על זהות מקבלי הכספים מן החשבון.

פעילות מוגברת בנתיבי־אוויר דרום־אפריקאיים

חברת־התעופה של דרום־אפריקה, „סא"א", הטיסה בשנת 1976 בקו תל־אביב—יוהנסבורג 18 אלף נוסעים, מהם 4,000 ישראלים. החברה מפעילה את הקו בשותפות עם „אל־על" החל משנת 1971, והיא מטיסה שלוש טיסות לש־בוע. המטוס שהיא מפעילה בקו הוא 707, אולם לעיתים קרובות מחליפים אותו ב־747, בגלל הביקוש הגדול לכר־טיסים.

המישרד הישראלי של החברה מוכר בארץ כרטיסים לקווים נוספים, כמו מישראל לדרום־אפריקה דרך פאריס או לונדון. קו מבוקש הוא מתל־אביב לריו דרך פאריס ויוהנסבורג.

„סא"א" מדגישה כי היא חברת־תת־עופה תיחידה שאינה עוברת מעל ארצות ערביות בטיסות מאירופה לדרום־אפרי־קה, ומשום כך היא מבוקשת על־ידי ישראלים. קו מבוקש נוסף שלה הוא לאוסטרליה ישירות מדרום־אפריקה. ה־חברות האחרות חטוסות לאוסטרליה מ־אירופה, כמו „איר־פראנס" או „אלי־טליה", חונות בדרך בסינגפור או ב־ומבי, תחנות שאינן בטוחות לישראלים.

החברה רכשה שישה מטוסי 747 עם גוף רחב, ועתה יש ברשותה חמישה־עשר מטוסים מסוג זה לעומת שלושה של „אל־על".

שעות־נוספות במס־ההכנסה

אריה גולדשטיין הוא רכז־חוליה בפקיד־שומה 3 במס־הכנסה בתל־אביב ברחוב פרץ 3. בכל חודש הוא מגיש את כרטיס־העבודה שלו, כהוכחה לקבלת המשכורת. והנה, משכורתו גדולה בכל פעם באופן משמעותי, ממשכורות חבריו העובדים עימו. סודו של גולדשטיין: הוא רושם בכרטיס־העבודה שלו שעות נוספות בשבתות — דבר האסור על עובדי מס־ההכנסה האחרים. קשה לתאר כי גולדשטיין בא מדי שבת למישרדי פקיד־השומה 3 לבדו, ועובד על התיקים שלו. קשה לתאר גם שנציבות שירות המדינה יודעת על כך. אולם כרטיס־העבודה שלו מוכיח בבירור, כי הוא רושם בו מיספר ניכר של שעות־עבודה בשבתות.

כך, למשל, בחודש מארס השנה נרשמו בכרטיסו השעות הנוספות הבאות, בשבתות: בשבת, ה־5 במארס, הוא עבד מ־17:39 ועד 19.44; בשבת ה־12 במארס,

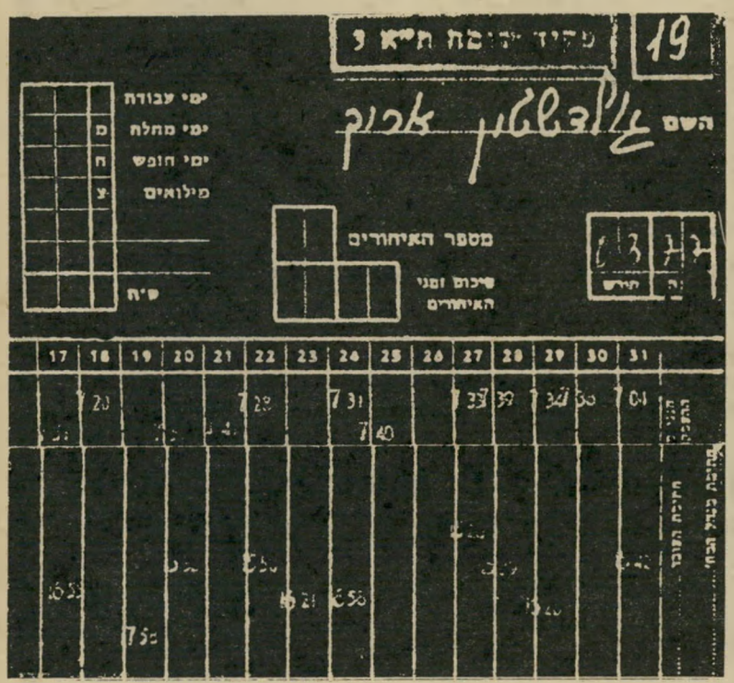

עבד מ־18:54 עד 23:39. ב־19 במארס, שבת, הוא עבד מ־17:58 עד 23:24. בסך־הכל רשם לעצמו בשבתות 13 שעות נוספות שעליהן מקבלים 150% של השכר.

גולדשטיין לא היה יכול להסדיר תוספות אלה ללא עזרת הממונה עליו, **עימנואל דורנשטיין**. כן חייב לדעת זאת גם העוזר־למינהל, **דויד חרמון**.

חבריו של גולדשטיין טוענים כי גם בשעות־העבודה הרגילות אין הוא יושב במישרד ועובד. השעות הרשומות בכרטיסו, והמעידות על עבודה בשבתות, מעוררות תמיהה רבה.

פלוקסמן, ידלין וכל השאר

הפירסומים בשופריה של **ריבקה פלוקסמן** בעיתונות יוצרים את הרושם כי השילטונות מתאנים לכיבשה תמימה. לכן, לבד מטענות המישטרה נגדה ונגד בעלה **מאיר**, שפורסמו באחרונה ב־עיתונות, כדאי לעיין גם בעדויות ש־ניגבו תוך החקירה נגד **אשר ידלין**.

עורך־הדין **חיים גושן** סיפר, בעדו־תו, כי הוא פתח כרטיס־לקוח עבור אשר ידלין על שם גוף הקרוי „ייעוץ," וכי עבור גוף זה קנה ומכר הוא, גושן, ניי־רות־ערך רבים. כרטיס־לקוח נוסף נפתח על שם בנם של הפלוקסמנים, **אלון**, שהחזיק באישור של ידלין לפעול בשמו גם בחשבונו־שלו. ניהולו של החשבון על שם אלון נעשה על־ידי אביו, מאיר.

ברוקר־הבורסה **זלצמן** העיד, כי קנה מניות עבור אשר ידלין, על שם חיים גושן ו**טליה ליבני**. כן סיפר כי משך מחשבונו של ידלין רבבות לירות, ש־אותן נתן מדי פעם לשליחים של ידלין, ביניהם מאיר פלוקסמן ואנשים בשם **זלינקה** ו**ברקוביץ**. כן הפקיד כספים בחשבונה של טליה ליבני.

בנוסף, יש להביא בחשבון את העס־קות של רכישת ומכירת רכב עבור אשר ידלין בסיועו של מאיר פלוקסמן, שהיה רכז התחבורה של „תנובה", ואת החומר שיש בידי המישטרה על חשבונות ניירות־ערך של ידלין ופלוקסמן בניו־יורק.

תפוזים רקובים בבלגרד

באותם הימים שבהם ניצחה מכבי תל־אביב בבלגרד, נמכרו בחנויות העיר תפוזים ישראלים. נראה כי מועצת־פרי־

החדר אינה מקפידה במיוחד על איכות הפרי שהיא שולחת. בעל החנות הנר־אית בתמונה קיבל ארגז של פרי ישרא־לי, וחלק ניכר מן התפוזים היה רקוב.

מועצת הלול מסרבת לייצא במחיר גבוה

מועצת־הלול מתחמקת מהצעות לייצוא עופות קפואים במחירים גבוהים ביותר. הצעה עם ערבויות של רשת־מלונות אירופית לחוזה שנתי קבוע, לקליטת כל כמות של עופות קפואים במחיר של 1250 דולר פו"ב, נדחית על־ידי המועצה בלך־ושוב.

חברת „שקל," באמצעות מנהלה **צבי מאליק**, הציעה למועצה את ההצעה והתחייבה לחתום על חוזה לשנה או לשנה וחצי, ולהמציא ערבויות לביצועו. התנאי של „שקל" היה התחייבות של המועצה לספק כמויות אלה. בשלב ראשון ביקשה „שקל" 200 טון והתחייבה לקלוט כל כמות נוספת.

פניית „שקל" באה אחרי שהמועצה פירסמה כי הצטברו במחסני־הקירור עודפי עופות קפואים והיא דורשת ייקור מחירי הבשר הקפוא כדי לכפות על הצרכנים לקנות עופות.

נציג המועצה, **ברודר**, השיב למאליק כעבור כמה ימים, כי מועצת־הלול שרויה בסיכסוך עם הממשלה ואינה מעוניינת למכור עופות לייצוא כדי שיהיה במחסניה עודף והיא תוכל ללחוץ על הממשלה. מאליק מסר כי גם עתה הוא מוכן לחתום על חוזה באותם התנאים, וכי יפנה לוועדת־השבר העליונה במשק, בבקשה שתברר מדוע אין מועצת־הלול מוכנה למכור עופות לייצוא.

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל ע"ש שנקר

המכללה קיבלה היתר מהממשלה להתקיים כמוסד להשכלה גבוהה

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ח

מגמות הלימוד

א. כימיה טקסטיל'ית
צביעה, אשפרה והדפסה

1. הנדסה כימית
2. כימיה פיזיקלית
3. כימית פולימרים
4. מבואות בניהול הייצור

ב. טכנולוגיה טקסטיל'ית
1. טכנולוגיה של סריגה אריגה וטוויה
2. מקצועות הנדסיים
3. תכנון וארגון מפעלים וביקורת איכות
4. מדעי הניהול

ג. ניהול תעשיי'תי
התמחויות ומקצועות יסוד

1. טכנולוגיה תעשייתית בטקסטיל והלבשה
2. חקר תנועה וזמן
3. בקרה משקית, מימון והשקעות

ד. עיצוב אופנה
ה. עיצוב טקסטיל

ב-10 במאי תסגר ההרשמה במגמות: עיצוב אופנה ועיצוב טכסטיל

שני מסלולי לימוד:
לתואר בוגר
לתואר הנדסאי

מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות ו/או תעודת גמר מקצועית, ללימודי הנדסאי או לתואר „בוגר".
ניתנת, לאחר בדיקת זכאות, עזרה בדיור ואפשרות לקבל מילגות או הלוואות.

פרטים והרשמה: **במכללה, רחוב אנה פרנק 12, רמת-גן.**
בימים א'—ה', בין השעות 8.00—14.00; טלפון 03-729161.

סיור מודרך במכללה
יתקיים ביום חמישי 5.5.77 בשעה 9.30 בבוקר.

קולנוע

כוכבים

סיגליות בין הרגל"ים

כאשר החליט, בזמנו, ג'ק וורנר, אחרי ששילם הון־תועפות עבור זכויות־ההסרטה של גבירתי הנאווה, כי הוא מעדיף כוכבת־קולנוע מובהקת (אודרי הפברן), לתפקיד הראשי על־פני השחקנית שזכתה בו ל־תחילה על הבמה, ג'ולי אנדריוז, קמה סערה ציבורית גדולה.

מי שניצל מייד את גלי־האהדה הגואים שמהם נהנתה כוכבת־המחזמר חסרת ה־ניסיון הקולנועי, היה וולט דיסני. הוא הפקיד בידיה את התפקיד הראשי במרי פופינס, והוליווד הזועמת הביעה את ריג־שותיה האמיתיים בסוף אותה השנה, בחלוקת פרסי האוסקר, כאשר התעלמה כליל מקיומה של אודרי הפברן והעניקה לג'ולי אנדריוז את הפסלון המוזהב, למרות שלא הסרט שבו הופיעה (מרי פופינס), ולא תפקידה בו, הם מן הסוג שנהוג להכתירו בפרסים.

כוכבת חסרת־מין. זו היתה שעתה הגדולה של ג'ולי, וגם התחלת הסוף שלה. מצד אחד היא הפכה במשך שנים ספורות לגברת הראשונה של „הבידור לכל המש־פחה", מין „יורם" ממין נקבה שכל מעשיה ללא דופי ושאין כמוה לטיפול בילדים קטנים, בחיות ובסיפורי־אגדות. מצד שני, כל מה שנגע לג'ולי האשה, הוטל בספק. היו אפילו שטענו כי דבר כזה אינו קיים כלל ושג'ולי, כדוגמת שאר היצורים הדמיוניים של וולט דיסני, היא פשוט חסרת־מין. אומנם היתה לה כבר בת, מניסואיה לתיפאורן טוני וולטון (שאותו השאירה מאחוריה באנגליה, כאשר הפכה לגבירתי הנאווה בברודוויי) והקאריירד

במאי־בעד אדוארדס
7 שנות פסיכיאטר

שלה על הבמה לפני מרי פופינס וצליל המוסיקה היתה ציורית ומגוונת, אבל דבר לא עזר לה. משדבק בה דימוי ה„אומנת המתוקה והחייכנית", החלה־נמאסת והולכת בקצב מהיר, כשאין עוד מקום תחת ה־שמיים בו תוכל להסתתר מן הביקורת הצוננת ומן הכשלונות בקופה.

מיץ' גיי 18. המצב לא השתנה. בעצם, עד היום. מה שהשתנה הוא ג'ולי עצמה. אחרי שנלחמה במשך שנים ליצור לעצמה דימוי אחר, היא משלימה היום עם ה־

כיצד תיראי בבגד"ים?

הרשמי בעוד מועד
לקורס לשיפור הגוף.

הרזיה מובטחת

לפנות לאולפן

לאה פלטשר

אבן גבירול 50
טלפון 267682

מיבצע הוזלה בפיקדילי

תקליטים * מערכות סטריאו * קסטות

	מחיר רגיל	מחיר מבצע
1) אוזניות Sound 808	230 ל"י —	165 ל"י
2) אוזניות Suond 803	165 ל"י —	125 ל"י
3) קסטה C-60 ריקה	16 ל"י —	12 ל"י
4) קסטה C-90 ריקה	24 ל"י —	18 ל"י
5) ספר מילים של החיפושיות	15 ל"י —	12 ל"י
6) בר לקסטות	50 ל"י —	40 ל"י

כמו כן אנו ממשיכים במיבצע המיוחד לחנותנו
תקליט חינם לאחר קניה מצטברת של 11 תקליטים
בואו לבקר — ירושלים, שץ 4 (ע"י משרד התיירות) טל' 226344

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב- העולם הזה
הוא רק 3,360 ל"י

דרושה בהשכרה
דירה 3-2½ חדרים
ריקה + טלפון
בצפון ת"א
לטלפן: 243386

עובדה שמרי־פופינס היא חלק בלתי נפרד ממנה, וכהוכחה ניצחת לכך החלה אפילו לכתוב סיפרי־ילדים. הראשון, מנדי יצא לאור כבר לפני שנים אחדות. השני אחרון הוואנגדודלס הגדולים (אין צורך לומר שמדובר ביצור דימיוני) עשוי אפילו להפוך לסרט.

אבל כדי לעשות שלום מעין זה צריך לעבור מילחמות רבות. היו ימים שבהם התעקשה, נואשות, לפתוח את הצופים שמעל גיל 18 וחשפה את גווה באמריקני־זציה של אמילי, כדי להוכיח שהיא עשוייה בשר־ודם ואינה מצויירת בעיפרון. תוצאות ה„שיכנוע" הגיעו לאוזניה במהרה: במאי הוליוודי מצליח אמר: „היא כל־כך מתוקה, עד שבוודאי צומחות לה סיגליות בין הרגליים."

במקום פסיכיאטרים. ג'ולי הזר־עמת שלחה לחצוף זר־סיגליות, וכך נקשר הקשר הראשון ביגה לבין הבמאי, בלייק אדוארדס, בעלה מזה שמונה שנים. כאשר הכירו זה את זה, היו שניהם במצב נפשי מעורער, לקוחות קבועים של פסיכיאט־רים, שאצלם היו מבקרים, כל אחד לחוד, חמש פעמים בשבוע. ג'ולי היתה נאמנה לפסיכיאטר שלה חמש שנים — אדוארדס שבע.

בלייק, צאצא למישפחה העוסקת בתי־

שחקנית־אשה אנדריוז
5 שנות פסיכיאטר

אטרון מזה כמה דורות, החל דרכו כשחקן, ובה־בשעה כתב סידרת תסכיתי־מתח רד־יופוניים עבור דיק פאואל. בגיל 24 היה כבר תסריטאי, בגיל 32 ביים את סירטו הראשון, ואחרי סעודה בטיפאני, ימי יין ושושנים ושני הפנתרים הוורודים הרא־שונים, ניראה שאין דבר שהוליווד תשלול ממנו. אלא שאז בא כישלון קופתי צורב בשם המירוץ הגדול (שעלה 12 מיליון דולר), ואחריו עוד כמה כישלונות צורבים לא פחות (כמו מה עשית במלחמה, אבא? או המסיבה), ואדוארד נזקק בדחיפות ל־קביים רוחניים. וכך החליטו אנדריוז ואדוארדס לוותר על הפסיכיאטר משאדו־ארדס כבר היה גרוש ואילו ג'ולי — גרושה־בדרך מבעלה.

היום הם נזכרים בחיוך בסרט בשם לילי היקרה שעשו יחד, אחד מאותם „פילים ורודים" שלא השביעו את רצונו של איש, אולם סייעו להם לעשות את הצעד הסופי ולעבור לחיות בצוותא. שנה לאחר־מכן, כשילדיו הגדולים של בלייק ביקשו לעבור להתגורר עימם, נחתם גם המיסמך החוקי שהפך אותם לבעל ואשה.

השנים שחלפו מאז, מיתנו במידה רבה את האמביציות של ג'ולי, והעלו את מניותיו של בלייק. אחרי ששובו של הפנתר הוורוד (זה שנקרא בארץ המפקח קלוזו, הנשק הסודי של האינטרפול) הרוויח מיליונים רבים, הוא מכין עתה חמישה סרטים חדשים. ג'ולי מחלימה מן העובדה שסידרת־הטלוויזיה הבידורית שלה

(המשך בעמוד 46)

טעם של צ'כוב

ההזמנה (תכלת, תל־אביב, שוויץ) — זהו אחד הסרטים הייצוגיים של הקולנוע השווייצי.

פקיד קטן, רווק שחי כל השנים עם אמו האלמנה בבית קטן במרכז העיר, מתייתם. הוא מוכר את הבית עם המיגרש יקר־הערך שעליו היה בנוי, ומקבל בתמורה וילה מפוארת מחוץ לעיר וקיצבה חודשית נאה. כעבור חודש הוא מזמין את כל חבריו־לעבודה אל חווילתו, ועורך עבורם מסיבת־גן. הגן המוריק, השמש הזוהרת, המשקאות האכסוטיים שמוזג הבארמן, שניישכר במייוחד לצורך זה, כולם יחד משחררים את הרצועות החמורות הבולמות בימים כתיקונם את השווייצים השמרנים והקפדנים, הסגורים בדל"ת אמותיהם.

ומשצונחות המסיכות, נחשפים המאוויים והכיסופים של הבירוקרטים הקטנים, מתגלה הפחד מפני שיגרה שמב־טיחה אומנם את הקיום הפיסי של יום־המחרת, אבל מו־נעת כל אפשרות של הפתעה או תמורה למה שהיה יום האתמול. הברגים המשומנים היטב של השעון השווייצי המשוכלל הופכים לרגע לבני־אדם — עם התנופה הפיו־טית שבהם, עם חסרונותיהם, תיסכוליהם ותשוקותיהם של בני־אנוש. אבל כל זה קורה רק לרגע אחד, במשך מסיבת־גן אחת. בסופה חוזר כל בורג, שנבהל מעצם העובדה שייתכן כי הוא קצת יותר מבורג, למקומו המייועד. מי שאינו נכנע למישמעת הכרונומטרית מושלך, ואחר מוכנס במקומו.

הבמאי קלוד גורטה הצליח ליצור כאן את שיווי־המיש־

וסור ובידו — כיסופים של ביורוקרטים

קל הנדיר של ביקורת חברתית תוך אהבת־בריות נדירה, כשהוא משתמש בסיגנון שהיה מחמם את ליבו של צ'כוב אילו היה רואה זאת. הכל מתרחש כאן מתחת לפני השטח, הצופה נדרש לשים לב לחריגות הקטנות מן ההתנהגות הטיבעית, והתוצאה היא סרט קטן שאומר יותר על האופי השווייצי בפרט, והאנושי בכלל, מאלף הרצאות מדעיות.

הארי המזוהם הולם שוב

בכוח החוק (אוריון, ירושלים, אמפי, חיפה, ארצות־הברית) — פרק שלישי זה בהרפתקות מפקח־המישטרה הארי קלהן, הידוע בכינויו „הארי המזוהם", מחזיר את קלינט איסטווד לתפקיד שגילם כבר פעמיים קו־דם־לכן, ואשר הפך לאב־טיפוס שהצמיח חיקויים אין־סוף.

הפעם נקלע הארי שוב למישחקי־הכוח הפוליטיים המפ־ריעים לאכיפת־החוק היעילה, ונוסף על כל הצרות האחרות מדביקים לו, תחת בן־זוגו הקבוע לעבודה שנפגע כבר בתחילת הסרט (ככל בני־הזוג האחרים שהיו לו בעבר), בת־זוג, מפקחת־מישטרה שנוכחותה בתפקיד צריכה לסמל הפלת מחיצה נוספת במילחמה לשיחרור האשה.

מסרט לסרט הופך הארי המזוהם, בצורה ברורה יותר, לנושא־הדגל של האינדיווידואליזם האמריקני הקיצוני, ש־מאס כבר מזמן בחלוקת האנשים לקטיגוריות, בהתייחסות לבני־אדם כלקבוצות אתניות, ובהכללות למיניהן המספ־קות כיום דגלים לא רק לממורמרים־בצדק, אלא גם לכל רודפי הפירסומת והבצע.

אין צורך להמליץ על התאמתו של איסטווד לתפקיד, שכן זה הרי תפור לפי מידותיו. אפשר רק לציין בהתפע־לות את הדרך שבה הוא מטפח את הכישרונות הצומחים לידו. הבמאי ג'ים פארגו היה עוזר־במאי בכמה מסרטיו

קלינט איסטווד—דגל של אינדיווידואליסטים

הקודמים; הצלם צ'ארלס וורת היה עוזר־צלם באותם סר־טים, והצוות הטכני עובר מסרט אחד למישנהו כמעט ללא שינוי. ואם חסרה כאן הווירטואוזיות של דון סיגל, מן הפרק המקורי של הארי המזוהם, הרי יש כאן שפע של פעילות מבויימת ביעילות מירבית, ושחקנית צעירה אחת ששמה טיין דלי (המגלמת את שותפתו של הארי), שבוודאי עוד ידובר בה נכבדות.

הרדיפה של פולנסקי

הדייר (סינמה 2, תל־אביב, צר־פת) — העיקרון היסודי במרבית סרטיו של רומן פולנסקי הוא בערך זה: „קחו את העולם, הזיזו את מרכז־הכובד שלו, וראו כיצד הוא מתמוטט." בסרט הזה, מתקרב העיקרון בצעדים מאוששים אל גבול האבסורד המוחלט.

פליט זר שוכר חדר בעליית־גג, שבה התגוררה קודם צעירה שהתאבדה בקפיצה מן החלון. בהדרגה מתחיל הדייר החדש להזדהות עם אישיותה של המתאבדת; הוא סובל מהתעללותם של השכנים ושל סוכנת־הבית, ומאבד והולך את אישיותו־שלו. שיגעון־הרדיפה שלו גובר והולך עד שהוא מוצא עצמו באמצע הסרט מחופש לאשה. לפי צעדיה של העלילה, לא קשה לנחש, עוד בשלב מוקדם, כי הדייר עתיד לסיים במקום שבו מצא, בתחילת הסרט, את קודמתו בדירה.

מה שמפריע במייוחד בסרט זה הוא השקיפות שבה משליך פולנסקי את רעיונותיו על הצופה, בצרורות. שינאת המיעוטים, הקונפורמיזם הניכפה על חפרט על־ידי הכלל, הפאראנויה הדוהרת של החיים המודרניים, כל אלה מו־נחים תחת זכוכית מגדלת מעוותת, כאילו יונסקו ובקט גם־יחד השתכרו לפני ששימשו השראה לתסריט. פולנסקי עצמו, המגלם את התפקיד הראשי, נע כל העת בין פאתוס, הומור, גרוטסקה ברבארית ואבסורד. לרגע נדמה כאילו הוא מחקה את ג'רי לואיס, ורגע לאחריו, הוא מזכיר את המשכונאי.

אדז'אני ופולנסקי — שיגעון של נרדפים

אבל פולנסקי הוא בכל־זאת פולנסקי, קשה להתעלם מן השלמות המיקצועית הנדירה של הצד הטכני, מתנועות־המצלמה המופלאות בגמישותן ובמורכבותן (הצלם הוא סוון ניקוויסט, צלמו הקבוע של ברגמן), ומיכולתו הבלתי־רגילה של הבימוי ליצור תחושה של עולם עכוז, מעורפל, רווי אימים וקלאוסטרופוביה. אילו היה זה במאי אחר, היה הדבר בגדר חישג נדיר, אולם כשמדובר בפולנסקי, זוהי התחלה שממנה כבר היה צריך להמשיך ולצמוח.

o.b. הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

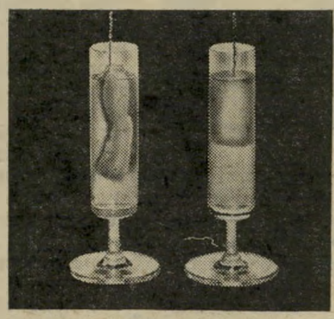

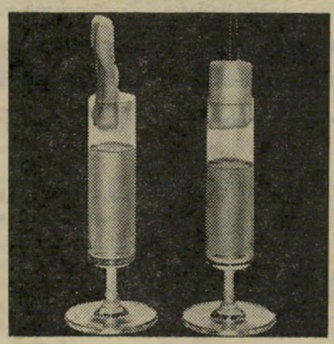

לטמפון או־בֶּה, העשוי צמר גפן כבוש, כושר ספיגה ענק שאין לאף טמפון אחר. לעומת טמפונים אחרים המתארכים עם הספיגה, טמפון o.b. מתרחב עם הספיגה. לכן, ככל שהוא סופג יותר כן הוא אוטם טוב יותר את פתח הנרתיק ומונע כל תזוזה או דליפה. טבלי טמפון o.b. וטמפון אחר בשתי כוסות מים נפרדות ותוכחי בכושר הספיגה המצויין של o.b.

טמפון o.b., הנוח והבטוח ביותר בעולם, נותן לך הרגשה משוחררת והופשית 365 ימים בשנה. תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.

להשיג ב־3 גדלים:
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרה: לנשים עם דימום רב
והחידוש העולמי האחרון:
טמפוני מיני לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט.

חדש! אריזה חסכונית של 40 טמפונים + שי — ארנקון פלסטי לנשיאת 3 טמפונים בארנק.

o.b.

או־בֶּה

המיני טמפון שיש לו גם מיני

קולנוע

(המשך מעמוד 45)

הורדה מן המסך בשל חוסר־פופולריות, בעזרת הופעות־אורח בלאס־וגאס, המכניסות לא פחות כסף, דורשות פחות מאמץ, ומעוררות התלהבות כללית.

וכדי להוכיח לעולם כולו שלא איכפת לה להיות מרי־פופינס, היא מגדלת שני ילדים ויטנאמיים מאומצים (לה ולבעלה אין ילדים משותפים).

את הסיפור הראשון שלה היא כתבה כאשר גילמה את מרי־סופינס, למישפחתה־שלה. מתוך רצון לחנך את ילדיה שלא ינבלו את פיהם, הוחלט שכל מי שיקלל במישפחה, יצטרך לקבל עליו משימה לביצוע לפי דרישת האחרים. ג'ולי עצמה לא עמדה פעם אחת בפיתוי, משהו לא־„פופינסי" נפלט מפיה, והילדים דרשו ממנה שתכתוב להם סיפור. היא עשתה זאת, קראה לסיפור מנדי — ועובדה, היום יש לה קאריירה של סופרת־לילדים.

במאים

טריפו במלתעותיו של שפילברג

באיזו מידה ראוי סטיבן שפילברג להיחשב כבמאי גדול, קשה לומר היום. הוא עשה רק שני סרטים עלילתיים בארך מלא, ולכל הדיעות, אין בכך די כדי לבדוק ערכו של במאי. אולם באיזו מידה ראוי סטיבן שפילברג להיחשב כבמאי חשוב — זה דווקא קל מאד לקבוע. כי אחד משני הסרטים שביים נקרא מלתעות, וזהו הסרט המכניס ביותר בתולדות הקולנוע מעולם, יותר מחלף עם הרוח, יותר מצלילי המוסיקה ואפילו יותר מהסנדק. ומי שמביים דבר כזה, אינו יכול להיות אלא במאי חשוב.

במאי־שחקן טריפו יתסריטאי־במאי שפילברג
בבידיונו של חבר

לכן, כאשר פנה שפילברג אחרי מלתעות וביקש לעשות סרט מדע־בידוני בשם מיפגשים מן הסוג השלישי, מייד נמצאו לו מממנים, משקיעים, תומכים וחברה שהיתה מוכנה לפרוש לפניו שטיח אדום. כיום, אחרי שנתיים של עבודה וסכום המתקרב ל־10 מיליון דולר בהוצאות־הפקה, ההתלהבות עצורה קצת יותר, החשיות גדולים קצת יותר, מה־גם שמסתבר כי שפילברג התעקש לעשות סרט לפי רוחו שלו, יותר מאשר לפי תכתיבים בדוקים של הקופה. עתה מצפים הכל בכליון־עיניים לראות אם הצליח לקלוע שוב, כפי שקלע במלתעות, לטעם הקהל.

צלחות מעופפות. שפילברג טוען, כי הוא מתעניין במדע־בידוני מאז היה ילד. אכן, בגיל 16, כשהיה תלמיד תיכון, עשה (במצלמת 8 מ"מ) סרט בן שעתיים וחצי, שנושאו צלחות־מעופפות. הסרט עלה לו 500 דולר, והוא הוצג פעם אחת בלבד, לפני 500 איש, ששילמו דולר אחד כל אחד. מסתבר שעוד בצעירותו ידע כי הקולנוע והכלכלה הולכים יד־ביד. נושא סירטו החדש של שפילברג הוא תגובתם של אמריקנים רגילים מן השורה, הניצבים בפני האפשרות של קיום תרבות על־אנושית בחלל החיצון. „עצם המחשבה שייתכן כי איננו היצורים היחידים ביקום שמסוגלים לחשוב, להרגיש וליצור קשר זה עם זה, הוא מסחרר," הוא אומר.

מעניין במיוחד לציין שאת אחד משני התפקידים הראשיים בסרט יגלם לא שחקן, אלא במאי־קולנוע — פרנסואה טריפו. טריפו, במאי רב־יוקרה והצלחה, שעשה בעבר סרט מדע־בידיוני משלו (פארנהייט 451) והופיע בכמה מסרטיו־שלו גם כשחקן (למשל ביקד הפרא והלילה האמריקאי) התלהב מן הרעיון של שפילברג, ובילה חודשים אריכים על בימת־הצילומים שלו. זו נעה בין ערבות אלאבמה ויומינג, והגיעה לצורך סצנה אחת אפילו להודו המרוחקת. „אבל," מתנחם שפילברג, הזוכר בחלחלה את החודשים הארוכים שבהם בילה 12 שעות ביום בלב־ים, „זה היה תמיד על היבשה."

הסרט לא יהיה מוכן, כנראה, לפני סוף השנה הנוכחית, כאשר שפילברג מבטיח להוכיח לעולם כולו כי אנו איננו לבדנו ביקום.

מסתיר את התפאורות. כדי להמחיש את האפקטים המדעיים הוא גייס לעזרתו את דאגלס טראמבול (מי שעשה את האפקטים של אודיסיאה בחלל), וכדי לשמור על ההפתעה הוא מסתיר בקנאות את התמונות של התיפאורות. ואשר לשם: מיפגשים־מן־הסוג־הראשון, לפי שפילברג, הם מיפגשים־שבראייה. מיפגשים כאלה אירעו — לפי כל העדויות הרבות שנאספו על ראיית צלחות־מעופפות למיניהן. מיפגשים־מן־הסוג־השני, הם מיפגשים עם עובדות בדבר קיום צורות־חיים אחרת ביקום, וגם מיפגשים כאלה אירעו, בכל מיני מרכזים מדעיים שאספו עובדות שניתן להסבירן כרמז לתשדירים מן החלל החיצון. עתה הגיע תור המיפגשים־מן־הסוג־השלישי — שבמגע ישיר — שאותם מבטיח שפילברג בסירטו הבא.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — הפרקליט, הגיס והכיס, סרט אילם, רשת־שידור, נאשוויל.
ירושלים — כל אנשי הנשיא, דמיכים.
חיפה — דמים־כים, סרט אילם.

תל־אביב

★★ **דיק וג'ין** (אלנבי, ארצות־הברית) — ג'ין סונדה וג'ורג' סגל, כוזג משכילים ההופכים לגנבים כשאינם מוצאים דרך אחרת לשמור על מעמדם החברתי במיסגרת הקאפיטליסטית. מצחיק־פושר.

★ **כיוף** (לימור, איטליה) — ניסיון חיוור ליצור עוקץ איטלקי, בעזרת סלט בינלאומי של כוכבים הכולל את אנתוני קווין, אדריאנו צ'למנטאנו וקאפוצ'ין. חבל רק ששכחו לתבל.

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מדיעין 18 ר"ג, טל. 5־790114־6 ● אילת, טל. 059־3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

חן טרמפ לחייל

זה עתה הגיע
VIVA
MARCH 1977 Issue
הפצה בלעדית
סטימצקי

„חן לאשה"-

תכנית החסכון היחידה בישראל לטווח של שנה אחת בלבד

דברים שנראו רחוקים כל כך הם עתה בהישג ידך: טיול לחו"ל, ריהוט חדש, רכב קטן משלך, מלתחה שלמה חדשה...
כל אלה קרובים מאוד – אם יש לך חשבון "חי"ן לאשה" בדיסקונט.
ב"חי"ן לאשה" את חוסכת ב־12 תשלומים חודשיים שווים (100 ל"י ועד 2000 ל"י בחודש). לאחר 12 חודשים הבנק ימסור לידך את כל הכסף שחסכת ועוד הלוואה בתנאים שאין כדוגמתם. והנה סכום גדול (עד 44,000 ל"י) עומד לרשותך במיוחד למטרה שכל כך רצית בה...
אם תוותרי על זכותך להלוואה תהני ממענק מיוחד בשיעור שנתי של 7,5% בנוסף לריבית הרגילה על החסכון, בהתאם לתנאי התוכנית.
הכנסי לאחד מסניפי בנק דיסקונט ופתחי חשבון חסכון "חי"ן לאשה".
הדיסקונטאים יתנו לך גם שי קטן ונאה.
...נצלי את שנת האשה בבנק דיסקונט, זוהי השנה שלך.
שאלי בסניפי בנק דיסקונט גם על תוכנית החסכון "יתרון לכל אשה".
על מדריך דיסקונט לאשה,
על לשכות הקשר לנשים,
ועל חוברת המידע
"וזאת על אשתך לדעת".

בנק דיסקונט

הבטחות הבטחות

כשהם מבטיחים שלום -
תכניותיהם מאיימות מלחמה.

(כשאנחנו השגנו הפרדת כוחות -
הם היו נגד).

כשהם מבטיחים שגשוג כלכלי,
תכניותיהם מאיימות אבטלה.

(כשאנחנו מקיימים תעסוקה לכל -
הם מציעים אבטלה חלקית)

אל תתן להם
לזרות לך הבטחות בעיניים.

המערך מפלגת העבודה - מפ"ם

המטה הצעיר

הכבוד האבוד של אבי בנימין

וידוי של שוער הפועל ר"ג שחזר אל בין הקורות אחרי שנה וחצי בכלא גרמני

וחצי.

יום אחד הוכו הישראלים בגרמניה ו־אוהדי הכדורגל בארץ בהלם. היה זה כא־שר משטרת גרמניה עצרה את השוער הישׂ־ראלי אבי בנימין, שבשנתיים שלפני מעצ־רו כיכב בשורות אוסטריה וינה. בנימין עמד באותה עת לחתום חוזה עם אחת הקבו־צות המופיעה בליגה העליונה בגרמניה.

הגרמנים חשדו בו כאילו החזיק בסמים. ובשל כך בילה שנה וחצי מאחרי סורג ו־בריח, לצורכי חקירה. במשך אותה תקופה בכלא הגרמני לא מצאה מישטרת גרמניה הוכחות כלשהן נגדו, כדי להרשיעו. הוא שוחרר מן הכלא וסולק מגרמניה, אחרי שנעשה הסכם עם התביעה.

במרוצת הזמן, בעת שהותו בכלא, הת־ברר לאבי בנימין כי נפל קורבן לעדותו של נער בן 17, שמסר למישטרת גרמניה עדות כוזבת, וזאת, כמעשה־נקמה על ש־בנימין „גזל" ממנו את חברתו.

המכאיב לו ביותר בכל הפרשה הוא התנהגותו של הקהל. במידה מסויימת מז־כיר סיפורו של אבי בנימין את סיפורו של היינריך בל על קתרינה בלום, שחרצו את דינה וייחסו לה עבירות שונות למרות שלא הורשעה על־ידי בית־משפט.

זה קרוב לשנה נמצא אבי בנימין שוב בישראל. בעונה הנוכחית הוא מופיע ב־הפועל רמת־גן, שהיא אחת המועמדות לע־לות לליגה הלאומית.

חף־מפשע ומצפון נקי

סיפור חוזר על עצמו בכל פעם שהשוער מופיע במיגרש זר. „מגסים להוציא אותי מהכלים," אומר אבי בנימין, „מקללים אותי ומגדפים אותי מכל עבר כשאני עולה לשחק. האמת היא, שמבחינה אחת אני מבין את הקהל: הוא רוצה שאני אתעצבן ואספוג שערים, והוא עושה את זה בכל האמצעים!

„לפני עשרה ימים," הוא נזכר, „שיחקנו נגד הפועל חדרה, במישחק שהיה גורלי והסתיים 2:2. לאורך כל המישחק ניסו להרגיז אותי, הזכירו לי את התקופה ש־הייתי בכלא. אבל מה שמעצבן אותי יותר

„האליפות היתה בידיים" ממרר בבכי אבי בנימין, שוערה של קבוצת הפועל רמת־גן, בתום מישחק קבוצתו נגד הפועל חדרה, שנערך לפני כעשרה ימים והסתיים בתוצאה 2:2. ניצחון במישחק, היה מעניק לרמת־גנים הזדמנות להעפיל לליגה הלאומית.

חורת אוהדים חדרתיים הסתערה אל מאחרי השער שבין קורותיו ניצב השוער אבי בנימין. „חשישניק!" צעקו האוהדים לעבר השוער, „מסומם! קיבלת היום את המנה שלך?!" ועוד כהנה וכהנה גידופים ועקיצות בנושא זה.

המיקרה אירע לפני עשרה ימים, במהלך מישחקה של הפועל רמת־גן נגד הפועל חדרה, כשהתוצאה היתה 1:2 לזכות הפועל רמת־גן, שעל שערה הגן אבי בנימין. הגידופים והקללות נישנו ללא־הרף. ה־חדרתים ניסו להוציא את השוער הרמת־גני משלוותו, כשגילה יכולת מזהירה ב־מישחק. רמת־גן ספגה שער, והתוצאה הושוותה ל־2:2. האוהדים המשיכו לגדף ולהקניט: „חשישניק! מסומם!" אבי בנימין השיב לקהל: „תודה רבה!"

שריקת־הסיום של השופט משה אשכנזי, היא שגאלה את השוער הרמת־גני מעלבו־נות נוספים מול קהל שלוחץ־רסן, שניבל את פיו בלא הפסק. לא היתה זו הפעם הראשונה שקהל אוהדי הכדורגל עלב קשות בשוער המעולה.

דומה שהקהל שם עצמו שופט. שכן, ל־מעשה, אבי בנימין מעולם לא הורשע על אחזקת סמים או על עבירה דומה כלשהי. סיפורו של השוער החל לפני כשנתיים

חוזר לכושר אבי בנימין שרוע על הדשא, אחרי שהציל כדור בזינוק אקרובטי ובתוך כך נפגע. עד כה ספג אבי את מיספר השערים הנמוך ביותר בליגות הבכירות — לאומית, ארצית ושתי ליגות א' — שנים־עשר במיספר. באחרונה קיבל הצעות מקבוצות מהליגה הלאומית לשחק בשורותיהן.

מכל זה שאני חף־מפשע ומצפוני נקי. על המיגרש, למשל, לא קיבלתי מעולם כרטיס אדום או אפילו צהוב. גלילון־ההתנהגות שלי בהתאחדות לכדורגל נקי לחלוטין."

לפני כחודש ימים לערך הגיעו מים עד נפש. היה זה כשהפועל רמת־גן התארחה במיגרשה של הפועל פתח־תיקווה. הפעם החליט השוער להחזיר לצופים באותו מט־בע. מספר אבי: „הפעם, הקהל בפתח־תיקווה ממש הגזים. בכניסה לאיצטדיון ירקו עלי וקיללו אותי (הנייר אינו סובל את מילות־הגנאי שפלטו אוהדי פתח־תיקווה).

„במקום לחדרי־הלבשה הכניסו אותנו לבתי־שימוש, ושם הושיבו אותנו. כש־עלינו לשחק, איימו עלי ועל אחרים משח־קני הקבוצה שיפוצצו לנו את הפרצופים והמכוניות. המישחק הסתיים בתוצאה של 1:1. הפסדנו נקודה, וזה היה די חבל. כל הקבוצה ישבה אחרי המישחק באמצע ה־מיגרש, וחיכתה שהקהל יתפזר, אבל הקהל המשיך לקלל. הפעם לא ויתרתי. קפצתי על הגדר וניסיתי לקפוץ ליציע. האמת היא שידעתי שלא אוכל לעבור את הגדר, אבל עשיתי את זה כדי להתפרק.

אבי הוא כיום בן 25, ונשוי לצעירה אוס־

(המשך בעמוד 50)

הכבוד האבוד

(המשך מעמוד 49)

טרית. כבר בגיל 17 נכלל בסגל המורחב של ניבחרת ישראל. אז, כשלב לראשונה את אפודת השוער של הפועל תל־אביב, ניבאו לו עתיד מזהיר. כשמזכירים לו היום את הפועל תל־אביב — שבה החל את דרכו כשוער — אלה בשבילו זיכרונות נוסטאלגיים. אבל בפיו של אבי יש טענות קשות נגד הפועל תל־אביב ומרבית קבוצות הפועל, המנוהלות בדומה לה.

רק 12 שערים

א **ומר אבי:** „כשהייתי ילד, הייתי תמים, חתמתי על טופס שחקן וקברתי את עצמי באגודה. הייתי שותף לשיא ה־הצלחה של הפועל ת"א ב־69', לאט לאט התחלתי להבין שמנצלים אותי, כי לא יתכן שהרווחים של מחלקת הכדורגל — שאותם עושים הכדורגלנים — יוזרמו למחלקת טניס־השולחן, למשל. הגיע הזמן, שאנשים שמנהלים את הפועל תל־אביב יקבלו שכל. שיקחו דוגמא ממכבי תל־אביב בכדור־סל. בינתיים הייתי באירופה, ולא מצא־תי בשום מדינה חוקים אבסורדיים כמו אצלנו. מה קורה כשהילד מתבגר ו־רוצה לעבור קבוצה ?! הוא פשוט קבור. הוא אבוד. אני, אישית, כשרציתי לשחק באוסטריה־וינה, נכנסתי להסגר של שנ־תיים. שנתיים תמימות התנזרתי מפעילות רישמית על המיגרש."

אבי בנימין הוא שחקן־חוזה בהפועל רמת־גן. את הכדורגל הוא רואה כביזנס, כמו באירופה. מהפועל רמת־גן, הוא אינו מקבל סכומים גדולים, לדבריו. הוא חתום על חוזה של 30 אלף לירות לעונה. היו קבוצות שיכלו לתת לו הרבה יותר. מדוע בחר דווקא בהפועל רמת־גן, קבוצה המו־פיעה בליגה הארצית ?

מסביר אבי: „לא שיחקתי כדורגל תקו־פה ארוכה. הפועל רמת־גן נתנה לי צ'אנס לחזור אל עצמי. היום, עד למחזור ה־20, ספגתי רק 12 שערים. אחרי עונה כזו, ה־מניות שלי עולות בצורה מסחררת. בהפועל רמת־גן נתנו לי הרגשה חברית. המאמן, ,שים' בן־יוחנן, עבד אתי שעות נוספות. היתה תקופה שהייתי מתאמן פעמיים ב־יום."

מעצר ללא הרשעה

א **בי אינו חי** מן הכדורגל (2500 לי־רות לחודש, כדבריו.) יש לו בוטיק, ומכונית מרצדס בעלת מיספר זר. אולם הכדורגל תופס חלק מרכזי בחייו. בשנה הבאה תוכפל משכורתו כפל־כפליים בקבו־צה שבה יכבד. הוא מקווה לשחק בעונה הבאה בהפועל רמת־גן ובליגה הלאומית. לפני עשרה ימים, כשהסתיים המישחק בין קבוצתו להפועל חדרה 2:2, ובתוך הפסידה קבוצתו נקודה, פרץ אבי בבכי כילד.

„בכיתי," הוא אומר, „כי כאב לי שאחרי שהובלנו 1:2, ספגנו שער. אם היינו מנצ־חים היום, היינו כבר בלאומית. לא רק לי כאב ההפסד. גם המאמן, ,שים', פרץ בבכי. זה שבע שנים שרמת־גן מנסה לע־לות לליגה הלאומית. אחרי תקופה כזאת זה נראה כמו סיוט, אבל אני עוד מאמין באמונה שלמה שאנחנו נשחק בעונה הבאה בליגה הלאומית. ואפילו אם נשאר בליגה הלאומית לא בטוח שאעזוב את הפועל רמת־גן."

תריסר השערים — בילבד — שספג אבי בנימין עד המחזור ה־20 בליגה הארצית, מדברים בעד עצמם. שכן, שום שוער ב־ליגות הבכירות — לאומית, ארצית ושתי ליגות א' — לא ספג פחות ממנה זו. אילמלא נעצר בגרמניה, לפני כשנתיים וחצי, אין זה מן הנמנע שהיה משחק ב־שורות הקבוצה הגרמנית קלסרו, המופיעה היום בליגה הראשונה בגרמניה, ואשר אי־תה עמד לחתום על חוזה כבר עתה. הוא קיבל ארבע הצעות מקבוצות מהליגה ה־לאומית בארץ.

אבי מתכוון להמשיך להצליח בין ה־קורות. מדי שבת הוא ייתקל בקהל עויין שינסה לערער את שלוותו בקריאות „חשישניק !" ו„מסומם !" — למרות ה־עובדה החותכת שהוא מעולם לא הורשע בכך. „איך אנשים יכולים לכנות אותי ב־שמות כאלה ?" הוא משתומם. „הרי אם הייתי מתעסק עם הדברים האלה, איך הייתי מסוגל לתפקד ולחזור לכושר ?!"

2 תאריכים חשובים לחברי ההסתדרות

30 באפריל

עד ה־30 באפריל אפשר להשלים את תשלומי המס האחיד, ובכך להבטיח את הזכות לבחור.

8 במאי

עד ה־8 במאי אפשר לערער, בפני ועדת הבחירות המקומית על אי־הכללת שמך בפנקס הבוחרים.
פרטים נוספים מצויים לרשותך בכל מועצות הפועלים.

ההסתדרות קיימת בשבילך.
יום הבחירות: 21.6.77

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל - ועדת הבחירות המרכזית
ועידת ההסתדרות · ועידת נעמת · מועצות הפועלים

אמריקה בישראל

פיצות בשיטה חדשה לכל המישפחה

* פיצות זוגיות - 25.- ל"י
* פיצות ענקיות - 40.- ל"י

מיבחר מאכלים איטלקיים,
יינות ומשקאות קלים

כשר

פיצה דומינו,

בן־יהודה 221, פינת ירמיהו, תל־אביב.

פתוח מ־17.00 עד אחרי חצות

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי חמערכת

פירסום אידיאל

אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

קורסי צלילה

בתל־אביב ובים־סוף

צלצל: 03־295529.

שערורייה במוסד חינוכי בתל־אביב: מנהל המוסד תינה אהבים עם אם־הבית, והילדים טעוני־הטיפוח נשלחו לבתיהם ההרוסים

המנהל מנהל מוסד בית־הילד, לילדים קשי־חינוך ו־טעוני־טיפוח, הרצל צמח, אשר אחרי התפוצצות פרשיית־האהבים לקה בהתקף־לב.

המפקחת עופרה אופיר, ה־מפקחת על מוסדות־הילדים טעוני־הטיפוח בעיריית תל־אביב, אשר ניסתה להסתיר את התקרית במוסד.

מנהל טעון־טיפוח

ח בורת הילדים צבאה על פתח חדרו של המנהל בלחישות רמות. מבעד לחור־המנעול נגול לעיני הילדים הנדהקים מחזה פיקנטי. מנהל המוסד לילדים קשי־חינוך וטעוני־טיפוח, תינה אהבים בסלון דירתו אשר במוסד, עם אם־הבית הראשית שלהם.

פרשת אהבתם של המנהל המזוקן והקשוח, הרצל צמח (45) ואם־הבית החיינית והנאה, מרים ז'ק (38), היתה ידועה זה־מכבר לכל ילד במוסד בית הילד, שברחוב פרופסור שור 12 בצפון תל־אביב, לא הרחק מדירת־הגג שבה התגורר אשר ידלין. אולם בצהרי אותו יום, לפני כחודשיים וחצי, נכונה לילדים הצצה נוספת, מעוררת־התלהבות אפילו יותר מזו שבה היו מורגלים.

משה ששון, השמש הוותיק, שפתח את שער־הברזל של המוסד לפני הדסה צמח, הבין כי ההתפוצצות הבלתי־נמנעת של פרשת־האהבים תתרחש עוד באותו יום.

בריצה מהירה עברה האשה הצעירה, שחורת־השיער, במיסדרונות המוסד, השוכן בבית רב־קומות. הילדים המציצים התפזרו מאצל דלת חדרו של המנהל בבהלה, ואשתו פרצה כרוח־סערה לתוך הדירה המרווחת והנאה. את מה שהתרחש לאחר־מכן נקל לתאר. מייד התנפצו זגוגיות, כלים וחפצים כבדים התעופפו לכל עבר. זעקות נשים בקעו, טפיחות, מהלומות.

המנהל פרץ מחדרו כשהוא עירום־למחצה, בניסיון להימלט מאשתו המשתוללת. המאהבת, אם־הבית, הצטנפה באחת הפינות ומיררה בבכי. האשה הנבגדת המשיכה להטיל עליה בגדים וחפצים מכל הבא ליד.

שרשרת של מיקרים

כ־70 ילדי המוסד הצטופפו במיסדרון וצפו במחזה בצי־חקוקים קולניים. הילדים במוסד בית הילד הם, כהגדרתה של עופרה אופיר, הממונה על מוסדות־הילדים בעיריית תל־אביב, „הרבה יותר מטעוני־טיפוח. הילדים האלה הגיעו ממישפחות הרוסות."

אין ספק שהילדים הורחקו מבתיהם בין השאר גם כדי שלא יהיו עדים למחזות מן הסוג שהתגלה לעיניהם באותה שעת־צהריים.

„אין ספק שהתקרית הזו גרמה נזק נפשי לילדים המאכלסים את בית הילד," אמרה עופרה אופיר. היא מיהרה אל המיסדרון ונישסה להרגיע את הרוחות, אך ללא הצלחה יתרה. לבסוף הוחלט לשלוח את הילדים לבתיהם, ל„תקופת־מנוחה."

עתה נותרו כמה בעיות נוספות למפקחת המטופחת והנאה. הראשונה בהן היתה, כיצד להצניע ולהשתיק את הפרשה, להעלימה הן מן העיתונות והן מראשי עיריית תל־אביב. לעופרה אופיר היתה סיבה טובה לכך. בשנה האחרונה זכו המוסדות לטיפוח־ילדים־קשי־חינוך של עיריית תל־אביב בקיתונות של ביקורת, מצד העיתונות ומצד מבקרי־העירייה, שלפני חודשים אחדים אף המליץ לנוף באופיר על שעסיקה במוסד גיבעת־הוד בהוד־השרון נגרים וצבעים, ורשמה אותם כמדריכים.

עופרה אופיר הבינה גם שאם יתגלה מיקרה זה, יתגלו מייד גם עשרות מיקרים דומים שאירעו, ומוסיפים להתרחש במוסד בית הילד. כך, למשל, ידוע כי מדי ערב צופרות מכוניות או"ם אחדות ליד המוסד. מטפלות צעירות עוזבות בשעת־ערב את המוסד ויוצאות לבילוי לילי עם אנשי או"ם, לבושי אזרחית.

בעבר, לפני שהגיעו אנשי האו"ם, היה המנהל עצמו, הרצל צמח, נוהג להעניק טיפול אישי לכמה מן המטפלות הצעירות. כשנתגלה הדבר על־ידי אנשי אגף־החינוך בעיריית תל־אביב, שבראשו עומד בנימין אביבי, פוטרו המטפלות. המנהל נשאר על כנו.

גם אחרי המיקרה הנוכחי לא נטה המנהל להסכים ללכת מרצונו. אולם, לרוע מזלו לקה בהתקף־לב, אושפז בבית־החולים הדסה בתל־אביב. משחזר למוסד, בתום כ־20 ימי אישפוז, נכנע סוף־סוף. „אני אלך," אמר לאנשי העירייה. „אבל תצטרכו לשלם לי!"

באגף־החינוך העירוני היו מוכנים לכל, או כימעט לכל. המשא־ומתן בין הצדדים נמשך כבר יותר מחודש, וההצעה העומדת עכשיו לפני צמח, שהוא אב לשני בנים שהאחד מהם משרת בצבא, היא: 100 אלף לירות פיצויים, ופנסיה בגובה 70 אחוזים. צמח הנמרץ עובד בעיריית תל־אביב זה 18 שנים. בתחילה שימש מורה בבתי־ספר שונים בעיר; כמנהל בית הילד הוא משמש זה כשמונה שנים. קיצבת־הפרישה שלה הוא זכאי היא בגובה 36 אחוזים בילבד, ללא הפיצויים הגבוהים המוצעים לו עתה.

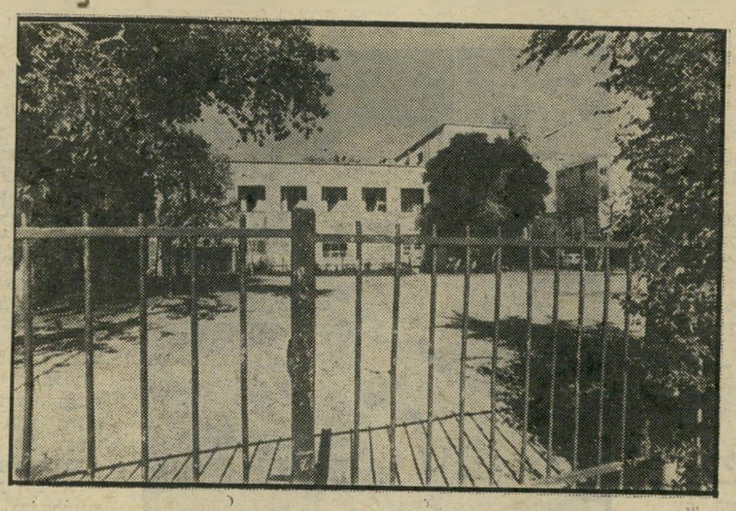

המוסד בית־הילד, אשר ברחוב פרופסור שור בצפון תל־אביב, הוא מוסד לילדים טעוני־טיפוח שנאספו ממישפחות הרוסות. הילדים, בני שבע עד 14, לומדים בבתי־ספר רגילים בעיר והמוסד משמש להם פנימייה למגורים. חלקם של הילדים מפגרים בשיכלם. „המקרה השפיע לרעה על הילדים," סיפרה המפקחת.

לגבי אם־הבית הראשית, מרים ז'ק, נפתרה הבעייה במהירות גדולה יותר. הסטרה שז'ק, גרושה ואם לילד, היא בוגרת בית־ספר עממי בלבד, חסרת תעודות או השכלה פורמלית שיסמיכוה לשמש כאם־בית ראשית, או בכל תפקיד אחר במוסד. היא עובדת בבית הילד רק שנה, אולם גם היא לא ויתרה בנקל, אימה לשבות לפני שערי המוסד. לבסוף הועברה למוסד אחר, גם שם בתפקיד אם־בית, וזכתה בפיצויים „בסכום גבוה במייוחד."

כשבוע אחרי המיקרה החליטו הכל „לנסות להבריא את המצב". הילדים חזרו מחופשתם הכפוייה, המדריכים ערכו ישיבות מייוחדות שארכו לילות תמימים. כיום, חודשיים אחרי ההתפוצצות, האווירה עדיין עכורה וכבדה. אם־הבית החדשה תיכנס לתפקידה רק בעוד ימים אחדים. הפעם לא הסתכנה המפקחת ובחרה לתפקיד זה בצעירה דתית, „שמאהבת, לפחות לא תהיה." כדבריה. אחד המדריכים התמנה כממלא־מקום המנהל.

לדיברי מדריכים במוסד השפיע המיקרה על התנהגותם ועל רמת לימודיהם של הנערים, ובמייוחד על המבוגרים שבהם.

סיפר אחד המדריכים, שביקש לשמור על עילום־שמו: „כשאני פונה בימים האחרונים אל אחדים מהילדים, אני נתקל בעקיצות בנוסח: ‚גם אתה התעסקת עם אם־הבית?' התחילו להסתובב במוסד חוברות פורנוגרפיות וסיפרוני־מין. זה היה קיים גם קודם־לכן, אבל עכשיו זו ממש הצפה. הילדים אומרים: ‚אם למנהל מותר, למה לנו אסור?' העובדה שהמנהל נשאר במוסד והביע בקול את החלטתו שלא יעזוב, והעובדה שגם אם־הבית לא עזבה לפני שהקימה שערורייה רצינית, השפיעו על כל מה שקורה כעת במוסד."

„הילדים יעברו את החווייה"

יו יברת סוציאלית, העובדת עם ילדי המוסד, טוענת כי אחת הבעיות העיקריות של מוסדות מסוג זה היא העובדה שאנשי הסגל מתגוררים סמוך לחדרי הילדים. „בבית־הילד," היא מספרת, „יודעים הילדים על כל מיני רומנים בין מדריכים ומטפלות, או שהמדריכים מביאים הנה חברות שלהם. כל זה זוכה בכיסוי נרחב ומלא בין הילדים, המסתובבים באופן חופשי על־יד ובתוך חדרי אנשי הסגל. אבל כשדבר כזה מגיע עד למנהל, צריך לבדוק אם לא קיים פגם כלשהו בשיטה. אצל צמח, מנהל בית־הילד, היו כבר מיקרים דומים בעבר."

הממונה על מוסדות הילדים בעיריית תל־אביב, עופרה אופיר, עדיין נרגשת מן הפרשה: „המיקרה הזה השפיע לרעה על הילדים," היא אומרת. „מאז, אני מבקרת במוסד כימעט מדי יום." אופיר, שהיא עובדת סוציאלית ומורה במיקצועה, טוענת כי אינה זוכרת מיקרה דומה לזה בעשר השנים האחרונות.

היא אומרת: „ברור היה שעל המנהל ללכת אחרי שערורייה כזאת בין כותלי המוסד. אני עושה הכל על־מנת שאת ענייני הכספים שלו עם העירייה הוא יסיים במהירות, ויעזוב את דירתו בבית־הילד. כבר בימים הקרובים אפרסם מיכרז לתפקיד מנהל חדש. בינתיים יש כאן ממלא־מקום טוב, וגם לתפקיד המנהל יש כבר מועמד שנראה לי מתאים. ככל הידוע לי, לא היו שום חריגות בתשלומים לאם־הבית הקודמת, מרים ז'ק. בעזרת פסיכולוגית מייוחדת נשתדל שהילדים יעברו גם את החווייה הקשה הזאת."

אופיר טוענת כי המצב במוסדות לילדים טעוני־טיפוח בכלל, ובבית־הילד בפרט, אינו חמור ביותר. „נכון שיש כישלונות, גם בבחירות אנשי סגל ומינהל וגם בטיפול בילדים הבעייתיים," היא אומרת, „אבל אחוז הכישלונות מצטמצם משנה לשנה".

פרופסור שלמה הוגו ברגמן: "...ילדים, אתם תגדלו ותבינו: מקום רב בחייכם למעשי־גבורה. אך קל להיות גיבור מתוך שינאה. היו גיבורים לאהבת־העמים... ואם היה כאן חטא בגירוש ערבים במקומות מסויימים וביחס רע אליהם, הלא כולנו לוקחים חלק בחטא זה. כולנו שותפים בו... הערבים הם קורבנות הלאומנות כמו רבים מתוכנו..."

המאור האחרון

א. הפחד מפני ההיסטוריה

כאשר הלך לעולמו הפרופסור שלמה הוגו ברגמן, דומה שפסה תקופה מישראל. נמוג תור־זהב של הוגים ויוצרים, דור של הומניסטים יהודים שמוצאם ממרכז־אירופה, גונקונפורמיסטים בהשקפותיהם, שפסעו נגד הזרם והמקובלות. ברגמן, שהשתייך על אותו קומץ אינטלקטואלים מערביים שהגיעו ארצה עם תום מלחמת־העולם הראשונה, וביניהם י.ל. מאגנס, מרטין בובר, ר' בנימין ואחרים — היה נושא הדגל של החששות והתיקווה, ודומה כי בהסתלקותו, לפני יותר משנה, כבה המאור האחרון שהאיר את האפלה המחשבתית שבה נתונה החברה הישראלית מזה 30 שנים.

באחרונה ראה אור קובץ מאמרים ורשימות פרי־עטו של ברגמן, שנערך והובא לבית־הדפוס בידי תלמידו, הפרופסור נתן רוטנשטרייך * מתוך קשת הדיעות הנכלולות בקובץ זה עולה דמותו של שלמה הוגו ברגמן כפילוסוף הטורח ויורד מגבהי הפילוסופיה אל מעמקי החיים, מבלי ששיקול־הדעת הפילוסופי ייעלם מדבריו. יחד עם זאת כתיבתו היא פשוטה, תמציתית וישירה — ובעזרתה הוא מנסח את רעיונותיו בבהירות ובהחלטיות.

מתוך הרשימות עולה דמות של אחרון הנפילים, דיוקן של איש מאמין החש עצמו אחראי לכל מה שמתרחש סביבו, תוך שהוא קשוב למאורעות ציבוריים ואינו נבהל כלל ממבוכות־הדור. חייו של ברגמן נראים, במבט לאחור, כחיים שופעי אומץ אינטלקטואלי והתמודדויות אין־ספור במציאות הארצישראלית.

שלמה הוגו ברגמן נולד וגדל בפראג שבצ'כיה. לאורך מסכת חייו כולה בולטת ההתרשמות המתמדת שלו מאופיו של העם הצ'כי על מרכיביו השונים **, עם שנלחץ בנסיבות היסטוריות. ברשימתו פראג הוא מסביר: הפחד מפני ההיסטוריה האיומה של העם הקטון הצ'כי, הנלחץ בין שני עמים גדולים, שכנים בלא רשות כביכול לאותו המקום הצר שאותו הוא תופס כיום. קוראים את המקום בהימנין הלאומי שלו, גן־עדן של הארמה'. ההיסטוריה היא גורל, והגורל מביט כך מכל מקום.

מתוך רשימות שונות בקובץ זה מצטיירת יהדות פראג כתופעה יוצאת־דופן. ובין השאר הוא כתב עליה: ,הקיום' של היהודים בפראג היה כל־כולו פאראדוכס. ואין לפאראדוכס הזה ביטוי יותר טוב, מאשר התיאור ההיתולי של מרה־הדרך העומר לפני בניין התיאטרון הגרמני הארצי ומסביר לתיירים: המנהל הוא יהודי, השחקנים הם יהודים, קהל־המתכלים הוא יהודי ויתר יש לכל המופר הזה השם ,תיאטרון ארצי גרמני'. היהודים בפראג ובאזרי הצ'כית בכללה היו נושאי התרבות הגרמנית ולוחמיה...

ידיד־נעורים היה לברגמן. יחד עימו למד באותה כיתה בפראג במשך 12 שנה, מ־1889 עד 1901. פרנץ קאפקא. במונוגראפיה קצרה שחיבר על אודות קאפקא, מספר ברגמן על הקינאה שקינא בקאפקא על מיכתבתו, ושבידו מצוי היה כתב־היד העתיק ביותר מאת קאפקא, שאמר: אדם בא ואדם הולך, / אדם נפרד ולעיתים קריבות אינו נראה עוד. עוד מוסיף ברגמן ומספר על נטש ברגמן את כלא־העמים של קאפקאניה * והגיע ב־1920 לירושלים, שם מונה מנהל בית־הספרים־הלאומי, שהיה אז בראשית דרכו.

באותה תקופה התחולל בארץ אחד האירועים המוזרים והמסעירים, שילוב האכסטזה והחזון, כפי שבא על ביטויו בקיבוצי „השומר הצעיר" הראשונים **. וכך, לפני 55 שנים פנה ברגמן, שהיה חדור כוונות רציניות ביותר, להותיר מאחור את הקאריירה האקדמאית שלו ואת בית־הספרים הלאומי, ולהצטרף לאחד מקיבוצים אלה: רציתי לקחת חלק בהתחדשות תנועת הנוער, שהתחוללה בחפצי־בה. קיוויתי פעם לקשור את גורלי עם גורלכם ולהיות סנדלר אצלכם. וכשעליתם על הקרקע, עליתי אני כל יום אל הסרנה של הסנדלר במושב הגרמי „שנלר" בירושלים ולמדתי את יסודות הסנדלרות, ויחד עם זה את יסודות השפה הערבית המדוברת על־ידי חכרי הערבים בעבודה. תוכניתי אז לא יצאה לפועל. דומני שהקבוצה לא ענתה אז למיכתבי...

ב. מילחמת שלושים השנים

עם השתרשותו בארץ החל ברגמן מגלה רגישות מתפתחת וגוברת לבעיות הקונפליקט היהודי־ערבי. במשך שנים הוא נימנה עם חברי ברית־שלום, שכעבור שנים רבות כתב עליה במיכתב שפירסם תחת הכותרת ספיקות בירחון נר: היו זמנים שהקבוצה של אנשי ,ברית־שלום' היתה מבודדת בתוך היישוב. אנו רצינו כהבנה עם הערבים על יסוד של מדינה דו־לאומית, ורוב גדול הן של היישוב והן של הערבים התנגד לכך. כאותם זמנים היינו מחוייבים להקים במה משלנו. אולם הזמנים האלה עברו, ההיסטוריה הכריעה נגדנו וההכרעה נפלה על־ידי גורם שאיש לא השב, ולא היה יכול להשיב אז עליו — פלומר, על־ידי כך שהערבים עזבו את הארץ. כיום קיבלה כל השאלה פנים אחרות.

קבוצתנו, מי שהיו פעם חברי ,ברית־שלום', קדמה מיזרחה', איחוד'*** מאחדים גם כיום כהשקפות יסודיות אחדות, ואלו הן:

א. אנו רואים את מדינת ישראל כחלק אורגני כתוך המיסגרת של המיזרח־הקרוב, ושואפים לכך שמדיניות־החיץ שלנו ומדיניות־הפנים שלנו ביחסנו אל המיעוט הערבי תצא מהנחת־יסוד זו, ותיבנה על יסוד מזנח זה... בהמשך רשימתו ספיקות, הוא מציין: נכון הוא שחטאים רבים רובצים על פיתחי יסוד מדינתנו, אבל חטאים אלו — אנו חייבים לראות ולשקול אותם לאור כל ההיסטוריה שלנו, החל ב־1933. ואם היה כאן חטא בגירוש ערבים במקומות מסויימים וביחס רע אליהם, הלא כולנו לוקחים חלק בחטא זה, כולנו שותפים בו. אסור לנו להוציא את עצמנו מן האחריות הזאת, כאילו אנו היינו טובים יותר מן האחרים...

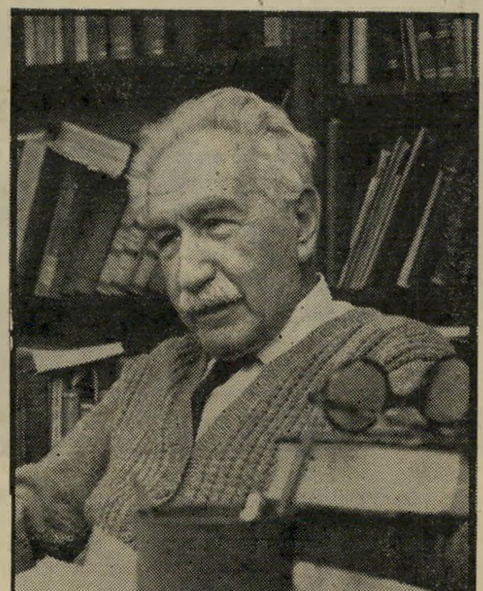

שלמה הוגו ברגמן

נעוריו עם קאפקא: בדרך חזרנו על שעורים או דיברנו על פוליטיקה. זה היה בזמן מלחמת האנגלים נגד הבורים בדרום־אפריקה, ופרנץ עקב במלוא ההתלהבות אחרי אומץ־הלב של העם הקטן *. היה זה זמן התעוררות פוליטית רבה של הנוער, זמן של מיפנה בפוליטיקה האימפריה... גם אנו נדבקנו בפוליטיזציה הזאת, אבל בשני כיוונים שונים. פרנץ נעשה לסוציאליסט ואני נעשיתי לציוני. אך ריב הכיתה, שהיתה כימעט כולה מורכבת מצעירים יהודים, היה נלהב ללאומנות הגרמנית.

ואז קרה מיקרה זה: שנינו היינו, יחד עם רוב הכיתה, חברים באחת האגודות האסורות והסודיות, אשר התאספו מדי פעם בפעם כדי ליהנות ממינהגי הסטודנטים, עוד לפני היותנו סטודנטים ממש. ערכנו נשף של הכיתה — והנשף נגמר בשיר גרמני לאומני „המישמרת על הריין נוס". כל הסטודנטים קמו לכבוד השיר, רק אנו שנינו, הסוציאליסט והציוני, נשארנו ישובים על מקומנו. קם רעש גדול, ושנינו הוצאנו מן האגודה...

אחרי שעבר את מילחמת־העולם הראשונה כחייל בצבא האוסטרי, וחזה בנפילת הקיסרות האבסבורגית,

---

* שמואל הוגו ברגמן, „במשעול", ספריית „מן המוקד", הוצאת „עם עובד".

** צ'כים, סלובקים, מוראבים וגרמנים.

* הבורים, שמוצאם בהולנד.

* קאקאניה, כינוי לקבוצת העמים השוכנת בין אוסטריה לבין בריה־המועצות, שבתרבותם נשתרשו מרכיבים מתוך תרבות המטרופולין הווינאי. השם קאקאניה עצמו, הינו ראשי־תיבות של „הקיסר ירום הודו". הכינוי, שבו נתכנה הקיסר האוסטרי על־ידי כל תושבי הקיסרות האוסטרו־הונגרית.

** אירוע שהועלה באחרונה על קרשי הבמה, במחזהו של יהושע סובול „ליל ה־20".

*** ארגונים שפעלו רבות להבנה בין שני העמים השוכנים בארץ.

כך גיבש וטיפח ברגמן את השקפותיו על טוהר האחריות שלנו לגבי הקונפליקט היהודי־ערבי, תוך שהוא שב ומציין כי בעיות גבולות העם היהודי מעודם לא היו גבולות פיסיים, אלא: **גבולות הוורייתו הטיבעיים...**

יחד עם זאת הצליח ברגמן, בטביעת־עין מפוכחת, לחשוף בעדנה את קונפליקט היסוד בין שתי מגמות־יסוד בציונות, והוא כותב עליהן: **הציונות בזמנה הקלאסי היתה אחדות דיאלקטית בין שתי שאיפות מנוגדות אחת לשניה לגמרי: הציונות המערבית רצתה בשיבה אל היהדות, אם אומנם אל יהדות מחודשת. הציונות שבמיזרח־אירופה היתה בחלקה הגדול (כוחות מנוגדים היו גם שם) מרד נגד היהדות של העיירה, בריחה מן היהדות אל אירופה*. אנחנו, במערב, הלכנו את הדרך מאיריפה, מניתשה או מפיכטה, אל היהדות, אל בוכר או אל אחד־העם, והלאה אל התנ"ך, ואילו הציונים המיזרחיים ראו בתנועה הציונית את הדרך מן הגיטו לאירופה...**

כאן פורש, בעצם, ברגמן, את הבדלי־הגישות המעמיקים שבין יהדות מרכז־אירופה, שחלמה על חברה מתוקנת למחר, לבין מנהיגי יהדות מיזרח־אירופה, ש־שאפו להקים מיסגרות סובייטיות במיזרח־התיכון, ש־תהיינה מושתתות על כמות ועל עמלנות. שעה שהאחרונים ייסדו תשתית כלכלית, עסקו ברגמן ובעלי הרקע הדומה לשלו בניסיון להקים תשתית תרבותית, החל באוניברסיטה העיברית בירושלים, התיזמורת הפילהרמונית, ושאר מוסדות־תרבות. ניסיונות אלה לא הצדיקו את התקוות שניתלו בהם, וגרמו בסופו של דבר עוגמת־נפש רבה לברגמן ולבני־דורו, על האיכויות הלא־תרבותיות של ילידי הארץ. מילחמת שלושים השנים תמה בתבוסתם של בני־אור.

ג. כה אמר אלברט איינשטיין

תשומת־לב רבה בכמה מן הרשימות שכונסו בסיפרו של שלמה הוגו ברגמן הוקדשה לנושא מעורבותו של פרופסור אלברט איינשטיין בניתוח ובפיענוח הקונפליקט היהודי־ערבי. ברגמן מצטט פנייה שנעשתה מטעם אחד הביטאונים של הועד הערבי העליון* אל המדען הדגול, תוך בקשה שיביע דעתו על קונפליקט־העמים. ב־25 בפברואר 1930 השיב איינשטיין: **היה לי נעים לקרוא את מיכתבך, שהוכיח לי שיש רצון מצידך לפתור את הקשיים שאומותינו נסתבכו בהם. אני מאמין שלקשיים אלה יש אופי פסיכולוגי יותר מאשר ריאלי, ושאפשר לפתור אותם אם שני הצדדים יראו לכך רצון טוב וישר. מצבנו הוא כל־כך לא טוב, מפני שהיהודים והערבים עומדים כשני צדדים לוחמים בפני ממשלת המנדט. מצב זה אינו ראוי לכבודן של שתי האומות...**

בהקשר דומה מצטט מיכתב אחר של איינשטיין מה־19 ביוני 1930, שבו כתב: **רק קואופרציה ישירה עם הערבים יכולה ליצור לנו קיום נכבד ובטוח. אם היהודים לא יבינו את זאת, תיעשה כל העמדה היהודית בתוך גוש הארצות הערביות לאט־לאט כזאת, שאי־אפשר יהיה להחזיק בה. ואין אני כל־כך עצוב על זה שאין היהודים פיקחים למדי כדי להבין את זה, מאשר אני עצוב על כך שאין הם שואפי־צדק למדי כדי לרצות בכך"** ומוסיף ש"ה ברגמן על דבריו של איינשטיין: **אך הדרישה שהוא דרש והדגיש ודרש, פנייתו אל רגש־הצדק שלנו, בעינה עומדת היום כמו לפני 28 שנה...**".

ד. והחגבים בארץ

התרבות והסובלנות היו מעלותיו הגדולות של ברגמן. בפנייתו אל צעירים שהפגינו נגד כינון יחסים עם מערב־גרמניה, הוא כתב: **ילדים, אתם תגדלו ותבינו: מקום רב כחייכם למעשי־גבורה. אך קל להיות גיבור מתוך שינאה. היו גיבורים לאהבת־העמים. זיכרו את דבריה של אנטיגונה לסופוקלס: „אני נוצרתי לאהוב, ולא לשנוא!"...**

ואכן, כמאור אחרון של תרבות שדעכה וכבתה, חי שלמה הוגו ברגמן חיים של יוצאי־דופן, של אדם הניזון מערכים ומאמינה. הוא חי באומץ אינטלקטואלי את המציאות הארצישראלית, את המאבק להגשמת הציונות הטהורה והערכית שהוא האמין בה, הציונות שבה ראה את הפיתרון היחידי לבעיית היהודים. **באומץ זה פעל לגיבוש השקפותיהם של הוגי־דיעות של היהדות הדתית הליברלית במערב, ביניהם אישים כהרמן כהן ופרנץ רוזנצווייג, ביחד עם עמדות ציוניות שבוטאו בפי אחד־העם, מרטין בובר ואה.ד. גורדון. בין שני זרמים אלה הוא ניתב את דיעותיו, כאשר מולו — מטווה עצום־ממדים שבו התאחדו להן הדיעות הקיצוניות של הדתיות האורתודוכסית מחד והלאומיות החילונית מאידך. מטווה שלדיברי ברגמן יצר חברה ישראלית בעלת מיסגרות מרוקנות מתוכן.**

דומה שכיום, במצבה הנוכחי של מדינת ישראל, שבה ועולה החשובה מבין עמדותיו של ברגמן, השאלה אם יהיה בכוחה של מדינת ישראל להעמיס על עצמה את המעמסה של ניהול מדינה על־פי שיקולים של מוסר. זאת, שעה שלו ברור היה מעבר לכל ספק כי **בנפשם** של המדינה והעם מדובר, וכי זו הדרך האחת ואין אחרת.

דור־הנפילים חלף ואיננו עוד. ברגמן היה האחרון שבהם. בארץ צמח דור של חגבים, הממלאים את מוסדות ההשכלה הגבוהה, העיתונות והפוליטיקה. להשוות את „אנשי־הרוח" המיקצועניים של ההווה לדמויות־הענק שניסו להביא ארצה ערכים וניכוו בכל אשר פנו, משול כהשוואה של פוליטיקאים צעירים כמו יוסי שריד או מיכה חריש לברל כצנלסון, חיים ארלוזורוב ואחרים ממייסדי תנועת־העבודה, מן הבחינה האיכותית. כנות של מחשבה ודרך־חיים נונקונפורמית אינן באופנה כיום, ומכל גלריית הפרופסורים ושאר ההוגים הפורסים את פרוסות מחשבתם מעת־לעת במדורים ה„רציניים" של העיתונות היומית, אין למצוא אף דמות אחת מעבר לצבע האפור, שיהיה בכוחה להתבטא, בהגיעה לגבורות, כפי שהתבטא שלמה הוגו ברגמן בהגיעו לאותו גיל: **זכיתי להיות כאן ארבעים־ושלוש שנים. אני נולדתי כאן ואני קיבלתי את השפעת ארץ־ישראל ואת השפעת היישוב, ואני הייתי איתו ונגדו בשעות טובות ובשעות רעות, אבל עם המובות ועם הרעות היה תמיד הרגש, שאין אני בודד ושאין אנו בודדים; שאין, כמה שאמר פעם מורי בובר, שאין אנשי־הרוח חיים כאן חיי פינה נוחה, אלא שהם מעורבים בתוך היישוב, משפיעים ומושפעים, ועל זה אני חייב לומר תודה לארץ־ישראל. וליישוב את תודתי, אם ירצה השם, אתן בזה שאיאבק את מאבקו לטוב או לרע, וביחד נשתדל לזרוע זרע אשר יביא את פריו בעוד דור או שני דורות...**

---

* תופעה המוצאת לה בשנים האחרונות מהלכים רבים בין סופרים ישראליים, המאמצים לעצמם באופן זהות תרבותית מרכז־אירופית. הבולטים בין סופרים אלה הם אהרון מגד ותנוך ברטוב.

* מוסד עליון לערביי פלסטין בתקופת המנדט, שהיה מקביל בערכו ל„ועד היהודי העליון".

** מתוך „יום של חשבון־הנפש במלאות עשר שנים לקיומה של מדינת ישראל" (1958).

המילחמה

מאת: ז'ק פרוור

אתם חוטבים
טיפשים
אתם חוטבים
את כל העצים הרכים בגרזן החלוד
אתם מפנים אותם
אתם חוטבים
טיפשים
ואת העצים הזקנים עם שורשיהם הרקובים
שיניהם התותבות הרופפות
אתם שומרים עליהם
ואתם תולים שלט
עצי הטוב והרע
עצי הניצחון
עצי החירות
והיער הקרח מחניק מן העץ המתפגר
והציפורים פורחות להן
ואתם נשארים שם לזמר
ואתם נשארים שם
טיפשים
לזמר ולצעוד בסך.

ז'ק פרוור נולד בפאריס ב־1900. את ראשית דרכו עשה באסכולה הסוריאליסטית (29—1925). דרכו המיוחדת בשירה בוטטת בחישוף מרכיבים פיוטיים ביישון היומיום, תוך שירבוב ספונטאני של עיבדות יבשות וקיטעי־שיחה. ז'ק פרוור הינו משורר הבוזה במחוייבות־השירית שלו, תוך שמירה מתמדת על מגע עם הרחוב. השפעתו על השירה המודרנית בצרפת זמחוצה לה גדולה ביותר. הוא התפרסם גם כתסריטאי, שהחשוב בתסריטיו היה „ילדי גן־העדן". כשבוע שעבר הלך ז'ק פרוור לעולמו בפאריס.

אנתולוגיה מודרנית

„פרס ישראל"

בחטף

עשרות מתושבי ירושלים מתארגנים בימים אלה להפצת עצומה שתופנה אל פרנסי העיר, המבקשת להחליף את שמו של אחד הרחובות המרכזיים בירושלים, שדרות **חיים הזז**, המפריד בין שכונת רחביה למינזר המצלבה. לטענת מארגני העצומה, אין זה מן הראוי שחתן פרס־נובל, הסופר **ש"י עגנון**, שמעודו לא היה מקורב למימסד, יונצח בעירו ברחוב צדדי שעה שחיים הזז — שידע, לדיבריהם, כסופר, היכן מונחות פינכות־המימסד לסופרים — יזכה בכבוד מופלג זה ● הענקת פרס־ישראל ביום־העצמאות לאוצר־האמנות **יונה פישר** ממוזיאון־ישראל, העלתה גל מכוער של כפיות־טובה מצידם של ציירים רבים, שזכו מצד חתן־הפרס בקידום ובהערכה בשנות ה־60'. יונה פישר, שנתפרסם בשנות ה־60' הראשונות בכך שפתח את שערי מוזיאון בצלאל ואחר־כך מוזיאון־ישראל לפני ציירים בני הדור הצעיר, ופעל רבות לטיפוחה של האמנות המודרנית בארץ ולחינוך עין־הציבור להבנתה — מושמץ בימים אלה בכינויי־גנאי רבים, הנלחשים בגין התכחשותם של אמנים אלה לאדם שפילס עבורם את דרכם וזכה, בין־השאר בעבור כך, בפרס־ישראל.

מיכתבים לציפי

עזה כמוסיקה אהבה

יש לי היום, כך אני רואה, מדור חינוכי מאד. קחו למשל את (1/69), שהוא גם רווק, גם בן 26, גם בוגר מוסד להשכלה גבוהה בתחום המוסיקה וגם אחד כזה „שמשתדל להעשיר את חייו התרבותיים על־ידי פעילויות רבות ומגוונות, כך שבאופן כללי אני יכול לומר שחיי מלאים יצירה ו־עשייה.“

לא הייתם מאמינים, אבל נוסף לכל זה הוא גם מורה למוסיקה וגם מנהל מוסיקלי של מוסד חינוכי. עכשיו, כשאתן מכירות אותו, אני יכולה לגלות לכן שמה שהוא מבקש להשיג זה „בחירה אינטלקטואלית בנישמתה, בעלת אישיות חמה ומזג טוב. בחורה שתדע לקבל את אהבתי — והיא עוזה — ושתדע להעניק גם לי כזאת.“

ואם מה שייצא מזה זאת רק הרחבת השכלתך המוסיקלית, גם זו לטובה.

* * *

אהבה סלקטיבית

(2/69) אומנם אינה מחנכת, אבל לעומת זאת היא עצמה עברה לקח חינוכי חשוב מאד. וזה סיפור חייה.

„...היתה לי אהבה. במשך 3 (או שמא היא התכוונה ל־9 ואני לא הצלחתי לפענח) שנים היא נמשכה. ניתקתי עצמי מאנשים. לא נתתי לזר להתקרב אלי. להכיר אותי. הסתפקתי בנושא אהבתי. ואכן, הוא היה משאת־נפשן של רוב הנערות: חכם ונחמד וחזק ומעניין ועשיר ויפה וחתיך וגבוה. הוא היה הדבר הגברי ביותר שאי־פעם הכרתי, והוא היה שלי.

„היום הוא כבר אינו שלי. זה קרה אומנם באשמתי, אך את הנעשה אין להשיב. ואני לבד בעולם. ואני בודדה. אני רוצה לשוב לחברה ולהכיר אנשים. אני רוצה לאהוב בכל דמ״ח אברי כמו פעם. וזקוקה לאהבה. וזה קשה. קשה לי, משום שהייתי רגילה לטוב ביותר. וגם בגלל זה שאני סלקטיבית. לא מוכנה להתפשר.

„או אם אתה: יותר חכם מחכם, יותר נחמד מנחמד, יותר מעניין ממעניין, בשנות ה־20 לחייך ומוכן להעמיד את עצמך במקום הראשון — הדרך פנויה.“

מה היא מציעה תמורת זה, היא לא כתבה. אבל יש להניח שאם „הדבר הגברי ביותר בעולם“ החזיק איתה מעמד שלוש שנים, היו לו סיבות טובות לכך.

* * *

מורה לאהבה

אז אם אמרתי לכם שצפוי לכם מדור חינוכי, ידעתי מה שאני אומרת. (3/69) הוא מחנך אמיתי, אבל עם בעייה.

הסכיתו ושמעו: „אני יודע לתת אהבה, הבעייה היא שהמיקצוע שלי מפריע לי להעניק אותה. אני מורה בבית־ספר תיכון. המיקצוע מחייב, ואין באפשרותי ליצור מגע עם הנערות בנות ה־18. מלבד זאת, יצירת קשר עם נערה הלומדת בתיכון אינו נוח למעמדי.“

אפשר להבין אותו, כי המורה הוא בסך־הכל בן 22. כדי לא להסתבך עם מישרד־החינוך, כנראה, הוא מבקש להכיר בנות מאיזור המרכז, „אשר סיימו בית־ספר תיכון והיודעות להעניק אהבה ומוכנות גם לקבלה מבחור היודע לתת זאת.“

את מיכתבו הוא מסיים כדלהלן: „אני מאד חופשי, וקשה לחשוב לרגע כי אני אדם העובד במקיצוע כשלי. כל מי שמעוניינת להכיר אדם מסוג האנשים שלא מזמן פחדה מהם או התייחסה אליהם בכבוד ורוצה להכירם מהצד של הכירה, מוזמנת לכתוב למורה הצעיר והגבוה (1.80 ס״מ).“

מיכתב פרס

לא בסיגנון „דפוק ולך“

אם זאת לא הצעה שאי־אפשר לסרב לה, אז אני כבר לא יודעת מה עוד יכול לעורר אתכם. „ייעודי המקורי היה להתחתן בגיל 25. אך אחרי שראיתי, כי טוב׳ שמתי לי למטרה את גיל ה־30. יודעת שכל תוכנית היא בסיס לשינויים (רואים ששירתה בצה״ל). אך בשלב זה נשארו לי עוד שלוש שנות השתוללות, כשהכוונה היא להתקשר אל מישהו, לאהוב אותו הרבה, ,לישון׳ איתו המון, להרגיש אותו, לפנק אותו, לחיות איתו ולקבל בחזרה המון חמימות, רגישות, רוך ואהבה.

„על־מנת שלא לגרום לטירחה מיותרת לכמה אנשים טובים שבוודאי יראו לעינות, אמנה כמה תכונות חשובות — חשובות־מאד: רוצה אותך רווק או גרוש אך בשום פנים ואופן לא נשוי; רוצה אותך אשכנזי עד גיל 35 בערך, רוצה אותך קצת חכם, בעל חוש־הומור גזעי, לא ,נורא שמן׳, עם ראש על הכתפיים ולא קצת מעליהן ועם... מכונית! כן. מה יש?!

„עוד דבר אחד, ,קטן׳: בתור עיקרון אין לי כוח לאהבה חד־פעמית בסיגנון ,דפוק ולך׳. זה תמיד משאיר אותי במצב־רוח רע ו... חבל.

„קצת על עצמי: חיפאית בעלת כושר־ניידות מפתיע, כך שאינך חייב להיות קשור לצפון. מסודרת בעבודה. די מקורית. לא שייכת באופן קיצוני לחוג המכורות, תוססת, רגישה, ויודעת (כך אמרו לי) לאהוב. יש עוד המון לכתוב, אך מספיק. מוטב שתהיה קצת סקרן על־מנת לגלות יותר.“

חוש־הריח שלי אומר לי שתיבת־הדואר שלה עומדת להתפקע בקרוב. אה, כן, מזל שלא שכחתי: מי שרוצה אותה דחוף שיתקשר לפי (7/69).

*

מיכתב־פרס מזכה את שולחו בשי — חבילת מוצרי תמרוקים ויופי מתוצרת חברת „חדס“, בשווי של 200 ל״י. הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

בוקר אחד...

„כימעט בלי לשים־לב צמחו החומות. לבנה אחר לבנה, נדבך אחרי נדבך. בוקר אחד אדם מתעורר ורואה שכל מה שרותח בתוכו פנימה נהדף אל החומות שבנה. בוקר אחד אדם מתעורר ורואה שהוא לא שייך, שהוא תלוש ומנותק, שהשפה שהוא מדבר אינה השפה שמדברים איתו. שאת שרצה לומר אין הוא אומר. ומה שהוא אומר אין מבינים.

„בוקר אחד אדם מתעורר ורואה את תותי־הבר הקורצים לקטיפה, אך לשלוח ידו אינו יכול בשל החומות שבנה. והוא בן 26 ושואל: היש אחת שהדברים קרובים לליבה? היש אחת שחשה כמותו ורוצה לחליף מילה? או אחת כזו שיש לה מה לומר, שהמילים בוערות בה אך טרם מצאו מוצא?“

מי שמוכנה לתת תשובות לשאלות, שתכתוב ל(5/69).

* * *

מעריץ של ניטשה

אם לא שמתן־לב, (6/69) בא להזכירכן: „האביב שוב מתמתפק על השער. השמש מחייכת, השקדיה פורחת, אבל לי עצוב בלב. הלב, שידע שימחת־חיים יסערת רגשות, הופך לסתם משאבה המזרימה דם קר. לפני שאשכח לשמוח ולאהוב, כתבי לי.

„אני שומן בחובי המון רצון לטעום מהחיים. אני נוטה לפילוסופיה ולפסיכולוגיה, מעריץ גדול של ניטשה, ועוד בדבר אחד לפחות אני בטוחה: הוא לא מורה לעיברית.

„מיאו“ משהו

תחול גדול ומחייך הציץ אלי מניירי־המיכתבים של הנני (8/69) היפהפית / של שמש אביבית / משתזפת לי על גב סלעית / ועושה גם סאלטה בגיגית, / גם לבשתי כותונת אבירית / ופירפרתי ערידית (שם זמני) / בקרן זווית.

ובכן, זו אני, פרי בשל / שנגדל על עץ בצל / וטיפל בו העצל / שהיה מזמר לי / בקולו האקוסטי / שירים עד בלי די / עד שנגמר לי סודי. / אומנם אמרתי די / אך הפרידה קשה מדי / ובאלה השעות / איך אפשר שלא לראות / איך אני / מזילה דמעות־שליש / ובוכה ומייללת / על בישי המזלות / והשנים הנגזלות / בצורה לא עדינה / על־ידי הגווארדיה.

כדאי היה לחלום / שזה למען „הביטחון“ / כי האמת אומרת / שהמציאות בכלל אחרת / וכדאי לי להתפכח / ומשם להחפלח / ולהוסיף כבר לא נחוץ / כי רצוני להיות בחוץ.

נא לא להתייחס קשה מדי / קחו זאת בקלות, ודי!

אם הבנתי אותה נכון, היא גרושה טרייה מאד (בת 27) במצב טוב, למרות שקצת עצוב לה. היימצא מישהו שמוכן לעשות משהו בנדון?

(4/69), עד שמשמש יכולתי לשמוע את ה„מיאו“ שלו. אבל ה„מיאו“ שלה ערב יותר לאוזני. אולי זה ימצא חן גם באזנייכם:

„על מה ולמה דומעות עיניי?!

„כל יום, כל יום אני מאבדת בחור יפה ברחוב.

„בבקשה, ציפי, שדרי את קולי לאומה למען יקראו ויבואו.

„בת 25, גובה 1.70 ס״מ, משקל קל, עיניים ציבעוניות, שיער שחור ארוך. אי לי הרבה מה לכתוב. אז בבקשה, ציפי, תכתבי כבר משהו בעיתון ואני רוצה שיגיעו מיליון מיכתבים.“

הנה כתבתי „משהו.“

משהו שכימעט נשמט מזכרוני: אני חייל, מאלה שמשרתים באמת אי־שם. או כדי שהשמש תזרח גם לי באביב — אל תתנכרי.“

מיכתבים לפירסום במדור זה יש לשלוח לפי הכתובת: **מיכתבים לציפי**, ת.ד. 136 תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור יש לשלוח במעטפה כפולה. על המעטפה החיצונית יש לרשום את הכתובת הנ״ל. על המעטפה הפנימית, מבויילת בבול של 50 אגורות, יש לרשום, בצד ובספרות קטנות, את מיספרו הסידורי של המכותב. **מיכתבים בלתי מבויילים לא יישלחו לתעודתם.**

סיגנון הרוק חיוור. לא רק במוסיקה, אלא גם באיפנה. כאירופה אימצו רוב בתי־האופנה את סיגנון הרוק החדש, מאיב סן לורן הצרפתי (בתמונה) ועד בית פירוצי האיטלקי. ועד כמה שאני מכירה אתכן, אתן לא תמתינו עד השנה הבאה ולא תפגרו אחרי הצעיים.

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאתנו- adas
תכשירי יופי לזוכים במדור

תכונות אלו מובילות למסקנה אחת: כח ח"י אלפים

בתכנית כח ח"י אלפים של בנק לאומי חסכונותיך החד־פעמיים והחסכונות בתשלומים יהנו מ- 100% הצמדה, ריבית, מענק ופטור ממס הכנסה. תן הוראה לסניף הבנק שלך להעביר סכום חד פעמי או סכום חדשי קבוע לתכנית כח ח"י אלפים. כך יהפכו חסכונותיך לסכומים גדולים. תקופת החסכון בתכנית - 6 שנים. פרטים נוספים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק ערבי־ישראלי

כח ח"י אלפים

שלך במחשבה לעתיד

בנק לאומי לישראל בע"מ

1902-1977

פרסום א.טל

עם יורם רוזוב

„אני מצייר תוך מעורבות אישית ואינני טורח לברר זהותו הפוליטית או הלאומית של אותו כלי־משחית... ניכור מול תיעוד של כלי־משחית..."

תוהו־ובוהו חרש־אילם

יורם רוזוב (39), מן הבולטים במייצגי האמנות הישראלית כיום. הציג מעבודותיו במוזיאון תל־אביב בפירנצה, מילנו, רגנשבורג וקייפטאון. השתתף באחרונה בתערוכה של אמנים מוחים במוזיאון ישראל. בנובמבר 1966 עמד בראש המישלחת ישראלית לשיקום יצירות־האמנות שניזוקו בשיטפון בפירנצה.
יורם רוזוב משמש כיום מרצה באקדמיה לאמנות „בצלאל", ובמקביל משמש ב־תפקידי דיקן הסטודנטים וסגן־מנהל ה־אקדמיה. בימים אלה עומדת להיפתח תערוכת־יחיד שלו, בגלריה „שחף" שביפו־העתיקה. על עבודותיו, דרכו והשקפת־עולמו סיפר יורם רוזוב, בתשובה לשאלות „העולם הזה", בראיון מייוחד שערך עימו דן עומר השבוע:

„אני עוסק בהקפאת דראמה שפעם התחוללה כאן"

● בציורים האחרונים שלך, אתה מציג טייסים של חיל־האוויר מזוויות שונות. מדוע?

הסיפור האמיתי של הטייסים מתחיל בתקופת השחור־לבן שלי, ששיאה בימי מילחמת־ההתשה, כאשר מצאתי את עצמי מעורב ריגשית באירועים — בצורה חריפה. למעורבות הזאת היה מקדם אישי מאד, מותו של אבי, כך שממילא התחדדה לה מאד כל ההתייחסות שלי לנושא החיים והמוות. הסתבר לי שחוויות היום־יום חדלו להזין לי. במקביל, מתוך מערכת יחסים מאד מורכבת, עם שניים־שלושה טייסים מסויימים, ידידים אישיים שלי — התחלתי לחיות חיים כפולים לאורך כל מילחמת־ההתשה. מחד, חיי היום־יום בעורף, ומ־אידך אותו סיוט מתמיד של 24 שעות ב־יממה, הניתוק מקוצר־האונים של האזרח בעורף, ומחרדה פשוטה לשלומם של ה־ידידים המסויימים הללו שהתגרו במוות, בצורה מחוצפת, יום־יום.

● כיצד מתבטא הדבר בעבו־דותיך?

אני מתייחס אל שני מייצגים עיקריים. האחד — דומם לחלוטין, והכוונה לסידרת ציורים על הדלתות הפעורות שמצאתי ב־קנטארה הנטושה. איני מסוגל להשתחרר מהתמונה, כיצד עמדתי בשעת־צהריים מתה בלב רחוב ריק בעיר־רפאים. אלה לא היו הדלתות עצמן, אלא כל מה שדימיינתי אודות מה שהיה קיים מאחרי אותן דל־תות פעורות עד לאותו רגע מסויים. תחושה זהה קיננה בי כשעמדתי מול קיר אבונימי ברובע הציבעונים בקייפטאון, דרום־אפריקה, בשנת 1972. הדלתות הפעורות והקיר מהווים סיכום למערבולת הנפשית שלי, המכילה התרחשויות ממשיות, ויותר מזה, להתייחסות המאד־אישית שלי אליהם בציורים הללו. בעצם, ניתן לומר שאני עוסק בהקפאת דראמה שפעם התחוללה כאן.

● האם בציורי הטייסים שלך קיים גם־כן גורם ההקפאה הזה?

ראה, ציירתי אותם־אותו כמעטפת אטו־מה, המעלימה את כל העיקבות של הבשר והדם. האיש שנתון בתוך המעטפת החיצו־נית הזאת של ביגדי־הטייס — הוא חידה עבורי. ככל שהמעטפת הרמטית יותר, כך גוברת בי הסקרנות לפישרו של אותו אדם מסויים שבתוכה, או של אותם שני ידי־דים מסויימים. הם אומנם ידידים, אבל בעת־ובעונה־אחת הם בהחלט מחוץ להישג־

„האיש שבבגדי הטייס - חידה עבורי"

ידי. הם מגלמים עבורי מושגים כמו כוח, יכולת, תבונה והתעלות אישית, ואילו אני מנסה לפענח את הנוכחות שלהם.

● מה הן המוטיבציות שלך בסידרת ציורי „כלי־המיל־חמה הפגועים"?

ציור רכבת־התחמושת באל־עריש והמש־איות הירדנית המרוטשת בגשר אדם, מה־ווים עבורי אנדרטות של חוסר־אונים. כלים אלה שירתו בני־אדם והיוו חלק מתוך ריקמה־אנושית. השיתוק העכשווי שלהם הוא האנשה, כאשר אני מבכה את מותם. הכלים האלה מעבירים בי צמרמורת. רק יצור חי, המבקש על נפשו, מסוגל לעורר בי תחושה שכזאת. חוסר־אונים זה מביא אותי לצייר מתוך מעורבות־אישית, ואינני טורח לברר את זהותו הפוליטית או ה־לאומית של אותו כלי־משחית. בחילה ו־רצון לבכות, מועקה וריצת־אמוק, הן ה־אפשרויות היחידות שנותרות לבד מתגובה אמנותית מאופקת ומגוכרת לנוכח תיעוד של כלי־משחית. בדיוק אותן התחושות הלמו בי, כאשר ניצבתי במהלך מיבצע קדש בתוך 13 טאנקים מפוחמים שהדיפו מוות. 13 טאנקים שלנו, שמארב שלנו פגע בהם.

● איזו תגובה יצירתית הביאה לך מילחמת יום־הכיפורים?

כשלא הייתי מסוגל, להפתעתי הרבה, למצוא בעצמי תשובות לכל מה שאירע, השיעמום והכפירה הביאו אותי לשקיעה, שהולידה צורך מוזר למיצוי תחילתה של הצטברות המרירות. הסיגנון שבו עלתה ובאה תגובתי למילחמה, היה דווקא בדרך איורית־רישומית. אולי אפילו מעט רו־מאנטית־מליצית. זו היתה בהחלט השפעתה של הסביבה הקרובה. של המטוסים המזו־נקים. של כונניות־הספיגה ושל הנוף ה־אנושי הפרוץ לכל רוח — שהינחו אותי ביום בהיר אחד לעבר כמה לוחות־דיקט, בחדר־אוכל מאולתר שהקמנו בסוללה ה־אנטי־אווירית. בדרך פאראדוכסלית, הח־זרתי לעצמי את צלם־האנוש באמצעות אותו רישום בממדים של ארבעה מטר רוחב על 1.80 גובה. כך יצרתי מיצבור מגובב של שלום ומילחמה, אכזבות ותיק־וות־קלושות, מאוויים־נסתרים ומציאות גשמית ביותר. לא הייתי מסוגל להתייחס לאירועים קרובים. הם היו חריפים מדי, וממדיהם לא נקלטו בי כלל. לכן פניתי ל־כיוון המליצי, האידיאי, החיולי, שמקורותיו רחוקים יותר. רציתי לרחף, יותר מאשר להסתכן בנגיעה, ולו אף הקלה ביותר, באותה קרקע שהטמפרטורה שלה עדיין עלולה היתה לגרום לכוויות.

● כיצד אתה מעדה על הבד את הציורים הללו?

מדובר בציורי שמן על בד. הממדים של העבודות זהים, והם בפורמאטים מל־בניים של מטר אחד על 70 ס"מ. למרות החזות המלוטשת, למראית־עין, מדובר ב־טכניקה קונוונציונאלית ביותר של מיכ־חול רווי צבע־שמן, ומדולל במדיום קלאסי ביותר.

„מה יפים הנעורים החומקים..."

● האם החוויה־הישראלית שלך מפתכמת כמיחמות ביבך?

לא. היתה לי ילדות של מיכנסי חאקי קצרים וגופיה לבנה, בחדרה. הילדות ה־זאת מזנבת בי, כשהיא מהולה בכאב מתוק. אני חי חיים בלתי־מפוענחים, והרצון ה־מתמיד לפענח אותם — מזין ומריץ אותי. תעלומת היעלמותו של אבא, מיום אחד ליום שני, כאשר נדמה היה לי שמערכת־היחסים שבינינו היתה על סף פיענוח. כך שפרדסי חדרה, הפריחה המשכרת שלהם, התפוזים, האשכוליות והלימונים הפכו מרי־כיבים בחידה של אותו פרק שחסר לי, עד עצם היום הזה, בכל הקשור לאבי.

● כיצד מתבטאות חידות ה־ילדות בציוריך?

שני ציורים מסכמים, בתערוכה העכש־ווית, את העבר הרחוק, לימונים ותפוזים בערימה־חזיתית, וכמעט מאיימת. בעצם, למחרת ליל־הסדר השנה, בחדרה, לקחתי את עצמי, מניה־וביה, ויצאתי אל מתוץ למושבה — חדרה, עבורי, זו עדיין מושבה — ונכנסתי לתוך הפרדסים. אביב, ניחוח משכר, טריס של ממש. כתום־ירוק טרי־טרי, לבן־צהבהב של פריחה, ומעל לכל — הנוסטלגיה הכואבת. חסר לידי מי שהוליך אותי בזמנו, לראשונה, בין העצים, מעץ לעץ, במשך שעות על שעות חיפשתי אותו. הפיצוי האחד היה בעצם השיכרון הריגעי, והקשר שאבד לאורך 20 שנה בקירוב, ביני לבין אדמת אבותי.

● האם היתה כך חוויה דומה, שבולה אמנות?

תקופת פירנצה שלי, שהות בת שנתיים באקדמיה לאמנויות יפות, ויותר מזה, ה־הליכה במסלול יומי קבוע, מביתי שהיה מאחרי המוזיאון האטרוסקי, דרך ארמון בני־מדיצ'י לגשר הישן, והמבט ממנו לעבר גשר „השילוש הקדוש". היו אלה שנתיים של ספיגה, שהיו בבחינת הלם־תרבותי מעל ומעבר. התגשמות כל המאווייס. בן חדרה הערוך היכרות אישית עם מיכלאנג'לו, ליאונרדו דה־וינצ'י, בוטצ'לי ולורנצו ה־מפואר. התרגשות מכך שבבית־הקולנוע ה־מפואר ביותר של פירנצה מתנוסס ציטוט מתוך שיר של לורנצו המפואר, האומר: „מה יפים הנעורים החומקים להם בחטף, וכל החפץ באושר שיחווה אותו כעת, ה־מחר רפה סיכוי."

● היכן היית ממקם את עצמך, כיום, בקטלוג האמנות הישרא־לית?

אמנות ישראלית זה מושג עייף. התישו אותו כל מיני ניסיונות מאולצים, ושובי־ניזם קטנוני, בנוסח צפת ועין־הוד — ולא

פחות מזה — סינת דיזנגוף־גורדון. האמנות הישראלית היא עדיין שדה פרוץ. הסיכוי לסתום את הפרצות הוא קלוש וזאת, משום שהנטייה הנוכחית היא להתרכז קודם כל במתכונים מיובאים, ובפיתרונות־לשעה, תוך הצגת תחליפים רדודים. למרות כל אלה, אני שייך לכאן. אולי אני תמים, או סתם עקשן חסר־תקנה, אבל הסביבה מדי־בבת אותי בחיספוס שלה. סביבה שתחילתה בנוף מאוד לא־ציורי של ארץ זבת חלב ודבש ואבק. אני חי בסביבה מוזנחת, ו־נטולת כל חום אנושי כן. זוהי סביבה שבה פועלים חוקי מישחק שאינו מוכר לי.

● עד אילו חוקים אתה מדבר?

על הממדים הגמדיים של הגיאוגרפיה הישראלית, שיצרו צפיפות שבה כל זעיר־בורגני מתחכך בזעיר־בורגני אחר, ושניהם מפתחים את הסכיזופרניה הפרטית שלהם. אני מתכוון לחרדה, ולתשישות בצד אטי־מות, וביטחון־עצמי למראית־עין. על אל־פיים שנות גלות, בצד שלושים שנות ינקות מופרעת. במיקרה הפרטי שלי, ה־מעגל הוא הרמטי עוד יותר וזאת משום שאני ואשתי, כאנשים יוצרים המתגוררים תחת קורת־גג אחת, מתחבטים בכל השא־לות במידה דומה מאד, כאשר כל אחד מאיתנו סובב במעגל שלו — ובאותה מידה, כאשר דרכינו מצטלבות. אבל ה־גורם הדומיננטי באותו מעגל פרטי הוא הבדידות, במובן העמוק ביותר של מילה זו. כאשר הסיבה נעוצה, ללא־ספק באחד המאפיינים הטיפוסיים ביותר המצויים ב־ישראלי המצוי. כוונתי לכל גילוי של רגי־שות המתפרש מייד כרגשנות — וממילא כחולשה. הרי אין להפריד בין האדם לבין היוצר שבו. אך המציאות היא שכיו־צר, אני פועל בחלל ריק. אולי מזלי הוא, שלפחות בתחום זה אני מצהיר בגלוי שאני אגוצנטרי.

„אנדרסות של חוסר־אונים"

● אם לשוב לאופן עבודתך, מהי הטכניקה שבה אתה מעכיר את התמונות הקיומיות אל הבדים שלך?

מטעמים מאד־פרוזאיים אני משתמש ב־מצלמה כבאמצעי־עזר בעבודותי. החוויות שאותן אני מסכם, והמצבים שאליהם אני מתייחס — הם, במרבית המיקרים, ריג־עיים, או שאינם בהישג־ידי המיידי. למשל: קנטאורה ודלתותיה הפעורות; הטייס־הקרבי; כלי־המשחית הפגועים. לכן, אני לא רק הצלם. אני הבמאי של הסיטואציה. אני מחבר הסצנאריו. אבל קודם לכל אלה, אני האדם מן השורה שחווה את החווייה המסויימת ושרוי בלחץ, שגורר צורך דחוף לפרק את הלחץ בדרך האחת והיחידה: עמידה לנוכח כן־הציור, למול בד חלק. אני לא רק מורח שמן במיכחול, וממלא מישטחים בין קווי־המיתאר שהקרנתי על הבד מן הנגאטיב של הצילום. אני מורח גם את עצמי. אני מתמרח. אני כימעט מתפלש. ייתכן שזהו אקט שיש בו סממן ארוטי, אקט שראשיתו תיקשורת־פיסית ביני לבין מקור החווייה.

תהליך הציור שלי הוא איטי, קפדני ומייגע. זהו תהליך הנמשך לאורך זמן נתון — ולא רק התוצאה הסופית ערכית בעיני. מכאן ההבדל הנראה ביני לבין צלם. אני חייב לעבור אותו תהליך־איטי בכל מחיר, על־מנת להישאר שפוי. כך שהפעלת צמצם־המצלמה, או התבוננות של חלקיק־שניה מבעד לעדשה של מכשיר־מכאני — אינם מהווים תשובה עבורי. לא מן הנמנע שקיים כאן מאזוכיזם מסויים. אני מתייחס למצבים היוצרים בי יחס קיצוני ביותר, שראוי היה לפרק אותו במהירות המירבית, אבל אני מעדיף גסיסה איטית ומתישה של אותו לחץ. ממילא, אני הוא המותש. אבל בסופו של דבר, זוהי תשישות מתוקה.

● אילו אמנים אחרים השפיעו על דרכך ועל יצוריך?

אינני פועל בחלל ריק. אני מחפש באופן מתמיד במקורות הרחוקים יותר. בקלא־סיקונים, ברנסאנס, ובהתרחשויות הקרו־בות יותר. אני יכול לטעון לבילבדיות ב־סיגנון, או בגישה — אבל מאידך, אני בוודאי מקבל אישור וחיזוק לדרכי האמ־נותית מהתבטאויות אמנותיות דומות ל־שלי, במקומות שונים ובזמנים שונים.

● מי, למשל?

ההתחלה לעולם תהיה מעוגנת באמנים הפלורנטינים מתקופת הרנסאנס. באופן קפדני יותר, אני מסיר את הכובע לפני אגון שילה, רודולף האוזר וקוראב, ה־אוסטרים; אנדריו וייאט האמריקאי; קל־אודיו בראון הצ'יליאני; מרדכי ארדון ו־אנה טיכו שלנו, ואחרים המהווים אפילו את הקוטב האחר לזה שלי באמנות, כמו קריסטו הבולגרי, פראנק סטאלה וג'ספר ג'ונס האמריקאים.

● מהן תחושותיך לגבי עבו־דות שצירפת התלויות בבתי אלה שרכשו אותן?

מאד קשה לי הפרידה מעבודה שהשקעתי בה כל־כך הרבה מעצמי. אך יחד עם זאת, אני רוצה להניח שאין זו פרידה סופית. מאחר שאינני צייר של אגרטלי־פרחים, נוף מצוי או דיוקנות־צמרת, גיליתי כי קיימת זהות ביני לבין אלה שרוכשים את עבודותי — כך שהפער נסגר. במילים אחרות: יציר־כפי מוצא לעצמו קורת־גג במישפחה טובה.

● כיצד משתלבת הוראת ה־אמנות ב„בצלאל" עם פעילותך ה־יומיומית כאמן?

ההוראה היא התחדשות, התרעננות, תה־ליך עיקבי ביותר של התבגרות. מעין מו־דעות ועקיבה של רגע לרגע אחר צמיחתם של אנשים צעירים ממני, הבאים מארבע רוחות, כאשר אני אחד מאלה שבהחלט מטביע בהם חותם של זהות משוכללת יותר, תרבותית יותר, אסתטית יותר ורגי־שה פי־כמה מזו שהיתה מצוייה בהם קודם־לכן. ההוראה היא חווייה נפלאה, המהווה איזון עדין לבדידות מיגדל־השן שנוצרה בין ארבעת כתלי הסטודיו שלי. באותה מידה שאני חושף קליפות, ומגלה מהוויתו של תלמיד, אני גם נחשף בעצמי, וממילא לומד על־ידי כך להכיר את עצמי באופן שונה מזה הפועל עלי תוך כדי תהליך היצירה. אני שלם יותר, מלא יותר — בזכות ההוראה.

● המעורבות החברתית בציו־ריך, האם היא הופכת אותך לאמן בעל תחושות קוסמופוליטיות?

קיים פער בין המעורבות שלי במתרחש סביבי, מבחינת האמנות, לבין מעורבותי כאזרח־מן־השורה. אומנם, ניסיתי פעמיים, וכאשר נדמה היה לי שכלו כל הקיצין, וקיימת סכנה לזהותי ולמידת־השתייכותי לעם הזה והארץ הזאת. אבל גיליתי שאני שייך לכאן — יותר ממה שאני מוכן להודות. אולי זה בזכות אותה ילדות, והנוסטאלגיה לנופיה. אבל יחד עם זאת אני מצוי היום במצב של תשישות מוחלטת, מלא תהייה לנוכח הפסטיבל שהוא בבחינת מחול־שדים בכל הקשור במציאות הפולי־טית, החברתית והמוסרית שלנו. אני כואב את המצב, אבל מאידך אני בז לכללי־המישחק המתחייבים מן הניסיון האלמנטרי ביותר להיכנס לגוב־האריות הפוליטי שלנו.

● אז מהי המחוייבות הפולי־טית שלך?

אולי זו תמימות מצידי, אבל אני מעדיף להשקיע את האנרגיה שלי, ולו גם מחוסר־ברירה, ביצירה עצמה, ולא לבזבז אותה על מילחמות־היהודים, וזאת מתוך תיקווה שמישקע מסויים ייווצר אצל הצופה, כך שהמסר שאליו התכוונתי אכן יגיע אל ה־מתבונן.

„מעטפת הרמטית מגבירה סקרנות"

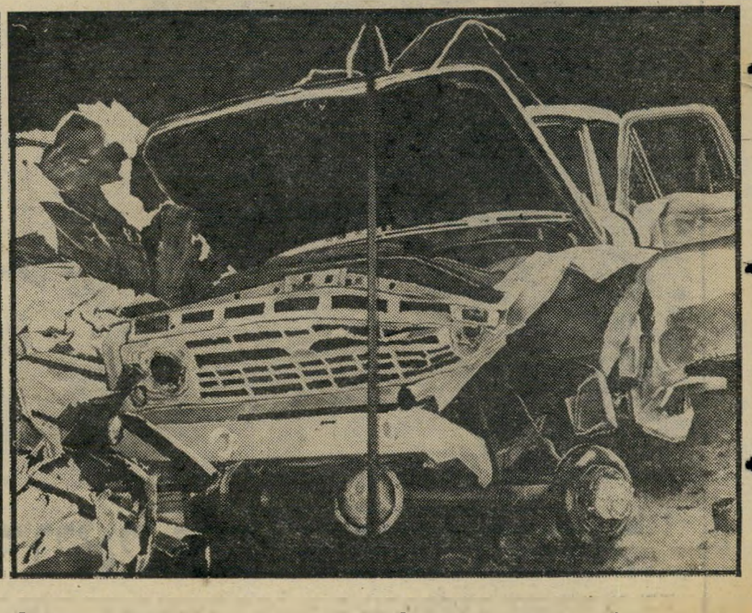

„אני לא רק הצלם. אני הבמאי של הסיטואציה. אני מחבר הסצנאריו."

עץ הזית

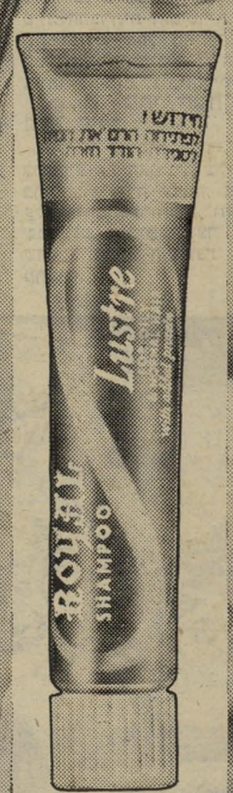

פרסום מלד משה עמר נורברט

1977

כל שיער יכול להיות שיער רויאל עם "שמפו רויאל"

לבחירתך שמפו "רויאל" ב-4 סוגים שונים: צהוב-עם תוספת הלימון הנפלאה. כחול-לשיער שמנוני ורגיל. אדום-נגד קשקשים. ירוק-לשיער יבש

רחל מרחלת על כל השולם

35 אלף בקצות השערות

אסון נורא אירע לדוגמנית **קיטי ממון**. היא הלכה למספרה כדי לחזק את התלתלים שבקצות שערותיה, וכשחזרה הביתה הסתבר לה כי שוד ושבר, קצות השערות שלה נשרפו בעת הסילסול.

קיטי לא הבליגה. השבוע קיבלה מעצבת־התיסרוקות **ליזה כביוף**, שבמספרתה נוהגת קיטי לעשות את שערה מזה חמש שנים ויותר, מיכתב מעורך־הדין **אריה קפיון**, המנוסח בלשון הבאה: „הגברת קיטי ממון הורתה לי להודיעכם כי ביקרה במספרתכם כדי לעשות סילסול בחלק הקדמי של הראש. הספרית שטיפלה בה היתה הגברת ליזה כביוף.

קיטי ממון
נשיכה ביד

מטיפול לא נאות ורשלני נשרפו קצוות השערות, והיא נאלצה לצאת מהמספרה כשכיסוי על ראשה.

„הגברת ממון הינה דוגמנית־צמרת עצמאית, ובעיקבות המקרה הנ"ל היתה חייבת לבטל הופעות בתצוגות־אופנה ובצילומים שבהם שכרה היומי מגיע ל־1600 לי"י ליום. בטלתה תימשך כל עוד לא יצמח שערה מחדש ויעוצב כראוי. מר־שתי תהיה מוכנה לוותר על כלל הנזקים שייגרמו לה, במידה שתפוצה על ידכם בסכום של 35 אלף ל"י."

זה שקצות השערות נשרפים לפעמים בשעת סילסול, זה קורה, אבל מה שהרגיז את ליזה היה הסכום שתבעה ממנה קיטי. היא הרימה אליה מייד טלפון, והטיחה באוזניה: „קיטי, אני מתביישת בשבילך!"

התרגזה ליזה: „אני עשיתי ממנה דוגמנית. אני מלווה אותה ומעצבת את ראשה מהיום שהיא התחילה. אני היא שלקחתי אותה אל צלם־האופנה כדי שיעשו לה את צילומי־האופנה הראשונים — וזאת התודה שלה?! אני לא חושבת לשלם לה אפילו חצי־אגורה. היא עוד תבוא אלי ותבקש יפה־יפה סליחה, ותתנצל על המיכתב."

אבל מה שבאמת אפשר ללמוד מכל העסק הזה הוא שדוגמניות־צמרת בארץ הזאת חיות כנראה לגמרי לא רע, אם השכר היומי שלהן, הוא, כיום, 1600 ל"י, אפילו ברוטו.

ציפור קטנה ומצליחה

מיקה ויגאל בשן
געגועים שיגעון

מי שקפץ אלינו לביקור־מולדת קצרצר, אחרי שלא ראינו אותו כבר כימעט חצי־שנה, הוא הזמר **יגאל בשן**, העומד על סף קאריירה בין־לאומית. אבל היות שבמו־עיני הייתי עדה לראשית הקאריירה הזאת, אני מוכרחה לספר לכם איך זה התחיל, ולו כהוכחה נוספת לכך שהמיקריות, והמזל, הם־הם אבות ההצלחה.

לפני כשנה הוזמן לי לבלות ויק־אנד באילת, יחד עם **אבי עיפרים** וידידתו (שהיא כיום אשתו) **טקס**, ובערב שבת החטנו לראות את תוכנית־הבידור של יגאל בשן בטלוויזיה. וכיוון שאבי לא הכיר אז את יגאל, וכימעט שלא שמע עליו, הוספתי לו פרטים וסיפרתי לו בדיוק מיהו הזמר שהצליח להלהיב אותי כל־כך.

אבי חזר לתל־אביב, התקשר עם בשן, לקח חומר שלו, וכעבור זמן קצר מאד הזמין אותו לבוא בדחיפות לגרמניה. יגאל טס לשבוע, נפגש עם אנשי חברת־התקליטים, סגר איתם בו־במקום חוזה לחמש שנים, וחזר ארצה להשלים את סיבוב ההופעות שלו עם יהודה ברקן. השלים, וחזר לגרמניה להתחיל בהקלטות. הם הקליטו במשך ארבעה חודשים שני תקליטים אריכי־נגן, יצאו להשלים הקלטה בלוס־אנג'לס, ובעזרת השם ייצא התקליט הראשון לשוק כבר בחודש אוגוסט הקרוב.

עד אז כבר ירוץ באירופה תקליטון חדש של יגאל, עם הלהיט שלו יש לי ציפור קטנה בלב, אבל בקצב הדיסקו. התקליט כבר הופץ השבוע ברחבי התבל, כולל הודו והפיליפינים, וביום השני הקרוב יוצא יגאל שוב לסיבוב יחסי־ציבור בכמה ממדינות אירופה. לרגל מיבצע־הפירסום הזה הוציאה עבורו החברה תיק־עיתונות המעוצב בצורה יפה במייוחד, שבחזיתו נעוצה קסטה עם השירים מתוך התקליט החדש, ובפנים המון חומר ביוגרפי וצילומים ובכלל עיצוב בקלאס. לא פלא שיגאל הביא את התיק הזה איתו למסיבה לכבוד **דליה לביא**, שנערכה השבוע אצל פרדריקה. כולם החמיאו לו על העיצוב המהודר, ושמחו לפגוש אותו ואת אשתו **מיקה** אחרי היעדרותם הארוכה.

„אני מתגעגע לארץ שיגעון," אמר לי יגאל, „אבל אני מנצל כל פסק־זמן הכי קצר לקפוץ ארצה. אני נמצא כל הזמן עם מיקה ועם הבן **אורי**, וזה לא קל, להסתובב מארץ לארץ. אבל יש לי צ'אנס גדול, ואסור לי להחמיץ אותו. הצרה היא, שכדי להצליח אי־אפשר לעבוד כמו תייר. אני חייב לשבת במקום כדי שיראו אותי, ושאוכל לעבוד בצורה רצופה. לוח־העבודה שלנו מתוכנן לטווח רחוק. יש לי גם סיבוב־הופעות גדול שבו מתוכנן שבוע בספרד, שם עוד לא היינו, ושם אני מקווה קצת לנוח."

יגאל עוד הספיק לקפוץ לדרבי הכדורסל, לפגוש קצת חברים, ועם המרץ שיש לו ולמפיק שלו, אבי עופרים, עוד יילך לו קלף משוגע. למה לא, בעצם?

למה בננה?

אני לא יודעת משום מה, אבל עובדה שגם בימים אלה של רגיעה יחסית במורדת, עדיין מסתובבים אנשים בעולם ו־חושבים שבדיזנגוף יורים זה בזה. בדיוק כך תיאר לעצמו את ישראל הומר **אפ־ריק סימון**, לפני שבא לארץ.

כשנוכח האמרגן שלו, **לופ**, שאפריק עדין מושפע מאגדות העיתונות בחו"ל, החליט לקחת אותו ביום השישי האחרון לסיבוב בחוצות העיר, כדי שיראה במו־עיניו שלא דובים ולא יער. טוב, דובים אומנם לא היו, אבל מרוב תחיכות לא ראו את היער. אפריק הנבון, יליד מוזמביק מהבית, היה ממש מסונוור מכל היופי שעבר לו בכמויות מול העיניים, ולא עוב את הפינה של פינתי ממש עד כניסת השבת, ועד שבאו תלמידיו ואמרו לו: „אפריקנו, הגיע זמן לעשות משהו," ובו־במקום הכניסו לראשו כמה רעיונות.

קודם־כל הוא החליט לקנות בית בישראל, ולהפוך את הארץ החמה לבסיס־האם שלו. ודבר שני, אם כבר יש לו בית, אז למה שגם לא יתחתן? או, כמו שהוא אמר לי: „שמעתי שהתחיכות הישראליות נשים נהדרות, ובשביל אשה טובה ואמא ישראלית ליילדים שלי, אני מוכן אפילו להתגייר." אבל בתנאי אחד: שאותה מאושרת תסכים לחיות עם אחד שבועלע לארוחת־בוקר לפידים בוערים, ו־תסכים לקרוא לצאצא הראשון, **ראמיה**.

אפריק סימון
ירדות בדיזנגוף

למרות שאפריק תפס את העיר על חם, בדיוק כשצ'צ' התחיל להרוס את דיזנגוף, הוא לא מסתיר את התפעלותו מן הרחוב הנוצץ ומן התוכניות לעתיד, ו־התוודה באוזני בתמימות: „רק בישראל ראיתי רחובות יפים כאלה, עם אנשים יפים שיושבים כל היום בשמש בבתי־קפה ושוטפים את העיניים בחתיכות שזורמות בלי הפסקה. אני ממש לא יודע לאן להסתכל, כי אם אני מסתכל על אחת, אני מפסיד שתיים."

אבל אין צורך לרחם עליו. כי, כמו שכבר הספקתי לראות, אפריק הזה מסודר בלי עין הרע, עד־כדי־כך שהוא יודע לספר כי מרוב החתיכות ממש נגמרו לו החשק והכוח לעבוד. אז מה עושה הבנאדם כדי לקבל תוספת מרץ? פשוט מאד, בולע כמויות של פירות וירקות טיבעיים, „בגלל הויטמינים המצויינים שלהם." וכמו שהוא אמר לי בחיוך ממזרי: „אם תראי אותי באיזו מיסעדה, זולל בננות במקום מוס־שוקולד, שלא תחשבי שזה בגלל שבאתי מאפריקה. זה רק בגלל החתיכות."

היהלומים קרצו באילת

אחד הטיפוסים המשעשעים שנכנסו כאן לעניינים בזמן האחרון הוא **ז'אן־שארל** הצרפתי הבלונדי, שמאז שנחת בלוד הפך אחד מנערי־השעשועים המבוקשים בעיר. זה שהוא גרוש ואפילו יש לו ילד חמוד, לא מפריע כנראה לאף חתיכה לנסות להתעסק איתו. אבל נראה שהשארם של שארל לא־כל־כך מצא חן בעיני כמה אלמונים אלימים, שהחליטו להתנקם בו על שהוא גוזל את כל החתיכות.

וכך, אחרי שז'אן יושב תקופה מסויימת בתל־אביב ושיגע את הפרגיות הצעירות שהוקסמו מהשיק הפאריסאי הבולט שלו, הוא הוזמן לרדת לאילת לנהל את מועדון־הלילה האכסלוסיבי של מלון לרום. הוא ירד לאילת לארגן את העניינים כפי שרק הוא יודע, וישב לו השבוע בבריכה של המלון, לשפר קצת את מצב השיזוף, אחרי מזג־האוויר הסגרירי האחרון, לגם לו ויסקי על־הסלעים, והזמין כמה חתיכות סקנדינביות לבלות בערב בדיסקושק. ואז, כמו שהוא חוזר הביתה שזוף וטוב־לב, שודד־רשבר!

אלמונים פרצו לדירתו האילתית, ושדדו מתוכה את כל התכשיטים שהוא רגיל לענוד. כי מי שמכיר את שארל יודע, שהוא אוהב להתקשט בכל מיני טבעות, ועגילים, וצמידים, ושאר פיצ'אפקעס ל־מיניהם למכביר.

מה שנשאר לו לפליטה זה רק העגיל הנעוץ באוזנו, עם יהלום קטן נגד עין הרע. אבל אם אותם שודדים רשעים חושבים שעכשיו ניטל ממנו הכוח, אני יכולה להבטיח להם שזה רק דירבן אותו עוד יותר, ונתן סיבה טובה לחתיכות לשלוח לו שרשראות, ושאר מתנות תכשיטיות נוצצות, רק שלא יהיה לו עצוב וקודר. אבל בכל־זאת עדיין עצוב לו, כי בין הרכוש הגנוב היתה גם טבעת שהיא מאד מאד קרובה לליבו. או, כמו שהוא אמר לי בעצמו, בקול נכאים: „מה שאני צריך עכשיו זה מישהי חדשה שתעשה לי חם בלב."

„עדיפות, לדוברות צרפתית." סיל־וו־פלה, הוא שלכן.

מלפפון על קצה הלשון

אני באמת מקווה שעבר עליכם הג־עצמאות שמח, כי לפחות לבנאדם אחד, כמו שאני יודעת, היה חג קצת עצוב. העצוב הזה היה השחקן **ישראל גוריון**, שיצא להופיע באחת מבימות־הבידור בדרום תל־אביב.

כטוב ליבו בחג הסתובב ישראל לפני ההופעה בקרב הקהל, כדי לדעת לפני מי הוא מופיע, כשלפתע ראה את אחד מבני השכונה אוכל מלפפונים. מי שמכיר את ישראל, יודע שהוא מומחה בנסויות. אבל אותו בחור, שלא בדיוק הכיר את ישראל וגם לא הצטיין כנראה בעודף חוש־הומור, גורא נפגע כשישראל אמר לו: „אתה יכול לדחוף את המלפפונים האלה לתחת."

ישראל התחיל בהופעה, ולפתע, באמצע העניין, עלה אוכל־המלפפונים על הבמה, ולעיני המוני העם הכניס בישראל מכות לא עלינו. עד שהשוטרים תפסו אזה לא חלק מההופעה, עברו כמה דקות, וגם כמה סיבובי אגרוף. גוריון המבוהל הורד לחדר ההלבשה תחת מישמר. אלא שהמלפפונן התוקפן לא ויתר. הוא הביא איתו כתגבורת את כל החברים שלו. רק עם ליווי מישטרתי כבד, הצליח ישראל לעזוב את המקום, לא לפני שנשבע שישירים גסים הוא ישיר מהיום והלאה רק בהופעות סגורות, ורק לפני כאלה שמשלמים בשביל זה כסף. כי כשנותנים הופעה בחינם, זה מה שקורה.

ט' אייר תשל"ז, 27.4.77 שנה 41 מספר 2069

60 עמודים

המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

למרות טרור המישפטים:

המשך פרשת ידין

הארוס החדש של דליה לביא